

Doc1_FW Hofplaats en bomen Geanonimiseerd _____	4
Doc2_Re Proefsleuven werkzaamheden PS2.8 & PS2.9 Geanonimiseerd ____	5
Doc3_BNA18o_Inhoudelijk evaluatieverslag funderingsonderzoek_definitief Geanonimiseerd _____	7
Doc4_FW Kwaliteitsteam Binnenhof - 10 november Geanonimiseerd _____	28
Doc5_Verslag Kwaliteitsteam 7 juli 2021 Geanonimiseerd _____	30
Doc6_Agenda Kwaliteitsteam 10 november Geanonimiseerd _____	38
Doc7_Verslag Kwaliteitsteam 1 september Geanonimiseerd _____	39
Doc8_RE persbericht Binnenhof Geanonimiseerd _____	44
Doc9_Werknet bericht 1dec21 Geanonimiseerd _____	48
Doc10_FW PvE's Buitenruimten Geanonimiseerd _____	50
Doc15_Ontwerp Publieksentree versie december 2021 Geanonimiseerd ____	52
Doc16_RE Terugkoppeling BEA Geanonimiseerd _____	70
Doc18_Re afstemming tekst compensatie bomen Hofplaats Geanonimiseer- d _____	72
Doc19_RE Concept rapport Dendrologic Geanonimiseerd _____	74
Doc20_RE Concept rapport Dendrologic Geanonimiseerd _____	78
Doc21_Vorbereiding op voorbespreking groenpartijen Geanonimiseerd ____	82
Doc22_Re Bomen Binnenhof Geanonimiseerd _____	83
Doc23_Fwd interview personeelsblad Rijksvastgoedbedrijf Geanonimiseerd .	86
Doc25_kort stukje archeologisch onderzoek Raad van State en opperhof G- eanonimiseerd _____	87
Doc26_Funderingen in de volle raadzaal en bodekamer Geanonimiseerd ____	88
Doc27_Re Bomen Hofweg Geanonimiseerd _____	89
Doc28_FW Kademuur VLOG versie 1 Geanonimiseerd _____	91
Doc29_Hofplaats Geanonimiseerd _____	92
Doc30_Aandachtspunten SO Hofplaats Geanonimiseerd _____	93
Doc31_Aandachtspunten SO Hofplaats[1] Geanonimiseerd _____	94
Doc32_201125_Visie Buitenruimte Binnenhof_CONCEPT_LR1 Geanonimi- seerd _____	97

Doc33_201201 brief Hofgracht RVB renovatie Binnenhof Geanonimiseerd	147
Doc34_210224 Vastgesteld verslag ACOR 525 d.d. 24 februari 2021 Geanonimiseerd	149
Doc35_210615 Presentatie Binnenhof raad 15 juni klein Geanonimiseerd	155
Doc36_211104 RVB brief inz Hofplaats RNomes getekend1 Geanonimiseerd	164
Doc37_211224 Antwoordbrief gemeente Den Haag Geanonimiseerd	167
Doc38_220216 verslag directie overleg Renovatie Binnenhof(1) Geanonimiseerd	172
Doc39_220221 Verhaallijn GDH infobijeenkomst publieksentree TK_21febr-2022 Geanonimiseerd	175
Doc40_220420 presentatie Binnenhof raadsclie's 20 april 2022 AK Geanonimiseerd	176
Doc41_220422 Verslag vervolgoeverleg bomen- en groenorganisaties 22 april 2022 Geanonimiseerd	188
Doc42_220518 Vastgesteld verslag ACOR 555 d.d. 18 mei 2022 Geanonimiseerd	192
Doc43_220615 Vastgesteld verslag ACOR 557 d.d. 15 juni 2022 Geanonimiseerd	197
Doc45_220920 DSO10387280 brief ontwerpproces Hofplaats .docx. 10388146 Geanonimiseerd	203
Doc46_221115 Verslag ACOR bespreking gracht Binnenhof d.d. 15 november 2022 Geanonimiseerd	206
Doc47_221130 Verslag ACOR 569 d.d. 30 november 2022 Geanonimiseerd	208
Doc48_230101 Presentatie highlights Binnenhof_40 jaar archeologie Geanonimiseerd	215
Doc50_2106021 Hofplaats mail vervanging gelakt Geanonimiseerd	240
Doc51_Re Artikel in Kamerbode Geanonimiseerd	243
Doc52_Re lijst voor presentatie Plaats 22 Geanonimiseerd	245

Doc53_Vondsten voor tentoonstelling RVB Geanonimiseerd	249
Doc54_RE lijst voor presentatie Plaats 22 Geanonimiseerd	251
Doc55_Binnenhof presentatie Plaats22 Geanonimiseerd	255
Doc56_Vondsten voor tentoonstelling RVB-defLijst Geanonimiseerd	256
Doc57_Klimaatomstandigheden voor archeologische vondsten in vitrine Geanonimiseerd	259
Doc58_Klimaatomstandigheden voor archeologische vondsten in vitrine Geanonimiseerd	260
Doc59_RE vitrine voor presentatie Plaats 22 Geanonimiseerd	261
Doc60_RE lijst voor presentatie Plaats 22 Geanonimiseerd	262
Doc61_Re de (voorlopige) lijst Geanonimiseerd	270
Doc62_RE Vitrine tweede kamer op de Plaats. Geanonimiseerd	271
Doc63_Fwd Offerte vitrine Den Haag Archeologie. Geanonimiseerd	274
Doc64_Re Tijdelijke tentoonstelling de Plaats. Geanonimiseerd	276
Doc65_FW Offerte vitrine Den Haag Archeologie. Geanonimiseerd	280
Doc66_IMG_3844 Geanonimiseerd	283
Doc67_FW Contact Plaats 22 Geanonimiseerd	284
Doc68_RE Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie Geanonimiseerd	285
Doc69_Datum levering vitrine volgende week! Update Tijdelijke tentoonstelling Geanonimiseerd	290
Doc70_Foto Kan Geanonimiseerd	292
Doc71_18_Bouwoffer_BND21a_264IMG_0066 Geanonimiseerd	293
Doc72_Lijst vondsten vitrine Plaats 22 Geanonimiseerd	294
Doc73_RE Lijst vondsten vitrine Plaats 22 Geanonimiseerd	295
Doc74_Fwd Bevestiging aankoop vitrine Den Haag Archeologie. Geanonimiseerd	297
Doc75_Tentoonstelling in de Tweede Kamer Geanonimiseerd	301
Doc76_RE Inrichten vitrine De Plaats dinsdag 2 mei Geanonimiseerd	306
Doc77_03645 Binnenhof Renovatie Rolbanner V1 Geanonimiseerd	307

Doc78_Laatste check Fwd 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie Geanonimiseerd _____	308
Doc79_RE 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie Geano- nimiseerd _____	310
Doc80_Berichten op eigen sociale kanalen en website inzake Binnenhof G- eanonimiseerd _____	312
Doc81_Binnenhof persbericht trap-mvv Geanonimiseerd _____	316
Doc85_Presentatie highlights Binnenhof_40 jaar archeologie Geanonimise- erd _____	317

From: "5.1.2.e"
Sent: Mon, 14 5.1.2.e 2021 15:23:20 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: FW: Hofplaats en bomen

Hoi,
Wel mondeling met PL 5.1.2.e besproken maar ik heb het toch maar even op papier gezet. 5.2.1
5.2.1 + link actieve communicatie.
Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Datum: maandag, 14 juni 2021 om 15:18
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@tg.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: Hofplaats en bomen

Hoi 5.1.2.e
We spraken elkaar vlak na de laatste workshop. Ik heb met je gedeeld dat ik me zorgen maak om de positie van het ondergrondse gebouw dicht op de roolijn. Daardoor zijn beveiligingsmaatregelen niet soepel vorm te geven in samenhang met de hoofdentree, maar de afhankelijkheid van bomenkap vind ik een groter bezwaar.

De bomen zijn matig tot slecht concludeert een extern onderzoeksbureau en dat onderschrijft onze bomenspecialist. We hanteren daarom afsterfbeleid. Verplanten is ook geen optie.

Gezien het afsterfbeleid is het logisch in het ontwerp van K&B te anticiperen op een nieuwe situatie waar nieuwe bomen een betere plek krijgen. Nu zie ik in de plannen dat actieve kap nodig is om de entree te realiseren. Dat lijkt me niet haalbaar of op z'n minst een groot risico voor de voortgang van de renovatie. 5.2.1

5.2.1

Je vertelde me punt 1) de architect te bespreken. Met een vervolgspraak in de maak ben ik benieuwd of dan bovenstaande punt bekeken is. En wat betreft 2) zou je communicatie kunnen inschakelen? Ik heb het aan onze kant aan 5.1.2.e meegeven omdat het onderdeel zou moeten zijn van de communicatiestrategie. Ze zit met RVB in een structureel communicatie overleg.

Groet, 5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Sent: Wed, 1 5.1.2.e 2021 14:37:51 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@vshanab.nl>
Subject: Re: Proefsleuven werkzaamheden PS2.8 & PS2.9
Attachments: BNA18o_Inhoudelijk evaluatieverslag funderingsonderzoek_definitief.pdf

Beste 5.1.2.e

zoals afgesproken hierbij het evaluatierapport van het funderingsonderzoek dat de afdeling Archeologie in 2019 in de omgeving van de Stadhouderspoort uitgevoerd heeft.

In relatie tot de werkzaamheden uit het overleg van vanochtend die mogelijk ter hoogte van de Stadhouderspoort zullen gaan plaatsvinden, kan de informatie omtrent de diepteligging en aard van de sporen uit werkputten 2 en 3 van belang zijn.

Mocht je nog inhoudelijke vragen hebben dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
afdeling Archeologie, Natuur- en Milieueducatie
Prins Hendrikstraat 39
2518 HH Den Haag
Postbus 12651
2500 DP Den Haag
t. 5.1.2.e
m. 5.1.2.e
e-mail: 5.1.2.e@denhaag.nl

Den Haag

Volg ons ook op:

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@vshanab.nl>

Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 08:34

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: Proefsleuven werkzaamheden PS2.8 & PS2.9

Beste 5.1.2.e

Ik wilde je informeren dat wij de proefsleuven 2.8 en 2.9 morgen zullen uitvoeren.

Morgenochtend neem ik contact met je op, om een tijd af te spreken waarbij jullie toegang tot de proefsleuven krijgen.

Mocht je nog vragen hebben, ben ik op onderstaand mobiele nummer bereikbaar.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Combinatie De Kroon | Lange Dreef 7, 4131 NJ Vianen | Postbus 47, 4130 EA Vianen

T 5.1.2.e | M 5.1.2.e | 5.1.2.e@vshanab.nl

Combinatie De Kroon bv is statutair gevestigd in Oegstgeest onder KvK-nummer 77835905

KvK: Visser & Smit Hanab bv: 23040970, KvK: Visser & Smit Hanab Installatie bv: 23079181, KvK: Visser & Smit Hanab Distributie bv: 09075718, KvK: Volker Stevin Kabelwerken Railinfra vof: 23093067

De informatie verzonden met dit emailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan. Afzender staat niet in voor de juiste en volledige overbrenging van de inhoud van een verzonden email, noch voor tijdsige ontvangst daarvan. Afzender attendeert erop dat de vertrouwelijkheid van informatie verzonden per email niet gewaarborgd is.

The information contained in this communication is confidential and may be legally privileged. It is intended solely for the use of the individual or entity to whom it is addressed and others authorised to receive it. If you are not the intended recipient you are hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking any action in reliance on the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful. Sender is neither liable for the proper and complete transmission of the information contained in this communication nor for any delay in its receipt. Please note that the confidentiality of e-mail communication is not warranted.

Met vriendelijke groet / Kind Regards,

5.1.2.e

5.1.2.e

Visser & Smit Hanab Distributie bv

M

5.1.2.e

www.vshanab.nl [@vshanab.nl](mailto:5.1.2.e)

Werken bij Visser & Smit Hanab, kijk [HIER](#) voor onze vacatures.

5.1.2.e

5.1.2.e

Papendrecht

Visser & Smit Hanab
brengt energie

KvK: Visser & Smit Hanab bv: 23040970, KvK: Visser & Smit Hanab Installatie bv: 23079181, KvK: Visser & Smit Hanab Distributie bv: 09075718, KvK: Volker Stevin Kabelwerken Railinfra vof: 23093067

De informatie verzonden met dit emailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan. Afzender staat niet in voor de juiste en volledige overbrenging van de inhoud van een verzonden email, noch voor tijdige ontvangst daarvan. Afzender attendeert erop dat de vertrouwelijkheid van informatie verzonden per email niet gewaarborgd is.

The information contained in this communication is confidential and may be legally privileged. It is intended solely for the use of the individual or entity to whom it is addressed and others authorised to receive it. If you are not the intended recipient you are hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking any action in reliance on the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful. Sender is neither liable for the proper and complete transmission of the information contained in this communication nor for any delay in its receipt. Please note that the confidentiality of e-mail communication is not warranted.

Inhoudelijk evaluatieverslag en uitwerkingsvoorstel

Archeologisch onderzoek Renovatie Binnenhof - funderingsonderzoek (BNA18o)

Opsteller	5.1.2.e	30-10-2019
Controle Bevoegd Gezag	5.1.2.e	30-10-2019
Autorisatie	5.1.2.e	30-10-2019

Administratieve gegevens onderzoeksgebied	
Projectcode	BNA18o
Projectnaam	Renovatie Binnenhof, funderingsonderzoek
Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Den Haag
Plaats	Den Haag
Toponiem	Binnenhof
Kaartblad	30G
Coördinaten (centrum)	<u>Funderingsinspectieput 1</u> : 81315.83/455147.06 <u>Funderingsinspectieput 2</u> : 81295.31/455121.00 <u>Funderingsinspectieput 3</u> : 81279.03/455118.66 <u>Funderingsinspectieput 4</u> : 81300.52/455098.86 <u>Funderingsinspectieput 5</u> : 81292.44/455089.03
OM-nummer	4708744100
Oppervlakte plangebied	circa 4,3 ha (gehele plangebied Renovatie Binnenhof)
Oppervlakte onderzoeksgebied	Totaal circa 66,25 m ² Funderingsinspectieput 1: circa 1,5 x 1,5 m = 2,25 m ² Funderingsinspectieput 2: circa 4 x 4 m = 16 m ² Funderingsinspectieput 3: circa 4 x 4 m = 16 m ² Funderingsinspectieput 4: circa 4 x 4 m = 16 m ² Funderingsinspectieput 5: circa 4 x 4 m = 16 m ²
NAP-hoogten	<u>Funderingsinspectieput 1</u> : ca. 0,30 m NAP <u>Funderingsinspectieput 2</u> : ca. 2,5 NAP

	<u>Funderingsinspectieput 3</u> : ca. 2,5 NAP <u>Funderingsinspectieput 4</u> : ca. 2,5 NAP <u>Funderingsinspectieput 5</u> : ca. 2,25 NAP
Grondwaterpeil	locatie Buitenhof 60, 2 juli 2018, circa 0,60 m -NAP locatie Bleijenburg 38, 22 mei 2018, circa 0,55 m -NAP
Huidig grondgebruik	<u>Funderingsinspectieput 1</u> : inpandig (Eerste Kamer/Binnenhof) <u>Funderingsinspectieput 2</u> : openbare ruimte Binnenhof <u>Funderingsinspectieput 3</u> : openbare ruimte Buitenhof <u>Funderingsinspectieput 4</u> : openbare ruimte Binnenhof <u>Funderingsinspectieput 5</u> : openbare ruimte Buitenhof
Opdrachtgever	Rijksvastgoedbedrijf Contactpersoon: 5.1.2.e
Opdrachtnemer	Dienst Stadsbeheer, afdeling Archeologie, Uitvoering & Onderzoek
Contactpersoon	5.1.2.e

Inleiding

Medio 2020 starten renovatiewerkzaamheden in en rondom het Binnenhofcomplex, waarbij noodzakelijk herstel van gebreken centraal staat en functionele verbeteringen worden toegepast. In het kader van de voorbereiding is een funderingsinspectie uitgevoerd, met als doel de aard en draagkracht van bestaande (historische) funderingen vast te stellen. Daartoe zijn vijf funderingsinspectieputten aangelegd (afb. 1).

Omdat de werkzaamheden een bedreiging vormden voor de aanwezige archeologische waarden, is het civieltechnische onderzoek in alle putten uitgevoerd als archeologische opgraving (BRL Protocol 4004). Volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) kan een opgraving bij hoge uitzondering uitgevoerd worden in de variant 'archeologische begeleiding'.¹ In dit geval is dat zo en de reden daarvoor is dat de civieltechnische en archeologische werkzaamheden onlosmakelijk vervlochten zijn. Conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (vigerende versie: 4.1) is voor dit onderzoek een Programma van Eisen opgesteld waarin doel, methode, onderzoeksvragen en inrichting van het onderzoek worden beschreven.²

Volgens de Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart van Den Haag bevinden van de vijf funderingsinspectieputten zich twee in de zone met archeologische waarde (waarde 1; inspectieputten 2 en 4) en drie putten in het archeologische verwachtingsgebied (waarde 2; inspectieputten 1, 3 en 5).

¹ Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), BRL Protocol 4004, versie 4.1, par. 1.3.

² Alkemade 2018.

Het archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van 17 tot en met 25 juli 2019 en werd uitgevoerd door medewerkers van de afdeling Archeologie van de gemeente Den Haag in samenwerking met firma 5.1.2.e uit Maassluis, verantwoordelijk voor het civieltechnische deel van het funderingsonderzoek. Het archeologisch opgravingsteam bestond uit 5.1.2.e en 5.1.2.e. Vanwege de historische locatie was er grote publieke belangstelling voor het funderingsinspectieproject. Dagelijks en op vaste tijden werden 5.1.2.e 5.1.2.e ingezet om het publiek bij te praten over de actuele werkzaamheden, de achtergronden en de archeologische sporen en vondsten.

Dit evaluatieverslag met uitwerkingsvoorstel is een verplichte stap binnen de AMZ-cyclus. Het doel hiervan is om de uitwerking van de opgraving te plannen en eventueel te herbegroten. Het is daarvoor van belang dat vondsten, monsters en sporen worden beoordeeld op hun potentie ten behoeve van de beantwoording van de in het PvE gestelde onderzoeksvragen. Op basis van deze beoordeling wordt besloten welke grondsporen, vondsten en monsters binnen het daarvoor beschikbare budget uitgewerkt kunnen worden.

Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context

Volgens de nieuwe geologische kaart van Den Haag en Rijswijk, liggen zowel het Binnen- als het Buitenhof op de strandwal waarop het merendeel van het centrum van Den Haag tot ontwikkeling is gekomen (afb. 2).³ Deze noordoost-zuidwest georiënteerde strandwal is ontstaan tussen circa 4000 en 3000 voor Chr. en bestaat uit Oude Duinzanden. Ten noorden en zuiden van de strandwal bevinden zich strandvlaktes die bedekt zijn met Hollandveen.⁴

In het plangebied wordt uitgegaan van de volgende bodemopbouw:

- Stadslaag (ophogingslagen, o.a. bestaande uit duinzand, puin en afvallagen)
- Hollandveen (niet overal aanwezig)
- Laag van Voorburg (Oud Duin)
- Laag van Rijswijk (strandzanden)

De resultaten van een booronderzoek dat in 1998 is uitgevoerd op het Binnenhof en waarnemingen uit 2000-2001, bevestigen dat het Binnenhof-complex op een strandwal is gesitueerd en dat met name het voorhof van het Binnenhof is opgehoogd. Dit is relevant voor tenminste drie van de vijf funderingsinspectieputten (t.w. 1, 2 en 4).

Funderingsinspectieput 1 is inpandig gesitueerd (tussen Mauritsstoren en de Hofkapel; Binnenhof 21 en 22) waarvan wordt aangenomen dat er al in de 14de eeuw bebouwing aanwezig was. Over de aard, fasering en relatie tot andere gebouwdelen is weinig bekend. De put bevindt zich in de hoek van muurwerk dat vermoedelijk dateert uit de periode tweede helft van de 14de/eerste helft 16de eeuw.

Funderingsinspectieput 2 ligt in de onbebouwde (openbare) ruimte van het Binnenhof en in de hoek van het trappenhuis van de Eerste Kamer nabij Binnenhof 23. Archeologische resten kunnen ter hoogte van deze put direct onder het maaiveld aanwezig zijn, tot ca. 3 m –mv. Het betreft sporen uit de nieuwe tijd, de late middeleeuwen en gebouwde resten maar ook archeologisch relevante lagen met een datering vanaf de late prehistorie. In 2000 en 2001 is vlakbij funderingsinspectieput 2 een bodemlaag gedocumenteerd (dikte tussen 3-13 cm) op een hoogte variërend tussen 0,5 en 1,1 m +NAP. De datering is niet bekend, maar mogelijk gaat het om niveaus uit de brons- of de ijzertijd. Bovenop deze bodem is een pakket stuifzand aanwezig waarop, vermoedelijk in de vroege

³ Vos e.a. 2007.

⁴ Het nieuwe Tweede Kamer-complex en het merendeel van de Hofvijver liggen in veengebied.

middeleeuwen (8ste-9de eeuw), bodemvorming heeft plaatsgevonden. Daarboven bevindt zich een schone zandlaag (mogelijk een verstuiwing van Oud Duinzand) die op een aantal plaatsen door omspitten met de humeuze bodem is vermengd. Vooralsnog kan deze laag als onderdeel van de (stads)ophogingslagen worden gerekend. Vanaf vermoedelijk de 14de eeuw werd in dit deel van het plangebied een dikke ophogingslaag (80-100 cm) aangebracht, bestaande uit zand, as, huishoudelijk afval en puinlagen. Een deel van de ophogingslaag bestaat mogelijk uit grond die afkomstig is uit de uitgegraven Hofvijver. Omdat er 5 m naar het noorden veen is gedocumenteerd, is de aanwezigheid van veen in put 2 niet uitgesloten.

Funderingsinspectieput 3 bevindt zich in de onbebouwde (openbare) ruimte aan het Buitenhof, langs de gevel nabij de Mauritstoren. Dit gebied lijkt gedurende de late middeleeuwen en de nieuwe tijd onbebouwd te zijn geweest. Volgens de reconstructie van Calkoen stond er in de 14de eeuw echter wel bebouwing, waaronder een hondenhuis (tot 1388). In dit gebied bevond zich ook de gracht aan de buitenzijde van het Binnenhof (gedempt in 1862). De onderkant daarvan wordt op een diepte circa 1,7 m –NAP verwacht.

Op basis van oud (inpandig) bouwhistorisch onderzoek zou er in dit deel van het Binnenhof zijn gebouwd op muurwerk uit de late 14de eeuw. In de 19de eeuw zijn de 14de-eeuwse muren voorzien van een schil van nieuw metselwerk. Het is niet bekend tot welke diepte onder maaiveld deze 19de-eeuwse klamplaag reikt: d.w.z. of het 14de-eeuwse muurwerk tot aan de onderkant van de fundering is bedekt met 19de-eeuws muurwerk.

In funderingsinspectieput 3 kunnen ook restanten aanwezig zijn van een oude poortingang naar het Binnenhof. Toen de aangrenzende vleugel werd gebouwd, is deze poort vermoedelijk gedicht en dus verplaatst naar zijn huidige plek.⁵ Er bestaat ook een (kleine) kans dat ook restanten van een secreet/aanbouw worden aangetroffen, die direct aangrenzend aan de zuidzijde van het gebouw aanwezig is geweest.

Aan de noordzijde van de inspectieput is de bodemopbouw zo goed als zeker verstoord als gevolg van verplaatsing van de kade van de Hofvijver in zuidelijke richting, rond het begin van de vorige eeuw.⁶

Funderingsinspectieput 4 is gesitueerd in de onbebouwde (openbare) ruimte nabij Binnenhof 1, nabij de buitengevel van de voormalige Volle Raadzaal/Raad van State. Archeologische resten zijn in dit gebied direct onder maaiveld aanwezig, tot ca. 3 m –mv. Het betreft sporen uit de nieuwe tijd, de (late)middeleeuwen en gebouwde resten, maar ook archeologisch relevante lagen vanaf de late prehistorie. In 2000 en 2001 is in de nabijheid van funderingsinspectieput 4 een bodemlaag gedocumenteerd (dikte tussen 3-13 cm) op een hoogte variërend tussen 0,5 en 1,1 m +NAP. De datering is niet bekend; maar mogelijk gaat het om niveaus uit de brons- of de ijzertijd. Bovenop deze bodem is een pakket stuifzand aanwezig waarop, vermoedelijk in vroege middeleeuwen (8ste-9de eeuw), bodemvorming heeft plaatsgevonden. Daarboven bevindt zich een schone zandlaag (mogelijk een verstuiwing van Oud Duinzand) die op een aantal plaatsen door omspitten met de humeuze bodem is vermengd. Vooralsnog kan deze laag als onderdeel van de stadsophogingslagen worden gerekend. Vanaf (vermoedelijk) de 14de eeuw werd in dit deel van het plangebied een dikke ophogingslaag (80-100 cm) aangebracht, bestaande uit zand, as, huishoudelijk afval en puinlagen. Een deel van de ophogingslaag bestaat mogelijk uit grond die afkomstig is uit de uitgegraven Hofvijver.

Funderingsinspectieput 5 ligt in de onbebouwde (openbare) ruimte aan het Buitenhof, nabij de buitengevel van de voormalige Volle Raadzaal/Raad van State. In dit gebied bevond zich ook de

⁵ Restanten van deze poort zijn mogelijk waargenomen bij bouwhistorisch onderzoek in 1961 en 1879-1883. Zie afb. 4.20 op p. 25 van het bureauonderzoek (Lenoir en Van Veen 2018). Zie ook; Heijenbrok en Steenmeijer 2012b, p. 18; Van Veen 2015, p. 118.

⁶ Zie foto's Haagse Beeldbank, identificatienummers 0.13041 t/m 0.13043.

gracht aan de buitenzijde van het Binnenhof (gedempt in 1862). De onderkant daarvan wordt op een diepte van 1,7 m – NAP verwacht. Naar verwachting bevindt put 5 zich in de grachtvulling. De inspectieput is gelegen tegen het opgaande muurwerk van het gedeelte van het voormalige Stadhoudelijke Kwartier dat in 1677 is uitgebreid.

Verricht onderzoek

Tijdens het archeologisch onderzoek zijn 5 funderingsinspectie-/opgravingsputten (put 1 t/m put 5) aangelegd (zie afb. 1), met als doel de aard en draagkracht van de funderingen vast te stellen. De civiel uitvoerder⁷ was leidend in het bepalen van de putcontouren en de diepte van de funderingsinspectieputten. Na het verwijderen van de bestrating en wanneer archeologische sporen en/of vondsten zich aandienen, was de archeologisch uitvoerder leidend tijdens het uitgraven van de putten door de civiel uitvoerder. Funderingsinspectieput 1 bevindt zich in de kelder van het gebouw van de Eerste Kamer (inpandig) en werd daarom handmatig uitgegraven. De overige funderingsinspectieputten werden tot op het niveau van kabels, leidingen en funderingen machinaal ontgraven, daarna werd (indien mogelijk) de knijperbak ingezet maar over het algemeen kon vanwege de krappe ruimte alleen handmatig verder gegraven worden. In de praktijk betekende dit dat pal naast de bestaande fundering een klein, diep gat gegraven werd om zo de onderkant(en) van de fundering(en) te bereiken en vast te stellen.

In funderingsinspectieput 3 was sprake van grondvervuiling met lood en daarom werden de werkzaamheden onder milieukundige begeleiding en de inzet van een de-contaminatie unit uitgevoerd.

Voorlopige resultaten veldwerk

Conform de verwachting in het PvE zijn ter hoogte van de 5 opgravingsputten archeologische resten van muren/funderingen, riolen en afvallagen met vondstmateriaal aangetroffen.

Bodemopbouw/Geologie

De aanleg van geologische profielen bleek, afgezien van de locatie van funderingsinspectieput 2, vrijwel niet mogelijk vanwege het feit dat de funderingsinspectieputten dicht op bestaand muurwerk zijn aangelegd (in een reeds bestaande insteek) en (diepe) verstoringen door de vele kabels- en leidingen en funderingen. De bodemopbouw in funderingsinspectieput 2 (p002) komt overeen met de verwachting in het PvE en ziet er op basis van het profiel (p002) als volgt uit;

- Stadslaag (ophogingslagen van zand, puin en afval) (ca. 2,50 m – 1,70 m +NAP).
- Hollandveen (ca. 1,70 m – 1,05 m +NAP).
- Laag van Voorburg (Oud Duin) (vanaf ca. 1,05 m +NAP).

Sporen (afb. 3 t/m 6)

Tijdens het archeologisch onderzoek van de 5 funderingsinspectieputten in het kader van de renovatieplannen voor het Binnenhof zijn in totaal 52 spoornummers aan vlaksporen en grondlagen uitgedeeld:

Funderingsinspectieput 1: sporen 1 t/m 4 en laagnummer 901.

⁷ 5.1.2.e uit Maassluis.

Funderingsinspectieput 2: sporen 1 t/m 11 en laagnummers 900 t/m 903 en 920.

Funderingsinspectieput 3: sporen 1 t/m 12.

Funderingsinspectieput 4: sporen 1 t/m 4 en laagnummers 901 t/m 903.

Funderingsinspectieput 5: spoor 1 t/m 13.

Funderingsinspectieput 1:

In funderingsinspectieput 1 (afb. 3) zijn in totaal 5 spoornummers uitgedeeld; fundering (S2), vloeren (S3 en S4), recent boorgat (S5) en schoon grijs zand (Laag van Voorburg?) (901).

Funderingsinspectieput 2 (vlak 1 en 2):

In funderingsinspectieput 2 (afb. 4) zijn 16 spoornummers uitgedeeld; rioolgoot (S2), kloostermopfundering (S3), venige (afval)laag (S4 en S7), insteek van riool (S5), recente rioolput (S6), kabelbundel (S8), funderingen (S9 en S11), gietijzeren paal (S10), opgebrachte lagen (900 t/m 9002), puinlaag (903) en duinzand (Laag van Voorburg) (920).

Funderingsinspectieput 3:

In funderingsinspectieput 3 (afb. 5) zijn in totaal 12 spoornummers uitgedeeld; fundering van lichtopening (koekoek?)(S2), gevelmuur (niet de klamplaag) van huidige bebouwing (S3), funderingen (S4, S11 en S12), (riool)goten (S5 t/m S8 en S10), (kade?)muur (S9).

Funderingsinspectieput 4:

In funderingsinspectieput 4 (afb. 3) zijn 7 spoornummers uitgedeeld. De sporen bestaan uit een bakstenen vloertje (S2), een aslaag met afval (S3), een ondiepe spaarboogfundering tussen de pilaren (S4) en lagen (901 t/m 903).

Funderingsinspectieput 5:

In funderingsinspectieput 5 (afb. 6) zijn verdeeld over 3 vlakken 13 spoornummers uitgedeeld. In de put zijn diverse sporen aangetroffen zoals een bakstenen (riool)gootje (S2), verzamelput met gresbuis (S3), kademuur (S4), kabels (S5 en S6), rollaag (S7) en daaronder gelegen puinlaag (S8), dwarsmuur met opening (S9), puin- vlijlagen (S10, S11 en S12), gevelmuur bestaande bebouwing (S13) en riolen (S14 en S15).

Vondsten

Tijdens het onderzoek van de funderingsinspectieputten op het Binnenhof zijn in totaal 31 vondstnummers uitgedeeld.

- 4 in funderingsinspectieput 1
- 8 in funderingsinspectieput 2
- 2 in funderingsinspectieput 3
- 7 in funderingsinspectieput 4
- 10 in funderingsinspectieput 5

Onderstaande tabel geeft per materiaalcategorie de aantallen van de opgegraven vondsten tijdens het archeologisch onderzoek van de funderingsinspectieputten in het kader van de geplande renovatie van het Binnenhof:

Materiaalcategorie	Verwacht (PvE)	Aantal opgraving
Aardewerk	150	138
Bouwmateriaal (baksteen, dakpan specie etc.)	100	48
Metaal	45	42
Slakmateriaal	5	0
Natuursteen	10	41
Glas	20	10
Pijpaarde	0	7
Dierlijk botmateriaal	50	298
Hout	3	0
Totaal	383	542
Monstername	Verwacht (PvE)	Aantal opgraving
Algemeen (zeef)monster	2	3
Pollen, diatomeeën en andere microfossielen	1	0
Monsters voor micromorfologisch onderzoek	5	4
Monsters voor koolstofdatering (C14)	2	2
Dendrochronologisch monster	1	0
Totaal	11	9

Uitwerkingsvoorstel

Tijdens het archeologisch onderzoek van de funderingsinspectieputten op het Binnenhof zijn 542 vondsten opgegraven. Dat is circa 30% meer dan de verwachting conform het PvE (zie tabel). Wat vooral opvalt is het relatief grote aantal botmateriaal afkomstig uit een aslaag in funderingsinspectieput 4.

Het aantal aardewerkfragmenten is iets minder dan de verwachting in het PvE. Het meeste aardewerk (86 fragmenten) is verzameld tijdens de aanleg van vlakken. Gezien de context van het aardewerk voegt het weinig toe aan de datering van de sporen en zal alleen door middel van een scan worden bekeken. Het overige aardewerk (52 fragmenten) komt uit sporen (o.a. enige afvallaag (S3 en S7 in put 2 en een aslaag S3 in put 4) en zal volledig worden uitgewerkt omdat het een bijdrage levert aan de datering van deze sporen en het op basis van de aardewerksoort en vorm/type iets kan bijdragen aan onze kennis over de leefomstandigheden van de toenmalige bewoners/gebruikers.

Het aantal metaalvondsten is vrijwel conform de verwachting in het PvE. Aangezien vrijwel al het metaal uit aanleg vlak (spoor 1) afkomstig is, zal volledige uitwerking niet nodig zijn, maar wordt volstaan met een scan. Het overgrote deel van het metaal betreft spijkers, deze zullen niet geconserveerd worden. Het overige deel wordt gestabiliseerd en een klein deel (maximaal 5 stuks) wordt geconserveerd en zal wel volledig uitgewerkt worden.

Dit geldt ook voor de materiaalcategorieën glas en natuursteen omdat de context (spoor 1, aanleg vlak) waaruit het materiaal afkomstig is, geen daterende waarde heeft met betrekking tot de sporen.

In het PvE werd de materiaalcategorie pijpaaarde niet verwacht. Daarvan zijn slechts 7 fragmenten opgegraven. Aangezien alle fragmenten van pijpstelen zijn die in tegenstelling tot de pijpkoppen geen scherpe dateringswaarde hebben, worden deze niet verder uitgewerkt.

Vondstcategorieën slak en hout werden conform het PvE wel verwacht, maar zijn tijdens de opgraving niet aangetroffen.

Van de vondstcategorie dierlijk botmateriaal zijn 298 stuks verzameld, wat bijna zes keer meer is dan het verwachte aantal in het PvE. Daarvan komen 244 stuks bot uit een aslaag (spoor 3) in funderingsinspectieput 4. Dit bot zal volledig worden uitgewerkt omdat de aslaag zeer specifiek huishoudelijk afval betreft dat door het aanwezige aardewerk daarin goed gedateerd kan worden en het mede daardoor waardevolle informatie kan prijsgeven over de consumptie van de toenmalige bewoners en/of gebruikers van dit deel van het Binnenhof. De overige 54 stuks bot zullen niet volledig worden uitgewerkt, maar alleen door middel van een scan worden gedocumenteerd.

Bij monsternamen is het aantal "algemene zeefmonsters" hoger uitgevallen dan verwacht. Dit ligt aan het feit dat monsters genomen zijn van de aslaag (spoor 3) in funderingsinspectieput 4. Deze monsters zullen in eerste instantie gewaardeerd worden op botanische en zoölogische resten en afhankelijk van de uitkomst daarvan zal een afweging worden gemaakt of verdere uitwerking nodig/wenselijk is.

Er zijn vier speciemonsters onder de categorie micromorfologisch onderzoek genomen. Vanuit de afdeling Archeologie is het idee opgevat om gaandeweg het archeologisch onderzoek op het Binnenhof stelselmatig speciemonsters te nemen om deze, mocht dit nodig blijken, in een later stadium te analyseren naar de samenstelling daarvan (o.a. houtskoolresten) waarmee muurwerk in combinatie met het gebruikte baksteen scherper gedateerd zou kunnen worden.

Om de onderzoeksvragen zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden zullen alle sporen en structuren volledig uitgewerkt worden. Daarnaast zal ook alle verzamelde informatie over de bodemopbouw van het plangebied uitgewerkt worden om zo de landschappelijke ontwikkeling en setting van de vindplaats in een breder (regionaal) kader te kunnen plaatsen.

De uitwerking van de sporen en structuren, de geselecteerde vondsten (incl. eventuele monsters) en de eindrapportage kunnen binnen het bestek van het aantal in de offerte geraamde uren uitgewerkt worden.

Waardering vindplaatsen

Conform de Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart van de gemeente Den Haag liggen funderingsinspectieputten 2 en 4 in een gebied met een hoge archeologische waarde en zijn de daar aangetroffen resten per definitie behoudenswaardig. Funderingsinspectieputten 1, 3 en 5 bevinden zich echter in een archeologisch verwachtingsgebied waarvan de waarde nog niet helemaal duidelijk is. In verband met mogelijk toekomstig onderzoek in het verwachtingsgebied, worden de resten in funderingsinspectieputten 1, 3 en 5 gewaardeerd conform de KNA versie 4.1, bijlage IV.⁸

De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de aangetroffen sporen/vondsten van een waarde (1 t/m 3) voorzien. Een laag getal staat voor een lage waarde en een hoog getal voor een hoge waarde. Op basis van het totaal aan punten wordt bepaald of de vindplaats behoudenswaardig is. Hieronder worden in tabelvorm de waarderingen van funderingsinspectieputten 1, 3 en 5 weergegeven.

⁸ Voor een volledige beschrijving van de normen en de regels volgens welke de waardering tot stand is gekomen, wordt verwezen naar de website: <http://www.sikb.nl/doc/archeo/KNA40juni2016/KNA%20Lb%20bijlage%20IV%20Waarden%20van%20vindplaatsen%20versie%204.0.pdf> [09-09-2018].

Beleving	score	opmerkingen
schoonheid	-	n.v.t.
herinneringswaarde	-	n.v.t.
Fysieke kwaliteit		
gaafheid	3	In de funderingsinspectieputten 1, 3 en 5 zijn de archeologische sporen goed bewaard gebleven. De sporen bestaan hoofdzakelijk uit funderingen/muurwerk. In funderingsinspectie 1 is direct onder de huidige vloer een niveau met funderingen vanaf de 14de eeuw aanwezig. In funderingsinspectieputten 3 en 5 bevindt zich een kademuur van een gracht aan het Buitenhof welke in de 19de eeuw gedempt werd. In funderingsinspectieput 3 is achter de 19de-eeuwse klamplaag nog opgaand muurwerk aanwezig met grote bakstenen (kloostermoppen) uit de late 13de of de eerste helft van de 14de eeuw.
conservering aardewerk bouw materiaal bot metaal glas	2	Het weinige vondstmateriaal uit de drie funderingsinspectieputten is goed geconserveerd. Dit geldt voor alle vondstcategorieën met uitzondering van het hout dat op de relatief hoge en droge zandgrond snel vergaat en niet aangetroffen is.
Inhoudelijke kwaliteit		
zeldzaamheid	2	Sporen zoals funderingen/muren zijn in de context van een binnenstad op zich niet zeldzaam, maar scoren op dit criterium toch gemiddeld omdat het resten betreft van oude funderingen/muren uit de beginfase van het Binnenhof en om resten van grote structuren (zoals een gracht) die eeuwenlang beeldbepalend waren voor dit deel van Den Haag.
informatiewaarde	3	Scoort hoog omdat de opgegraven sporen een belangrijke informatiebron zijn over de ouderdom en ontwikkeling van dit deel van het Binnenhof waar nog maar weinig van bekend is.
ensemblewaarde	3	Op deze waarde scoren de resten in de drie funderingsinspectieputten hoog omdat de aangetroffen sporen zoals grondlagen en funderingen/muren fysiek verbonden zijn met en deel uitmaken van het behoudenswaardige deel van het Binnenhofcomplex.

In funderingsinspectieputten 1, 3 en 5 scoren de archeologische resten op basis van de fysieke kwaliteit 5 punten en op inhoudelijke kwaliteit 8 punten en zijn als behoudenswaardig aan te merken.

Onderzoeksvragen

Hieronder zal heel kort op de vraagstelling en de voorlopige beantwoording van de onderzoeksvragen vragen op basis van de resultaten van het veldwerk worden ingegaan. In het Programma van Eisen dat voor dit onderzoek opgesteld is, zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

Opbouw van de ondergrond

- Beschrijf en dateer/duid de opbouw van de ondergrond in de vijf putten.

De opbouw van de ondergrond van de vijf funderingsinspectieputten bestaat voornamelijk uit zand en puin (funderingsinspectieputten 3 en 5) in combinatie met een afval laag uit de 16de eeuw (funderingsinspectieput 4). In funderingsinspectieput 1 bevindt zich vanaf circa 0,08 m – NAP (de onderkant van fundering (S2) duinzand (Laag van Voorburg). In funderingsinspectieput 2 bevindt zich een geroerde/opgebrachte laag van zand, puin en afval tussen circa 2,50 m – 2,00 m +NAP. Ter hoogte van S3 (fundering uit de late 13de eeuw) bevindt zich tussen circa 2,00 m - 1,90 m +NAP een omgezette veenlaag met

vondstmateriaal. Daaronder bevindt zich een vrijwel geheel geoxideerd veenpakket tot op een diepte van circa 1,05 m +NAP (ter hoogte van p002) met daaronder de Laag van Voorburg (Oud Duin).

- Is er sprake van een ophogings-/stadslaag? Zo ja, beschrijf en dateer.

Ter hoogte van funderingsinspectieputten 1, 3 en 5 is een pakket van zand en puin met daarin weinig vondstmateriaal aangetroffen. In twee funderingsinspectieputten is een laag met afval aangetroffen; in funderingsinspectieput 2 is een vrij dunne omgezette veenlaag met vondstmateriaal aanwezig (tussen circa 2 m +NAP en 1,90 m +NAP). Uit deze laag is o.a. bot (slachtafval) verzameld en op basis van enkele fragmenten proto-/bijna steengoed wordt de laag in de late 13de eeuw gedateerd. In funderingsinspectieput 4 bevindt zich tussen circa 2,40 m +NAP en 2,06 m +NAP een aslaag uit de 16de eeuw met daarin huishoudelijk afval van bot, visresten en aardewerk.

- Is er sprake van een stuiflaag? (met name put 2 en 4). Zo ja, beschrijf en dateer.

Ter hoogte van de vijf funderingsinspectieputten is geen stuiflaag aangetroffen/herkend.

- Is er sprake van een prehistorisch niveau (Laag van Voorburg)?

Een prehistorisch niveau in de zin van bewoningssporen en vondstmateriaal is tijdens het funderingsinspectie onderzoek niet aangetroffen. Wel is de Laag van Voorburg waargenomen in funderingsinspectieput 1 ter hoogte van de onderkant van fundering S2 vanaf circa 0,08 m –NAP en in funderingsinspectieput 2 vanaf circa 1,05 m +NAP.

- Zijn er veenlagen?

In funderingsinspectieput 2 bevindt zich direct bovenop de Laag van Voorburg een grotendeels geoxideerd veenpakket tussen circa 1,70 m – 1,05 m +NAP.

- Zijn er aanwijzingen voor Jong Duin (Laag van Den Haag)?

Nee, ter hoogte van de funderingsinspectieputten zijn geen aanwijzingen voor de Laag van Den Haag aangetroffen.

- Beschrijf en duid (natuurlijke en antropogene) verstoringen.

De antropogene verstoringen ter hoogte van de meeste funderingsinspectieputten reiken vrij diep en betreffen vele bodemingrepen in het kader van bouw en afbraak van muren/funderingen, vloeren en in meer recente tijd de aanleg van de ondergrondse infra.

- Is er sprake van een gracht(vulling)? (put 3 en 5)

De kademuur is in funderingsinspectieputten 3 (S9) en 5 (S4) aangetroffen. Het doel van de funderingsinspectieputten was het bereiken van de onderkant van de bestaande gevelmuur/-funderingen en daarom is het diepste gat ten behoeve hiervan dan ook ter hoogte daarvan aangelegd en niet ter hoogte van de grachtvulling. Dat is de reden waarom in funderingsinspectieput 3 de grachtvulling niet bereikt is. Ter hoogte van funderingsinspectieput 5 kon vastgesteld worden dat aan de zijde van de gracht(vulling) een vrij groot riool (S14) uit de tweede helft van de 19de eeuw aanwezig is.

- Komen bovenbeschreven lagen overeen met de bodemopbouw conform de Nieuwe Geologische kaart?

Alleen de bodemopbouw ter hoogte van (p002) in funderingsinspectieput 2 komt overeen met de bodemopbouw conform de Nieuwe Geologische kaart;

- *Stadslaag (ophogingslagen van zand, puin en afval) (ca. 2,50 m – 1,70 m +NAP).*
- *(Holland)veen (ca. 1,70 m – 1,05 m +NAP).*
- *Laag van Voorburg (Oud Duin) (vanaf ca. 1,05 m +NAP).*

Archeologisch bodemarchief

- Is er sprake van archeologisch relevante niveaus en archeologische sporen/structuren/artefacten uit late prehistorie, Romeinse tijd en/of vroege middeleeuwen?

Tijdens het funderingsinspectie onderzoek zijn geen archeologische niveaus uit bovengenoemde perioden aangetroffen. In funderingsinspectieput 2 kon een klein profiel (P002, profiel oost) afgestoken worden waarin onder een veenlaag, de Laag van Voorburg (top op circa 1,05 m +NAP) aanwezig was zonder een (duidelijke) bodem.

- Wat is de aard en datering van de sporen/structuren/artefacten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd, en is deze in verband te brengen met (bekende of veronderstelde) functies van de omliggende gebouwen en/of ruimten?

Funderingsinspectieput 1: spoor 2 betreft een fundering die op basis van rode bakstenen van verschillend formaat (18,5x9x4 cm en 20x10,5x4/5 cm) en kalkmortel in de late 15de of de vroege 16de eeuw gedateerd wordt. De onderste twee baksteenrijen van de fundering zijn van een groter formaat (29x13,5 x7 cm) met witgrijze kalkmortel en worden op basis hiervan in de late 13de of de eerste helft 14de eeuw gedateerd. Deze bakstenen zijn als onderdeel van S2 zeer waarschijnlijk hergebruikt. Fundering S2 was afgedekt met een laag puin met daarop een vloer (S4) van zowel handgevormde bakstenen van het formaat 20x9,5x4,5 als industrieel vervaardigde bakstenen (Waalstenen) van het formaat 20x10x5 cm. Bovenop S4 bevond zich S3; een vloer van gele IJsselstenen van het formaat 16x7x4 cm. Beide vloeren worden in de 19de eeuw gedateerd.

Funderingsinspectieput 2: rioolgoot (S2) was opgebouwd uit gele en rode handgevormde bakstenen van het formaat 16x8x4 cm en harde kalkspecie en een vloer van rode ongeglazuurde tegels van het formaat 22x22x3,5 cm. Het spoor dateert in de late 18de of de vroege 19de eeuw. Steens fundering (S3) bestond uit rode handgevormde bakstenen van het formaat 30x14,4x6,5 cm en zachte, grijze kalkspecie met grote schelpfragmenten. De fundering dateert op basis van het gebruikte baksteen in de late 13de eeuw.

Funderingsinspectieput 3: spoor 2 betreft een lichtopening of koekoek en was tegen de gevelmuur van de huidige bebouwing (S3) aangebouwd. Het bestond uit rode industriële bakstenen van 20x10x5 cm (Waalformaat) en harde cementspecie en wordt in de late 19de eeuw gedateerd. De gevelmuur (S3) bestaat uit een bakstenen klamplaag uit de 19de eeuw tegen de originele gevel van gele en rode bakstenen van het formaat 26,5/27/29/30x13,5/14x6/7 cm en kalkmortel. De onderkant van deze (vermoedelijk 14de-eeuwse gevel) is in latere tijd gerenoveerd/verstevigd met rode bakstenen van het formaat 19,5x10x5 cm (S3).

- Is er sprake van afval of afvallagen? Zo ja, analyseer de samenstelling en datering. Probeer te onderscheiden: gemengd huishoudelijk afval, consumptieafval, ambachtelijk afval, slachtafval etc.

In twee funderingsinspectieputten is sprake van een laag met afval; in funderingsinspectieput 2 is een vrij dunne omgezette veenlaag met vondstmateriaal aanwezig (tussen circa 2m +NAP en 1,90 m +NAP). Uit deze laag is o.a. bot (slachtafval) verzameld en op basis van enkele fragmenten proto-/bijna steengoed wordt de laag in de late 13de eeuw gedateerd. In funderingsinspectieput 4 is tussen circa 2,40 m +NAP en 2,06 m +NAP een aslaag uit de 16de eeuw aan het licht gekomen met daarin huishoudelijk afval van bot, visgraat en aardewerk.

- Specifiek voor putten 1, 3 en 5 (waarde 2): zijn de aangetroffen sporen en resten behoudenswaardig?

De archeologische resten in deze putten zijn gewaardeerd conform de KNA versie 4.1, bijlage IV (zie tabel) en worden als behoudenswaardig aangemerkt.

Bouwhistorie

- Wat is de aard, datering en staat van de bouwhistorische informatie in de inspectieputten?

In de funderingsinspectieputten zijn voornamelijk funderingen/muurwerk aangetroffen die in de periode vanaf de late 13de tot en met de 19de eeuw gedateerd kunnen worden. De oudste funderingen/muurwerk bevinden zich in funderingsinspectieputten 1,2 en 3 en zijn van kloostermoppen te dateren in de periode late 13de – eerste helft 14de eeuw. In funderingsinspectieput 3 bestaat de gevelmuur achter de 19de-eeuwse klamplaag nog grotendeels uit kloostermoppen (is dus origineel) met aan de onderzijde kleinere bakstenen die wijzen op een reparatiefase uit de 17de eeuw.

- Wat is de relatie tussen de bouwhistorische informatie (opgaand muurwerk, funderingen, liggend muurwerk, kelders, vloeren, etc.) en de bovengrondse (zowel huidige als voormalige) bebouwing)?⁹

In funderingsinspectieput 3 is achter de 19de-eeuwse bakstenen klamplaag authentiek muurwerk met kloostermoppen (late 13de/vroege 14de eeuw) aanwezig. Voor het overige moet nog grondig bouwhistorisch onderzoek worden uitgevoerd (zie voetnoot 9).

- Zijn er aanwijzingen voor hergebruik van bouwmaterialen? Zo ja, beschrijf deze.

In funderingsinspectieput 1 is fundering (S2) aangetroffen die op basis van de gebruikte bakstenen (20x10,5x4,5 cm en 18,5x9x4 cm) in de late 15de of de vroege 16de eeuw dateert. Echter de onderste twee funderingslagen bestaan uit hergebruikte bakstenen van 29x13,5x7 cm die in de late 13de of de vroege 14de eeuw gedateerd kunnen worden. In funderingsinspectieput 4 werd een restant van een vloertje (mogelijk van een goot)

⁹ Voorafgaand aan nog uit te voeren bouwhistorisch onderzoek wordt deze relatie voorlopig bepaald op basis van de bouwhistorische demarcatierapporten Binnenhof (Heijenbrok en Steenmeijer 2011; 2012;2013).

blootgelegd van deels gebroken en hergebruikte bakstenen van 29x14x7 cm. De bakstenen zelf dateren in de late 13de of de vroege 14de eeuw, maar het vloertje staat in relatie tot een aslaag (S3) met afval waaronder aardewerk, dat in de 16de eeuw gedateerd wordt.

- Zijn er aanwijzingen voor sloop, verandering/aanpassing, her- en nieuwbouw? (bouwgeschiedenis)

In funderingsinspectieput 3 is onder de 19de-eeuwse klamplaag nog de originele gevel-/fundering (S3) aanwezig. Deze bestaat uit grote bakstenen van het formaat 26/27/30x??x7/7,5/8 cm en zachte grijswitte kalkmortel. Het onderste deel van de gevelmuur-/fundering (S12) is in de (vroege) 17de eeuw hersteld/verstevigd met rode bakstenen van het formaat 19,5x10x5 cm en harde grijze kalkmortel.

- Beschrijf en dateer baksteenformaten en metselverbanden, en eventuele andere diagnostische bouwhistorische elementen.¹⁰

Funderingsinspectieput 1: fundering (S2) heeft een onregelmatig metselverband van bakstenen van 20x10,5x4,5 cm en 18,5x9x4 cm. Op basis van de baksteenformaten dateert de fundering in de late 15de of de vroege 16de eeuw. De onderste twee lagen van de fundering zijn van grotere bakstenen van het formaat 29x13,5x7 cm. Bakstenen van dit formaat dateren in de periode vanaf de late 13de en de eerste helft van de 14de eeuw.

Funderingsinspectieput 2: fundering (S3) is opgebouwd uit rode bakstenen van het formaat 30x14,5x6,5 cm. De fundering bestaat uit vier baksteenlagen en heeft een onregelmatig metselverband.

Funderingsinspectieput 3: S2 is rechthoekig en betreft een lichtopening (koekoek) gemetseld in kruisverband met rode industriële bakstenen van het formaat 20x10x5 cm. Het spoor dateert in de tweede helft van de 19de eeuw. Fundering (S3) is opgebouwd uit grote bakstenen van het formaat 26/27/30x??x7/7,5/8 cm en zachte grijswitte kalkmortel. De gebruikte baksteenformaten zijn gangbaar in de periode late 13de tot en met het derde kwart van de 14de eeuw. Het onderste traject van de gevelmuur-/fundering is hersteld/verstevigd met muurwerk (S12) van rode bakstenen van het formaat 19,5x10x5 cm en harde grijze kalkmortel. Dit baksteenformaat kan in de 16de en de 17de eeuw gedateerd worden. Daarvan zijn minimaal 12 baksteenlagen aanwezig met metselwerk van afwisselende lagen koppen en strekken. Spoor 4 betreft een steens fundering van licht rode bakstenen van het formaat 17,5/18x8,5x4/4,5 cm en harde kalkmortel en wordt in de 17de of de 18de eeuw gedateerd. Goot S5 en S6 heeft steens wanden van rode bakstenen van het formaat 21,5/22x10/10,5x4,5/5 cm en was (oorspronkelijk) afgedekt met grijze tegels van 29/30x29/30x4 cm. De goot vormt samen met sporen 7, 8, 10 en 11 een rioolsysteem dat uit de late 17de of de 18de eeuw dateert. Het spoor heeft een baksteenformaat dat in de 18de eeuw (ook) gebruikelijk was, maar niet uitgesloten is dat het hergebruikt baksteen uit de late 15de of de 16de eeuw betreft.

Spoor 9 een steens muur van vermoedelijk het opgaand muurwerk van de kademuur. Het is opgebouwd uit rode bakstenen van 20,5/21x10/10,5x4 cm en harde kalkmortel.

Funderingsinspectieput 4: spoor 2 betreft een vloer (van een goot?) van voornamelijk gebroken gele en lichtrode bakstenen van het formaat 29x14x7 cm. De bakstenen zelf

¹⁰ Gebruik daarvoor Van Veen (2015): hoofdstuk 3.6 (Datering van muurwerk; baksteenchronologie 1230-1780) en hoofdstuk 6.2 (dateren metselverbanden en steenformaten).

dateren in de late 13de of de vroege 14de eeuw, maar het vloertje staat in relatie tot een aslaag (S3) met afval waaronder aardewerk, dat in de 16de eeuw gedateerd wordt. Tussen de natuurstenen zuilen bevindt zich een spaarboogfundering (S4) van rode bakstenen van het formaat 20x10x5 cm en harde kalkmortel. Datering daarvan ligt vermoedelijk in de late 19de eeuw.

Funderingsinspectieput 5: bakstenen goot (S2) is opgebouwd uit rode bakstenen van het formaat 18,5x8,5x4 cm en afgedekt met rode ongeglazuurde tegels van het formaat 22x22x3 cm. Het steeds breed opgaand muurwerk van kademuur (S4) is opgemetseld met rode bakstenen van 21x10,5x5 cm en harde kalkmortel. Het onderste deel van de kademuur is ruim 0,5 m breed en is van roodbruine en geeloranje bakstenen van het formaat 18x9x4 cm. Tussen de kademuur en de bestaande bebouwing bevindt zich een rollaag (S7) van rode bakstenen van het formaat 18x9x4 cm, gelegen bovenop een puinlaag (S8). Van spoor 9 (muurfundering tussen de kademuur en bestaande gevel), spoor 13 fundering bestaande bebouwing en riool (S15) konden geen baksteenformaten genomen worden.

- Welke bouwhistorische informatie is er na afloop van het veldwerk *in situ* in elk van de putten bewaard gebleven? Beschrijf aard, functie, bijzonderheden, staat/conservering en geef zo mogelijk een advies voor het beheer ervan.

In alle vijf funderingsinspectieputten zijn de sporen (met name funderingen/muren) bewaard gebleven (in situ behouden). Het betreft muren/funderingen van reeds lang geleden gesloopte gebouwen, maar ook van gebouwen die nog (deels) overeind staan, een kademuur van een gracht en riolen/afvoergoten.

- Levert de opgraving informatie op die anderszins van belang is voor inrichting van het toekomstige onderzoek in het kader van het project Renovatie Binnenhof (inhoudelijk, ruimtelijk, uitvoeringstechnisch, etc.)?

Het is gebleken dat het vrijwel onmogelijk is om vanwege de vele leidingen en kabels binnen de funderingsinspectieputten vlakken aan te leggen. In verband met een beter overzicht van de sporen waardoor de onderlinge relaties duidelijker worden, is het noodzakelijk om voorafgaand aan het archeologisch onderzoek de aanwezige leidingen en kabels indien mogelijk af te koppelen zodat deze tijdens het verdiepen verwijderd kunnen worden.

Gelet op het zeer beperkte karakter van het funderingsinspectie onderzoek kunnen de onderstaande vragen met betrekking tot de synthese niet (afdoende) worden beantwoord en gelden voor dit stadium van onderzoek als niet relevant (zie ook PvE, hoofdstuk 7, paragraaf 7.1).

Bouwstenen t.b.v. synthese bewonings- en gebruiksgeschiedenis van het plangebied Renovatie Binnenhof:

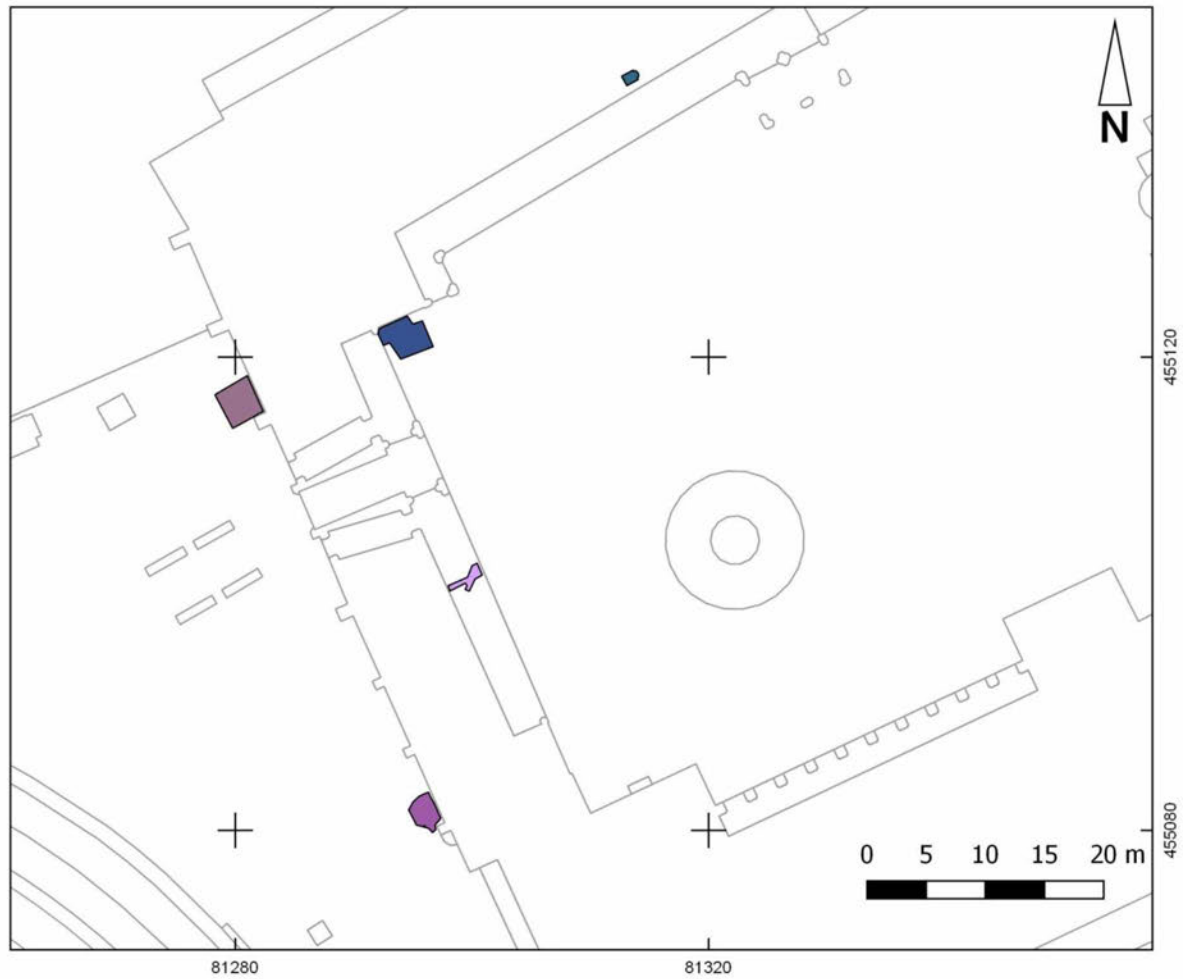
- Welke bijdrage levert de archeologische en bouwhistorische informatie van de opgraving BNA18o aan de thema's in Van Veen (2015), hoofdstuk 6:
 - Topografie en de ontwikkeling van het grafelijke hof (par. 6.1)
 - De ideeën van Calkoen
 - Binnenste en buitenste poorten en bruggen
 - Grafelijke zalen in de 13de eeuw
 - Datering metselverbanden en steenformaten (par. 6.2)
 - Tuinen en overig onbebouwd terrein (par. 6.3)

- De tuin van Maurits
- Opbouw bodem
- Hofkapel (par. 6.4)
- Vondstmateriaal (par. 6.5)
 - Omgang met afval
 - Zoölogische resten
 - Status

Literatuur

- Alkemade, M., 2011, Toelichting op de Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart Den Haag (AWVK). (Haagse Archeologische Rapportage 1106). Den Haag.
- Heijenbrok, J., en G. Steenmeijer, 2011a, 'Een kwestie van integratie. De gebouwen van het ministerie van Algemene Zaken vanaf circa 1600' in: H. te Velde, en D. Smit (ed.), Van torentje tot Trêveszaal. De geschiedenis van de noordzijde van het Binnenhof. Den Haag. p. 233-254.
- Heijenbrok, J., en G. Steenmeijer, 2011b, Demarcatierapport Binnenhofcomplex, Tweede Kamer der Staten-Generaal, gebouw B & C. Bouwgeschiedenis. Utrecht.
- Heijenbrok, J., en G. Steenmeijer, 2011c, Demarcatierapport Binnenhofcomplex, Eerste Kamer der Staten-Generaal. Bouwgeschiedenis. Utrecht.
- Heijenbrok, J., en G. Steenmeijer, 2012a, Demarcatierapport Binnenhofcomplex, Ministerie van Algemene Zaken, Middenpoort en Grenadierspoort. Bouwgeschiedenis. Utrecht.
- Heijenbrok, J., en G. Steenmeijer, 2012b, Demarcatierapport Binnenhofcomplex, voormalig Stadhoudersplein. Bouwgeschiedenis. Utrecht.
- Heijenbrok, J., en G. Steenmeijer, 2012c, Demarcatierapport Binnenhofcomplex, Tweede kamer der Staten-Generaal: Gebouw A. Bouwgeschiedenis. Utrecht.
- Heijenbrok, J., en G. Steenmeijer, 2013, Demarcatierapport Binnenhofcomplex, Grafelijke Zalen: Bouwgeschiedenis. Utrecht.
- Lenoir, M., en M.M.A. van Veen, 2018, Renovatie Binnenhof, gemeente Den Haag. Bureauonderzoek archeologische waarde. (Haagse Archeologische Rapportage 1817). Den Haag.
- Vos, P.C., E.C. Rieffe en E.E.B. Bulten, 2007, Nieuwe geologische kaart van Den Haag en Rijswijk. Den Haag.
- Veen, M.M.A. van, 2018, Programma van Eisen renovatie Binnenhof/funderingsonderzoek 2018-23. Den Haag.
- Veen, M. van, 2015, Het grafelijk en stadhoudersplein Den Haag. Een overzicht van opgravingen en waarnemingen van 1770 tot en met 2013. (Haagse Oudheidkundige Publicaties 17). Den Haag.

Afbeeldingen:

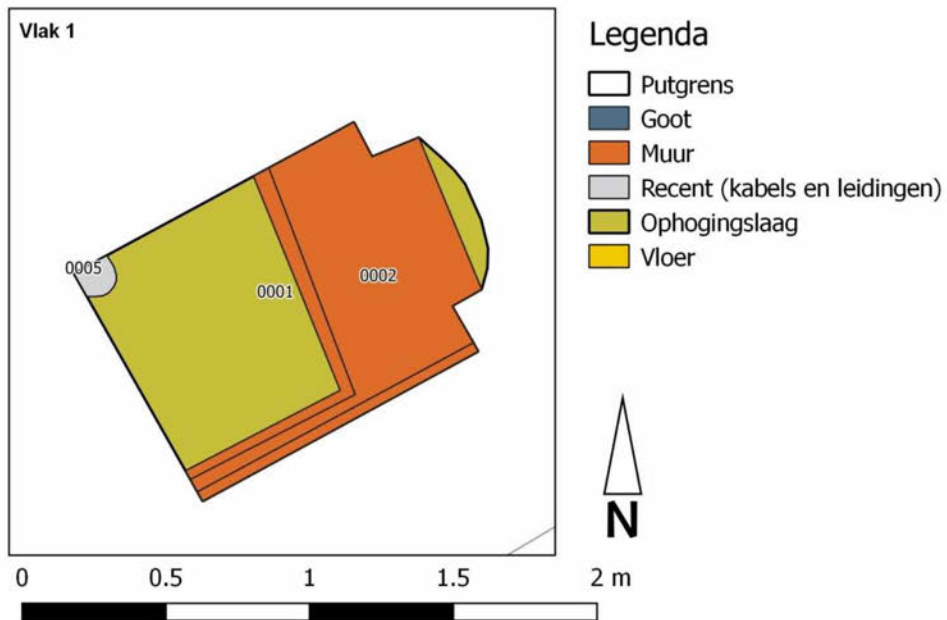

Legenda

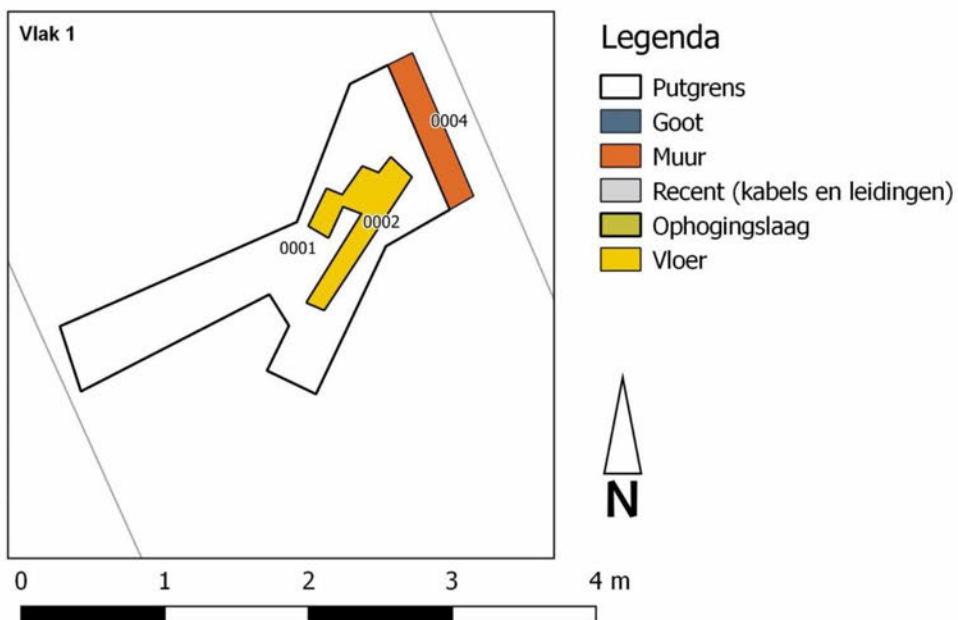
- Werkput 1
- Werkput 2
- Werkput 3
- Werkput 4
- Werkput 5

Afb. 1 Ligging van de funderingsinspectieputten 1 t/m 5.

Werkput 1

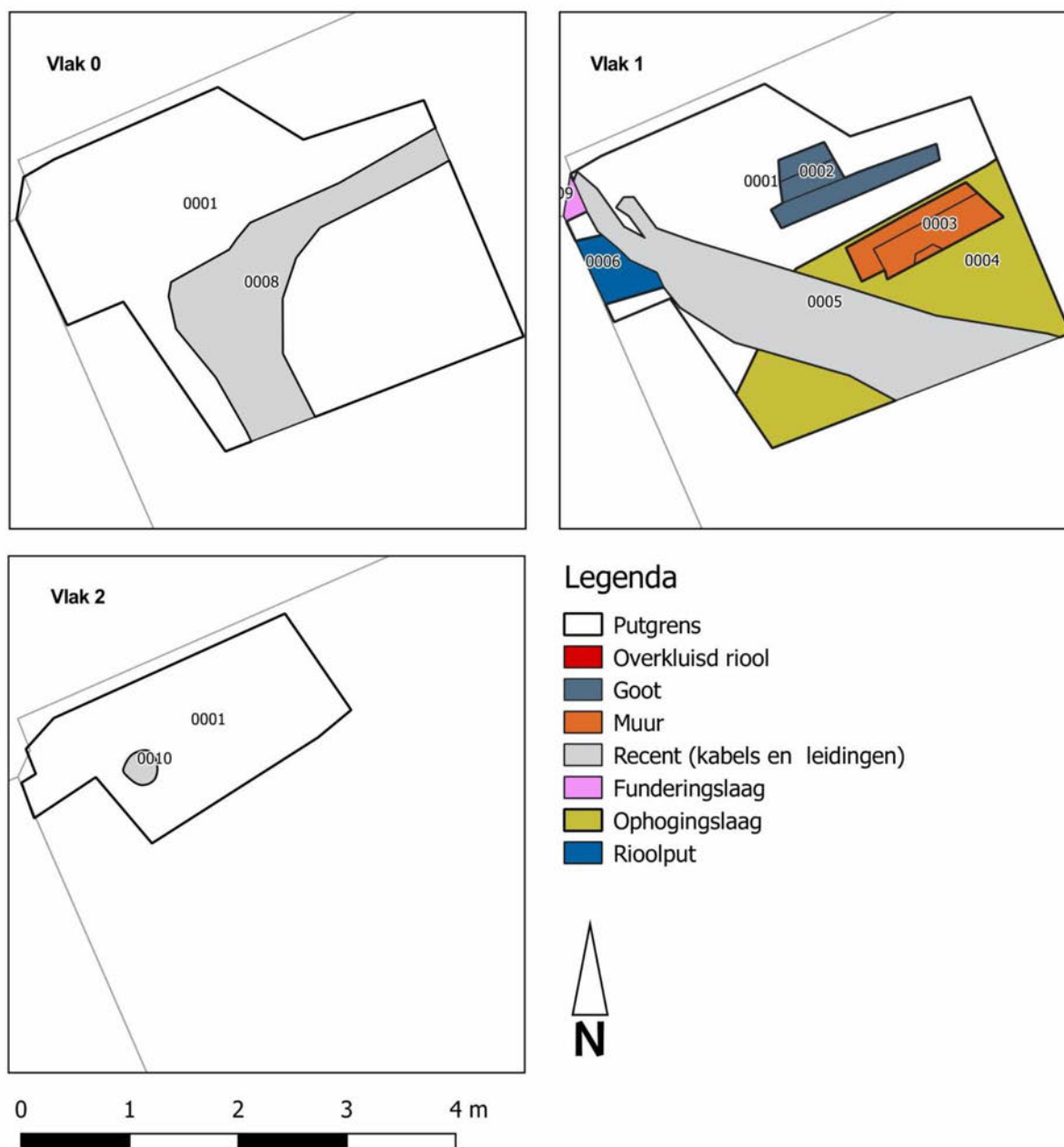

Werkput 4

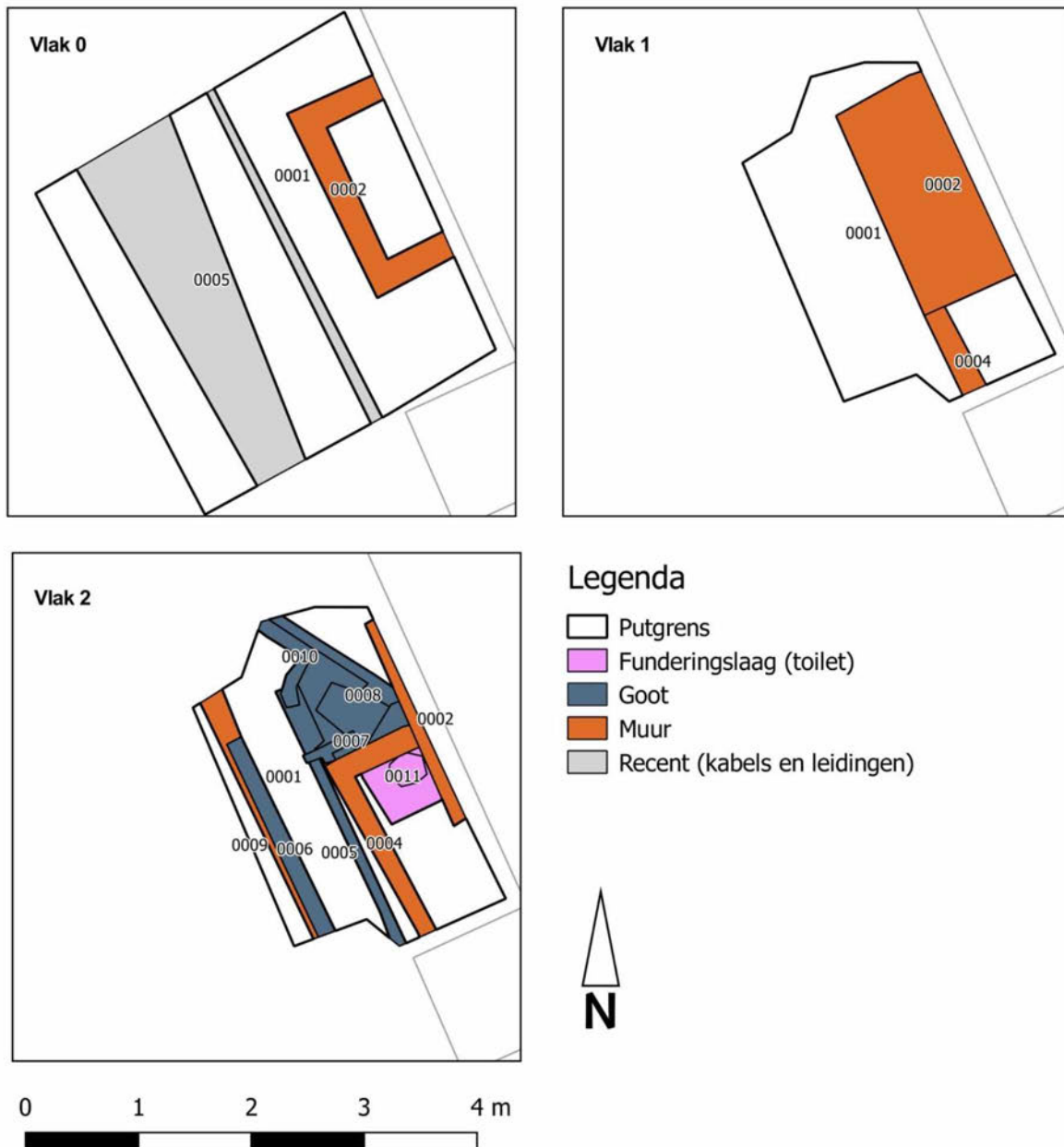
Afb. 3 Overzicht sporen in funderingsinspectieputten 1 en 4.

Werkput 2

Afb. 4 Overzicht vlakken en sporen in funderingsinspectieput 2.

Werkput 3

Afb. 5 Overzicht vlakken en sporen in funderingsinspectieput 3.

Werkput 5

Afb. 6 Overzicht vlakken en sporen in funderingsinspectieput 5.

From: "5.1.2.e"
Sent: Tue, 23 Nov 2021 23:15:10 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>;
"5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: FW: Kwaliteitsteam Binnenhof - 10 november
Attachments: Verslag Kwaliteitsteam 7 juli 2021.docx, Agenda Kwaliteitsteam 10 november.docx, Verslag Kwaliteitsteam 1 september.docx

Hoi,

Vandaag sprak ik 5.1.2.e over Q-team Binnenhof. 5.2.1

5.2.1

5.1.2.e . En een werkwijze voor te stellen a la Binckhorst of CID io.

Mocht het Q-team in het directeurenoverleg ter sprake komen dan is bovenstaande goed om te weten. Anders 1 van de volgende keren iom met 5.1.2.e agenderen.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Datum: dinsdag, 23 november 2021 om 21:09
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: Fwd: Kwaliteitsteam Binnenhof - 10 november

5.1.2.e

Zoals afgesproken, hierbij de twee laatste verslagen van Q-team Binnenhof. Ze zijn voor zover ik weet nog niet openbaar. Beide keren is de publieksentree / Hofplaats aan de orde geweest. Daarna niet meer. Op zich was het Q-team positief over het voorstel maar er waren ook vragen. Zie onderstaande tekst uit het verslag van 1 september:

Er wordt tenslotte benadrukt dat het van belang is om goed na te denken over de wisselwerking tussen de stedelijke ruimte en de publieksentree. Dit vraagt om een nadere verfijning. Hoe sluiten de looproutes vanuit het Spui en de Lange Poten bijvoorbeeld aan op de trap naar de ondergrondse entree? Is de ingreep voldoende leesbaar voor bezoekers en passanten? Hoe verhouden de groenvlakken zich tot de looproutes?

Advies: Maak op een plattegrond inzichtelijk wat de precieze maatvoering is, zodat duidelijk wordt hoeveel ruimte er is voor de loopstromen van bezoekers en passanten. Het Kwaliteitsteam zou hier tijdens een volgende bijeenkomst graag op terugkomen.

Hoop dat dit enig houvast geeft in gesprek met RVB.

Groet, 5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Datum: 29 oktober 2021 om 13:14:15 CEST
Aan: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, "5.1.2.e" <5.1.2.e@hum.leidenuniv.nl>, 5.1.2.e@cultureelergoed.nl, 5.1.2.e@tudelft.nl>, 5.1.2.e@denhaag.nl> - BK

Kopie: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: Kwaliteitsteam Binnenhof - 10 november

Dag allen,

Op woensdag 10 november is er weer een bijeenkomst van het Kwaliteitsteam Binnenhof. De vergadering vindt plaats in de Roodborstzaal op het Korte Voorhout 7 in Den Haag. We zullen ingaan op het ontwerp voor de gracht bij het Buitenhof, de kelder van de Raad van State, de Schepelhal en het tijdelijke uitkijkpunt. In de bijlage vindt u de uitgebreide agenda en de verslagen van de vorige vergaderingen. De plannen/presentaties van de ontwerpers staan ter voorbereiding op de bijeenkomst vanaf woensdag 3 november op de samenwerkruimte.

Tot slot herinner ik u nog vriendelijk aan de herijking van de visie (zie laatste punten van het verslag d.d. sept 2021). Graag ontvang ik uw herijkte visie uiterlijk op 8 november a.s. [Hier](#) zijn de opgestelde visies uit 2018 te vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Atelier Rijksbouwmeester

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 5.1.2.e | Den Haag

Postbus 16169 | 2500 BD | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e

[@rijksoverheid.nl](mailto:5.1.2.e@rijksoverheid.nl)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

VERTROUWELIJK

Aan de leden van
het Kwaliteitsteam Renovatie Binnenhof

Rijksvastgoedbedrijf
Atelier Rijksbouwmeester

Korte Voorhout 7
Postbus 16169
2500 BD Den Haag

Contactpersoon

5.1.2.e

M 5.1.2.e

5.1.2.e

@rijksoverheid.nl

Datum

7 juli 2021

verslag

Bijeenkomst Kwaliteitsteam

Vergaderdatum en -tijd
Vergaderplaats

7 juli 2021 2021, 9:00 – 12:00 uur
Webex (digitaal)

Aanwezig

5.1.2.e

Afwezig met kennisgeving

5.1.2.e

(RVB)

5.1.2.e (Karres & Brands), 5.1.2.e 5.1.2.e (Karres & Brands), 5.1.2.e
(Architekten Cie), 5.1.2.e (RVB), 5.1.2.e (RVB)

Toehoorders

5.1.2.e (ARBM), 5.1.2.e (ARBM), 5.1.2.e (Tweede
Kamer), 5.1.2.e (RVB), 5.1.2.e (RVB), 5.1.2.e
(RVB), 5.1.2.e (RVB), 5.1.2.e (RVB).

Opening en welkom

5.1.2.e opent de vergadering. De verslagen van de bijeenkomsten van het Kwaliteitsteam van 10 maart, 14 april, en 12 mei jl. zijn door de leden goedgekeurd en worden formeel vastgesteld. Daarnaast geeft 5.1.2.e een terugkoppeling van een gesprek dat hij als voorzitter van het Kwaliteitsteam met de welstandscommissie van Den Haag heeft gehad. Uit het gesprek kwam naar voor dat de welstandscommissie en het Kwaliteitsteam elkaar kunnen versterken in de boodschap om kwaliteit en samenhang van de verschillende ingrepen die worden gedaan in en rondom het Binnenhof nadrukkelijker naar voor te brengen. De focus ligt hierbij onder andere op de centrale publieksentree van de Tweede Kamer, de ruimtelijke impact van de installaties, en de totstandkoming van de groene gracht.

Hofplaats en centrale publieksentree Tweede Kamer

De ontwerpers presenteren het ontwerp voor de publieksentree van de Tweede Kamer. Het ontwerp is in de afgelopen weken doorontwikkeld en is een combinatie van de eerder gepresenteerde modellen van de schelp en het entreetheater (zie verslag van bijeenkomst Kwaliteitsteam 10 maart jl.).

Hofplaats, Hof van Albemarle, Buitenhof

De ontwerpers geven aan dat de situering van de publieksentree op de Hofplaats vraagt om een herinterpretatie van de betekenis van deze pleinruimte. Het kan gezien worden als een kans om de oorspronkelijke functie van het Buitenhof als voorplein voor het Binnenhof in ere te herstellen. Het ontwerp voor de Hofplaats en de entree van de Tweede Kamer hangt nauw samen met de andere ingrepen die worden gedaan in de buitenruimte, zoals het voorstel voor de nieuwe gracht voor het gebouw van de Raad van State, de herinrichtingsplannen van de gemeente voor het Buitenhof en de inrichting van het hof van Albemarle.

De Hofplaats met het Hof van Albemarle is door de doorbraak van Berlage tot een restruimte geworden die nooit goed vorm heeft gekregen. De huidige inrichting en de kastanjabomen langs de Hofweg benadrukken de verkeersdoorbraak in plaats van de pleinruimte. Uitgangspunt voor het ontwerp van de Hofplaats en het Hof van Albemarle is het maken van één stedelijke vloer die zich uitstrekt van gevel tot gevel. De pleinvloer zorgt voor samenhang en kent een gemixt gebruik als 'shared space'. Belangrijk hierbij is de keuze van de bestrating. De pleinruimte wordt voorzien van een lichte kleur natuursteen, die omzoomd wordt door mangaanklinkers. De natuursteen sluit aan bij de materialisatie van de vloer in het gebouw van de Tweede Kamer. Binnen en buiten lopen in elkaar over.

Bomen en vergroening van de pleinruimte

Om de ondergrondse scanhal voor de publieksentree te kunnen maken, moeten een aantal van de bestaande kastanjabomen worden gekapt. Daarnaast worden er een aantal nieuwe bomen in het voorstel geplant. Op de huidige Hofplaats bevinden zich momenteel 9 bomen, bij het Hof van Albemarle zijn dit er 14. In het voorstel van de ontwerpers komen er 11 bomen op de Hofplaats en 21 bomen bij het Hof van Albemarle. Er worden verschillende boomsoorten geplant – lindes, kastanjes en fladder iepen – om zo een grotere biodiversiteit te creëren en beter bestand te zijn tegen ziektes. Het onderscheid tussen het Hof van Albemarle en de Hofplaats wordt gemaakt door verschillen in boomstructuur. Op de Hofplaats wordt de lijnstructuur van kastanjabomen getransformeerd naar boomgroepen die de pleinruimte als verblijfsplaats vormgeven. Op het Hof van Albemarle wordt een bladerdak van een dichte gridstructuur van bomen gemaakt. Er wordt een extra boom geplant bij het Singelpleintje. Deze boom bevindt zich boven de technische ruimte van de publieksentree, waardoor er voldoende ruimte is voor het wortelpakket van de boom.

In het ontwerp wordt met 24% vergroend. Deze vergroening vindt plaats in grote groenvlakken die zorgvuldig gepositioneerd zijn rond de bomen en ook een belangrijke rol spelen bij het begeleiden van bezoekersstromen en de aanrijbeveiliging. Rond de groenvlakken worden zitranden gemaakt van ongeveer 50 centimeter hoog. De groenvlakken worden met een consistente groenkleur ingericht, bestaande uit een basis van siergrassen met verfijnde vaste planten in bloei.

Grootte ondergrondse entreehal i.r.t bomenplan

Er worden verschillende varianten van de ondergrondse scanhal getoond. De grootte van de scanhal heeft gevolgen voor de bomen die op het plein behouden/aangeplant kunnen worden. Indien er in de ondergrondse hal geen omloop rond de trap gemaakt wordt, kan een belangrijke volwassen kastanjeboom behouden blijven.

Publieksentree

De combinatie van het 'schelpmodel' en 'entreetheater' voor de publieksentree van de Tweede Kamer heeft tot een ontwerp van een ovaalvormige inkeping in de Hofplaats geleid. De entree ligt aan een verdiept plein, dat via een luie trap te bereiken is. Rond de ovaalvormige inkeping bevinden zich natuurstenen zittreden met houten elementen, waardoor het hoogteverschil wordt verzacht en er mensen kunnen zitten rondom de verdiepte ruimte. Het ontwerp voor de entree gaat door haar holle vorm een dialoog aan met de bovenliggende Plenaire Zaal. In de rand van de holle toegang van de publieksentree zou artikel 1 van de grondwet gebeiteld kunnen worden.

Er wordt een natuurlijk verloop in het plein van de Hofplaats gemaakt, waardoor men ziet waar zich de trap naar de ondergrondse entreehal bevindt. Op deze manier ontstaat er een vloeiende overgang vanuit de bovenliggende pleinruimte naar de publieksentree. Bij de trap worden twee bordessen gemaakt. Er is veel aandacht besteed aan de beloopbaarheid van de trap. Het voorstel is om de trap door middel van een waterelement te organiseren. Water kan bijdragen aan de verblijfskwaliteit van de plek. Bewegend water is ook aantrekkelijk wanneer de publieksentree gesloten is en ontleent omgevingsgeluid bij de toegang tot de Tweede Kamer.

Liftelement

Het liftelement (met een diameter van 4.30 meter en een hoogte van 6 meter) speelt een belangrijke rol in het ontwerp en is gepositioneerd op de as van het Spui en de route van Prodemos. Men komt via de lift op een logische plek in de ondergrondse entreehal terecht. In het element worden twee liften gemaakt ten behoeve van redundantie. Er wordt nog gewerkt aan de vormgeving. De architect geeft aan dat het een attractief object moet worden.

Entreehal – publiek, pers, politiek

In de entreehal worden drie verschillende toegangen gemaakt voor verschillende doelgroepen (kamerbewoners, bezoekersgroepen, individuen). Door het Theateradvies wordt nog gewerkt aan een onderzoek naar loopstromen. De entree is een belangrijk onderdeel van het Tweede Kamergebouw. De ontwerpers willen de Statenpassage hergroeperen om zo een plek te creëren waar politiek, pers en publiek elkaar kunnen ontmoeten.

Reactie Kwaliteitsteam:

- Dank voor de presentatie en complimenten voor de planontwikkeling. Er is met veel aandacht en zorgvuldigheid ontworpen. Het is een mooi en symbolisch ontwerp geworden dat goed aansluit op de bestaande context. Het voorstel voor de nieuwe inrichting van de Hofplaats wordt een grote verbetering ten opzichte van de huidige situatie.
- De manier waarop de beveiliging wordt georganiseerd door middel van groenvlakken is geweldig. Door verschillende zaken als beveiliging, beleevingswaarde en groen aan elkaar te koppelen, ontstaat er grote meerwaarde.
- Er wordt door de leden van het Kwaliteitsteam gevraagd in hoeverre er is overwogen om de ondergrondse entreehal te spiegelen, zodat er meer bestaande bomen behouden zouden kunnen blijven.

De ontwerpers antwoorden dat dit niet mogelijk is omdat er een bepaalde afstand gehouden moet worden ten opzichte van de bestaande bebouwing van de Kortenhorstvlugel in verband met de kwetsbare fundering.

- Het Kwaliteitsteam benadrukt dat het goed zou zijn als de ingrepen zoals het voorgestelde waterelement bij de trap of de vormgeving van de lift een bepaalde betekenis krijgen. Kan er bij het waterobject bijvoorbeeld een koppeling gemaakt worden met regenwateropvang of met het Spui? Het is van belang om een goede onderbouwing te hebben voor een ingreep, die op meer gebaseerd is dan alleen een esthetische dan wel functionele overweging.

Advies: onderzoek hoe het waterobject in de trap en het liftelement meer betekenis kunnen krijgen in het ontwerp voor de publieksentree van de Tweede Kamer.

- De ingreep van het waterelement kan prachtig worden. Het Kwaliteitsteam vraagt aandacht voor een aantal praktische zaken met betrekking tot het waterobject en de ondergrondse entree.

Advies: Onderzoek of vragen met betrekking tot praktische zaken zoals beheer, veiligheid en onderhoud in het ontwerp van de trap met waterelement kunnen worden opgelost.

- Het Kwaliteitsteam vraagt zich af hoe de vormgeving van het liftelement zich tot de achterliggende monumentale gevelwand verhoudt.
- Gevraagd wordt of de ontwerpers meer kunnen vertellen over de aansluiting van de stedelijke ruimte op de publieksentree. Hoe sluiten de looproutes vanuit het Spui en de Lange Poten aan op de trap naar de ondergrondse entree? Is de ingreep voldoende leesbaar voor bezoekers en passanten?
- Er wordt gevraagd of er door het creëren van de boombakken voldoende ruimte overblijft voor de 'shared space'.
- Om een goede afweging te maken bij de keuze voor het creëren van een omloop rond de trap in de ondergrondse hal of het behoud van een volwassen boom, is het belangrijk om beter inzichtelijk te maken wat de meerwaarde van de omloop zou kunnen zijn.

Advies: Maak inzichtelijk wat de argumenten zijn voor het creëren van een omloop rond de trap bij de ondergrondse publieksentree. Welke rol zou de omloop kunnen spelen?

- Het Kwaliteitsteam benadrukt dat het mooi is dat de grondwetbank een betekenis krijgt in het nieuwe ontwerp.
- De leden adviseren om ook na te denken over het ontwerp, als de verdiepte toegang in de nacht afgesloten dient te worden.
- Het Kwaliteitsteam is nog niet overtuigd van het ontwerp van het bovengrondse liftvolume. Hier is nader ontwerponderzoek voor nodig.
- Tenslotte wordt er aandacht gevraagd voor het feit dat een glad-afgewerkte pleinverharding kan leiden tot gevaarlijke situaties in verband met gladheid.

Buitenruimte

Het ontwerp voor de buitenruimte is gebaseerd op een aantal uitgangspunten:

- Verhelderen van de stedenbouwkundige structuur
- Versterken van de eigen identiteit van de verschillende buitenruimten

- Het verbeteren van de gebruiks- en belevingswaarde
- Samenbrengen van alle eisen tot een vanzelfsprekende en samenhangende beeldkwaliteit

Rondom de Grafelijke Zalen – herinterpretatie van historische ordening

In de geschiedenis is de inrichting van de buitenruimte rondom de Grafelijke Zalen steeds aangepast op veranderend gebruik. De tweedeling in een voor- en achterhof en compartimentering met elk een eigen sfeer, gebruik en karakter is in de bestaande inrichting vrijwel verdwenen. In het ontwerp wordt dit opnieuw teruggebracht. Bij het Opperhof wordt de hoogteligging van het maaiveld en het bestratingspatroon aangepast. De fontein wordt verplaatst, zodat deze centraal op het plein komt te liggen. De hoofdentrees van de verschillende bouwdelen die aan het Opperhof grenzen worden rolstoel toegankelijk gemaakt.

De ontwerpers bereiden zich daarnaast voor op een toekomstige publieksentree voor de Grafelijke Zalen bij het Cocken Hof. In het ontwerp voor de buitenruimte wordt het mogelijk gemaakt om deze entree in een later stadium alsnog te kunnen realiseren. Dit heeft met name consequenties voor de hoogteligging van het plein. Ook in de Gravinrentuin wordt de hoogteligging van het maaiveld verlaagd. Om de alleenstaande boom in de Gravinrentuin wordt een grote bak met zitrand gemaakt, zodat het wortelpakket gehandhaafd kan blijven.

Voormalige Hofgracht terugbrengen

Er wordt aangegeven dat de nieuwe poorten en toegangen tot het Binnenhof niet bijdragen aan de ruimtelijke beleving en leesbaarheid van het complex. Daarom wordt voorgesteld om aan de kant van het Buitenhof, de voormalige Hofgracht terug te brengen. Door de introductie van een zeven meter brede gracht en een relatief smalle brug, komen de gevels van de bebouwing weer in het water te staan. Daarnaast kan de gracht een belangrijke rol spelen in de beveiliging.

Er wordt nog onderzocht waar de gracht precies zou moeten eindigen. Er is een wens vanuit de Tweede Kamer om een uitgang bij de Raad van State te handhaven, waardoor de gracht iets korter zou moeten worden dan de ontwerpers in eerste instantie bedacht hadden.

Gevreesd wordt dat dit zou kunnen leiden tot onwenselijke ruimtelijke ingrepen met betrekking tot beveiliging zoals paaltjes en hekjes.

De ontwerpers geven aan dat het soms lastig is om te bepalen op welke tijdschaal het toekomstige ontwerp van de gracht aansluit. Bij de uitwerking en detaillering van de kademuuren vraagt dit nog om nader onderzoek. Wordt hier gekozen om aan te sluiten op de doorbraak van Berlage of op eerdere ingrepen? Er wordt voorgesteld om de bommenrij langs de gracht met 1.60 meter op te schuiven, zodat er meer ruimte ontstaat voor voetgangers. Er wordt nog gekeken of er hekjes moeten komen langs de gracht. De muur van de gracht wordt enigszins schuin geplaatst om de bevordering van muurvegetatie te stimuleren.

Overige tuinen en binnenplaatsen – plekken van rust en verkoeling

Door tuinen op de voormalige Hofgracht een samenhangende inrichting te geven, wordt een heldere en overzichtelijke structuur in het gebouwencomplex gebracht. De cour in het Nieuw Stadhouders Kwartier, de binnenplaats aan de oude Balzaal en de cour en binnenplaats in het voormalig ministerie van Justitie worden beter toegankelijk en groener gemaakt. Op deze manier worden nieuwe verblijfsruimten gecreëerd.

Over het voortzetten van de groene structuur in bouwdeel N (bij de Schepelhal en in de ruimte tussen gebouw C en K) bestaat nog onduidelijkheid. Op dit moment worden twee expeditie ruimtes voorzien, aan de Pleinzijde en tegenover het Mauritshuis. Het nadeel van deze situatie is dat er tussen bouwdeel C en K twee grote hekken van minimaal 5,5 meter nodig zijn.

Reactie Kwaliteitsteam:

- Heldere presentatie! Veel waardering voor het werk. De meerwaarde van het terugbrengen van de gracht is duidelijk in de presentatie van de ontwerpers te zien. Dit wordt een prachtig onderdeel van de verbouwing. Het aanzicht van het Buitenhof wordt sterk verbeterd.
- De leden van het Kwaliteitsteam zijn voorstander van het doortrekken van de gracht. De deur naar de Raad van State die mogelijk aan het einde van de gracht nodig is, is een kwetsbaar punt, omdat er veel ingrepen nodig zijn met betrekking tot beveiliging en bevoorrading die een negatieve impact kunnen hebben op de ruimtelijke kwaliteit. Het einde van de gracht zou juist een plek moeten zijn waar men de lengterichting van de gracht zou moeten kunnen ervaren.
- Het voorstel voor de kademuur is mooi. Het is een goed idee om hier muurvegetatie te stimuleren. De leden zijn benieuwd naar de verdere uitwerkingen.
- Het Kwaliteitsteam vraagt zich af in hoeverre de gebruiker zich realiseert wat de betekenis zou kunnen zijn van de 'groene gracht' en wil graag weten wat de plannen zijn voor de Schepelhal. Het is weliswaar geen buitenruimte, maar het zou mooi zijn als de ruimte aansluit bij de 'groene grachtstructuur'. Het is een belangrijke schakel in het hele verhaal, en lijkt nu een blinde vlek te zijn. Graag gaat het Kwaliteitsteam hierover in gesprek met de Tweede Kamer.
Advies: De Schepelhal kan een belangrijke rol spelen in het vormgeven van de 'groene gracht' en is een belangrijke schakel tussen de publieksentree van de Tweede Kamer en de entree van de Grafelijke zalen. Het Kwaliteitsteam is groot voorstander van een 'groene invulling' van de Schepelhal en zal daar actief op adviseren.
- Het Kwaliteitsteam vindt het een goede zet om het maaiveld te verlagen aan de kant van de Grafelijke zalen om de mogelijkheid te creëren om op termijn alsnog een nieuwe entree voor de Grafelijke zalen te kunnen maken. De leden benadrukken dat het zeer belangrijk is dat die nieuwe entree er uiteindelijk ook daadwerkelijk komt. Dit is een van de prachtigste en oudste delen van het Binnenhof. Het is zonde als het niet optimaal gebruikt kan worden door publiek.
- De buitenruimte van het Binnenhof bestaat voor een groot deel uit een steenachtig oppervlak. Het Kwaliteitsteam geeft aan dat het nog onduidelijk is hoe er precies met wateroverlast wordt omgegaan. Opvang van regenwater onder de bestrating zou een interessante oplossing kunnen zijn. Nu er toch een grote infrastructuur aangelegd gaat worden voor de centrale energievoorziening is er een kans om een leegoot te realiseren waar het water kan worden opgevangen en opgeslagen.
- Het Kwaliteitsteam heeft een sterke voorkeur het creëren van een 'groene gracht' tussen gebouw C en K in plaats van het maken van expeditieruimte.

Advies: Het Kwaliteitsteam vraagt zich af of het echt noodzakelijk is om twee expeditie-hoven te maken. De leden hebben een sterke voorkeur voor één expeditiehof én het creëren van een 'groene gracht' tussen gebouw C en K. De groene kwaliteiten van de gracht op deze plek zijn van wezenlijk belang. De ontwikkelingen met betrekking tot de centrale energievoorziening bieden kansen om een alternatieve oplossing voor de expeditie in de Pleingarage te onderzoeken.

Centrale Energievoorziening

De adviseurs presenteren de stand van zaken van het ontwerp voor de centrale energievoorziening (CEV). Het zwaartepunt van de CEV zou oorspronkelijk in de parkeergarage onder het Plein komen te liggen. De hoofddistributie zou via een ringleiding onder het plein van het Binnenhof plaatsvinden. In deze distributie komt (hoge temperatuur) koeling, verwarming, elektra, noodstroom en ICT. In het voorstel voor de CEV in de parkeergarage waren een aantal knelpunten zoals beveiliging en de inpassing van de ringleiding. Er is daarom onderzocht of er alternatieve mogelijkheden zijn. Uit dit onderzoek kwam het Opperhof als mogelijke locatie naar voor. Het voordeel van deze positie is dat de CEV-ruimte meer centraal in het complex komt te liggen, waardoor er minder boringen nodig zijn en er geen ongeautoriseerde voertuigen bij de technische ruimte kunnen komen.

Er is door de adviseurs van Arup en Arcadis een schetsontwerp gemaakt voor een kelderbak onder het Opperhof. De inwendige hoogte van de kelderbak is 6,6 meter en de gronddekking 0,8 meter. De kelder komt relatief diep in de grond te liggen door de bouwmethodiek, waarbij er gebruik wordt gemaakt van CSM-wandconstructies. Er zijn twee toegangen nodig in verband met vluchten. Er moet daarnaast voldoende afstand gehouden worden tot de funderingen van de monumentale bouwdelen. Het schetsontwerp is door de Kroon uitgewerkt op omgevingsvergunningsniveau.

Rookgasafvoer

Een belangrijke randvoorwaarde voor de CEV is de noodstroomvoorziening. Deze bestaat uit drie verschillende kanalen met een diameter van 0,7 meter. Er is gekeken naar verschillende posities voor de uitblaas van de rookgasafvoer:

- Op het dak van bouwdeel A
- Op het dak van de Kortenhorst vleugel (benutten van de bestaande schoorstenen)
- Op het Buitenhof, in de vorm van een kunstwerk
- Op het eiland in de Hofvijver

De adviseurs geven aan dat er uiteindelijk gekozen is voor de eerste optie, omdat de ruimtelijke impact hiervan het minst groot is.

Reactie Kwaliteitsteam:

- Veel dank voor de presentatie. Het creëren van een kelderbak onder het Opperhof is een betere oplossing dan het maken van de centrale energievoorziening in de Pleingarage. Het is een forse ingreep die de ontwerpers tonen, maar tegelijkertijd komt de Pleingarage op deze manier vrij voor andere functies zoals een expeditie. Het biedt veel kansen. Het Kwaliteitsteam kan de logica van de ingreep goed volgen.
- Het Kwaliteitsteam benadrukt dat de rookgasafvoer een heftige ingreep is omdat daar enorme rookgaskanalen voor nodig zijn. Er wordt gevraagd of de aggregaten

in plaats van diesel gebruik zouden kunnen maken van schoner gas, batterijtechniek of waterstof. Direct bij het Buitenhof ligt een ongebruikte bunker. Is het niet mogelijk om deze ruimte in te zetten voor een reeks batterijen?

Advies: Onderzoek of er bij de noodstroomvoorziening van centrale energievoorziening gebruikgemaakt kan worden van waterstof of batterijtechniek in plaats van diesel. Als de bron duurzamer wordt, wordt de luchtafvoer schoner en zal de ruimtelijke impact op het Binnenhof kleiner zijn. Het is van belang om vooruit te kijken naar de toekomst en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

- Gevraagd wordt hoe de voorgestelde ingreep van de centrale energievoorziening zich verhoudt tot archeologie.
- Uit verschillende gesprekken die het Kwaliteitsteam heeft gevoerd met installateurs, adviseurs en ontwerpers is naar voor gekomen dat de impact van de installaties op de monumentale bouwdelen groot is en dat dit in een aantal gevallen tot ongewenste situaties leidt. Als er besloten wordt om een kelderbak onder het Opperhof te maken voor de centrale energievoorziening, zou het interessant zijn om te onderzoeken of een aantal knelpunten in de bouwdelen met betrekking tot installatietechniek opgelost zouden kunnen worden in de kelderruimte onder het Opperhof. Een voorbeeld hiervan is de kelder met vluchtwegen die in het gebouw van de Raad van State moet komen. Als de vluchtroutes bijvoorbeeld via de installatiekelder georganiseerd kunnen worden, zal de ingreep in het gebouw minder heftig worden.

Advies: Onderzoek of een aantal knelpunten in de monumentale bouwdelen met betrekking tot installatietechniek opgelost zouden kunnen worden door een koppeling te maken met de ondergrondse kelder voor de centrale energievoorziening onder het Opperhof. In plaats van alleen te kijken naar de centrale energievoorziening is het van belang op opzoek te gaan naar slimme koppelkansen, zodat de monumentale bouwdelen deels vrijgespeeld kunnen worden.

- Gevraagd wordt wat de draaglast van het dak van de kelder is? Hulpdiensten moeten hier overheen kunnen rijden.
- De leden vragen aandacht voor de ruimtelijke impact van de installatiekelder op de buitenruimte van het Opperhof. Hoe kan er gezorgd worden dat er zo min mogelijk verstorende elementen op het plein komen?

Mededelingen en afsluiting

De volgende bijeenkomst van het Kwaliteitsteam is op 1 september van 9:00 – 12:00 uur in de Kelderzaal op het Binnenhof.

VERTROUWELIJK

Aan de leden van

Kwaliteitsteam Renovatie Binnenhof

Datum

10 november 2021

Kenmerk

Agenda bijeenkomst
Kwaliteitsteam Renovatie
Binnenhof

Bijlage(n)

agenda

Vergaderdatum en -tijd	Woensdag 10 november 9:00 – 12:00
Vergaderplaats	U
Kopie aan	Genodigden

1. Opening en welkom

- Vaststellen verslag bijeenkomst 7 juli en 1 september jl.

2. Ontwerp gracht, Buitenhof

- Toelichting door 5.1.2.e en 5.1.2.e (9:10 – 9:35)
- Uitwisseling o.l.v. 5.1.2.e (9:35 – 9:50)

3. Ontwerp kelderverdieping, Raad van State

- Toelichting door 5.1.2.e (9:50 – 10:15)
- Uitwisseling o.l.v. 5.1.2.e (10:15 – 10:30)

PAUZE (10:30 – 10:45)

4. Ontwerp Schepelhal, Tweede Kamer

- Toelichting door 5.1.2.e en 5.1.2.e (10:45 – 11:10)
- Uitwisseling o.l.v. 5.1.2.e (11:10 – 11:25)

5. Uitkijkpunt renovatie

- Toelichting door 5.1.2.e (11:25 – 11:45)
- Uitwisseling o.l.v. 5.1.2.e (11:45 – 12:00)

6. Mededingen en afsluiting

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

Aan de leden van
het Kwaliteitsteam Renovatie Binnenhof

Rijksvastgoedbedrijf
Atelier Rijksbouwmeester

Korte Voorhout 7
Postbus 16169
2500 BD Den Haag

Contactpersoon

5.1.2.e

M | 5.1.2.e

5.1.2.e

@rijksoverheid.nl

verslag

Bijeenkomst Kwaliteitsteam

Datum

1 september 2021

Vergaderdatum en -tijd 1 september 2021, 9:00 – 12:00 uur
Vergaderplaats Kelderzaal, Binnenhof

Aanwezig

5.1.2.e

5.1.2.e

Toehoorders

5.1.2.e

Hofplaats en centrale publieksentree

5.1.2.e opent de vergadering. De ontwerpers presenteren opnieuw het ontwerp voor de publieksentree van de Tweede Kamer (zie verslag 7 juli jl.). Ze maken hierbij gebruik van VR-techniek. Men kan als het ware door het ontwerp lopen en ervaren wat de ruimtelijke impact is van de voorgestelde ingrepen.

Liftelement

Er worden verschillende modellen voor het liftelement (diameter 4,30 meter, hoogte 6 meter) getoond. In het element komen twee liften en installaties. De twee liften zijn noodzakelijk vanwege de eis van redundantie. In eerste instantie was het liftelement gepositioneerd op de as van het Spui en de looproute van ProDemos. Naar aanleiding van een onderzoek van 'Bureau Ongehinderd' en opmerkingen van het Presidium van de Tweede Kamer is onderzocht of de positie van de liften richting de trap geschoven kan worden, zodat beide ontsluitingen meer een eenheid gaan vormen. Daarnaast is gekeken of het liftelement meer naar voren geplaatst kan worden, waardoor het door de rand van het verdiepte plein heen steekt.

Reactie Kwaliteitsteam:

- Dank voor de presentatie met VR. Dit geeft veel inzicht. De voorgestelde ingreep van de publieksentree lijkt door alle betrokken partijen geaccepteerd te worden. Het is mooi om te zien dat de zoektocht zich steeds meer richt op de concrete uitwerking zoals de positie en vormgeving van het liftelement.
 - Het Kwaliteitsteam is nog niet overtuigd van het ontwerp van het bovengrondse liftvolume. Hier is nader ontwerpend onderzoek voor nodig. Het is hierbij van belang om na te denken over materialisering.
 - Gevraagd wordt wat er met de grondwettekst in de holling van de begrenzing van het verdiepte plein gebeurt als het liftelement naar voor geplaatst wordt. Er wordt geantwoord dat de tekst dan in twee delen opgedeeld wordt en het liftvolume als het ware dient als onderbreking/komma in de tekst.
 - Het Kwaliteitsteam vraagt opnieuw aandacht voor praktische zaken zoals wateroverlast met betrekking tot de ondergrondse entree. De leden benadrukken dat een verdiept plein een uitdaging is op het gebied van onderhoud en waterbeheer. Het is van belang om een waterhuishoudingsplan te maken en na te denken over het opvangen en bufferen van regenwater.
 - Er wordt opgemerkt dat het goed zou zijn om te onderzoeken of er iets met de bomen kan worden gedaan, die zullen volgens het plan moeten wijken voor de nieuwe entree. Van het kastanjehout kunnen bijvoorbeeld meubels worden gemaakt.
 - Er wordt tenslotte benadrukt dat het van belang is om goed na te denken over de wisselwerking tussen de stedelijke ruimte en de publieksentree. Dit vraagt om een nadere verfijning. Hoe sluiten de looproutes vanuit het Spui en de Lange Poten bijvoorbeeld aan op de trap naar de ondergrondse entree? Is de ingreep voldoende leesbaar voor bezoekers en passanten? Hoe verhouden de groenvlakken zich tot de looproutes?
- Advies: Maak op een plattegrond inzichtelijk wat de precieze maatvoering is, zodat duidelijk wordt hoeveel ruimte er is voor de loopstromen van bezoekers en passanten. Het Kwaliteitsteam zou hier tijdens een volgende bijeenkomst graag op terugkomen.

Centrale Energievoorziening

De adviseurs van bouwcombinatie De Kroon presenteren de stand van zaken van het ontwerp voor de centrale energievoorziening (CEV). Er wordt een nieuwe kelderconstructie voor de CEV voorgesteld op en rondom het Opperhof (zie verslag 7 juli jl.). De inwendige hoogte van de kelderbak wordt 6,6 meter en heeft een gronddekking van 0,8 meter. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van CSM-wandconstructies. Dit is een betrouwbare bouwmethode die de minste impact heeft op de omgeving. Er moet een minimale afstand van 5 meter worden gehouden tot de funderingen van de monumentale bouwdelen. Een belangrijke randvoorwaarde voor de CEV is de noodstroomvoorziening die gebruik maakt van rookgasafvoer.

Stappenplan bouwwerkzaamheden

De adviseurs tonen een stappenplan voor de realisatie van de kelderbak. In verband met de voorgestelde bouwwerkzaamheden zijn er een aantal knelpunten bij de bestaande gebouwen, die verder onderzocht moeten worden.

- Stap 00 – Aanbrengen funderingsversterkingen (in onderzoek/ontwerpfase)
- Stap 1 – Aanbrengen CSM-wanden
- Stap 2 – Aanbrengen GEWI-ankers en SI-buispalen t.b.v. hulpbrug
- Stap 3 – Ontgraven 1^e laag (droog)
- Stap 4 – Aanbrengen stempelraam en aanbrengen hulpbrug/werkplateau
- Stap 5 – Oplaten water
- Stap 6 – Ontgraven 3^e laag (nat)
- Stap 7 – Voorbereiden OWB; Egaliseren en aanbrengen schotels
- Stap 8 – Aanbrengen onderwaterbeton
- Stap 9 – Leegpompen & schoonmaken kuip + aanbrengen uitvullaag en keldervloer
- Stap 10 – Aanbrengen buitenwanden (1^e deel)
- Stap 11 a – Overpakken stempelraam; aanbrengen nieuw
- Stap 11 b – Overpakken stempelraam; verwijderen oud
- Stap 12 – Aanbrengen buitenwanden 2^e deel en tussenkolommen + verwijderen deel hulpbrug (afbranden palen)
- Stap 13 – Aanbrengen dek 1^e deel
- Stap 14 – Verwijderen hulpbrug/werkplateau
- Stap 15 – Aanbrengen dek 2^e deel
- Stap 16 – Verwijderen stempelraam
- Stap 17 – Aanbrengen (bouwkundige) binnenwanden en verhoogde vloer (en dichten tijdelijke sparingen)
- Stap 18 – Aanhelen en terugleveren terrein
- Overig – voorzieningen brandweer

Mogelijke verbinding met de kelder van de Raad van State

In een notitie die van tevoren met de leden van het Kwaliteitsteam is gedeeld, wordt beschreven waarom er geen functioneel of bouwkundig voordeel is wanneer de kelder van de Raad van State en de kelder onder het Opperhof met elkaar verbonden worden. Dit is uitgezocht door de adviseurs van de Kroon en het RVB naar aanleiding van een advies dat het Kwaliteitsteam tijdens de vorige bijeenkomst heeft gegeven (zie verslag 7 juli jl.).

Reactie Kwaliteitsteam:

- Dank voor de presentatie en de gestuurde notitie. Het is een goed uitgewerkt plan en biedt veel kansen. Het Kwaliteitsteam kan de logica van de voorgestelde ingrepen goed volgen.
- Het zou interessant zijn om te onderzoeken of er regenwater opgeslagen kan worden in de kelderbak.
- Gevraagd wordt of de trekpalen ingezet kunnen worden voor het onttrekken van warmte uit de bodem. Het zou interessant zijn om dit te bespreken met een duurzaamheidsadviseur.
- Het Kwaliteitsteam benadrukt opnieuw dat de rookgasafvoer een grote ingreep is omdat daar enorme rookgaskanalen voor nodig zijn. Er wordt gevraagd of de aggregaten in plaats van diesel gebruik zouden kunnen maken van schoner gas, batterijtechniek of waterstof. Dat is een

duurzaam alternatief en dan kunnen de rookgaskanalen achterwege blijven.

Advies: Onderzoek of er bij de noodstroomvoorziening van centrale energievoorziening gebruikgemaakt kan worden van waterstof of batterijtechniek in plaats van diesel. Als de bron duurzamer wordt, wordt de luchtafvoer schoner en zal de ruimtelijke impact op het Binnenhof kleiner zijn. Het is van belang om vooruit te kijken naar de toekomst en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

- Gevraagd wordt of het mogelijk is om de DRUPS op een andere manier te positioneren waardoor de kelderbak compacter gemaakt kan worden.
- Het Kwaliteitsteam geeft aan dat het belangrijk is om de redundantie-eis van de Tweede Kamer opnieuw te toetsen bij de gebruikers. Een noodstroomvoorziening met DRUPS zorgt voor een enorme ruimtelijke impact op het Binnenhof. Indien er geen redundantie-eis is, kan de kelder compacter worden gemaakt en hoeft er geen gebruik gemaakt te worden van de vervuilende rookgasafvoer.
- De impact van de installaties op de monumentale bouwdelen is groot en leidt in een aantal gevallen tot ongewenste situaties, zoals ter plaatse van de nieuwe kelder voor de Raad van State. Het zou interessant zijn om te onderzoeken of een aantal problemen in de bouwdelen met betrekking tot installatietechniek opgelost zouden kunnen worden in de kelderruimte onder het Opperhof. Op deze manier kunnen de monumentale bouwdelen deels vrijgespeeld worden.
- Gevraagd wordt of er bij de knelpunten bij de bouwdelen die door de adviseurs worden aangegeven, versterking nodig is. Er wordt geantwoord dat de precieze consequenties van de bouwwerkzaamheden nog in kaart worden gebracht. Er vindt nog een funderingsonderzoek plaats.
- De leden vragen aandacht voor de ruimtelijke impact van de installatiekelder op de buitenruimte van het Opperhof. Hoe kan er gezorgd worden dat er zo min mogelijk verstorende elementen op het plein komen?
- Er wordt gevraagd of er voldoende informatie beschikbaar is over het grondwater rondom het Spui en het waterverloop tijdens de verbouwing.

Intern overleg Kwaliteitsteam

Tijdens het intern overleg komen de volgende punten aan de orde:

- Op 8 december vindt er een bijeenkomst van het Kwaliteitsteam plaats, waarbij de architecten en ontwerpers kennis kunnen maken met 5.1.2.e die vanaf januari 2022 de rol als voorzitter van het Kwaliteitsteam overneemt van 5.1.2.e
- De visies die de leden van het Kwaliteitsteam in 2018 hebben opgesteld, worden herijkt nu het project in een nieuwe fase komt. Deze herijkte visies kunnen op de website van het Rijksvastgoedbedrijf geplaatst worden. Tijdens een volgende bijeenkomst van het Kwaliteitsteam wordt hierop teruggekomen.
- Er lijkt een spanningsveld te bestaan tussen de visies en ideeën die door de ontwerpers aan het Kwaliteitsteam worden gepresenteerd en de realiteitszin van de plannen. Bij toekomstige bijeenkomsten van het Kwaliteitsteam wordt ook gevraagd naar het realiteitsgehalte van de plannen.
- Er wordt gekeken of er een rondgang gemaakt kan worden over het Binnenhof met de aannemers en leden van het Kwaliteitsteam.

- Tenslotte wordt er gesproken over het uitnodigen van toehoorders en gebruikers bij de bijeenkomsten van het Kwaliteitsteam. De leden benadrukken dat het van belang is dat alleen 'belangeloze partijen' deelnemen aan de discussie. Er wordt naar een andere vorm gezocht om de gebruikers over de adviezen van het Kwaliteitsteam te informeren.

Mededelingen en afsluiting

De volgende bijeenkomst van het Kwaliteitsteam is 10 november van 9:00 – 12:00 uur.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Sent: Wed, 1 Dec 2021 13:24:28 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: RE: persbericht Blinnenhof
Attachments: Werknet bericht 1dec21.docx

Hoi,

Het is behoorlijk druk vandaag, dus hopelijk komen deze suggesties nog op tijd!
Super dat het zo goed opgepikt wordt en chapeau voor jullie allemaal 😊

Mvg,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Verzonden: woensdag 1 december 2021 10:14
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Onderwerp: FW: persbericht Blinnenhof

Wow, check dit lijstje even.
Daar word ik toch wel even stil van ...

Wat was het tof gisteren, zoveel media aandacht.
En 5.1.2.e en 5.1.2.e Wat doen jullie het goed op nationale tv!
Dat wordt straks het eindrapport presenteren bij Jinek denk ik 😊

5.2.1

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Verzonden: woensdag 1 december 2021 10:01
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: RE: persbericht Blinnenhof

5.1.2.e 5.1.2.e

Prima hoor, we hebben aardig wat media gehaald. In de bijlage mijn overzichtje.
Laat je nog even weten of er nog veel animo is om de plek te bezoeken? Van media of wellicht andere geïnteresseerden?
Studenten archeologie ofzo?? ;-)
Dit in verband met het openhouden van de put, daar moet ik een lijntje over houden met de projectleider.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Verzonden: woensdag 1 december 2021 09:31
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Onderwerp: RE: persbericht Blinnenhof

Ha 5.1.2.e

Nu heeft een nieuwsbericht op onze website niet de hoogste prioriteit. Cijfers laten zien dat die nauwelijks worden gelezen. Dat komt ook een beetje door de dienstverlenende rol van de site. Momenteel wordt gewerkt aan website die zich meer richt op media. Op sociale media ligt meer onze kracht tegenwoordig.

Het bericht heb ik er gisterenmiddag geplaatst: [Den Haag - Middeleeuwse fundering op Binnenhof](#)

Leuk dat het filmpje ook is doorgestuurd via de kanalen van het Rijksvastgoedbedrijf! 😊

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Den Haag

5.1.2.e

Mobiliteit, Cultuur en Strategie, stadsdeel Segbroek

5.1.2.e

@denhaag.nl

<https://nl.linkedin.com/in/5.1.2.e>

5.1.2.e

Postbus 12 600 | 2500 DJ DEN HAAG | Bezoekadres: Spui 70

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <http://www.denhaag.nl/disclaimer>

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Verzonden: dinsdag 30 november 2021 14:31

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: persbericht Binnenhof

Dank voor de update! Ik zoek me overigens suf op jullie kanalen naar het bericht maar ik zie het niet, klopt dat?
Wij gaan nu ook plaatsen op onze website

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 30 november 2021 14:29

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: persbericht Binnenhof

Ha allen,

Even een tussentijdse melding over de media-aandacht:

- NOS
- ANP
- Omroep West
- AD
- Volkskrant

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Den Haag

5.1.2.e

Mobiliteit, Cultuur, Gemeentelijke lobbystrategie,
bibliotheek en media, communicatie, Erfgoed en stadsdeel Segbroek

5.1.2.e @denhaag.nl

<https://nl.linkedin.com/in/5.1.2.e>

5.1.2.e

Postbus 12 600 | 2500 DJ DEN HAAG | Bezoekadres: Spui 70

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Verzonden: dinsdag 30 november 2021 11:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: persbericht Binnenhof

Dank 5.1.2.e

Leuk bericht zo! En goed nieuws: de put kan langer open blijven. Zeker tot en met morgen maar als het moet zelfs t/m donderdag. Mocht er nog media willen langskomen hebben we dus meer tijd. Ik houd hierover contact met de projectleider die het weerr afstemt met de aannemer

Ik zou zeggen een persbericht, het heeft het journaal al gehaald en er is brede interesse voor het onderwerp en de plek.

Wij zullen het bericht iig als nieuwsbericht plaatsen op onze website. Wat zullen we voor tijdstip afspreken voor publicatie? Is 14 uur voor jullie haalbaar? Dan vraag ik onze webredactie om het op www.binnenhofrenovatie.nl te plaatsen en doen we er een social bericht over uit.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 30 november 2021 11:36

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: persbericht Binnenhof

Hi 5.1.2.e

Wat een tof item op NPO1!
We zijn heel blij en trots.

Ik sprak 5.1.2.e zonet. Bij de Tweede Kamer is erg veel animo voor de vondst op het Binnenhof.
Zelfs Mark Rutte is vanmorgen een praatje komen maken met 5.1.2.e

Wat vind jij: zullen we er nog een persbericht uit doen zodat andere media wellicht langs kan komen?

Ik heb met onze archeologen samen bijgaand bericht gemaakt.

Laatste alinea is de kernboodschap over project/samenwerking zoals die ook met 5.1.2.e is afgestemd.

Link naar foto's in mijn One Drive heb je al. De laatste van 5.1.2.e staan daar nu ook in.

Wat ik er nog extra bij doe hieronder is de link naar Sketchfab – de 3d animatie zoals die ook met Telegraaf is gedeeld.

<https://sketchfab.com/3d-models/fundament-binnenhof-werkput-201-09418bfc6c8c4e71b6efedf80189735f>

As we speak zie ik trouwens dat 5.1.2.e van 5.1.2.e mij al heeft gebeld.

Zal ik haar naar jou doorverwijzen?

Laat me maar even waar je voorkeur naar uitgaat.

5.1.2.e is aan het lobbyen om de werkput iets langer open te houden.

Dus dan is persbezoek mogelijk tot de aannemer om 16.00 het hek dichtgooit 🙏

Groet

5.1.2.e

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <http://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <http://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <http://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Werknet

Archeoloog 5.1.2.e 'Iets vinden op het Binnenhof voelt als de jackpot winnen.'

Deze week deden onze Haagse archeologen een wel zeer bijzondere vondst. Tijdens het funderingsonderzoek, dat voorafgaat aan de renovatie Binnenhof, stuitten zij op funderingen uit de 13^e eeuw. Het zijn resten van een nog onbekend gebouw uit de tijd van graaf Floris de Vde.

Commented [JK1]: Graaf Floris V

De muurresten zijn opgebouwd uit zeer grote bakstenen, zogenaamde kloostermoppen, en liggen onder de galerij van de Eerste Kamer. Daar werd eerder deze maand ook al een fundering gevonden van een zware fundering van een trapportaal uit vermoedelijk de 15de eeuw. 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e vertelt: 'Voor ons is deze vondst ontzettend belangrijk, want van het Binnenhof bestaat relatief weinig oud kaartmateriaal. We zijn nu dus eigenlijk aan het uitvinden wat precies op welke plek heeft gestaan. Interessant detail daarbij is, dat we kunnen aantonen dat er in de late middeleeuwen al bouwmaterialen werden hergebruikt. Met name omdat steen toen een kostbaar product was. Dat we nu muurwerk uit die vroege bewoningsperiode hebben gevonden maakt dit onderzoek extra bijzonder. 5.1.2.e 5.1.2.e 'Plus natuurlijk het feit dat we hier aan het werk zijn op misschien wel de meest historische plek van Nederland: ons regeringscentrum. Als je zoiets als dit dan hier vindt, voelt het echt alsof je de jackpot wint.'

NOS-journaal

Dat er hier iets unieks is gevonden, werd al snel duidelijk. Het was die dinsdag een komen en gaan van media. Zelfs het NOS-journaal en het jeugdjournaal besteedde aandacht aan de vondst.

5.1.2.e 'Daar zijn we heel blij mee natuurlijk. Want dat is ook waar we het voor doen: Aan jong en oud laten zien hoe mooi en belangrijk de archeologische geschiedenis van hun stad is.'

5.1.2.e 'En je maakt ook niet elke dag mee dat de premier van ons land even een praatje komt maken 😊.'

Collectie

Alles wat op het Binnenhof wordt gevonden tijdens het onderzoek wordt gedocumenteerd en later gebruikt om het eindrapport te maken en aan het publiek te laten zien. Alleen funderingen kan je wat lastig meenemen naar De Tempel. 5.1.2.e 'Bij archeologie is overigens de stelregel: Als het niet beschadigd wordt tijdens de werkzaamheden, blijft het in de bodem zitten. Dus hier gaat straks weer een laag grond overheen.' Om later toch het volledige beeld te kunnen laten zien aan het publiek, maken de archeologen van alle gevonden funderingen een 3D-scan. Deze kun je los bekijken op de archeologiepagina op [Sketchfab](#). Hiervan maakt afdeling Archeologie coole interactieve

Commented [JK2]: Weten alle lezers wat de Tempel is? Zo nee, in één of twee woorden ervoor zetten.

presentaties en tentoonstellingen. Deze zullen **later** te zien zijn in het (nog te openen) informatiecentrum van Binnenhof Renovatie.

Onderzoek in samenwerking met Rijksvastgoedbedrijf

Dit archeologisch onderzoek maakt deel uit van de meerjarige renovatie van het Binnenhof. Met de aannemers die in opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf werkzaamheden verrichten, is afgesproken dat tijdens en voorafgaand aan de civieltechnische bodemwerkzaamheden archeologen aanwezig zullen zijn die gelegenheid krijgen de archeologische resten te documenteren. Op zo'n manier dat de informatie ook voor de toekomst wordt bewaard. Daarbij worden innovatieve technieken gebruikt, zoals 3D-scan, om muurwerk en andere sporen in kaart te brengen. Aan het einde van het volledige onderzoek wordt al het gedocumenteerde materiaal samengevoegd tot een 3d-animatie die laat zien hoe het Binnenhof eruit heeft gezien in **die tijd**.

Meer weten over Binnenhof Renovatie?

Op [Facebook](#) en [Twitter](#) van Archeologie volg je het laatste nieuws over het archeologisch onderzoek op het Binnenhof. Nog meer nieuws over Renovatie Binnenhof lees je op de [website van het Rijksvastgoedbedrijf](#).

Bijlagen: media aandacht in bijlage mail.

Link naar Sketchfab

Commented 5.1.2.e: Is er een indicatie van wanneer? Voorjaar 2022? Of is dit echt nog niet te zeggen? En komt het ook op de website te staan? Deze dan alvast noemen 😊

Commented 5.1.2.e: Consistent zijn met hoofdletter/kleine letter bij 3D

Commented 5.1.2.e: Welke tijd? Specifiek de 13^e eeuw?

Commented 5.1.2.e: Wellicht ook eigen website en verwachte lanceringsdatum noemen. Ook kun je benoemen tot welke datum het Binnenhof nog open is voor publiek, zodat mensen kunnen komen kijken.

From: "5.1.2.e"
Sent: Mon, 17 5.1.2.e 2022 19:41:20 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: FW: PvE's Buitenruimten
Attachments: 211202 PvE Buitenruimte versie 2021 CONCEPT.pdf, 20211108 Functioneel en technisch PvE beveiliging buitenruimte concept.pdf

Hoi,

Nog 1 mail voor jullie overleg met 5.1.2.e en consorten. Met 5.1.2.e heb ik vandaag afgesproken dat we snel reageren op de eerder verstuurde PvE's (bijgaand). Die reactie zal agenderend & procesmatig van aard zijn, als start voor het ontwerpproces. Het is namelijk verre van volledig en het wordt een hele toer om een compleet PvE te krijgen. Lijkt me stap 1 met K&B.

Ik zal een concept reactie schrijven en leg die voor aan 5.1.2.e en 5.1.2.e. Kost mij in aanvang wat meer tijd maar levert ook sneller wat op. Toon zal er meer een worden van stroop dan van azijn. We hebben een fors traject te gaan met elkaar.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Datum: woensdag, 15 december 2021 om 16:54

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: FW: PvE's Buitenruimten

Hoi,

Bijgaand 2 relevante nieuwe PvE documenten voor de openbare ruimte van RVB. Ik heb ze nog niet bekeken. Ik neem aan dat jullie zelf nog 5.2.1 hebben of de weg nog niet hebben gevonden. Laat 5.1.2.e morgen weten, dan kan ze gelijk 5.1.2.e toegang laten regelen of jullie wegwijs maken. 5.2.1

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Datum: donderdag, 9 december 2021 om 22:21

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@rhdhv.com>

Onderwerp: PvE's Buitenruimten

5.1.2.e 5.1.2.e

Afgelopen tijd heeft het team Buitenruimten gewerkt aan een update van het PvE Buitenruimten van 2018. (Er was een kleine update nodig op een aantal punten).

Ook is gewerkt aan het PvE beveiliging Buitenruimten in overleg met de verschillende deskundigen van de Binnenhofgebruikers.

5.1.2.e stuurt binnenkort de link naar je op van de locatie van deze documenten in Nextcloud.

We horen graag of je nog onjuistheden ziet in de stukken.

Liefst ontvangen we je reactie voor de kerstvakantie, zodat we in het nieuwe jaar een frisse start kunnen maken.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

.....
Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag | 5.1.2.e

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @rijksoverheid.nl

<http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>

.....
(werkdagen: ma t/m do)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht!

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

CENTRALE PUBLIEKSENTREE SKETCHBOOK

Centrale Publieksentree | V0.3 | Concept VO | 21 december 2021

Verzameling van opgaven in de openbare ruimte van de gemeente Den Haag betreffende de buitenruimte:

- ▶ Haalbaarheid
- ▶ Aanrijd- en omtrekbeveiliging
- ▶ Bollards bij het Plein
- ▶ Maatregelen Lange poten
- ▶ Beheerafspraken objecten (apart parallel traject)

Hofplaats

▶ Compensatie bomen op basis van kroonoppervlak	Verwerkt in presentatie
▶ Kabels en leidingen trace inclusief verharding werk 4,5 meter	
▶ Beveiligingsmaatregelen (palen, bakken en bollards)	Verwerkt in presentatie
▶ Opstelruimte zendwagens + KMar	Verwerkt in presentatie
▶ Voorzieningen meer bezoekers (fietsenstalling + bussen Prodemos?)	
▶ Loopstromen en de aanpassingen die dat vraagt	Verwerkt in presentatie
▶ (tijdelijke) trafo	
▶ Eigendomssituatie (specifiek rooilijn overschrijding)	Verwerkt in presentatie
▶ Beheerafspraken (apart parallel traject)	

Hofgracht

- ▶ Bomen 1,6 m opschuiven
- ▶ Kabels en leidingentrace
- ▶ Alternatief voor taxistandplaatsen
- ▶ Compensatie boom
- ▶ Beheerafspraken (apart parallel traject)

Feedback op cVO

- ▶ Looproutes van Lange Poten en Spui naar entree beter in ontwerp integreren.
- ▶ Orientatie van de trap richting de stad.
- ▶ Ruimte maken bij entree trap, tussen bollards, zitrand en trap (hoekje van Eugene)
- ▶ Behoud van bomen zo lang mogelijk, maak een bomenstrategie
- ▶ De boomgroepen zijn erg mooi. Wellicht dat er aan de overzijde nog een boom bij kan. Dat maakt het sterker.
- ▶ Nieuwe bomen i.r.t. kelderbak
- ▶ De lift moet een markant en logisch onderdeel van de compositie gaan vormen, maag het zicht op plenaire zaal niet belemmeren.
- ▶ Er gebeurt nog (te) veel op het niveau van de vormgeving: Twee zittreden, glazen balustrade, patroon water in de trappen.
- ▶ De vraag is of de entree buitenruimte of architectuur is, plein of gebouw. Waar hoort de balustrade bij: als deze onderdeel is van het plein, dan is glas a-typisch.
- ▶ Water in de trappen de juiste keuze/positie?

Aanpassingen VO Ontwerp Hofplaats

CONCEPT

Opstelplek NOS

Verplaatsen entree

Aanpassen bank

Route nood en hulpdiensten

Aanpassen plantvak

Bollardlijn

Boom in groenvak?

Boom behouden in boomrooster

Extra bomen Hofweg

Extra bomen Hofweg

Looproute Lange Poten en Spui

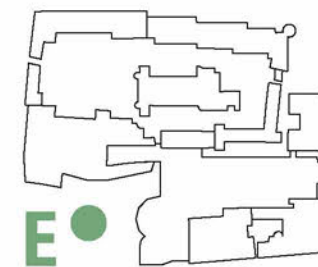
Studie

CONCEPT

Compenseren kroonoppervlakte bomen

Studie

CONCEPT

Het onderscheid tussen Hof van Albemarle en Hofplaats wordt gemaakt door verschil in boomstructuur. Op de Hofplaats wordt de lijnstructuur van kastanjabomen die de infrastructuur benadrukt getransformeerd naar boomgroepen die de pleinruimte als verblijfsplaats benadrukken. Op het Hof van Albemarle wordt een bladerdak van een dichte gridstructuur van bomen gemaakt.

Bomen worden op volwasen grootte aangeplant, er is reeds een inventarisatie opgestart onder een aantal Nedelandse Kwerkers voor assortiment 1e orde hoogstam bomen met een grootte van 90-100 en 80-90.

HOFPLAATS
AANTAL BOMEN
HUIDIG

9 BOMEN

VOORSTEL

12 BOMEN

OPPERVLAKTE GROEN

0%

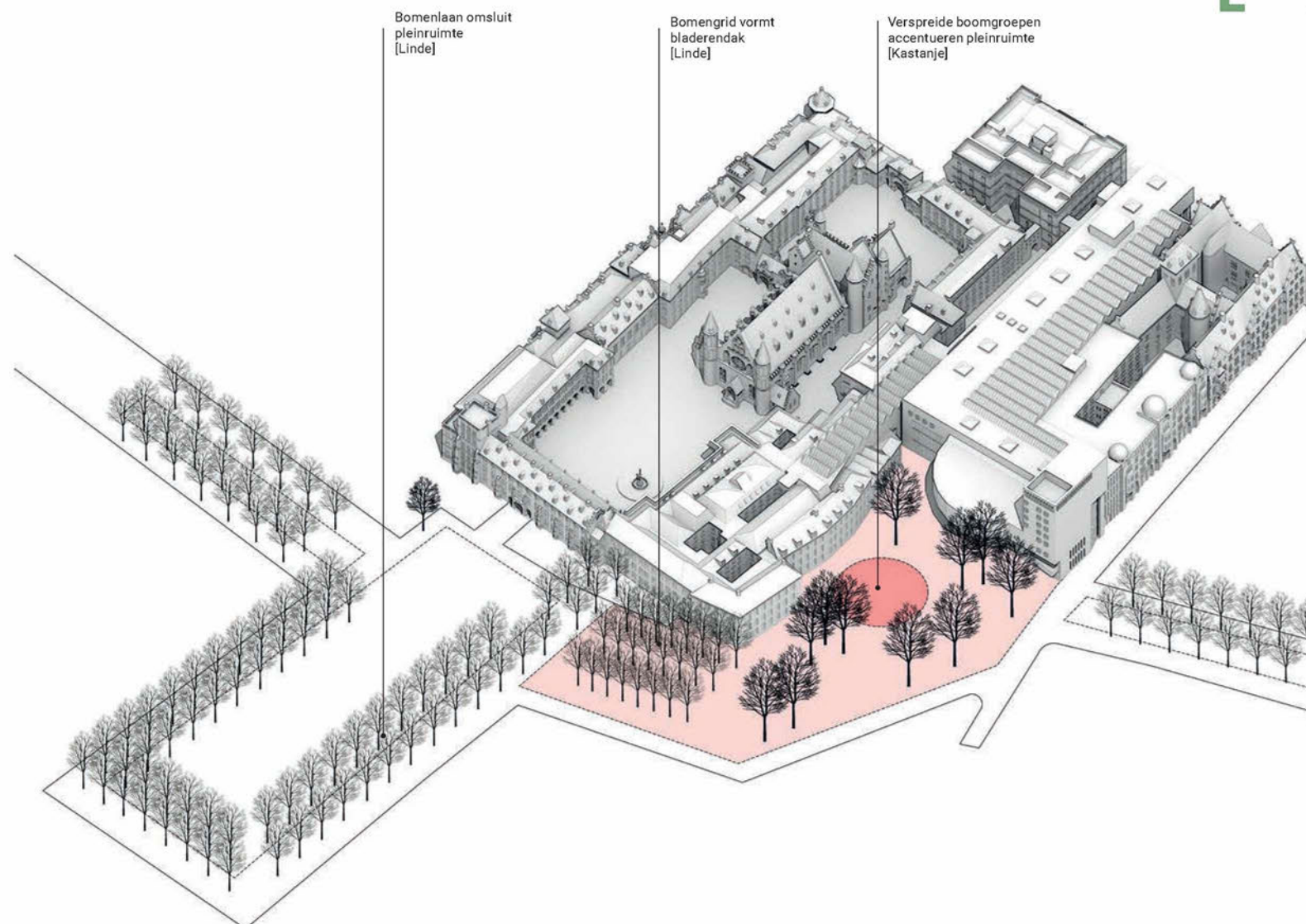
15%

HOFVAN ALBEMARLE
AANTAL BOMEN
HUIDIG

14 BOMEN

VOORSTEL

21 BOMEN

Linde [bestaand]
Buitenhof en Hof van Albemarle

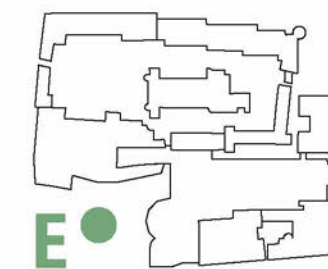
Kastanje [bestaand]
Hofplaats

plantvakken met vaste
plantenHofplaats

Looproute Lange Poten en Spui Studie

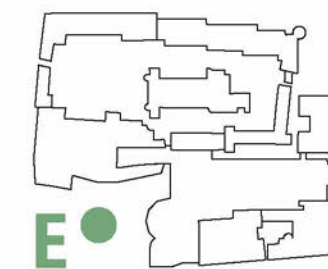
CONCEPT

Looproute Lange Poten en Spui [4.71 + 2.00m.]

Studie

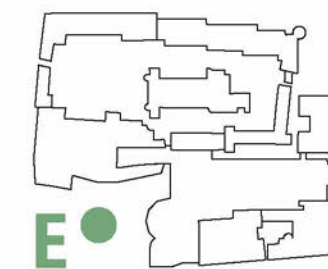

CONCEPT

Looproute Lange Poten en Spui Studie

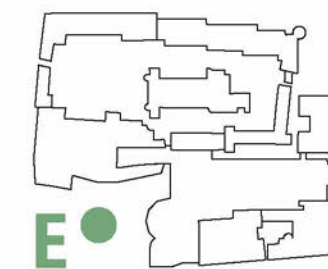
CONCEPT

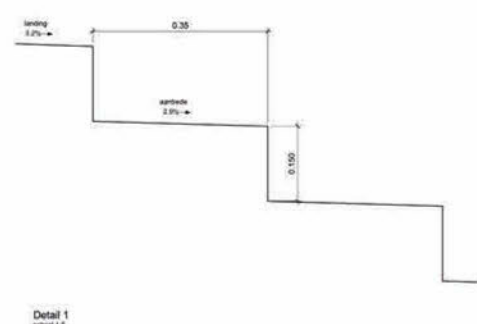
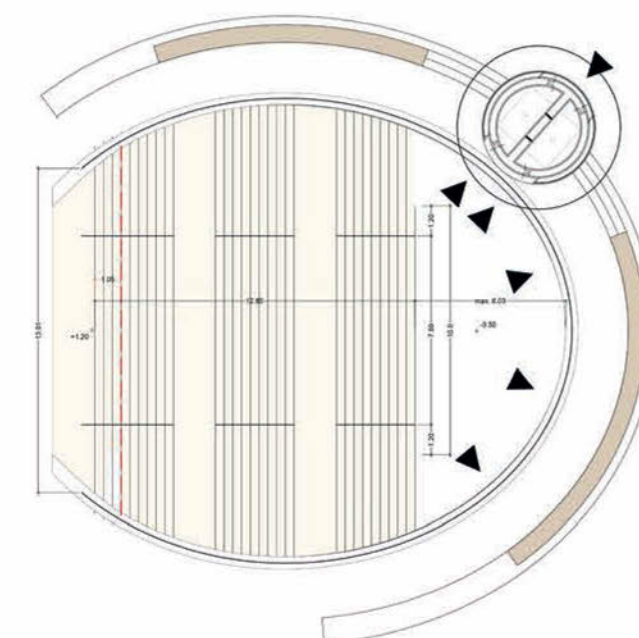
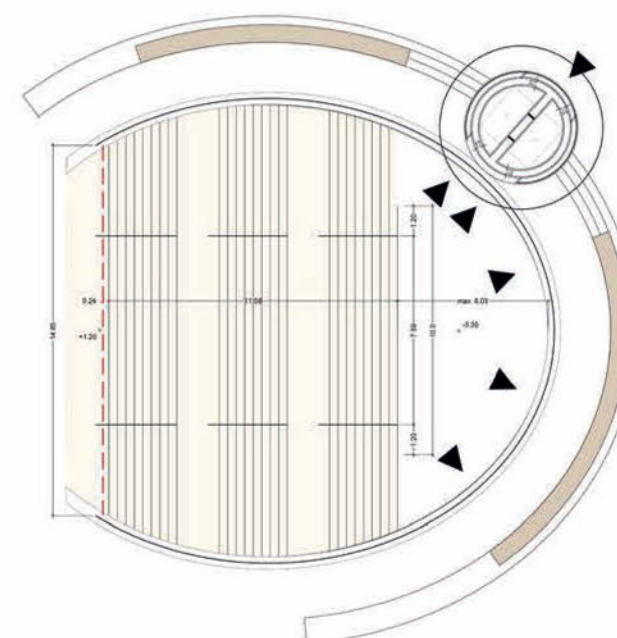
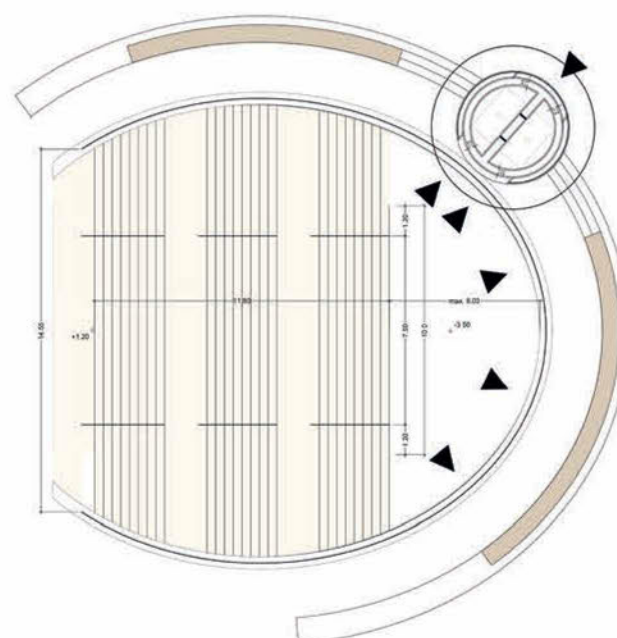
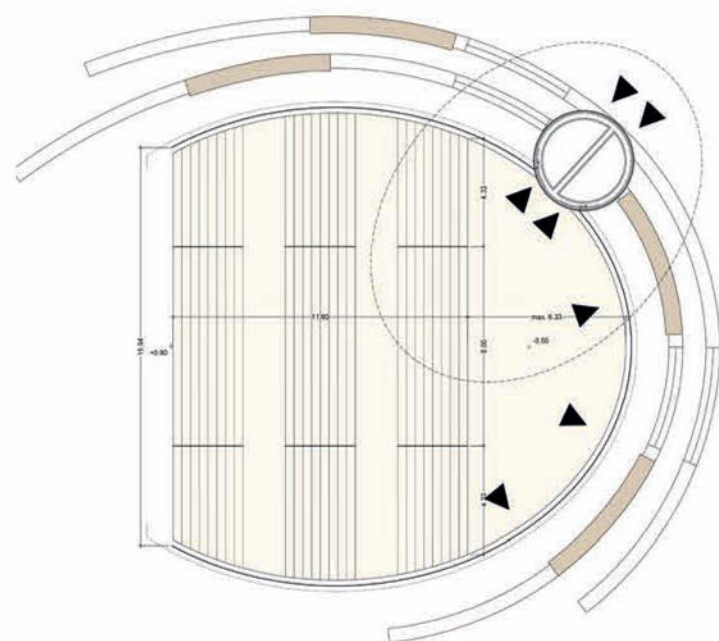
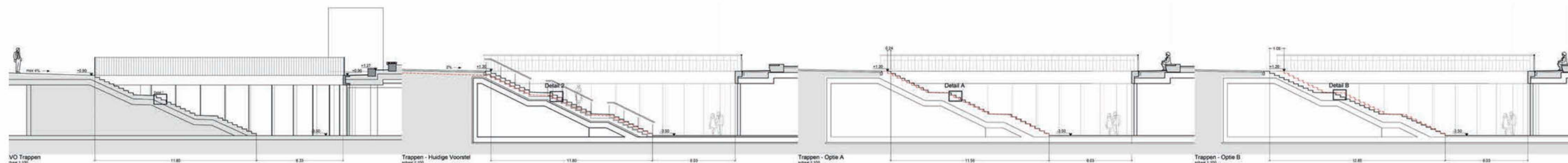

Hoogteligging en zittrede [optrede 150mm - aantrede 350mm]

Studie

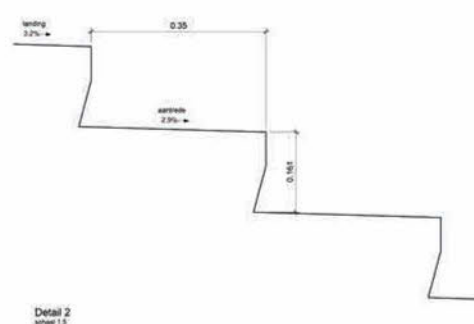
CONCEPT

cVO:

27 optreden @ 0.15m
aantrede @ 0.35m
falls across landings and treads >2%

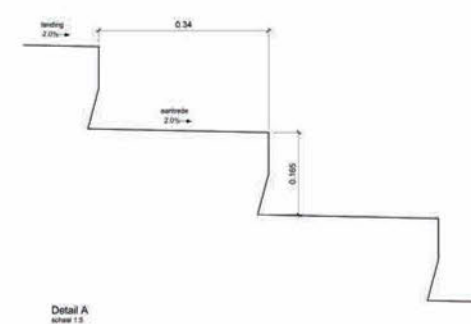
ITS Norm (2018) 2 optrede +1 aantrede = 0.57-0.67m
 $2 \times 0.161 + 1 \times 0.35 = 0.65$

Huidige Voorstel:

27 optreden @ 0.161m
aantrede @ 0.35m
falls across landings and treads >2%

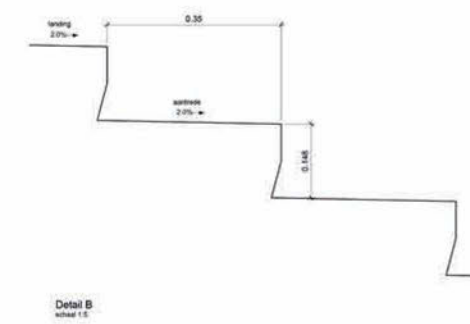
ITS Norm (2018) 2 optrede +1 aantrede = 0.57-0.67m
 $2 \times 0.161 + 1 \times 0.35 = 0.672$

Optie A:

27 optreden @ 0.165m
aantrede @ 0.34m
falls across landings and treads =2%

ITS Norm (2018) 2 optrede +1 aantrede = 0.57-0.67m
 $2 \times 0.165 + 1 \times 0.34 = 0.67$

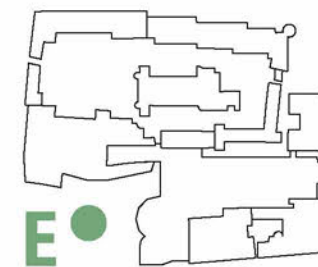
Optie B:

30 optreden @ 0.148m
aantrede @ 0.35m
falls across landings and treads =2%

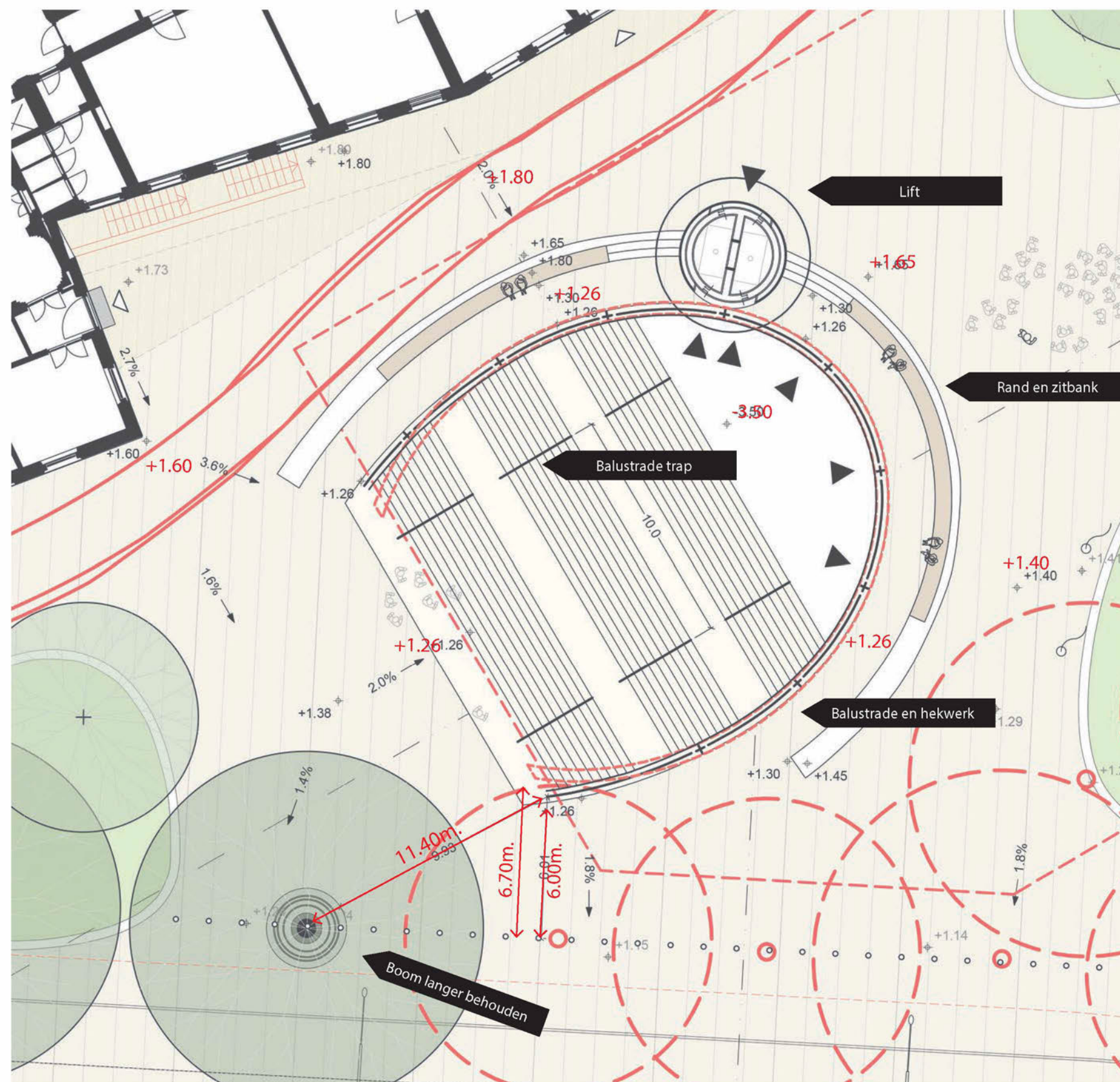
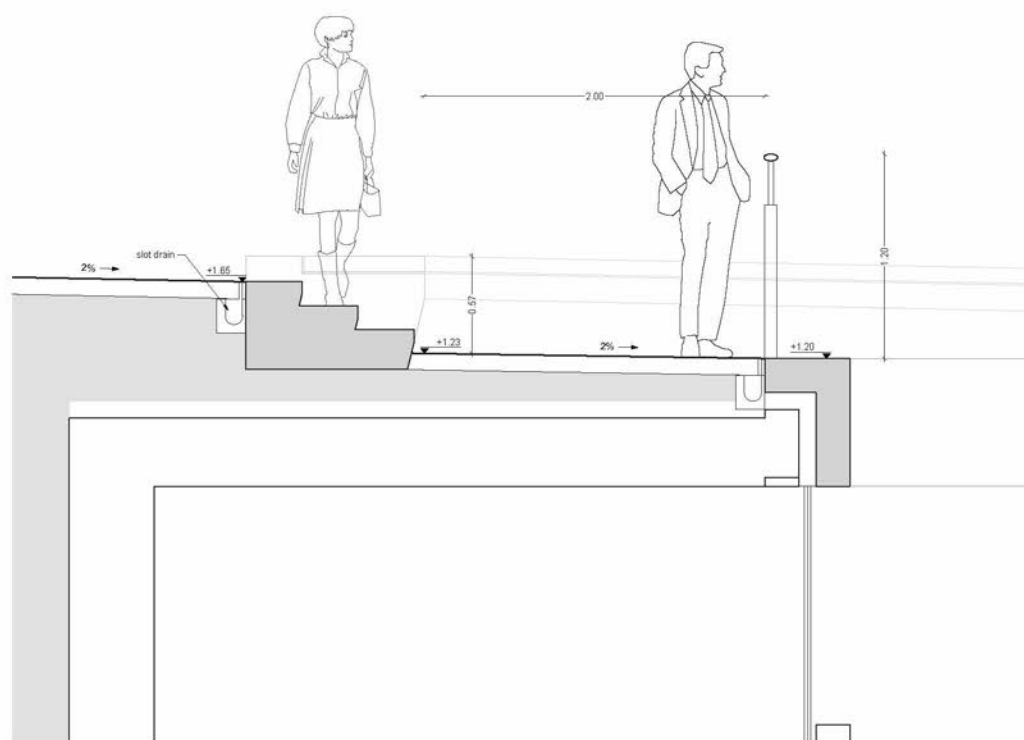
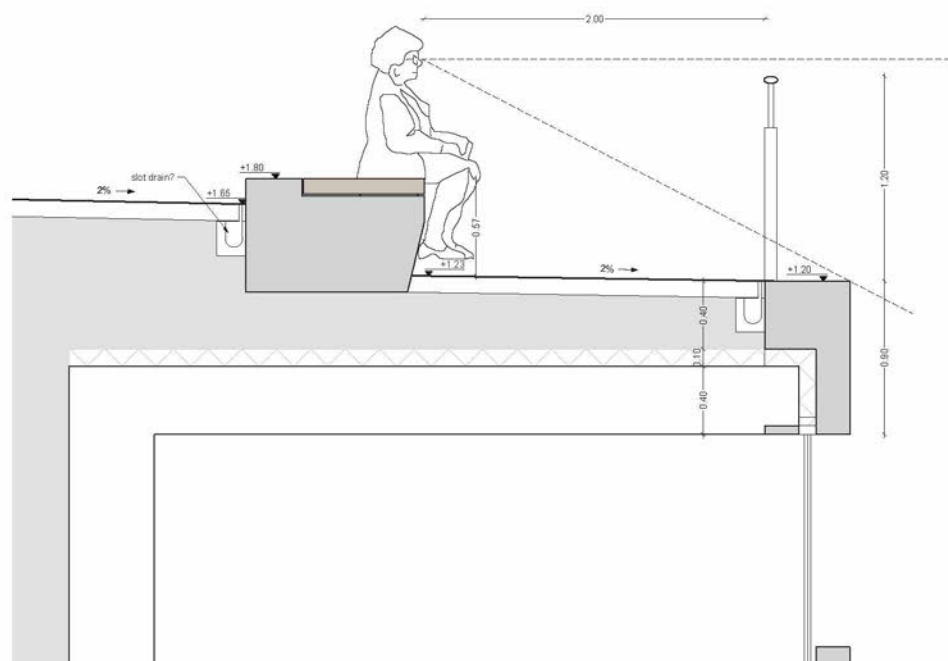
ITS Norm (2018) 2 optrede +1 aantrede = 0.57-0.67m
 $2 \times 0.148 + 1 \times 0.35 = 0.646$

Hoogteligging en zittrede Studie

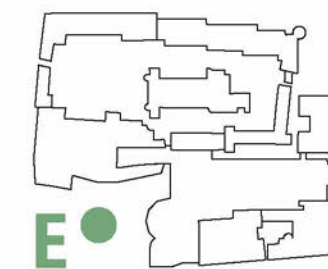

CONCEPT

Vormgeving Publieksentree Studie

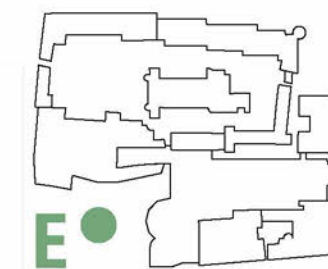

CONCEPT

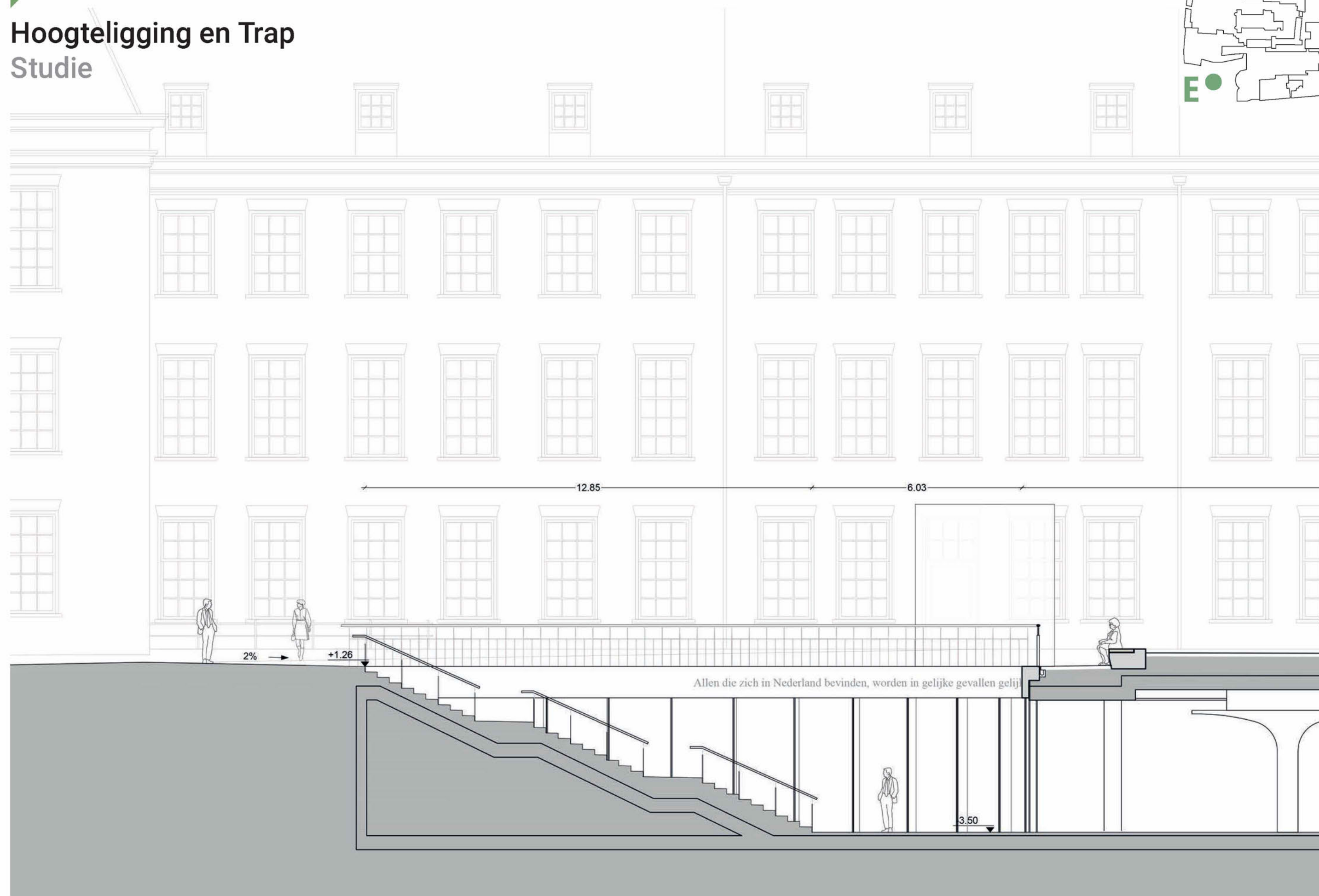

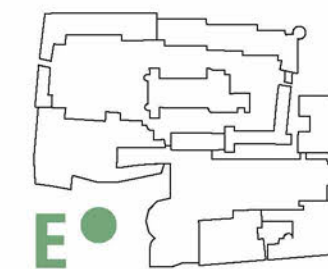

Hoogteligging en Trap Studie

CONCEPT

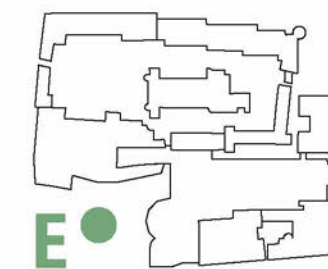

CONCEPT

Hoogteligging en Trap Studie

CONCEPT

Uitwerken in DO:

- ▶ Integratie ontwerp uitgangspunten Gemeente Den Haag, Tweede Kamer, Rijksvastgoedbedrijf en alle belanghebbenden;
- ▶ Materialisering buitenruimte en publieksentree. Rekeningen houdende met robuustheid, gebruik en uitstraling;
- ▶ Vormgeving lift en balustrade;
- ▶ Vormgeving waterelement in trappen;
- ▶ Verlichtingsontwerp;
- ▶ Integrale toegankelijkheid;
- ▶ Beveiligingscomponenten in de buitenruimte;
- ▶ Integratie techniek;
- ▶ Etc.

CONCEPT

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 14 Apr 2022 10:26:02 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: RE: Terugkoppeling BEA

Beste collega's,

Net opnieuw overleg gehad over de Hofplaats e.o. en dan specifiek over de mogelijkheden voor compensatie van de te kappen bomen.

5.1.2.e heeft voor de directe omgeving een prentje gemaakt met mogelijke locaties. Veel daarvan zijn er onzeker alleen al vanwege K&L, maar ook vanwege de aansluiting bij gemeentelijke plannen vanuit de Kern Bijzonder zoals het Buitenhof, de doorgang bij de Gevangenpoort e.d. De locaties die 5.1.2.e had aangereikt had hij daarin ook verwerkt.

Het was in ieder geval een goed praatplaatje en een ieder begint zich meer en meer bewust te worden dat de aanplant van vervangende bomen in die directe omgeving geen sinecure is.

Afgesproken is dat deze ideeën met een bredere vertegenwoordiging van de gemeente eerst besproken moeten worden op wenselijkheid, haalbaarheid, planning en uiteraard de vraag wie het gaat betalen.

Naast 5.1.2.e heb ik 5.1.2.e geadviseerd om bij dit extra overleg ook b.v. 5.1.2.e 5.1.2.e) en 5.1.2.e 5.1.2.e aan te haken. Die laatste ook vanwege zijn lokale kennis over de mogelijkheden maar vooral ook beperkingen.

Daarnaast nogmaals benadrukt dat het overleg volgende week vrijdag met de groenverenigingen eigenlijk geen 'bomennieuws' brengt dus om die reden weinig zin heeft. Ik begreep dat daarover nog contact zal plaatsvinden met 5.1.2.e en 5.1.2.e 5.2.1

Wordt vervolgd ☺.

Groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
Afdeling Advies Buitenruimte en Groen
5.1.2.e

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
Postbus 12651
2500 DP Den Haag
www.denhaag.nl/bomen

Meer **blad**
voor de **stad**

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Verzonden: donderdag 14 april 2022 08:19

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@den Haag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling BEA

Dank je 5.1.2.e een helder verhaal.

5.2.1

Vanochtend is er opnieuw overleg, ik begreep van 5.1.2.e dat jij daar niet bij aanwezig kan zijn. Ik zal jouw schetsje met eventuele andere zoekopties naar extra aanplant toelichten en indien nodig jouw onder vermeld advies en dat van 5.1.2.e nogmaals benoemen.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Verzonden: woensdag 13 april 2022 19:54

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: Terugkoppeling BEA

Hoi,

Vanmiddag hebben we met RVB, TK en K&B een toelichting gehad van Terra Nostra op een specifieke vraag (Boom Effect Analyse) van RVB over 1) twee rijen lindes dicht op elkaar langs het spoor, 2) de 1,6m te verschuiven rij lindes bij de gracht, 3) de Paardenkastanje die tgv de gracht zou moeten wijken en 4) 2 lindes op het Plein die tijdelijk zouden moeten wijken voor de ondergrondse connectie met de parkeergarage.

5.2.1

Groet, 5.1.2.e

From: "5.1.2.e"
Sent: Tue, 5 Jul 2022 16:51:12 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Re: afstemming tekst compensatie bomen Hofplaats

Hoi 5.1.2.e
Inhoudelijk een slim verhaal als we snel inzicht krijgen in mogelijkheden om bomen te planten (ondergrond) + budget om verharding op kosten van gemeente te investeren. In de tekst aanpassen dat het over de Vijverdam gaat. Niet de Plaats, daar bomen bij is niet gelukt bij de herinrichting. En aangeven dat de boomplaatsvoorzieningen (ondergronds) voor alle bomen conform Gemeentelijke bomennota is.

5.1.2.e
[Outlook voor iOS](#) downloaden
5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: 5.1.2.e 5, 2022 4:26:25 PM
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: afstemming tekst compensatie bomen Hofplaats

Hi,
Gisteren in het BCO werd er gesproken over de compensatie van bomen Hofplaats op de Plaats en bij de Gevangenpoort. Er is een tekstvoorstel aangeleverd voor de uitvoeringsovereenkomst. Zie onder.
"Compensatie van bomen zal geschieden door xxx aantal bomen (categorie 1/soort af te stemmen tussen RVB en gemeente), te planten op Plaats en xxx aantal bomen (categorie 1/soort af te stemmen tussen RVB en gemeente) voor de Gevangenpoort. Het RVB zal de aanplant van deze bomen op openbaar terrein financieren zodat het verwachte verlies van kroonoppervlak op de Hofplaats en ter plaatse van de aan te leggen gracht tijdig wordt gecompenseerd. De gemeente zal op haar beurt de latere aanplant van xxx bomen (categorie 1/soort af te stemmen tussen RVB en gemeente op de Hofplaats en bij de aan te leggen gracht) financieren. De aanleg van de bomen op openbaar gebied geschied onder leiding van gemeente. De aanleg van bomen op de Hofplaats (Rijksground) geschiedt door RVB."

5.2.1 5.2.1

Met vriendelijke groeten,
5.1.2.e
5.1.2.e
Telefoon 5.1.2.e
Mobiele telefoon 5.1.2.e
E-mail: 5.1.2.e [@denhaag.nl](mailto:5.1.2.e@denhaag.nl)

Op vrijdag niet aanwezig
Gemeente Den Haag
DSO – Portefeuille Projecten
Postbus 12655
2500 DP Den Haag
Bezoekadres: Spui 70
www.denhaag.nl

Den Haag

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Sent: Wed, 17 Aug 2022 10:34:46 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@dendrologic.net>
Subject: RE: Concept rapport Dendrologic

5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e jij was er volgens mij 23 juni niet bij toen we het concept van 5.1.2.e bespraken. Tijdens dat overleg werd al duidelijk dat het een prima concept was waar slechts nog enkele opmerkingen bij werden geplaatst. Die opmerkingen/aanvullingen zijn volgens mij ook prima verwerkt, maar dat is uiteindelijk aan 5.1.2.e de opdrachtgever.

5.2.1

5.1.2.e heb ik daarna nog geen reactie gezien, maar ik zal anders zo wel even namens 5.1.2.e en mij reageren dat wij kunnen instemmen met deze contra expertise.

Nogmaals dank 5.1.2.e voor je heldere rapport en dito uiteenzetting tijdens het overleg van 23 juni!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: dinsdag 16 augustus 2022 19:39
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@dendrologic.net>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: Re: Concept rapport Dendrologic

Beste 5.1.2.e

Bedankt voor de rapportage en reminder. In grote lijnen heb ik het doorgelezen en vooral gekeken waar het afwijkt van het advies van Terra Nostra. Ik lees dat de levensverwachting iets gunstiger wordt ingeschat met de aanscherping dat het niet om een biologisch noodzakelijke kap gaat (die gepaard gaat met een lange aftakeling) maar een ingreep meestal met een veiligheidsaanleiding als takbreuk. Een goede toevoeging en verder geen opmerkingen en/of vragen.

5.1.2.e ik neem aan dat jij het rapport meer op detail doorleest of doorgelezen hebt?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Gemeente Den Haag

5.1.2.e

Vakantie van 8 tot en met 31 juli.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dendrologic.net>
Datum: vrijdag, 12 augustus 2022 om 07:30
Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e@tg.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>, 5.1.2.e @karresenbrands.nl <5.1.2.e@karresenbrands.nl>, '5.1.2.e' <5.1.2.e@tweedekamer.nl>, '5.1.2.e' <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, 5.1.2.e @cie.nl

<5.1.2.e [REDACTED]@cie.nl>, '5.1.2.e [REDACTED]' <5.1.2.e [REDACTED]@cie.nl>

Onderwerp: RE: Concept rapport Dendrologic

Beste allen,

Ik heb nog geen reactie op het aangepaste rapport van 22 juli 2022 gehad, maar het waren ook de vakantieweken. In de tussentijd heeft mijn 2^e lezer nog tijd gevonden om naar het rapport te kijken en daar nog een paar taalfouten uitgehaald. In de bijlage dus een tweede versie waarin dit verwerkt is.

Mochten jullie niet al te ver gevorderd zijn met de versie van 22 juli stel ik voor dat we de meest recente versie gaan gebruiken. Ik stuur hem als Word document, als pdf waarin de wijzigingen zichtbaar zijn en als pdf waarin deze geaccepteerd zijn (het rapport zoals dit komt uit te zien als er geen verdere opmerkingen meer zijn).

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e [REDACTED]

Van: 5.1.2.e [REDACTED] <5.1.2.e [REDACTED]@dendrologic.net>

Verzonden: vrijdag 22 juli 2022 07:54

Aan: '5.1.2.e [REDACTED]' <5.1.2.e [REDACTED]@tg.nl>

CC: '5.1.2.e [REDACTED]' <5.1.2.e [REDACTED]@denhaag.nl>; '5.1.2.e [REDACTED]' @denhaag.nl' <5.1.2.e [REDACTED]@denhaag.nl>;

'5.1.2.e [REDACTED]@karresenbrands.nl' <5.1.2.e [REDACTED]@karresenbrands.nl>; '5.1.2.e [REDACTED]' <5.1.2.e [REDACTED]@tweedekamer.nl>; '5.1.2.e [REDACTED]

5.1.2.e [REDACTED]' <5.1.2.e [REDACTED]@rijksoverheid.nl>; '5.1.2.e [REDACTED]' @cie.nl' <5.1.2.e [REDACTED]@cie.nl>; '5.1.2.e [REDACTED]

<5.1.2.e [REDACTED]@cie.nl>

Onderwerp: RE: Concept rapport Dendrologic

5.1.2.e [REDACTED] en anderen,

Door drukte was het me bijna ontschoten dat ik nog aanpassingen moest doen op het eerste concept.

In de bijlage de aangepaste/uitgebreide versie als pdf-bestand en in de Word versie waarin de wijzigingen zijn bijgehouden. Er zijn nog wat sub paragrafen bijgekomen en aan het einde heb ik een toelichting gegeven op de gebruikte systematiek en terminologie.

In de tabel heb ik de toekomstverwachting met een inschatting van jaren geconcretiseerd.

Graag ontvang ik jullie respons.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e [REDACTED]

Van: 5.1.2.e [REDACTED] <5.1.2.e [REDACTED]@tg.nl>

Verzonden: woensdag 22 juni 2022 14:12

Aan: 5.1.2.e [REDACTED] <5.1.2.e [REDACTED]@dendrologic.net>

CC: 5.1.2.e [REDACTED] <5.1.2.e [REDACTED]@denhaag.nl>; 5.1.2.e [REDACTED] @denhaag.nl; 5.1.2.e [REDACTED] @karresenbrands.nl; 5.1.2.e [REDACTED]

<5.1.2.e [REDACTED]@tweedekamer.nl>; 5.1.2.e [REDACTED] <5.1.2.e [REDACTED]@rijksoverheid.nl>;

5.1.2.e [REDACTED] @cie.nl; 5.1.2.e [REDACTED] <5.1.2.e [REDACTED]@cie.nl>

Onderwerp: RE: Concept rapport Dendrologic

Beste 5.1.2.e [REDACTED]

Zoals zojuist besproken veel dank voor het concept rapport. Onderstaand de gemaakte opmerkingen n.a.v. de bespreking. Voor de anderen: indien ik zaken heb gemist hoor ik het graag.

Toevoegen toelichting over achtergrond conditie in eigen rapport of middels verwijzing naar rapport terra nostra: parkieten, arme grond, kastanjebloedingsziekte etc. Dit om de causaliteit tussen probleem en status bomen helder te maken.

Gewicht dat gegeven wordt aan kastanjebloedingsziekte checken t.o.v. Terra Nostra

soort en leeftijd

p.13

Geen damwanden maar CSM machine vanuit uitvoeringsmethodiek.

Tekening kelderbak blauwe en rode lijn doortrekken naar gebouw (schuive gebogen lijn op tekening)

p.14

Oud plaatje weg -> Boom 2 redt het dan waarschijnlijk wel, aantal tekstuele aanpassingen

Conclusies:

Welke bomen moeten sowieso weg voorafgaand aan uitvoering op basis van inschatting Dendrologic en strategische afweging voor overige bomen toevoegen:

Strategie 1: zo lang mogelijk behoud met voor en nadelen

Strategie 2: aan voorkant kappen van bomen die het niet gaan redden en ontwerp goed inrichten voor compensatie met voor en nadelen

Bijlage boomgegevens: toekomstverwachting met jaartallen koppelen zodat dit beter vergelijkbaar is met Terra Nostra.

Bijlage conditiebeoordeling nog toe te voegen

Zoals besproken stuur je het aangepaste rapport (met track changes indien mogelijk). We bekijken n.a.v. de update of er dan nog een bespreking nodig is.

Succes met de aanpassingen!

Met vriendelijke groet,

size 5.1.2.e
5.1.2.e
T 5.1.2.e

.....
Project Binnenhof Renovatie - Tweede Kamer
Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

www.rijksvastgoedbedrijf.nl/binnenhof

From: 5.1.2.e

Sent: maandag 13 juni 2022 15:36

To: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e @denhaag.nl; 5.1.2.e @karresenbrands.nl; 5.1.2.e @tweedekamer.nl; 5.1.2.e @rijksoverheid.nl; 5.1.2.e @cie.nl

Cc: 5.1.2.e <5.1.2.e@cie.nl>; 5.1.2.e @dendrologic.net

Subject: Concept rapport Dendrologic

Beste allen,

Dendrologic heeft onderstaand concept rapport over de conditie van de bomen op de Hofplaats opgeleverd. Grotendeels is hun conclusie gelijk aan Terra Nostra. Dendrologic schat de conditie van bomen iets positiever in.

5.1.2.e komt bij jullie op de lijn om een moment in te plannen om het concept rapport gezamenlijk te doorlopen zoals we ook bij Terra Nostra hebben gedaan. Daarna maakt Dendorlogic het rapport definitief.

<https://rb.rvb.rjkscloud.nl/index.php/apps/files/?dir=/BR%205.97%20Gemeente/Dendrologic/2022.06.02%20Concept%20second%20Opinion%20Hofplaats&fileid=992561>

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

T 5.1.2.e

.....
Project Binnenhof Renovatie - Tweede Kamer
Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

www.rijksvastgoedbedrijf.nl/binnenhof

<< OLE Object: Picture (Device Independent Bitmap) >>

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Sent: Wed, 17 Aug 2022 10:46:15 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@tg.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@karresenbrands.nl>
<5.1.2.e@karresenbrands.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@tweedekamer.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@cie.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@cie.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@cie.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@dendrologic.net>
Subject: RE: Concept rapport Dendrologic

5.1.2.e

Ik heb net even mailcontact gehad met 5.1.2.e over het aangepaste rapport van 5.1.2.e. Wat ons betreft een goede contra expertise en hij heeft de opmerkingen die we 23 juni hadden er volgens mij correct in verwerkt.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Advies Buitenruimte en Groen

5.1.2.e

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
Postbus 12651
2500 DP Den Haag
www.denhaag.nl/bomen

Meer **blad**
voor de **stad**

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dendrologic.net>
Verzonden: vrijdag 12 augustus 2022 07:29
Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e@tg.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@karresenbrands.nl>; '5.1.2.e' <5.1.2.e@tweedekamer.nl>; '5.1.2.e' <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@cie.nl>; '5.1.2.e' <5.1.2.e@cie.nl>
Onderwerp: RE: Concept rapport Dendrologic

Beste allen,

Ik heb nog geen reactie op het aangepaste rapport van 22 juli 2022 gehad, maar het waren ook de vakantieweken. In de tussentijd heeft mijn 2^e lezer nog tijd gevonden om naar het rapport te kijken en daar nog een paar taalfouten uitgehaald. In de bijlage dus een tweede versie waarin dit verwerkt is. Mochten jullie niet al te ver gevorderd zijn met de versie van 22 juli stel ik voor dat we de meest recente versie gaan gebruiken. Ik stuur hem als Word document, als pdf waarin de wijzigingen zichtbaar zijn en als pdf waarin deze geaccepteerd zijn (het rapport zoals dit komt uit te zien als er geen verdere opmerkingen meer zijn).

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @dendrologic.net>

Verzonden: vrijdag 22 juli 2022 07:54

Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e @tg.nl>

CC: '5.1.2.e' <5.1.2.e @den Haag.nl>; '5.1.2.e' @den Haag.nl' <5.1.2.e @den Haag.nl>;

'5.1.2.e @karresenbrands.nl' <5.1.2.e @karresenbrands.nl>; '5.1.2.e' <5.1.2.e @tweedekamer.nl>; '5.1.2.e

5.1.2.e' <5.1.2.e @rijksoverheid.nl>; '5.1.2.e' @cie.nl' <5.1.2.e @cie.nl>; '5.1.2.e'

<5.1.2.e @cie.nl>

Onderwerp: RE: Concept rapport Dendrologic

5.1.2.e en anderen,

Door drukte was het me bijna ontschoten dat ik nog aanpassingen moest doen op het eerste concept.

In de bijlage de aangepaste/uitgebreide versie als pdf-bestand en in de Word versie waarin de wijzigingen zijn bijgehouden. Er zijn nog wat sub paragrafen bijgekomen en aan het einde heb ik een toelichting gegeven op de gebruikte systematiek en terminologie.

In de tabel heb ik de toekomstverwachting met een inschatting van jaren geconcretiseerd.

Graag ontvang ik jullie respons.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @tg.nl>

Verzonden: woensdag 22 juni 2022 14:12

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @dendrologic.net>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @den Haag.nl>; 5.1.2.e @den Haag.nl; 5.1.2.e @karresenbrands.nl; 5.1.2.e

<5.1.2.e @tweedekamer.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @rijksoverheid.nl>;

5.1.2.e @cie.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e @cie.nl>

Onderwerp: RE: Concept rapport Dendrologic

Beste 5.1.2.e

Zoals zojuist besproken veel dank voor het concept rapport. Onderstaand de gemaakte opmerkingen n.a.v. de bespreking. Voor de anderen: indien ik zaken heb gemist hoor ik het graag.

Toevoegen toelichting over achtergrond conditie in eigen rapport of middels verwijzing naar rapport terra nostra: parkieten, arme grond, kastanjebloedingsziekte etc. Dit om de causaliteit tussen probleem en status bomen helder te maken.

Gewicht dat gegeven wordt aan kastanjebloedingsziekte checken t.o.v. Terra Nostra

p.11
soort en leeftijd

p.13
Geen damwanden maar CSM machine vanuit uitvoeringsmethodiek.
Tekening kelderbak blauwe en rode lijn doortrekken naar gebouw (schuive gebogen lijn op tekening)

p.14
Oud plaatje weg -> Boom 2 redt het dan waarschijnlijk wel, aantal tekstuele aanpassingen

Conclusies:

Welke bomen moeten sowieso weg voorafgaand aan uitvoering op basis van inschatting Dendrologic en strategische afweging voor overige bomen toevoegen:

Strategie 1: zo lang mogelijk behoud met voor en nadelen

Strategie 2: aan voorkant kappen van bomen die het niet gaan redden en ontwerp goed inrichten voor compensatie met voor en nadelen

Bijlage boomgegevens: toekomstverwachting met jaartallen koppelen zodat dit beter vergelijkbaar is met Terra Nostra.

Bijlage conditiebeoordeling nog toe te voegen

Zoals besproken stuur je het aangepaste rapport (met track changes indien mogelijk). We bekijken n.a.v. de update of er dan nog een bespreking nodig is.

Succes met de aanpassingen!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

T 5.1.2.e

**Project Binnenhof Renovatie - Tweede Kamer
Rijksvastgoedbedrijf**

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

www.rijksvastgoedbedrijf.nl/binnenhof

From: 5.1.2.e

Sent: maandag 13 juni 2022 15:36

To: 5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>; 5.1.2.e @denhaag.nl; 5.1.2.e @karresenbrands.nl; 5.1.2.e @tweedekamer.nl; 5.1.2.e @rijksoverheid.nl; 5.1.2.e @cie.nl

Cc: 5.1.2.e <5.1.2.e @cie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @dendrologic.net>

Subject: Concept rapport Dendrologic

Beste allen,

Dendrologic heeft onderstaand concept rapport over de conditie van de bomen op de Hofplaats opgeleverd. Grotendeels is hun conclusie gelijk aan Terra Nostra. Dendrologic schat de conditie van bomen iets positiever in.

5.1.2.e komt bij jullie op de lijn om een moment in te plannen om het concept rapport gezamenlijk te doorlopen zoals we ook bij Terra Nostra hebben gedaan. Daarna maakt Dendrologic het rapport definitief.

<https://rb.rvb.rijkscloud.nl/index.php/apps/files/?dir=/BR%205.97%20Gemeente/Dendrologic/2022.06.02%20Concept%20second%20opinion%20Hofplaats&fileid=992561>

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

T 5.1.2.e

.....
Project Binnenhof Renovatie - Tweede Kamer
Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

www.rijksvastgoedbedrijf.nl/binnenhof

<< OLE Object: Picture (Device Independent Bitmap) >>

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Sent: Tue, 27 5.1.2.e 2022 17:41:38 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: Voorbereiding op voorbespreking groenpartijen

5.1.2.e 5.1.2.e

Morgen hebben we een voorbereidende sessie. Het herontwerp van de Hofplaats is nog in volle gang en ik ben half betrokken. Ik begrijp dat de ondergrondse bak (entree en scanstraten) wat kleiner wordt waardoor bomen (langer) kunnen blijven staan. En dat er meer gronddekking op het dak komt. Beide gunstig voor het bomenverhaal maar morgen maar eens zien wat de RVB en TK hiervan wil delen. Er zitten nog veel onzekerheden rond het ontwerp maar ik denk dat ze het in ieder geval door willen laten gaan.

Groet, 5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Sent: Tue, 11 Oct 2022 21:29:38 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Re: Bomen Binnenhof

5.1.2.e 5.1.2.e

5.2.1

Verder details:

- Tekst in de kaart met lijnen naar bomen slecht leesbaar
- Aangeven dat 2 onderzoeken binnen de bandbreedte vallen die past bij een beoordeling van levend materiaal
- Aandacht besteden aan voorzieningen voor vogels gierzwaluw bv, daarvoor heeft de man van Vogelbescherming een oproep gedaan de eerste keer, daarna is de focus verschoven naar de kastanjes en zijn de vogels buiten beeld gekomen.
- Iets zeggen over boombescherming tijdens de uitvoering. Je kunt er vragen over verwachten.
- Afsluiten met een planning (ook al is die heel globaal) en een proces van participatie op onderdelen, zeker nog een keer voor de bijeenkomst van november
 - 3 lagen bouwketen tov de Lindes Plein (niet verrassen)
 - Ingekapselde kastanje voor keten Buitenhof

Groet, 5.1.2.e

Cc 5.1.2.e omdat ze er de volgende week bij is

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Datum: dinsdag, 11 oktober 2022 om 10:03

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: FW: Bomen Binnenhof

5.1.2.e 5.1.2.e

Hierbij de concept presentatie voor de bomenbijeenkomst.

Wil je meekijken?

<https://rb.rvb.rijkscloud.nl/index.php/f/1581620>

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @karresenbrands.nl <5.1.2.e@karresenbrands.nl>

Verzonden: maandag 10 oktober 2022 16:20

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: Bomen Binnenhof

Hi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Ik heb het bestand ge-update. Nu ben ik vanaf donderdag afwezig, kunnen jullie voor die tijd er nog 1 keer scherp er doorheen gaan, vooral tekstueel? Dan kan ik woensdag evt. nog aanpassingen doorvoeren. Ook twijfelde ik over de laatste pagina, zouden we die nu wel of niet doen?

Ik hoor het graag.

Met vriendelijke groet / best regards,

5.1.2.e

5.1.2.e

Karres en Brands

5.1.2.e

5.1.2.e Hilversum
The Netherlands

5.1.2.e

karresenbrands.nl

From: 5.1.2.e [@karresenbrands.nl](mailto:5.1.2.e@karresenbrands.nl)

Sent: donderdag 6 oktober 2022 12:57

To: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Subject: RE: Bomen Binnenhof

Het onderstaande bestand is ge-update voor het overleg zodadelijk.

Met vriendelijke groet / best regards,

5.1.2.e

5.1.2.e

Karres en Brands

Mussenstraat 21
1223 RB Hilversum
The Netherlands

5.1.2.e

karresenbrands.nl

From: 5.1.2.e [@karresenbrands.nl](mailto:5.1.2.e@karresenbrands.nl)

Sent: donderdag 6 oktober 2022 9:50

To: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Subject: Bomen Binnenhof

Hi 5.1.2.e

Hierbij de presentatie: <https://rb.rvb.rijkscloud.nl/index.php/f/1576002>

Ik kan om 12.00 nog een paar aanpassingen doorvoeren.

Met vriendelijke groet / best regards,

5.1.2.e

5.1.2.e

**KARRES
BRANDS**

Mussenstraat 21
1223 RB Hilversum
The Netherlands

5.1.2.e

karresenbrands.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Sent: Sun, 27 Nov 2022 16:00:24 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Subject: Fwd: interview personeelsblad Rijksvastgoedbedrijf
Attachments: Interview^{5.1.2.e} 22112022.docx

5.1.2.e 5.1.2.e

het is een leuk stukje geworden!

Ik heb hier en daar wat aangevuld en/of gewijzigd.

Groet,

5.1.2.e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@casema.nl>

Verzonden: Sunday, November 27, 2022 12:52:34 PM

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: interview personeelsblad Rijksvastgoedbedrijf

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Sent: Mon, 12 Dec 2022 13:17:10 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: kort stukje archeologisch onderzoek Raad van State en opperhof
Attachments: Funderingen in de volle raadzaal en bodekamer.docx

5.1.2.e 5.1.2.e

hierbij zoals afgesproken een kort stukje over de resultaten van het archeologisch onderzoek op het Binnenhof.

Groet,

5.1.2.e

Funderingen in de volle raadzaal en bodekamer

Tijdens funderingsonderzoeken ter hoogte van Raad van State zijn archeologen in de Volle Raadzaal gestuit op een grote kelder uit vermoedelijk de late 16de of de vroege 17de eeuw. De toegang tot de kelder wordt gevormd door een trap van gele IJsselstenen en de vloer is van rode ongeglazuurde vloertegels.

De kelder is tegen een oudere keermuur of kademuur aangebouwd die zo de oostelijke wand van de kelder vormt. De keermuur is heel diep gefundeerd (c. 3,60 m diep) en wordt naar onderen toe breder. De totale tot nu waargenomen lengte van de keermuur is circa 25 m en is over de hele lengte van de Volle Raadzaal zichtbaar. De muur is gemetseld met grote bakstenen (kloostermoppen) zodat een datering in de late 13de of de vroege 14de eeuw tot de mogelijkheid behoort, maar hier en daar zitten ook kleinere bakstenen in het metselwerk wat kan duiden op reparaties of op een jongere bouwperiode (mogelijk tweede helft 16de eeuw). De keermuur lijkt in verband gemetseld met funderingen van kloostermoppen in de bodekamer vlak tegen de Stadhouderspoort aan. Deze funderingen vormen een onderdeel van een poortgebouw uit de late 13de eeuw. Dit poortgebouw stond ter hoogte van de huidige Stadhouderspoort uit de 17de eeuw.

Archeologisch onderzoek op het opperhof

Op het opperhof (het gebied tussen de Stadhouderspoort en de Ridderzaal) zijn archeologen bezig met een grootschalige opgraving. Tot nu zijn onder andere enkele riolen en afvalputjes met vondstmateriaal uit de late 18de vroege 19de eeuw onderzocht. Opvallend zijn een aantal grote afvalkuilen vlakbij de gebouwen van de tweede kamer met daarin relatief veel visresten (visgraat). Ook zijn twee vishaken gevonden. Op basis van resten uit de kuilen van steengoed kannetjes (zogenaamde Jacobakannen) kunnen de kuilen in de 15de eeuw gedateerd worden.

Dit is een mooi gegeven dat een bevestiging vormt voor wat uit enkele historische bronnen en archeologisch onderzoek elders bekend is, namelijk dat in de 15de eeuw een relatief groot aanbod van vis op de markt komt door verbeterde methoden van visvangst en betere vissersschepen.

De grote kuilen kunnen worden verklaard door winning van duinzand voor het ophogen van vloeren en als bestanddeel van mortel voor de bouw. De zo ontstane kuilen werden vervolgens met huisafval waaronder visresten, opgevuld.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Sent: Tue, 17 5.1.2.e 2023 11:22:20 +0200
To: "5.1.2.e @karresenbrands.nl" <5.1.2.e@karresenbrands.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Subject: Re: Bomen Hofweg

5.1.2.e 5.1.2.e
Het gaat goed met me, dank je. En gelijk weer een vliegende start. Ik heb hoge verwachtingen van de Hofplaats donderdag.

Als antwoord op je 2 vragen:

1. We doen (oa ikv quick scan) kabels en leidingen een gedegen inventarisatie van de ondergrond. Dat moet ons goed zicht geven op de ruimte mogelijkheden voor bomen en de ruimte die eventueel in het profiel nog gemaakt kan worden. We gaan dit werk uitbesteden omdat er bij ons momenteel onvoldoende civieltechnische capaciteit is. 5.1.2.e 5.1.2.e geeft aan dat als er ondergronds ruimte is het nog steeds niet wenselijk ik bomen aan die zijde zo dicht op de gevel te planten. Ze hebben weinig toekomstwaarde en meer dan een derde grootte of een kwarrende tweede grootte zal het niet worden. Ze gaan niet het ruimtelijk bepalen in ieder geval. Ik denk ook dat ze hooguit ondersteunend kunnen zijn en zou ze liefst ook verder van de gevel geschoven zien.
2. De bollardlijn met een ondergrondse betonsloof moet buiten de boomkroonprojectie liggen. Aan de buitenzijde van de bomenrij kom je dan al snel in het wegprofiel terecht.
 - a. Pal buiten de bomenrij: strookt niet met de 4,5 vrije ruimte voor hulpdiensten
 - b. Tussen tramzone en rijbaan: dan verkeer over de trambaanm dat zou moeten kunnen maar fietsers tussen de palen door laten fietsen vinden we onveilig. Laat je de kopse kanten open dan is het wel veilig maar dan kunnen er toch voertuigen achter de palen komen. Je zou dan nog een extra voorziening kunnen opnemen (niet gecertificeerd) om het oprijden van voertuigen te voorkomen maar dan knip je het geheel zoveel op dat er eerder minder dan meer als een plein voelt.

Kun je voor nu hiermee uit de voeten?

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @karresenbrands.nl <5.1.2.e@karresenbrands.nl>

Datum: maandag, 16 januari 2023 om 09:01

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>, 5.1.2.e

<5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: Bomen Hofweg

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Ha 5.1.2.e

Hoe is het met je?

In november hebben we elkaar gesproken en jullie gevraagd naar de haalbaarheid van de bomen aan de overzijde van de Hofweg te kijken. Ik vroeg me af of dit al gelukt is. We werken nu naar een presentatie voor alle omgevingspartijen toe en zou mooi zijn dit mee te nemen?

Daarnaast kwam er een vraag vanuit de Tweede Kamer over de positie van de aanrijdbeveiliging dicht op de publieksentree op de Hofplaats. We hebben deze nu aan de noordzijde van de huidige bomenrij geplaatst omdat er geen ruimte in het wegprofiel van Hofweg is, mede door de 4,50m. ruimtereservering voor hulpdiensten. De TK zou het de aanrijdbeveiliging liever aan de Hofweg hebben, maar ik kon jullie argumentatie hierover onvoldoende uitleggen. Kan je mij in 2-3 zinnen tekst een toelichting geven hierop, die ik in mijn presentatie kan overnemen?

Alvast dank!

Met vriendelijke groet / best regards,

5.1.2.e

5.1.2.e

Karres en Brands

Mussenstraat 21
1223 RB Hilversum
The Netherlands

5.1.2.e

karresenbrands.nl

From: 5.1.2.e @karresenbrands.nl

Sent: dinsdag 29 november 2022 11:00

To: '5.1.2.e @den Haag.nl' <5.1.2.e @den Haag.nl>; '5.1.2.e @den Haag.nl' <5.1.2.e @den Haag.nl>

Cc: 5.1.2.e <5.1.2.e @rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e @rijksoverheid.nl>

Subject: Bomen Hofweg

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Twee-drie weken terug met de presentatie van de Hofplaats/publiekentree op het stadhuis. Hebben we jullie gevraagd naar de haalbaarheid van de bomen aan de overzijde van de Hofweg te kijken. Kunnen jullie hier al iets meer overzeggen, zodat we dit in de dialoog van vrijdag a.s. mee kunnen nemen?

Alvast dank.

Met vriendelijke groet / best regards,

5.1.2.e

5.1.2.e

KARRES BRANDS

Mussenstraat 21
1223 RB Hilversum
The Netherlands

5.1.2.e

karresenbrands.nl

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Sent: Wed, 25 5.1.2.e 2023 13:05:29 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: FW: Kademuur VLOG // versie 1

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e en

5.1.2.e

Volgens mij goed gedraaid en goed verhaal. Even los van tik en spelfouten in de ondertiteling.

Is de inhoud goed?

Missen we iets??

Wat nog eventueel aanpassen??

Verder akkoord??

Ik hoor graag, sorry zsm, van jullie. Super veel dank voor het snel meewerken vandaag!!

Groet 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@movingpixel.nl>

Verzonden: woensdag 25 januari 2023 11:51

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: Kademuur VLOG // versie 1

Goedemorgen heren,

Bij deze de eerste versie van het filmpje.

<https://vimeo.com/792547404/d4068a1490>

Ik heb de standaard intro en outro gebruikt, mochten jullie toch voor degene met 'Binnenhof Bouwt' willen hebben, dan hoor ik dat wel.

Zouden jullie ook goed naar de ondertiteling willen kijken?!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

movingpixel.nl 5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Sent: Thu, 2 Feb 2023 16:56:20 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Hofplaats

5.1.2.e 5.1.2.e
We hebben intern gemeente het SO besproken om 5.1.2.e en mij bagage mee te geven in het vervolgproces. Een van de vragen is de match van de veiligheidsmaatregelen irt de kabels en leidingen. Dezelfde vraag over de nieuwe bomen, is er ondergronds ruimte. Heb je zicht op een procesproces waar 5.1.2.e en ik ons op kunnen voorbereiden?
Groet, 5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Sent: Wed, 8 Feb 2023 22:38:19 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: Aandachtspunten SO Hofplaats
Attachments: Aandachtspunten SO Hofplaats[1].docx

5.1.2.e 5.1.2.e
Zoals beloofd stuur ik je de aandachtspunten die 5.1.2.e en ik zullen inbrengen in de ontwerpssessies. Je kunt ze eventueel ook gebruiken bij de stukken voor VOV en ACOR. Dat scheelt wellicht dubbele opmerkingen.
Groet, 5.1.2.e

Uitwerkingpunten SO Hofplaats

In een ontwerpatelier voor de Hofplaats op 19 januari jongstleden heeft De Cie met Karres & Brands een flinke stap in het ontwerpproces laten zien. In de aanloop hiernaartoe zijn wij als gemeente intensief betrokken. In dit ontwerpatelier was ook een directe vertegenwoordiging van hulpdiensten en onze eigen veiligheidscollega's aanwezig. We kunnen stellen dat het concept schetsontwerp de goede kant op gaat en onze eerdere bezwaren vanuit robuustheid (oa veiligheid) en haalbaarheid goed zijn meegenomen in dit ontwerp. In het atelier is dan ook besproken dat de ontwerprichting rijp is om in Welstand, Q-team, Haagse Driehoek, VOV en ACOR te bespreken en we kunnen ons voorstellen dat het vooraf al in de BBC wordt geagendeerd. De wijze waarop het concept schetsontwerp verder wordt uitgewerkt verdient vervolgens de aandacht. Zoals de Rijksbouwmeester in het atelier aangaf zal het succes hiervan vooral afhangen van de mate waarin we gezamenlijk, RVB-architecten-Gemeente en Tweede Kamer blijven optrekken.

Variatie modellen

- De Cie presenteert het schetsontwerp in 2 modellen waarvan voor ons de basis in de zin van positie, omvang, vorm en oriëntatie van het entreegebouw gelijk is. Dat geldt ook wat betreft de samenhang met het landschapontwerp, dat is in beide modellen gelijk.
- De uitwerking van de beide modellen zal naar ons gevoel vooral een cross-over zijn aangevuld met nieuwe inzichten. Dat gaat nog alle kanten op denken we als zoals gezegd positie, omvang, vorm en oriëntatie gelijk blijft.

Robuustheid

- Dit schetsontwerp heeft een heldere vertaling en inpassing van ring 3 gekregen. In tekening lijken de palen slanker dan in werkelijkheid.
- De 1 meter zone langs de gevel is feitelijk onbruikbare ruimte. De invulling van een deel van de gevel met stoepen zou voorstelbaar zijn maar het is de vraag of het echt nodig is. Plus het risico van vastketenen van mensen en van fietsen. De kop voorzien van een Haag levert meer nadelen dan voordelen op. Ruimtelijk geen logisch element en kan de kans op verstoppingen en vervuilen.

Haalbaarheid

- Goed nieuws is dat een groot deel van de bomen kunnen worden gehandhaafd zolang ze vitaal genoeg zijn. Onze zorg is wel of ze in praktijk kunnen blijven staan tijdens de bouw zo dicht op en zelfs deels onder de kroon. We hebben bij de parkeergarage Tournooiveld gezien in hoeverre droom en werkelijkheid kunnen verschillen. Het feit dat er toch een paar bomen moeten wijken zal toch nog steeds weerstand opleveren bij de groenpartijen ondanks dat we in gesprek zijn. Een compensatieplan waar planten en kappen een flinke overlap hebben is nog geen feit.
- De bomen op de ondergrondse entree vragen om minimaal 1,5 meter netto gronddekking. Alleen in die situatie is verankering en bij benadering natuurlijk waterhuishouding haalbaar. Het karakter en de kwaliteit van de beplanting in de vakken heeft een vergelijkbaar doorwortelbaar pakket nodig. Hoe minder dat wordt hoe meer het kost om beplanting in

stand te houden en hoe beperkter de sortimentskeuze is. Het Handboek OR van de Gemeente Den Haag geeft een goed houvast.

- Nieuwe bomen langs de gevelaan de overzijde zijn gezien de positie in het profiel geen bomen met toekomstwaarde en zullen nooit beeldbepalend worden.
- De veiligheidsvoorzieningen (palen en banken) vragen een flinke ondergrondse ruimte. Het is de vraag of er ruimte is voor een doorlopende betonsloof of ruimte voor diepe palen.
- In dit nieuwe ontwerp is buiten de 4,5 meter ruimte in het Hofweg profiel zo lijkt het voldoende ruimte voor voetgangersstromen en verblijvende groepen bezoekers. Maar het is wel de vraag of alle looplijnen nu met verharding geacommodeerd zijn. Of dat er olifantenpaadjes door het groen ontstaan. Dat betekent aandacht voor verbinding Lange Poten-Spuistraat en aansluiting Buitenhof-Hofweg-Passage. De voetgangers route Spui-Hofweg worden door het eerste groenelement op de kop met de Lange Poten naar links de fietsloper op gedwongen. Door dit element anders vorm te geven(versmallen bijvoorbeeld) kan de loopstroom meer naast de fietsloper worden gefaciliteerd of juist rechts van het element worden genudged.
- Fietsparkeren voor bezoekers van de publieksentree is nog niet in beeld gebracht.
- De taxistandplaatsen lijken te kunnen worden gehandhaafd volgens dit SO. Dat zou de faseerbaarheid ten opzichte van de Hartlijn ten goede komen.
- Gezien de ondergrondse complexiteit in relatie tot de bovengrondse ambities raden we aan het vervolg integraal in 3D te tekenen. Liefst BIM waarmee ook de K&L van de Kroon kan worden meegenomen inclusief alle archeologische data.
- Verdichten linden Buitenhof niet zaligmakend
- Meerjarig Faseringsplan voor bomen maken zodat voor opvolgers duidelijk is en vastgelegd is dat de bomen op juiste wijze worden vervangen (geldt voor gehele gebied incl Hofplaats)

Participatie

- Groenpartijen worden in tussenstappen betrokken maar dat is meer informeren dan participeren.
- **5.1.2.e** stelt terecht de vraag op welk onderdeel valt te participeren. Een participatie uitwerking voor Hofplaats is er ook nog niet. Wel de complex overstijgende participatiestrategie. Het wordt wel tijd dat er helderheid komt over de aanpak van Hofplaats.

Beheer

- Afspraken beheer en onderhoud goed beleggen. Daarbij rekening houden met ontbreken expertise gemeente voor onderhoud bijzonder groen en beperkte bereikbaarheid van gebied binnen de bollards;
- Regime op Hofplaats is mede van belang bij vastleggen afspraken over onderhoud en beheer: openbaar terrein vs eigen terrein, heeft gevolgen voor onderhoud. Doelstelling voor gemeente is behoud van open karakter van het gebied. Dat maakt dat je waarschijnlijk niet tot sluitende afspraken kunt komen (let op jurisprudentie)
- De vraag is of het plan ook kan zonder doortrekken van natuursteen op de trambaan, dit blijkt in de praktijk lastig te beheren zie ook Plaats (valt buiten de werkgrens maar toch meegetekend).

Entree gebouw

- Tekst art 1 Grondwet moet nog een plek krijgen in het gebied: direct mee ontwerpen. Logischer in of aan de entree dan in de openbare ruimte. Omdat goed te kunnen beoordelen zouden we graag voorstellen zien.
- De vraag in hoeverre het gebouw werkelijk transparant kan worden gehouden. Bij twijfel dat liever onder ogen zien en naar ontwerpen dan onderdelen of aspecten negeren.
- Omvang van de luifel lijkt in dit SO bescheiden, dat moet zo blijven.

Overig

- Werkgrens aangeven
- Zoeklocatie voor trafo Stedin

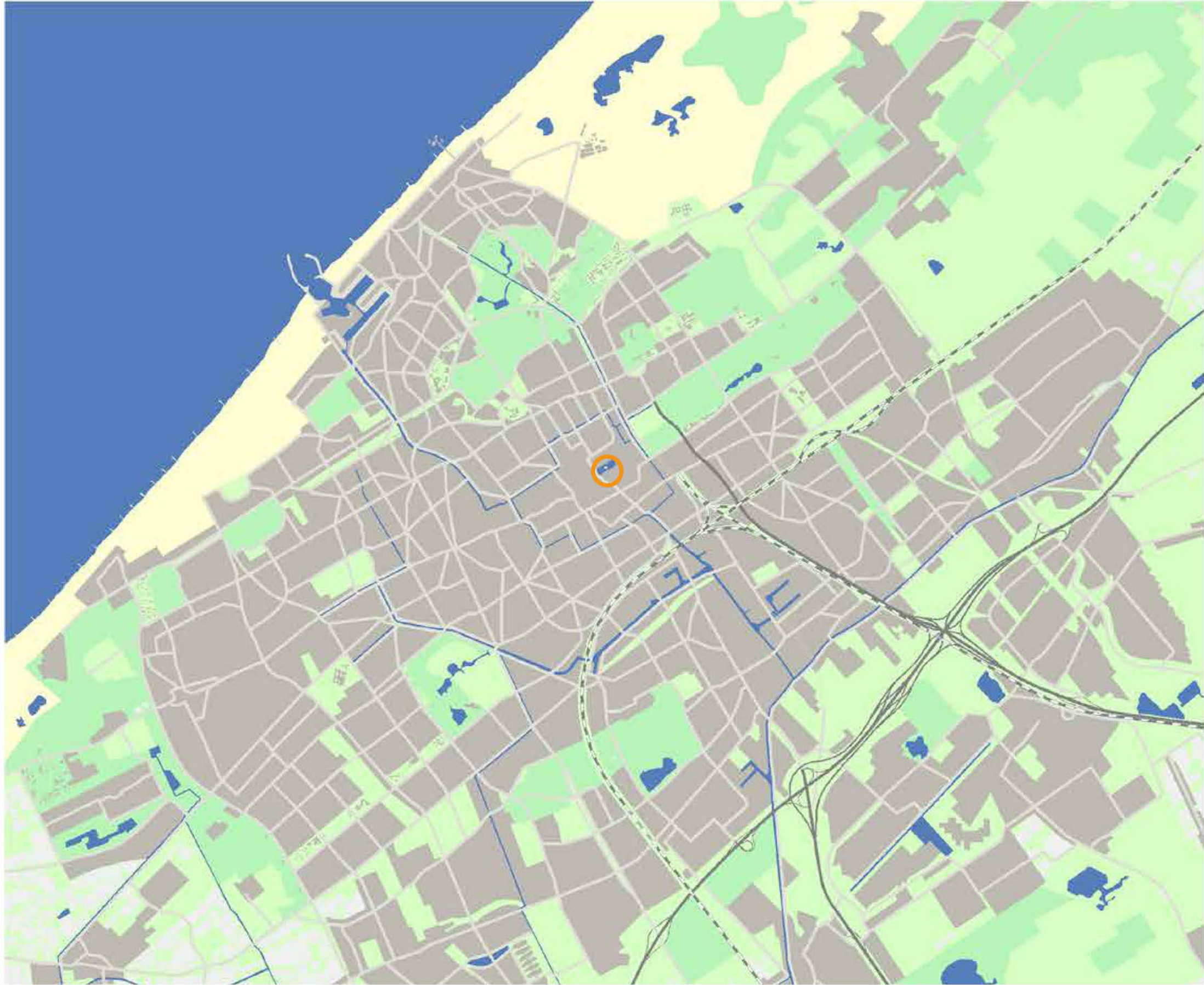
Den Haag

Visie - CONCEPT BUITENRUIMTE BINNENHOF

versie 2.3

25/11/2020

 Ligging in Den Haag

INHOUD

INLEIDING

1. TIJDELIJKE SITUATIE

1.1. Logistiek

- 1.1.1. Bouwterrein
- 1.1.2. Bouwroutes

1.2. Aanpassingen

- 1.2.1. Markten en andere uitbaters
- 1.2.2. Kunst en andere kwetsbare objecten
- 1.2.3. Kabels en leidingen
- 1.2.4. Archeologie
- 1.2.5. Terugbrengen bestaand

1.3. Uitvoering

- 1.3.1. Vergunningen
- 1.3.2. Omgevingsmanagement
- 1.3.3. Communicatie

1.4. Programma

- 1.4.1. Aantrekkelijke bouwplaats
- 1.4.2. Uitzichtpunt
- 1.4.3. Bezoekerscentrum
- 1.4.4. Museumkwartier
- 1.4.5. Evenementen
- 1.4.6. Marketing

2. DEFINITIEVE SITUATIE

2.1. De kracht van de openbare ruimte

2.2. Structuur

- 2.2.1. Verbinding Hof en stad
- 2.2.2. Hof, historie en omgeving

2.3. Aspecten

- 2.3.1. Toegankelijkheid
- 2.3.2. Mobiliteit
- 2.3.3. Uitstraling gevel
- 2.3.4. Avondbeleving en Verlichting
- 2.3.5. Energierijk Den Haag
- 2.3.6. Klimaatbestendigheid
- 2.3.7. Vergroening
- 2.3.8. Veiligheid

2.4. Plekken

- 2.4.1. Hofplaats
- 2.4.2. Buitenhof + Hofweg
- 2.4.3. Hofvijver
- 2.4.4. Plein
- 2.4.5. Lange Poten

2.5. Eigendom, beheer en handhaving

Luchtfoto Binnenhof en omgeving

INLEIDING

Het Binnenhof zal de komende jaren grootschalig gerestaureerd en verbouwd worden. Volgens planning zal hiermee in najaar 2021 gestart worden en zullen de werkzaamheden circa 5 jaar duren.

Aangezien de stad Den Haag grotendeels vanuit het grafelijke hof ontstaan is en de stad rondom het Binnenhof gegroeid is, ligt het Binnenhof tegenwoordig centraal in de binnenstad en kent het een sterke fysieke relatie met de aangrenzende straten, pleinen en bebouwing. Het gaat hierbij onder andere om de doorgaande route Plein-Mauritshuis-Binnenhof-Buitenhof, de betekenis van de Hofplaats (grotendeels geen gemeentegrond) aan het Spui maar ook de overgang tussen Binnenhof en Hofvijver die al eeuwen het beeld van Den Haag kenmerkt. [Het Binnenhof grenst bovendien aan de hoofdwinkelstructuur en wordt omgeven door terraspleinen op het Buitenhof en het Plein.](#) De openbare ruimte gaat veelal naadloos over in de buitenruimtes van het complex en is, behalve op een kadastrale kaart, het onderscheid tussen openbaar en privaat terrein niet of nauwelijks te onderscheiden. Dit maakt het Nederlandse regeringscentrum een vanzelfsprekendheid in de structuur van de stad, voor iedereen te ervaren en een unieke setting die gekoesterd moet worden.

Omdat de buitenruimtes zowel functioneel en visueel in elkaar overlopen, komt bij de planvorming van de renovatie van het Binnenhof de samenhang tussen gebouw, gebouwgevel, aangrenzende buitenruimte en logistiek van het complex sterk naar voren. De relatie tussen het Binnenhof, gemeentegronden en het functioneren van de stad is daarbij evident.

Goede afstemming tussen gemeente en het Rijksvastgoedbedrijf (en hun architecten) is van belang. Om deze afstemming te ondersteunen en gemeentelijke belangen voor de buitenruimte rondom en in het Binnenhofcomplex aan te duiden is voorliggende Visie op de buitenruimte opgesteld.

DEEL 1: TIJDELIJKE SITUATIE

De bouwwerkzaamheden aan en rondom het Binnenhof zullen volgens planning enkele jaren duren. Gezien de prominente ligging, centraal in de binnenstad, de toeristische aantrekkingskracht en het daarmee samenhangende economisch belang is het essentieel om ook tijdens de werkzaamheden de locatie en directe omgeving functionerend, aantrekkelijk, interessant en een bestemming te houden. Ook de verbouwing zelf zal bij moeten blijven dragen aan de levendigheid en leefbaarheid van de stad.

Voor de tijdelijke situatie zijn daarom uitgangspunten voor de openbare ruimte opgesteld.

1.1 LOGISTIEK

1.1.1 Bouwterrein

Het bouwterrein beslaat het gehele complex met binnenruimten en aan de buitenzijde voldoende werkruimte. De Gemeente stelt als **voorwaarde** dat het bouwterrein helder en consequent wordt begrensd en dus niet naar gelang van de fase wordt aangepast. Conform de afspraken in het paarse boekje zal bouwterrein worden afgescheiden met een aantrekkelijk vormgegeven afzetting.

Het is **voorwaarde** (ook op basis van goedgekeurde BVC-plan) dat er wordt gewerkt met een opslag op afstand en just in time delivery. Dat betekent dat RVB met de aannemer een overslagterrein zoekt op de grens van de stad of net daarbuiten. De gemeente faciliteert hierin als het om openbaar gebied gaat dat binnen de gemeente ligt. De locatie, omvang en gebruik zou per bouwfase kunnen verschillen.

In alle gevallen gelden de gebruikelijke regels, vergunningen en overeenkomsten die bij bouw- of werkterreinen horen. Vooral de BVC-procedure, Omgevingsvergunning en Instemmingsbesluit wegoopbrekingen zijn relevant. Maar natuurlijk ook generieke regels vanuit het bouwbesluit.

Relevant is verder het voornemen om een uitzichttoren aan de Buitenhofzijde te bouwen gedurende de renovatie als publiekstrekker. Het heeft onze **voorkeur** om die op te nemen als onderdeel van het bouwterrein, desnoods gezoneerd in verband met veiligheid.

Bouwterrein krap of ruim

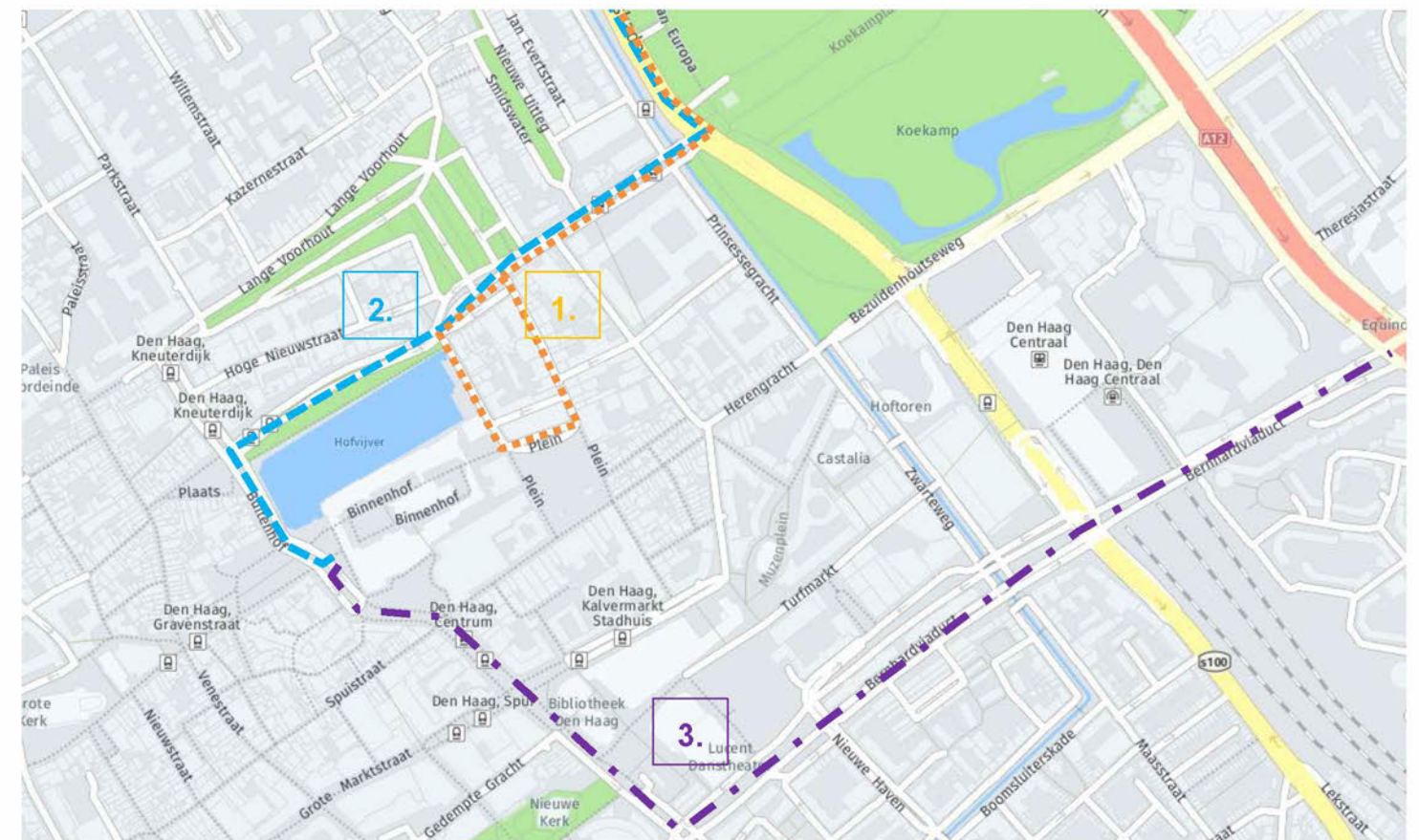
Voorbeeld bouwscutting

1.1.2 Bouwroutes

Het BVC hoofdlijnen plan is inmiddels ingediend en gaat uit van het Tournooiveld als hoofdroute over de weg en zo is die ook in de meerjarenplanning van Bereikbaarheid van de gemeente opgenomen. Een verdere verfijning gekoppeld aan de bouwfaserings- en overslagpunten is nodig voor het BVC plan. Overwegingen daarbij zijn het verdelen van de overlast over verschillende flanken van het complex. Uitwerking in nauwe, continue samenwerking met de gemeente. Vanuit de gemeente worden in de komende jaren werkzaamheden van aangrenzende projecten langs de bouwroutes verwacht. Gelet op het functioneren van het kernwinkelgebied en bijbehorende voetgangers- en fietsersstromen is samenwerking dan ook noodzakelijk.

De volgende aan- en afvoerroutes worden gehanteerd gedurende het gehele project:

1. Koningskade – Korte Voorhout – Tournooiveld – Lange Houtstraat – Plein. *Enkel incidenteel gebruik of aan en afvoeren personeel.*
2. Koningskade – Korte Voorhout – Tournooiveld – Lange Vijverberg – Buitenhof. *Primaire route ook buiten de venstertijden van 6.00 en 12.00*
3. Utrechtse baan – Prins Bernhard viaduct – Schedeldoekshaven – Spui – Hofweg – Buitenhof. *Enkel voor incidenteel transport en enkel te gebruiken tussen 6.00 en 12.00 i.v.m. met winkelend publiek.*

Logistieke routes

1.2 AANPASSINGEN

1.2.1 Markten en andere uitbaters

Afhankelijk van het bouwterrein zullen een aantal markten tijdelijk moeten wijken. Ons uitgangspunt is om de markten zo goed mogelijk moeten inpassen om zo de levendigheid in het gebied te houden.

Als het niet anders kan, bijvoorbeeld vanwege het bouwterrein dan is het afhankelijk van het type markt welke maatregelen de gemeente neemt.

Biologische weekmarkt (op woensdag)

Deze markt wordt door de gemeente georganiseerd op de Hofplaats. Inmiddels zijn we bezig met een alternatieve locatie vanaf de start renovatie in september 2021. Het is nog open of de markt hier na de renovatie terug komt omdat de Hofplaats als hoofdentree van het Binnenhof een heel andere betekenis en uitstraling krijgt.

Andere markten en activiteiten

In het verstrekken van evenementenvergunningen zal de gemeente rekening houden met fasering en bouwterrein van de renovatie. Ons streven is om zoveel mogelijk evenementen die over het jaar gebruikelijk is te continueren.

IJsco verkoper

Deze ambulante handel past momenteel niet meer in het gemeentelijk vergunningen stelsel omdat de ondernemer niet ambulant maar permanent is. En hij staat ook niet op gemeentelijke grond. Toch hoort de verkoper bij het beeld van het Binnenhof. We zijn er voorstander van de ondernemer gedurende de renovatie een plek te geven. Dat kan in de buurt van het gebouw of in de buurt van de gebruikers, bijvoorbeeld bij Bezuidenhoutseweg 67, de huisvesting van de Tweede Kamer tijdens de verbouwingsperiode.

Haringkraam Buitenhof

Deze ondernemer heeft een marktstandplaats en de opstal is eigendom. Er is een klein terras met statafels en een losse kar ter decoratie maar die vallen buiten de standplaatsvergunning. Zoals in de visie op de Hartlijn aangekondigd, zouden we graag een nieuwe standplaats willen voorstellen om zo het zicht op de Hofvijver vrij te maken.

Kiosken en terrassen op het Plein

Ook hier geldt dat de opstellen eigendom zijn en dat gebruik via een marktstandplaats geldt. Er geldt ook een terrasvergunning voor deze ondernemer. Daarnaast zijn er meerdere terrasvergunningen voor uitbaters in aanpalende panden voor een terras op het middendeel van het Plein. Wij willen zoveel mogelijk bestaande terrassen handhaven om zo de levendigheid te houden.

Overige ondernemers

Naast ondernemers die in de buitenruimte plek innemen kunnen ook ondernemers aan de Lange Poten, Spui en Buitenhof tijdens de bouwwerkzaamheden geraakt worden. Uitgangspunt is de overlast tot een minimum te beperken.

Haringkraam, Buitenhof

IJsco, Binnenhof binnenterrein

Ecologische markt, Hofplaats

Horeca, Plein

1.2.2 Kunst en andere kwetsbare objecten

Een aantal standbeelden in en rondom het Binnenhof zijn van waarde omdat ze ruimtelijk zijn ingezet als ankerpunten of overgangselementen (zoals het ruitstandbeeld van Willem II op het Buitenhof en de zuil en gedenksteen aan de oever van de Hofvijver) of omdat ze door hun plaatsing het verhaal van die plek vertellen (zoals het standbeeld van Johan de Wit op de Plaats).

Bron: SteenhuisMeurs

Afhankelijk van de omvang van het bouwterrein, overslaglocatie(s) en bouwroutes zullen objecten tijdelijk moeten wijken of beschermen. Voor de gemeente is uitgangspunt dat ze na renovatie terugkomen. In principe op dezelfde plaats behalve als in overleg met de gemeente een andere inpassing logischer is. Dat is ook afhankelijk wie eigenaar van de objecten is en de monumentale waarde. Daarvoor is een inventarisatie nodig.

Specifiek voor de sokkel van het ruitstandbeeld is de vraag of hierin een trafo van Stedin opgenomen kan worden. Een creatief idee dat nog in de kinderschoenen staat. (zie 1.2.3. kabels en leidingen).

Er in Arcadio Ego, Hofvijver

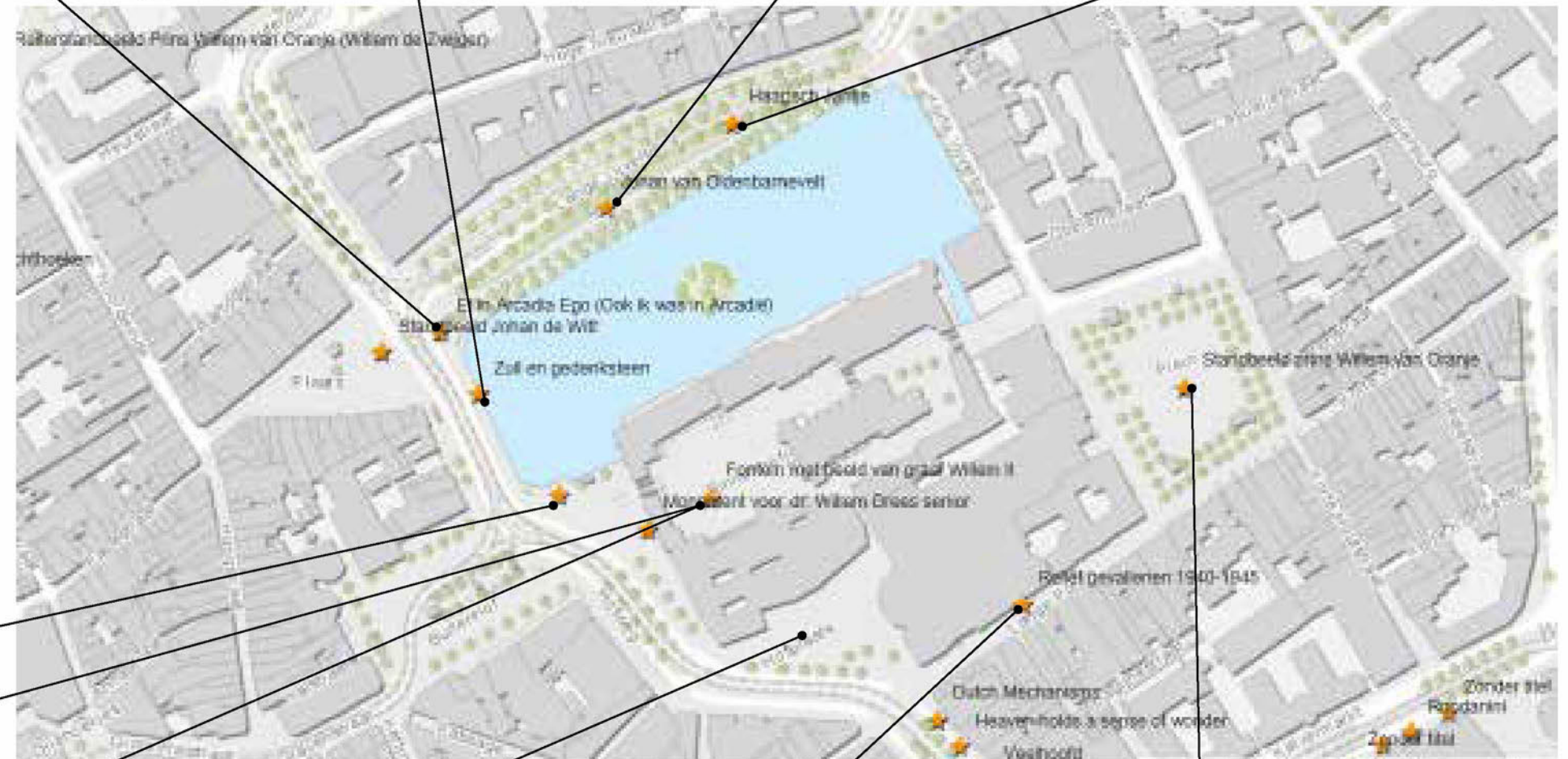
Zuil en gedenksteen Berlage, Hofvijver

Johan van Oldenbarnevelt, Lange Vijverberg

Haagsch Jantje, Lange Vijverberg

Ruitersstandbeeld koning Willem II, Buitenhof

Willem Drees sr., Buitenhof

Fontein graaf Willem II, Binnenhof

Grondwetbank, Hofplaats

Reliëf gevallen, Lange Poten

Willem van Oranje, Plein

1.2 AANPASSINGEN

1.2.3 Kabels en Leidingen

Onderdeel van de renovatie is een nieuw energiesysteem. Daarvoor moet het stedelijk systeem van kabels en leidingen los gekoppeld worden van de voorzieningen ten behoeve van het complex. Beide zijn nu voor water, electra, gas en communicatie maximaal verknoopt. En door de jaren heen ligt oud en nieuw, loos en functionerend door elkaar en over elkaar heen.

Het principe van de nieuwe energievoorzieningen gaat uit van een centrale installatie in de Pleingarage waarin alle hoofdaansluitingen zitten op nutsvoorzieningen inclusief toekomstige (energie). Vanuit de centrale installatie wordt via een ringstructuur de complexdelen aangesloten.

Een inventarisatie van IbdH naar de bestaande situatie op basis van Klic en gesprekken met nutsbedrijven is vertrekpunt. Ondertussen is RVB ook bezig om met grondradar in de ligging van de kabels en leidingen meer precisie te krijgen. Concreet zijn er nu 3 kwesties benoemd maar er kunnen er meer volgen:

- Ruimte voor aanleggen van de ring en aansluiting op de centrale energievoorziening in de parkeergarage lijkt er niet te zijn. De ondergrond ligt daar vol.

- Water (Dunea), de dienstleiding loopt nu van Plein naar Buitenhof onder het binnenplein van het complex. Er is nu geen bijzondere reden om die te verleggen naar bijvoorbeeld de Lange Poten.

- Electra (Stedin), de trafo naast de poort aan de zijde Buitenhof bevat nu onderdelen van het stedelijk systeem waarvoor een andere plek moet worden gezocht in de nabijheid. De eerste verkenning daarvoor loopt met als uitgangspunt dat het een bovengrondse ruimte moet zijn van 3 x 4 meter, voorkeur inpandig.

De reikwijdte van werkzaamheden ten behoeve van loskoppelen van het stedelijk van het complexsysteem is veel groter dan de contour van het complex. Voor de werkzaamheden zal minimaal een deel van het plein, de Lange Poten en het Buitenhof open moeten. Maar mogelijk meer dan dat.

Het is belangrijk dat alle werkzaamheden van nutsbedrijven worden opgenomen in het uitvoerings- en faseringsplan. Alleen zo kan de gemeente de impact voor de stad inschatten en individuele vergunningaanvragen van nutsbedrijven beoordelen. En natuurlijk de vroegtijdige communicatie met de buurt en ondernemers.

Situatie K&L bij bouwrijp maken rond Mauritshuis

1.2.4 Archeologie

Onderscheid kan worden gemaakt tussen archeologie gekoppeld aan de gebouwen en de bouwvergunning. Daarin heeft DSB afdeling Archeologie al langer een rol als bevoegd gezag. De buitenruimte is net zo goed interessant en is nog maar ten dele in beeld. Archeologie ziet graag dat er gelegenheid is om in combinatie met het schonen van kabels en leidingen plus aanleggen van nieuwe traces er voldoende gelegenheid is om archeologisch veldonderzoek te doen. Er is nog geen beeld in hoeverre dit mogelijk is en wanneer.

Archeologie is van educatieve waarde en kan vanuit programmering van de renovatie worden ingezet als activiteit. Dat past ook in de gedachte om gedurende de renovatie de historie met praktische inkijkjes te laten leven.

Archeologisch werk zou onderdeel moeten zijn van het uitvoerings- en faseringsplan. En onderdeel van programmering.

1.2.5 Terugbrengen bestaand

Uitgangspunt voor de gemeente is dat in principe de bestaande situatie wordt teruggebracht of hersteld na de renovatie. Dat geldt voor het bouwterrein, routes en plekken die op een andere manier ten gevolge van de renovatie beschadigd zijn.

Tegelijk wordt in vervolg op deze visie en de uitwerkingen in de ontwerpen van de buitenruimte bepaald voor welke delen de gemeente vernieuwing (herinrichting) nodig vindt. Voor die delen is het voorstelbaar dat terugbrengen van de bestaande situatie (financieel) wordt gecombineerd met een herinrichting.

Archeologie: ondergrond en vindplaatsen rondom Binnenhof, bron: WebGIS

1.3 UITVOERING

1.3.1 Vergunningen

Voor de tijdelijke situatie zijn met name de BVC procedure de Vergunning gebruik openbare weg relevant voor alle tijdelijke maatregelen. En verder geldt de Omgevingsvergunning. Voor alle vergunningen gelden de reguliere voorwaarden van de Gemeente als het gaat om indiening, looptijden en kosten.

1.3.2 Omgevingsmanagement

Omgevingsmanagement is onder te verdelen in rollen:

1. Informatievoorziening over de renovatie/gesprekspartner
2. Klachtenbehandeling
3. Bijsturen/acteren tijdens de uitvoering
4. Handhaving op vergunningen

Ad 1) De RVB is het eerste gezicht voor de omgeving in aanloop naar de renovatie. De omgeving wordt in een breed palet aan facetten en effecten meegenomen in de planontwikkeling. Gezien de gezamenlijkheid zal de gemeente altijd de informatiebijeenkomsten hiervoor bijwonen. Deze rol verandert vanaf de start uitvoering. Dan staat vooral het bouwproces en de actualiteit centraal. Het is logisch dat ook dat bij RVB wordt georganiseerd en onderdeel wordt van de algemene informatievoorziening in het informatiecentrum. Zie afspraken gemeente.

Ad 2) Met de start van de uitvoering gaan we er vanuit zal RVB, bijvoorbeeld in het informatiecentrum het loket zijn van klachten over de uitvoering. Digitaal zou dat het aanmaken van een mailbox betekenen. Beantwoording valt hier binnen, de acties voor bijsturen/acteren erbuiten.

Ad 3) Bijsturen en acteren op basis van signalen zal dagelijkse kost worden en een zekere routine van werken vragen waarbij de rolverdeling tussen gemeente en rvb glashelder blijft. Voor de gemeente vooral het opkomen van belangen van de ondernemers en bewoners. De activiteiten kunnen zijn:

- Langs gaan/overleg bij afzender (RVB+gemeente)
- Bouw bijsturen binnen de bouwplaats (RVB)
- Flankerende maatregelen buiten de bouwplaats (gemeente)

Ad 4) Wettelijke taak van de gemeente, de wegbeheerder om op vergunningen irt openbare ruimte te handhaven.

1.3.3 Communicatie (meer dan directe omgeving)

Alle communicatie met de stad gaat in samenspraak met de gemeente. Dat is georganiseerd in KOB en ORB waarin we samen optrekken. En in een reeks van informatiebijeenkomsten betreft RVB een bredere groep van belanghebbenden bij de planvorming en is de uitvoering het onderdeel waarin gemeente en RVB in communicatie samenwerken. Nieuwsbrieven van RVB voor zover ze niet gaan over logistiek en buitenruimte hoeven niet vooraf met ons te worden besproken, Tenminste als ze indien passend binnen de vergunningenkaders. Gemeente wil actief op de hoogte worden gehouden van de verzending van dergelijke nieuwsbrieven.

1.4 PROGRAMMA

1.4.1 Aantrekkelijke bouwplaats

Voor de bezoekersaantallen is het essentieel dat de omgeving van het Binnenhof tijdens de renovatie aantrekkelijk blijft. In het boekje "Renovatie Binnenhof, met oog voor de omgeving" staat daarom onder meer dat het zicht op het Binnenhof vanaf de Hofvijver een interessante plek moet blijven voor de (internationale) bezoeker om te fotograferen. Daarnaast is afgesproken dat de bouwplaats moet fungeren "als informatie- en belevingspunt", met "achtergrondinformatie, praktische gegevens en bewegwijzering" en dat de renovatieactiviteiten zichtbaar worden gemaakt. Dat zijn belangrijke uitgangspunten voor onder meer de bouwschuttingen die het RVB gaat plaatsen.

Tijdens de renovatieperiode zullen ook rondleidingen (zogenoemde "hard Hat Tours") worden georganiseerd om bezoekers de mogelijkheid te bieden om de renovatie te kunnen zien. Daarbij worden ook waar mogelijk ruimtes van het Binnenhofcomplex opengesteld.

Daarnaast zou archeologie moeten worden benut als kans in de programmering. Archeologie is van educatieve waarde en biedt de mogelijkheid om de historie van het Binnenhof tot leven te brengen.

1.4.2 Uitzichtpunt

Om de attractieve waarde van het Binnenhof tijdens de renovatieperiode te behouden, wordt door het RVB een tijdelijk uitzichtpunt gerealiseerd waarmee bezoekers (de renovatiewerkzaamheden van) het Binnenhof van bovenaf kunnen bekijken. Dit wordt momenteel uitgewerkt in een voorstel. De gemeente heeft een sterke voorkeur om dit uitzichtpunt (gedurende de hele renovatie) te combineren met het vormgeven van het bouwterrein en de begrenzing ervan. De locatie is bij voorkeur aan de zijde van het Buitenhof, met oog op de beschikbare ruimte, de loopstromen en het uitzicht. Bovendien is de verwachting dat deze locatie de bouwwerkzaamheden het minst beïnvloed.

Belangrijk criterium is dat de uitstraling van het bouwwerk op zichzelf een attractieve waarde heeft. Daarmee wordt het een attractie op zichzelf, wat mediageniek is en zorgt voor een reason to travel. Daarnaast moet worden nagedacht hoe het bouwwerk de hele renovatieperiode relevant kan blijven, bijvoorbeeld door tijdelijke elementen toe te voegen waardoor het voor bezoekers interessant is om terug te komen.

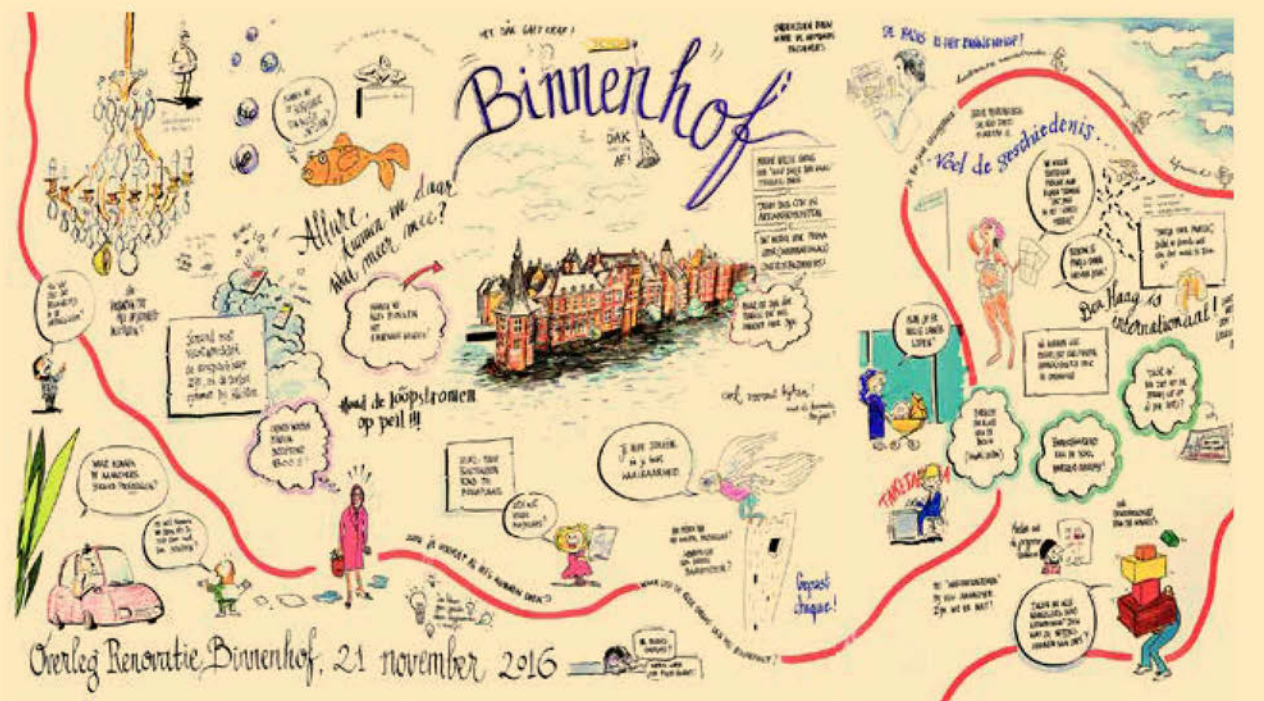
1.4.3 Bezoekerscentrum

Rond het Binnenhof (bij voorkeur aan de Lange Poten) wordt een tijdelijk bezoekerscentrum (informatiecentrum) geopend, waar bezoekers informatie kunnen vinden over de renovatie, de parlementaire geschiedenis en de rijke historie van het Binnenhof. Onderzocht wordt of dit kan worden gecombineerd met een VVV-informatiepunt. Daarmee zouden kosten kunnen worden bespaard, meer bezoekers kunnen worden getrokken en bezoekers kunnen worden geïnspireerd om meer in de stad te bezoeken.

Met oog voor de Omgeving

De gemeente Den Haag en het RVB hebben zich gecommitteerd aan de gezamenlijke ambitie om de bezoekers rond het Binnenhof op peil te houden tijdens de renovatieperiode. Deze afspraken zijn samengevat in het boekje 'Renovatie Binnenhof, Met oog voor de Omgeving'. Daarin staan diverse voorstellen voor programmering.

De ambitie in de programmering is dat er jaarlijks een grote publiekstrekker wordt gerealiseerd, die nationaal en internationaal de aandacht trekt. Daarnaast worden dan evenementen en tentoonstellingen rond het Binnenhof gerealiseerd die zorgen voor extra urgentie om naar Den Haag te komen.

1.4.4 Museumkwartier

De gemeente Den Haag en de belangrijkste stakeholders in het Museumkwartier hebben de ambitie om het Museumkwartier komende jaren verder te versterken. Het Binnenhof maakt geografisch onderdeel uit van het Museumkwartier.

Vanuit de gemeente is de ambitie om het aanbod van het Museumkwartier te versterken. Permanent aanbod met (inter)nationale aantrekkingskracht is de beste manier om bezoekers in het gebied op peil te houden. Resultaten hiervan zouden met name in de tweede helft van de renovatieperiode permanent meer bezoekers naar het gebied moeten trekken.

Daarnaast wordt samen met de stakeholders in het Museumkwartier gewerkt aan gezamenlijke programmering, zowel in de musea zelf als in de buitenruimte. Het Haags Historisch Museum werkt bijvoorbeeld aan een tentoonstelling over 800 jaar Binnenhof. Concreet wordt begin 2021 het aanbod verrijkt met een gratis toegankelijke augmented reality omgeving waarmee bezoekers meer te weten kunnen komen over (de geschiedenis van) het Museumkwartier.

Vanuit de ambitie om het Koninklijke karakter van de stad te versterken, is bovendien een gratis audiotour ontwikkeld die in 2021 wordt gelanceerd. Deze komt onder meer langs diverse plekken rond het Binnenhof en leidt naar verwachting tot meer bezoekers in het gebied.

1.4.5 Evenementen

Sinds 2017 heeft de gemeente Den Haag diverse evenementen gefinancierd om ervaring op te doen met programmering Binnenhof, waaronder The Hague Highlights. De ervaring leert dat er vanuit de stad veel partijen zijn met ideeën.

Voor evenementen rond het Binnenhof wordt daarom een evenementenfonds ingesteld, naar voorbeeld van het Promotiefonds kleinschalige evenementen. Daar kunnen evenementenorganisatoren, culturele instellingen en andere ondernemers aanvragen voor indienen. Jaarlijks worden de aanvragen beoordeeld door het Kernteam Omgeving Binnenhof, die het RVB en de gemeente adviseren over de aanvragen. Het KOB adviseert daarbij op basis van vooraf vastgestelde criteria. Vanuit de gemeente wordt daarnaast komende jaren een schaatsbaan gerealiseerd op het Plein en wordt The Hague Highlights voortgezet.

1.4.6 Marketing

Om de activiteiten rond het Binnenhof bekend te maken, is marketingcommunicatie en (inter)nationale persbewerking noodzakelijk. Vanuit de gemeente en het RVB wordt de reguliere communicatie gecoördineerd. The Hague Marketing Bureau neemt de marketingcommunicatie en (inter)nationale persbewerking op zich. Hiervoor wordt jaarlijks vanuit de gemeente een aanvullende opdracht verstrekt. Op www.toolkitthehague.com worden teksten en beeldmateriaal beschikbaar gesteld over de renovatie van het Binnenhof, wat gratis gebruikt kan worden in de communicatie.

DEEL 2: DEFINITIEVE SITUATIE

An aerial photograph of a city, likely Amsterdam, showing a large complex of buildings with a canal in the foreground. The image is overlaid with a semi-transparent orange filter. The text is positioned in the upper left and a white box with text is in the lower right.

De uiteindelijke situatie kenmerkt zich door een vernieuwd Binnenhof met hoogwaardig ingerichte buitenruimte in en rondom het complex op een vanzelfsprekende wijze ruimtelijk en functioneel verweven met de stad.

In eerdere stadia zijn door de gemeente, onafhankelijk en deels parallel aan het planproces voor het Binnenhof, ook plannen en ideeën opgesteld voor de aangrenzende buitenruimte. De gemeentelijke eisen en ambitie zijn veelal mondeling met het RVB gedeeld en worden in dit document nader toegelicht.

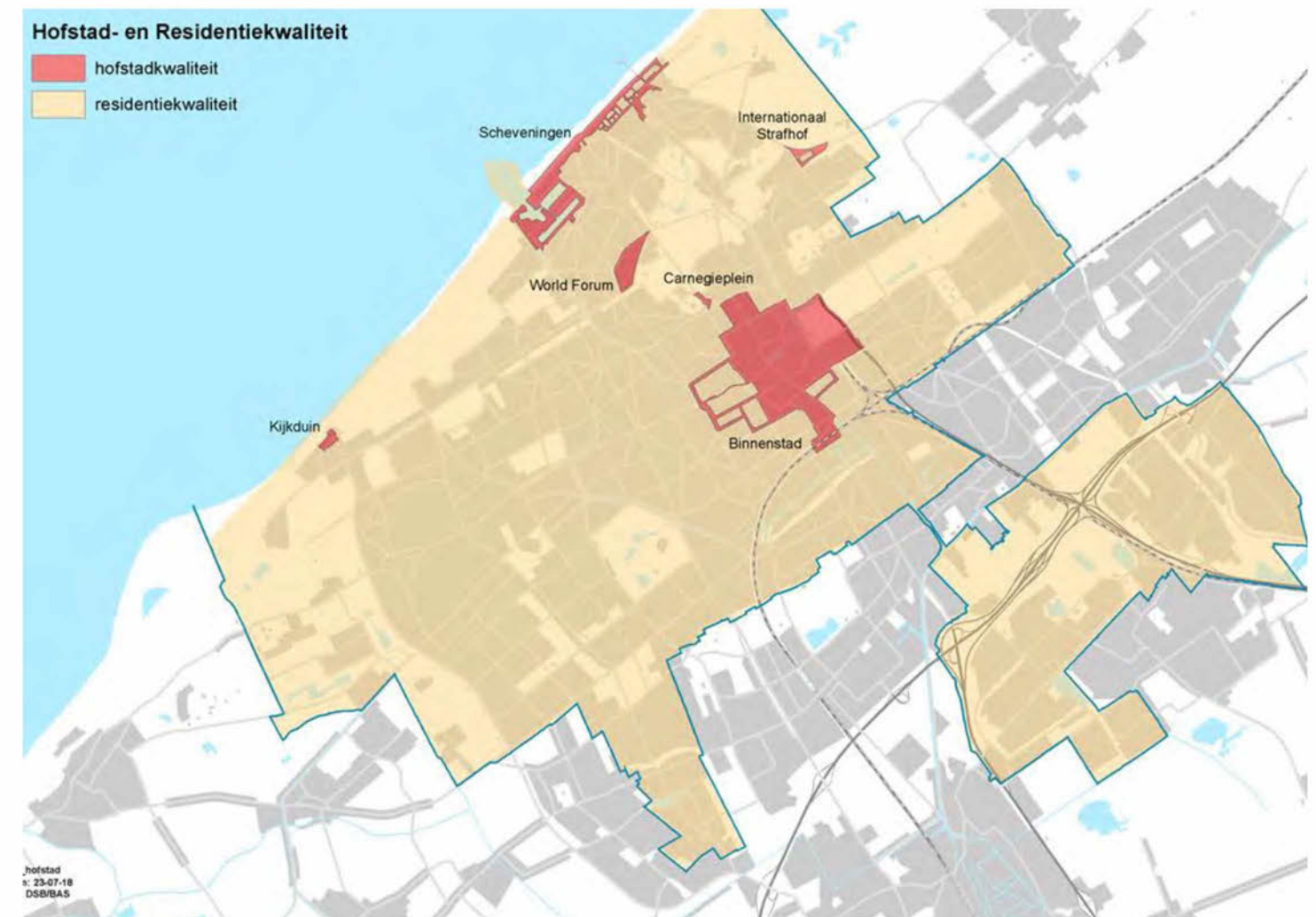
2.1 DE KRACHT VAN DE OPENBARE RUIMTE

Een hoogwaardige openbare ruimte is van grote betekenis voor Den Haag. Het is de plek voor ontmoeten, verblijven en flaneren, van bewoners én bezoekers. Een goede openbare ruimte is het visitekaartje voor de stad. Het biedt ruimte aan miljoenen passanten voor (zakelijke) ontmoetingen, cultuur, horeca, winkelen en toerisme. Door de toenemende stedelijke verdichting wordt de druk op de openbare ruimte steeds groter. Waar private buitenruimte schaars is, is het belang van goed vormgegeven openbare ruimte groot. De betekenis en noodzaak van openbare ruimte wordt ook aangetoond in de discussie rond het 'nieuwe normaal'.

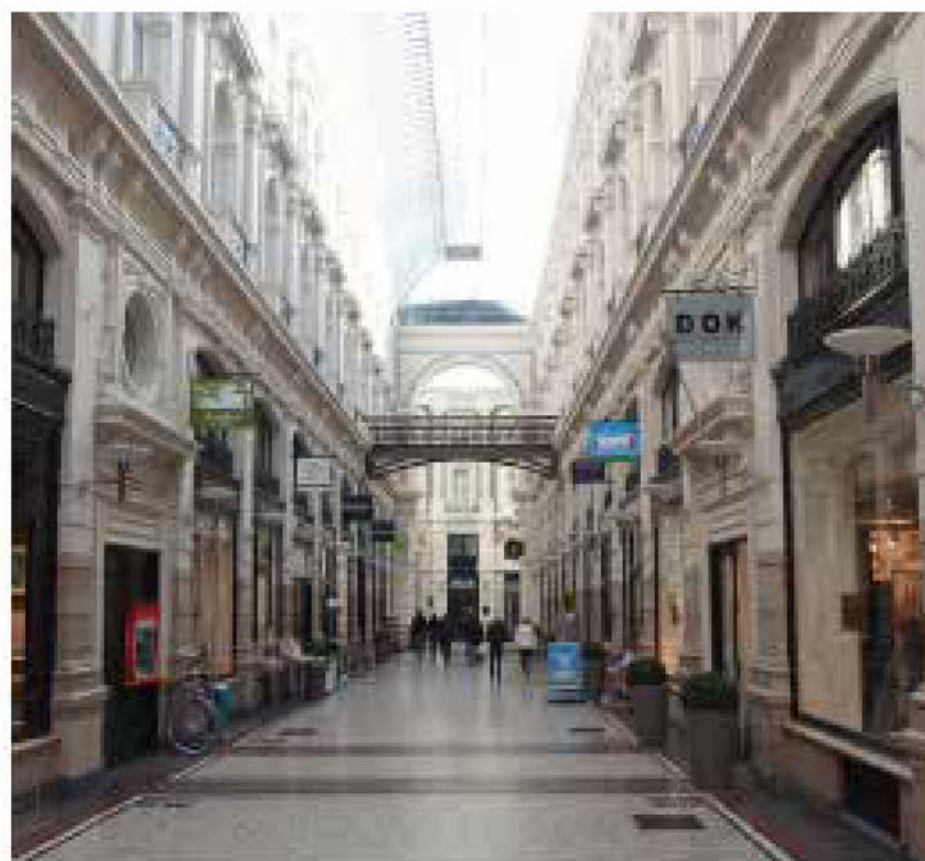
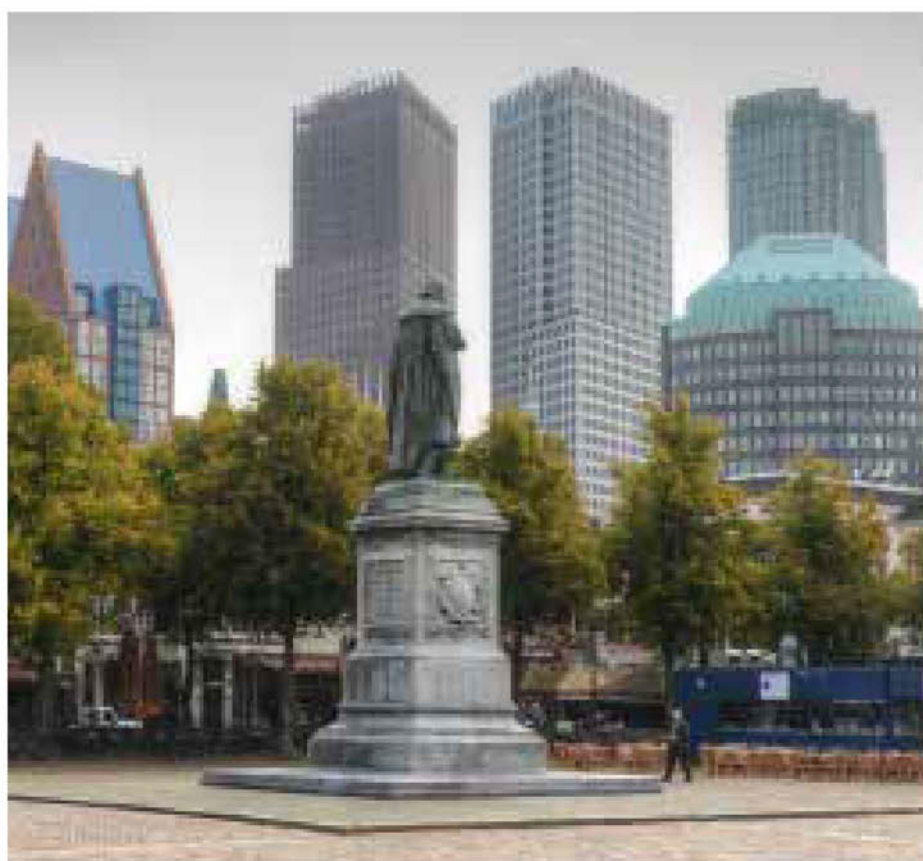
Den Haag heeft een hoge ambitie voor de buitenruimte rondom het Binnenhof. De basis voor een hoogwaardige inrichting van de buitenruimte wordt gelegd door het toepassen van de Hofstadkwaliteit. Hofstadkwaliteit geldt voor de meest intensief gebruikt en drukbezochte gebieden, de visitekaartjes van de stad. De bestrating, het straatmeubilair en het groen moeten aan hoge eisen van uitstraling, functionaliteit en duurzaamheid voldoen wat aansluit bij het karakter van de omgeving.

Uitgangspunt is een hoge gebruiks- en belevingswaarde van het gebied. Flaneren en verblijven heeft het primaat, met name voor voetgangers. Uitdagingen als het stallen van fietsen, vergroening, verlichting en klimaatbestendigheid zijn bepalend voor de inrichting van de buitenruimte.

De buitenruimte van het Binnenhof draagt bij aan een goede openbare ruimte, bijvoorbeeld door een goede toegankelijkheid en open uitstraling van de gevels. Aspecten als veiligheid en mobiliteit (logistiek) mogen hier geen afbreuk aan doen.

Verdeling Hofstad- en Residentiekwaliteit

Haagse openbare ruimte, bron: Kern Bijzonder, B+B

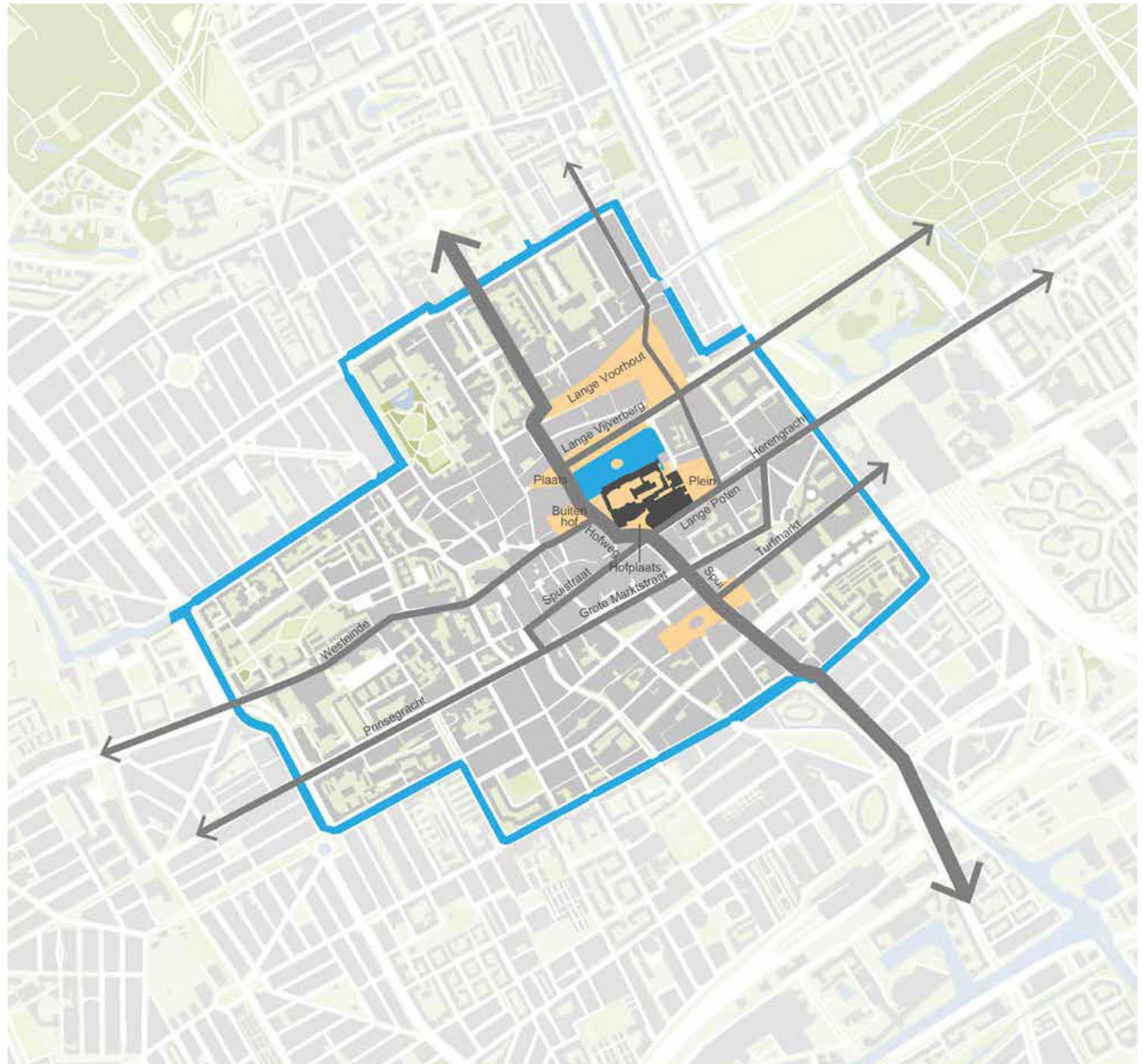
2.2 STRUCTUUR

2.2.1 Verbinding Hof en Stad

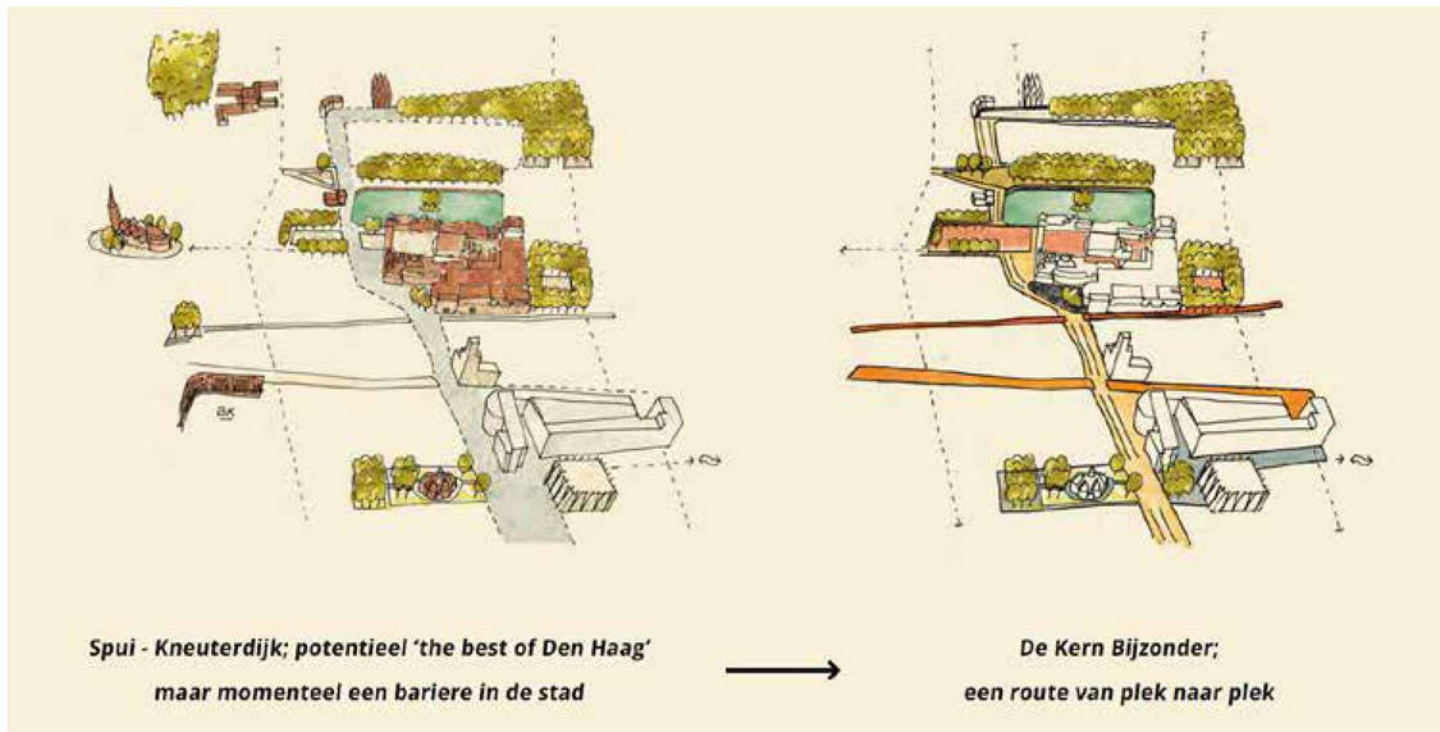
Het Binnenhof is gelegen aan de Hartlijn, centraal in het historisch centrum van Den Haag. De Hartlijn kan gezien worden als de ruggengraat van de Binnenstad. Zij vormt de belangrijkste doorgaande (fiets)route richting Rijswijk/Binckhorst enerzijds en centrum-noord/Scheveningen anderzijds. Daarnaast vormt de Hartlijn een verbinding tussen de zogenaamde sfeerlijnen. In deze oost-west georiënteerde stadsstraten zijn de landschappelijke lijnen van de strandwallen leesbaar, die kenmerkend zijn voor het stedelijk weefsel van Den Haag. De Hartlijn verbindt de belangrijkste openbare plekken in de stad: vrijwel alle markante en relevante gebouwen en monumenten in de Haagse Binnenstad presenteren zich aan de Hartlijn.

In het kader van de 'Kern Bijzonder' wordt de Hartlijn heringericht. Bij de herinrichting zal aan de Hartlijn een herkenbare en uitnodigende identiteit worden gegeven en zal het verkeerskundige karakter, dat nog steeds de boventoon voert ondanks de grotendeels autovrije functie, veranderd worden in een aantrekkelijk verblijfsgebied gericht op langzaam verkeer.

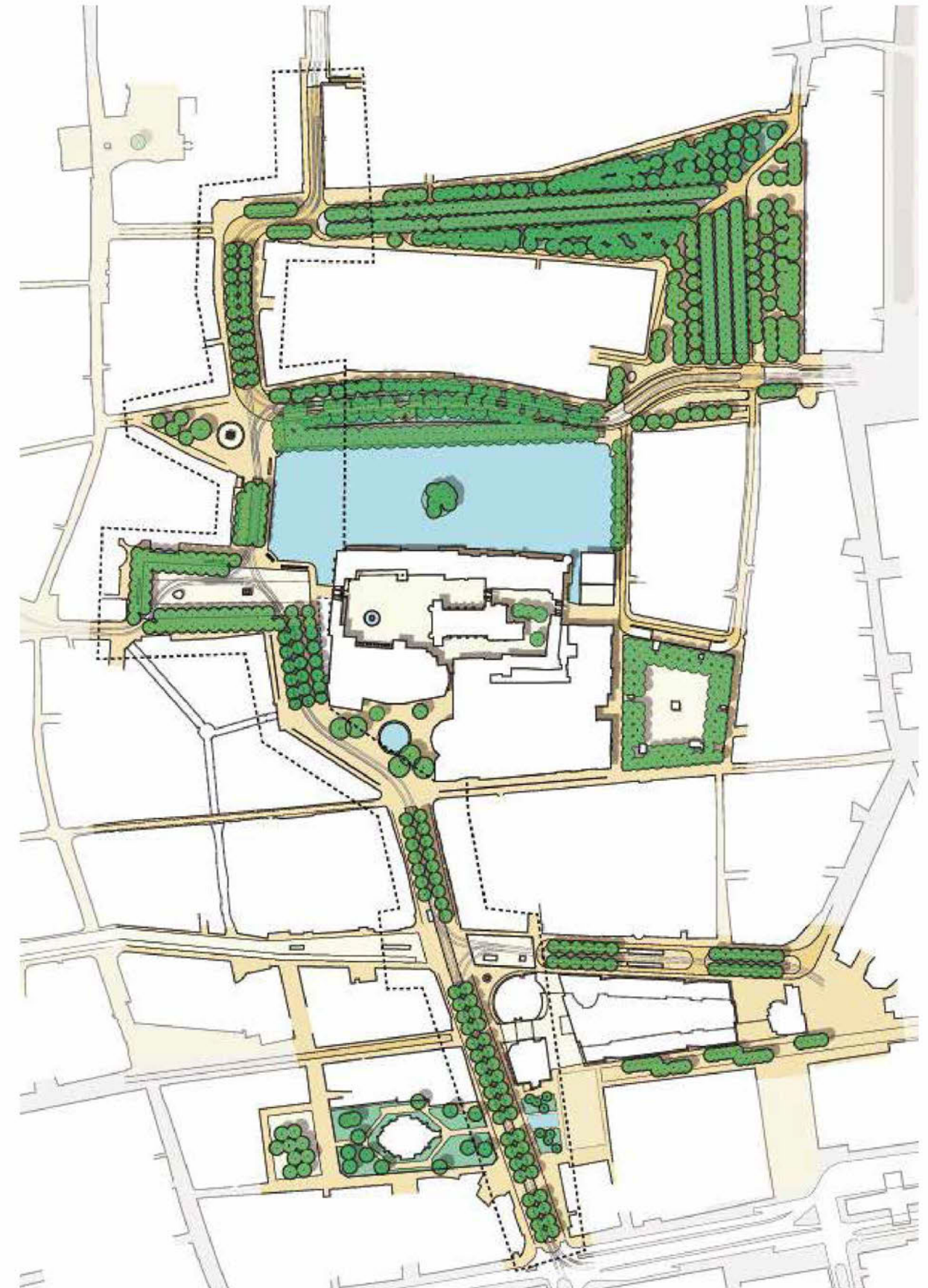
Het noordelijk deel van de Hartlijn, de omgeving van het Binnenhof, wordt gekenmerkt door een aantal stedelijke ruimtes, het Buitenhof, de Plaats en Kneuterdijk/Lange Voorhout, die door de Hartlijn aaneengeschakeld worden. Door de herinrichting waarbij de verkeersfunctie in beeld en uitstraling ondergeschikt wordt, worden deze ruimtes weer "heel", ononderbroken en continue gemaakt.

Verbinding Hof en Stad, (reeks van plekken aan de) Hartlijn en andere stadsstraten

Hartlijn, Van De Kern Gezond naar De Kern Bijzonder

Kern Bijzonder, Schetsontwerp Hartlijn, B+B

2.2 STRUCTUUR

2.2.2 Hof, historie en omgeving

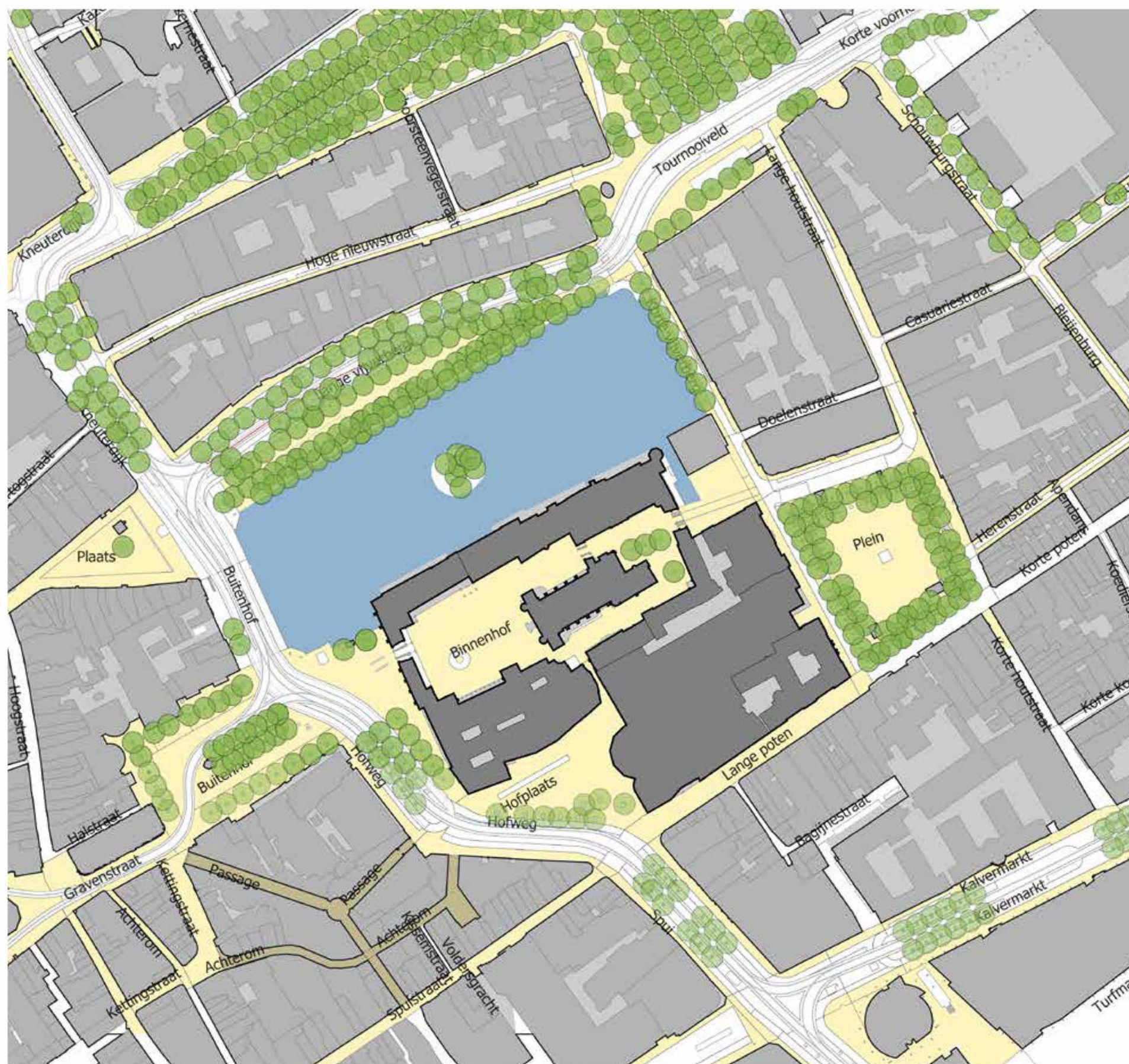
SteenhuisMeurs heeft cultuurhistorisch onderzoek gedaan naar het Hof en omgeving, uitgebracht in het rapport 'Het Haagse Hofgebied' (2016). Naast historische ontwikkeling van het gebied worden ook uitspraken gedaan over cultuurhistorische waardering en aanbevelingen per plek. De gemeente gebruikt het rapport als één van de toetsingsdocumenten voor nieuwe ontwikkelingen rondom het Binnenhof.

Het Binnenhof heeft zijn oorsprong als jachtslot van graaf Floris V uit de 13e eeuw. In de eeuwen die volgden groeide het slot uit tot een regeringscentrum. Het Binnenhof heeft nog steeds het karakter van een eiland in de stad, vooral beleefbaar in de schaal van de Hofvijver en het omsloten karakter van de bebouwing, met relatief nauwe doorgangen zoals poorten. Het Binnenhof wordt verder omgeven door een reeks van buitenruimten met verscheidene identiteiten.

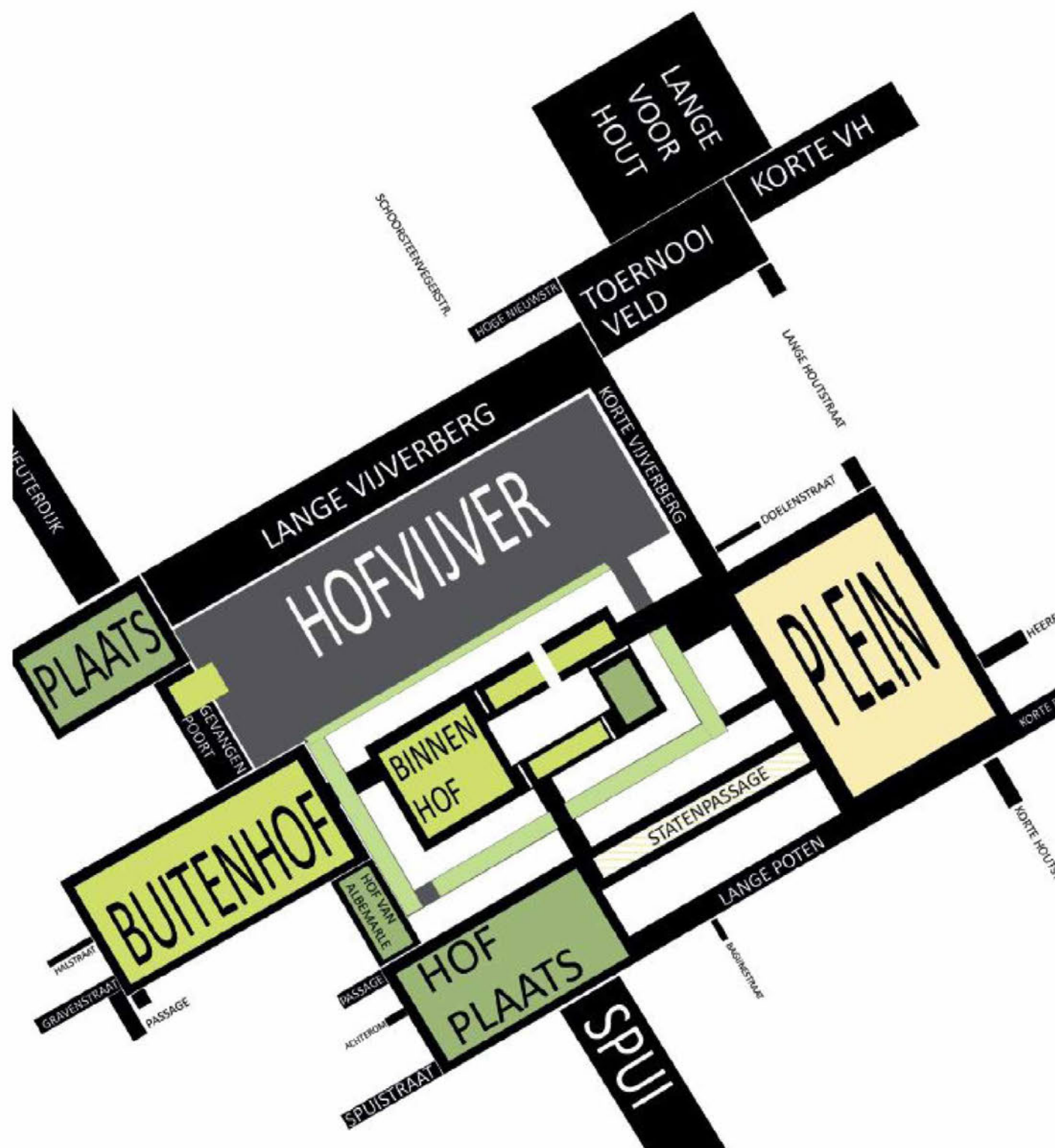
De verschillende ruimtelijke sferen van deze plekken zijn terug te herleiden tot de verschillende functies die zij hadden als voorterreinen van het oorspronkelijk hof. Zo heeft het westelijk gelegen Buitenhof een van oorsprong representatiever karakter dan de oostzijde, wat vroeger een meer utilitair karakter had. In de loop van de eeuwen is deze zijde, door de komst van het monumentaal vormgegeven Plein, ook getransformeerd naar een voorzijde.

Het stelsel van voorterreinen is herkenbaar als een unieke serie van groene, rustige en besloten plekken, centraal gelegen in de stad. Met de ontwikkeling van het regeringscentrum en stedenbouwkundige doorbraken is het Binnenhof een steeds fysiekere verweving met de stad aangegaan. De begrenzing van de individuele plekken is hierdoor minder leesbaar, zoals bij het Buitenhof en de Hofplaats. Uitgangspunt voor de herinrichting is om het waardevolle karakter van iedere plek te versterken.

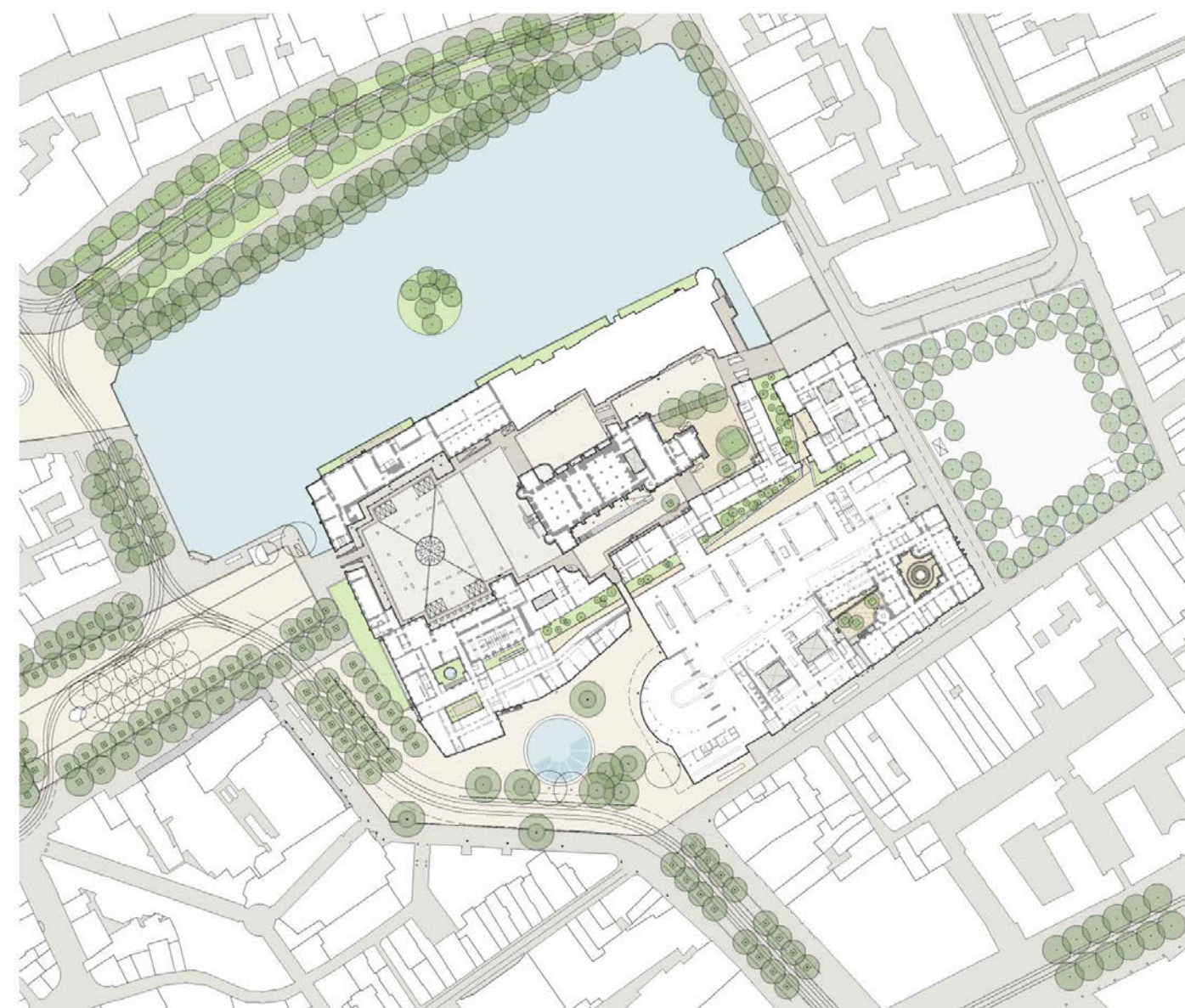
Het RVB heeft in 2019 een PvE opgesteld voor de Buitenruimte van het Binnenhof, wat is verbeeld in het schema op de volgende pagina. Het PvE sluit in grote lijnen aan op de uitgangspunten van de Hartlijn, de cultuurhistorische aanbevelingen van SteenhuisMeurs en het gemeentelijk beleid voor de reeks openbare ruimtes.

Binnenhof in omgeving

PvE Buitenruimten Binnenhof, RVB (2019)

VO Buitenruimte Binnenhof, Karres en Brands (2019)

2.3 ASPECTEN

2.3.1 Toegankelijkheid

Het Binnenhof is historisch gezien een plek waar politiek en publiek elkaar ontmoeten. Dit contact tussen bestuurders en burgers vindt, zowel vroeger als nu zowel formeel als informeel plaats, op de diverse plekken in en rondom het Binnenhof. Petities, demonstraties, fotomomenten, formaliteiten, lunchwandelingen en toevallige ontmoetingen vinden plaats op het Plein, Buitenhof, Binnenhof, Hofplaats en vóór het Mauritshuis. Daar waar oorspronkelijk de Hofpoort de toegang voor 'gewoon' volk was en de Stadhouderspoort, de toegang vanaf Buitenhof, voor officieel publiek, is nu al enkele eeuwen het hele complex verweven met de structuur van de stad.

Tot midden 20e eeuw liep er zelfs een tramlijn over het Binnenhof en werd zo Buitenhof met Plein verbonden. In de huidige situatie is de loop (en-fiets) route óver het Binnenhof een vanzelfsprekende verbinding in de binnenstad en ook de Hofplaats wordt als route vanaf het Spui richting Binnenhof gebruikt.

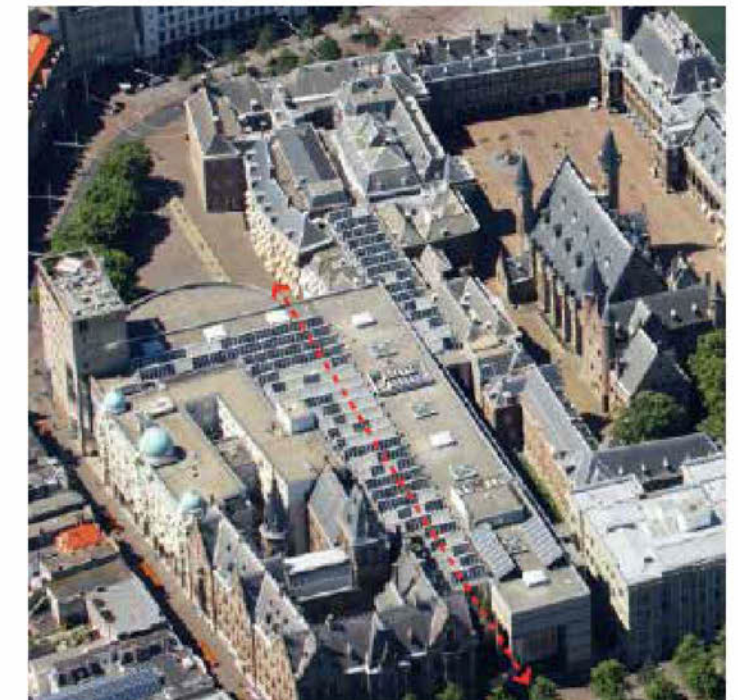
Ook vanuit economisch perspectief is de bestaande toegankelijkheid van het Binnenhof van groot belang. Het Binnenhof maakt onderdeel uit van de routing door het Museumkwartier, het cluster van museale instellingen in dit deel van de stad, en is een logische schakel tussen Mauritshuis, ProDemos en de Gevangenpoort. Ook de vanzelfsprekendheid waarmee bezoekers van de Haagse binnenstad het culturele bezoek aan het Binnenhof combineren met de winkelveorzieningen van de Passage, Spuistraat, Grote Marktstraat en de horeca op het Plein maakt de toegankelijkheid van het complex tot een essentie voor de binnenstad.

Uitgangspunt bij de inrichting van de buitenruimte is dan ook:

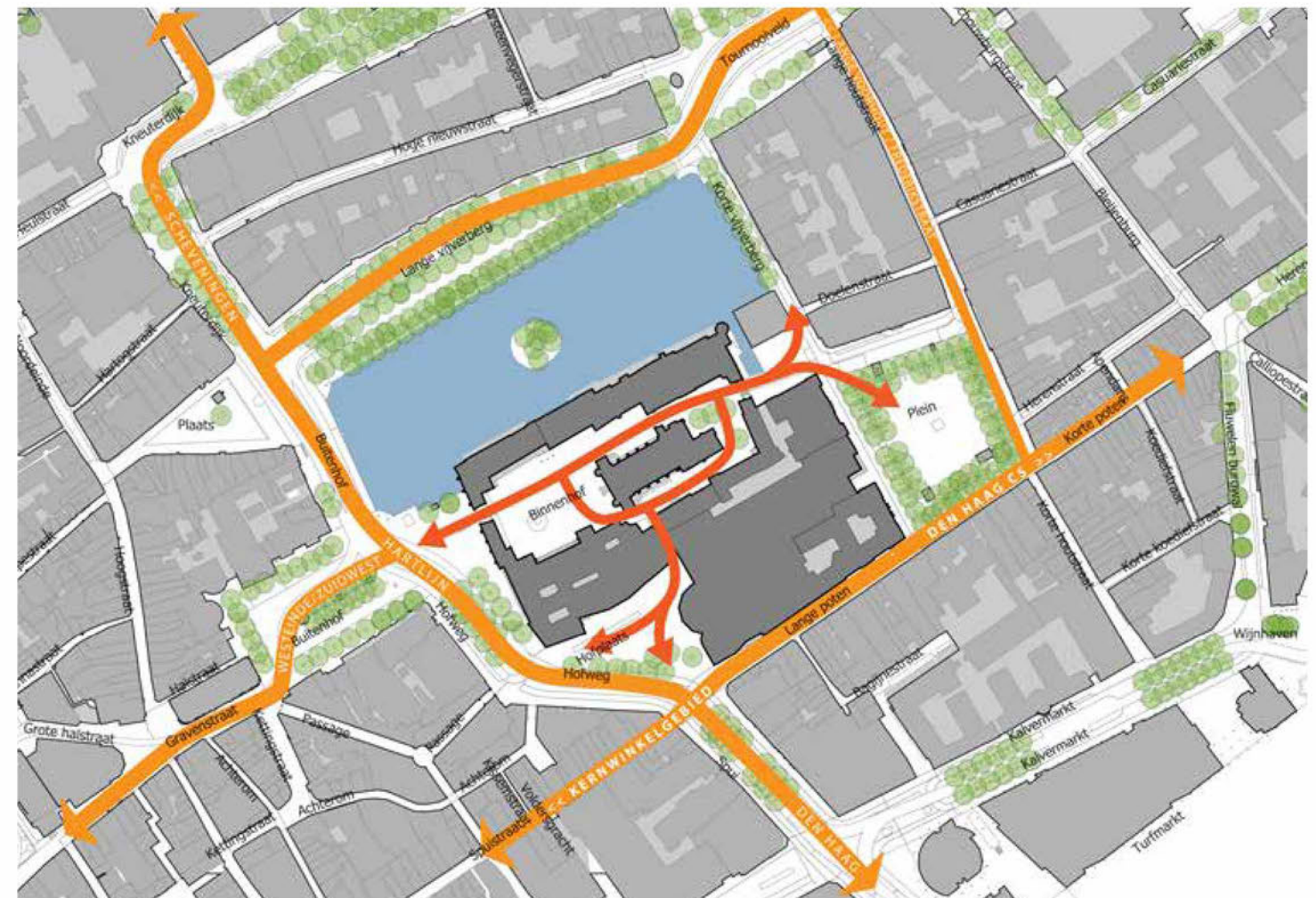
- A. Toegankelijkheid van Binnenhof waarborgen vanaf zowel Hofpoort, Stadhouderspoort als ook Mauritspoort om de essentiële verbindingen in de stedelijke structuur te behouden.
- B. Dat Den Haag een toegankelijke stad wil zijn voor eenieder. Dat betekent dat het ontwerp van de buitenruimte ook zo veel mogelijk obstakel vrij, overzichtelijk en te betreden moet zijn. Dit zal geborgd moeten zijn in de ontwerpen voor de maaiveldinrichting.

voormalige tramlijn door Binnenhof

Nieuwbouw 1990 Pi de Bruin met uiteindelijk gesloten Statenpassage, bron: SteenhuisMeurs

Binnenhof onderdeel van stedelijk weefsel en routes

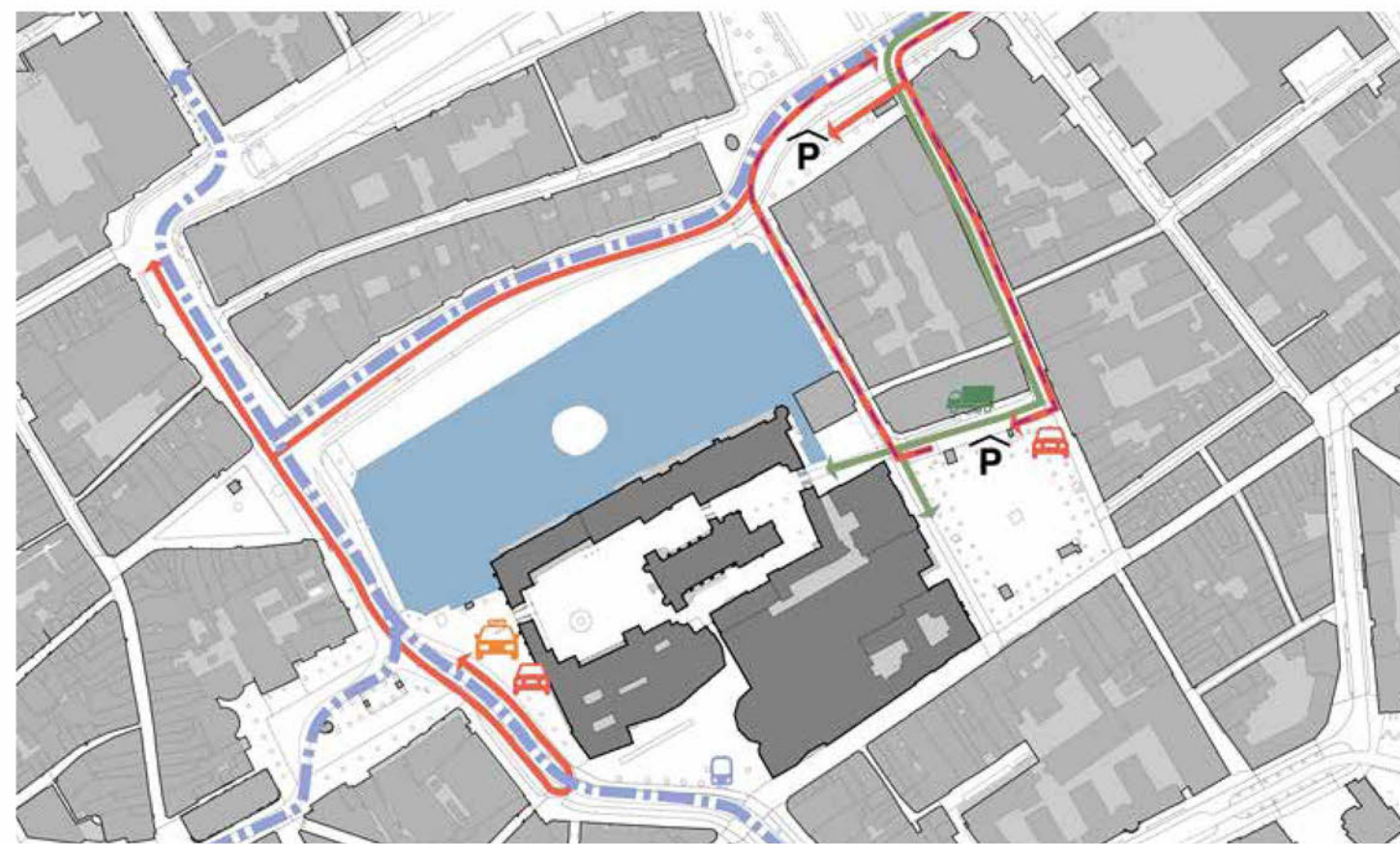
2.3.2 Mobiliteit

Met de implementatie van het circulatie plan binnenstad is het gebied rondom het Binnenhof in 2009 grotendeels autoluw geworden. Voor die tijd kon autoverkeer over de route Spui-Hofweg-Buitenhof rijden. Dat is nu 11 jaar geleden en het succes van de autoluwe binnenstad heeft geleid tot meer voetgangers en fietsers die de plaats van het autoverkeer hebben ingenomen. De grens van het autoluwe gebied ligt nu ter hoogte van de Haagse Passage. De hoeveelheid autoverkeer op het Buitenhof en stukje Hofweg is beperkt maar is met name op het Buitenhof wat betreft inrichting dominant.

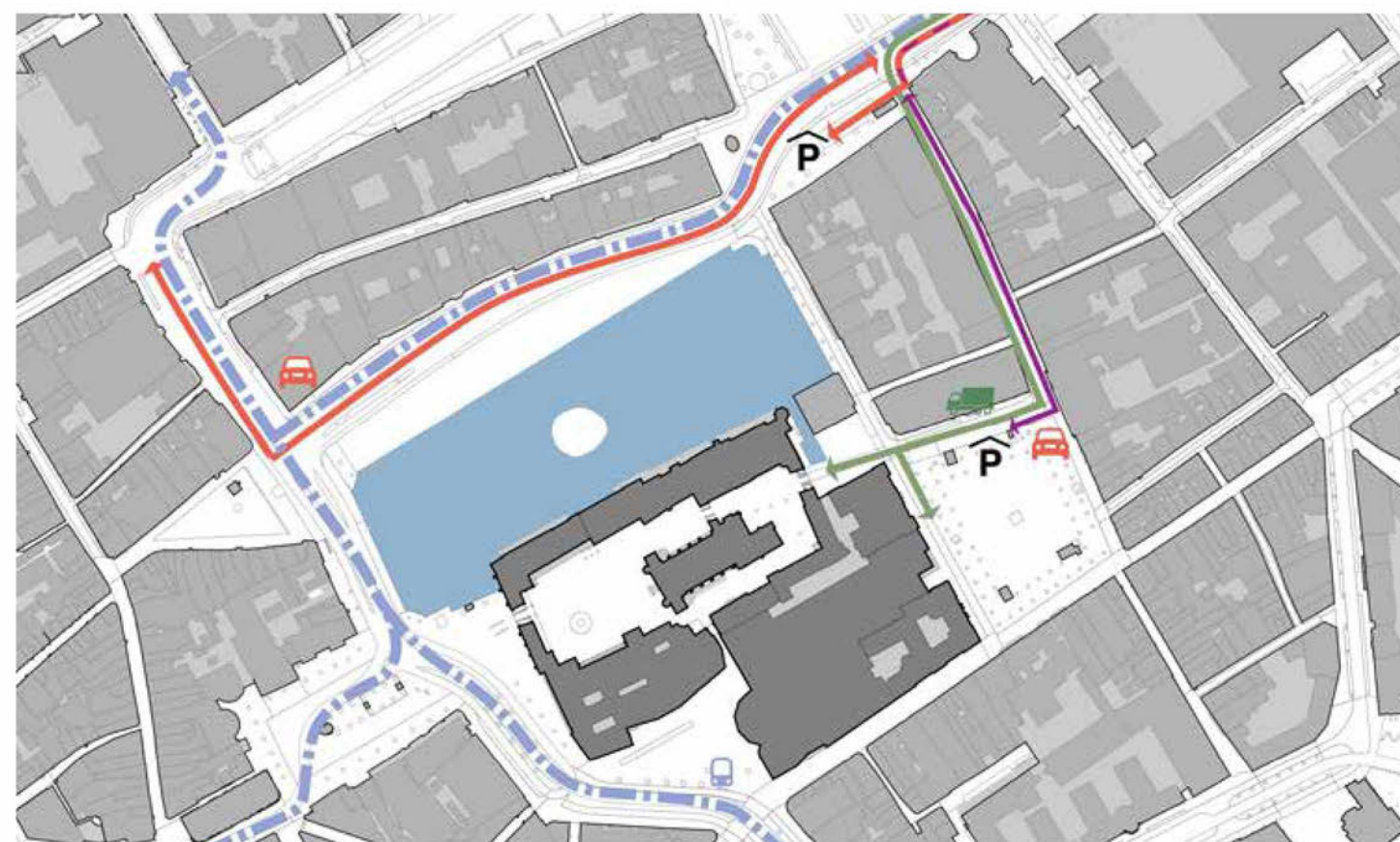
Het op termijn terugleggen van de poort voor het autoverkeer richting de Lange Vijverberg en het inrichten van Buitenhof en Hofweg in lijn met de visie van de Hartlijn is een logische uitbreiding voor de ruimte voor het langzaam verkeer en verbeteren van de verblijfskwaliteit. In dit kader is het gewenst om te onderzoeken of het touringcar verkeer van en naar Pro-demos en het taxiverkeer buiten dit gebied kan worden gebracht. Voor het functioneren van het nieuwe Buitenhof is dit belangrijk. Uiteraard blijft er naast ruimte voor de voetganger en fietser ook plek voor de tram en lijnbus die gebruik maken van dezelfde ruimte.

Het Binnenhof-complex is per auto te bereiken via de Lange Houtstraat waar de pleingarage aan grenst. In de nieuwe situatie zal de pleingarage alleen toegankelijk zijn voor werknemers van het Binnenhof en vervallen de openbare plaatsen. Dit betekent een afname van autoverkeer in de straten Lange Houtstraat en Korte Vijverberg wat positief is voor de verblijfskwaliteit en langzaam verkeer. In de garage Tournooiveld en Malieveld is er voldoende capaciteit om de parkeerbehoefte op te vangen.

Het expeditieverkeer zal in de nieuwe situatie nog steeds gebruik maken van de bestaande route via de Lange Houtstraat. Gelet op de positie van de logistieke entree van het Binnenhof is dit beste oplossing.

Mobiliteitsstromen rond Binnenhof (bestaand)

Mobiliteitsstromen rond Binnenhof (toekomstvisie)

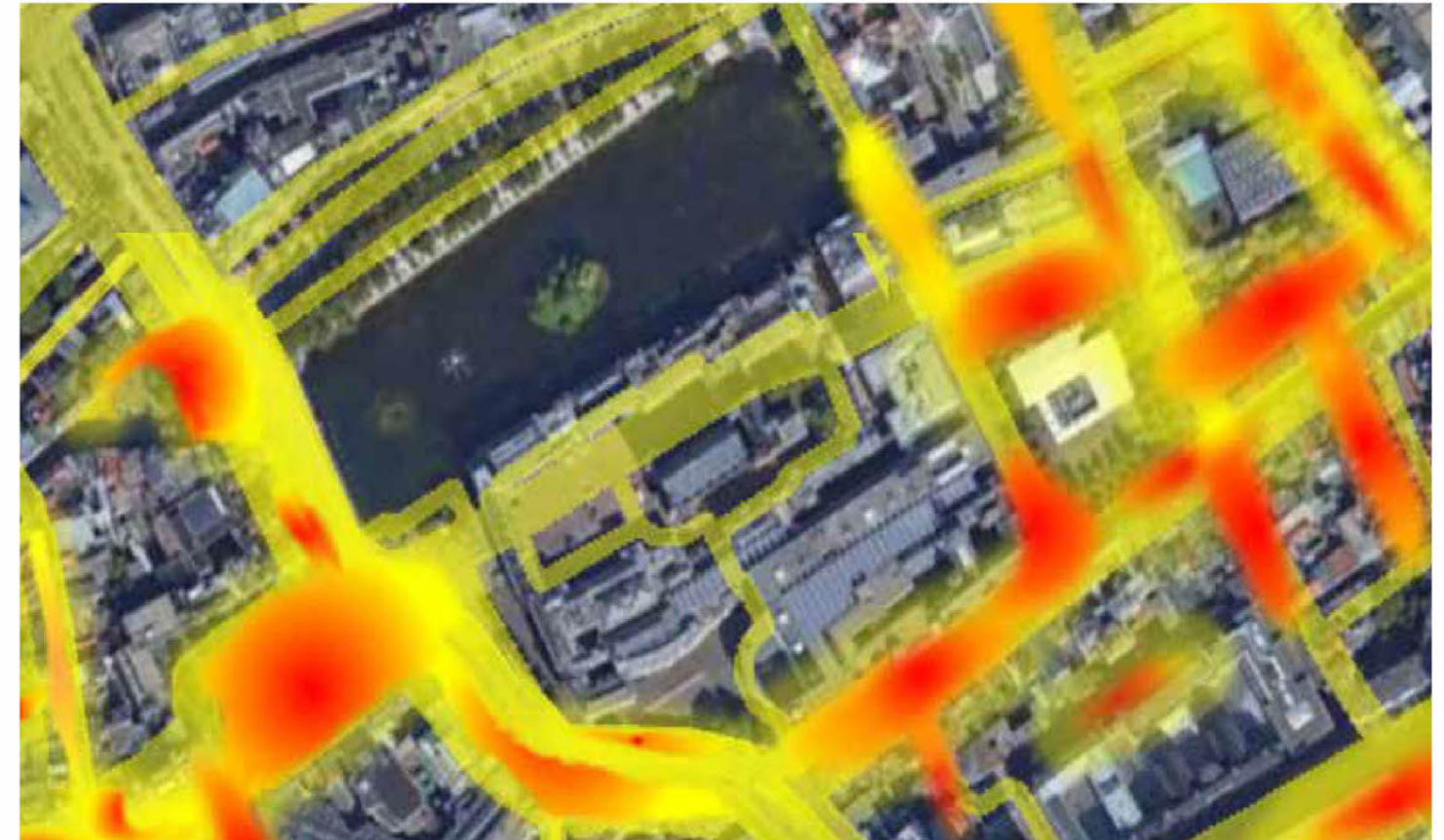
2.3 ASPECTEN

Fietsparkeren

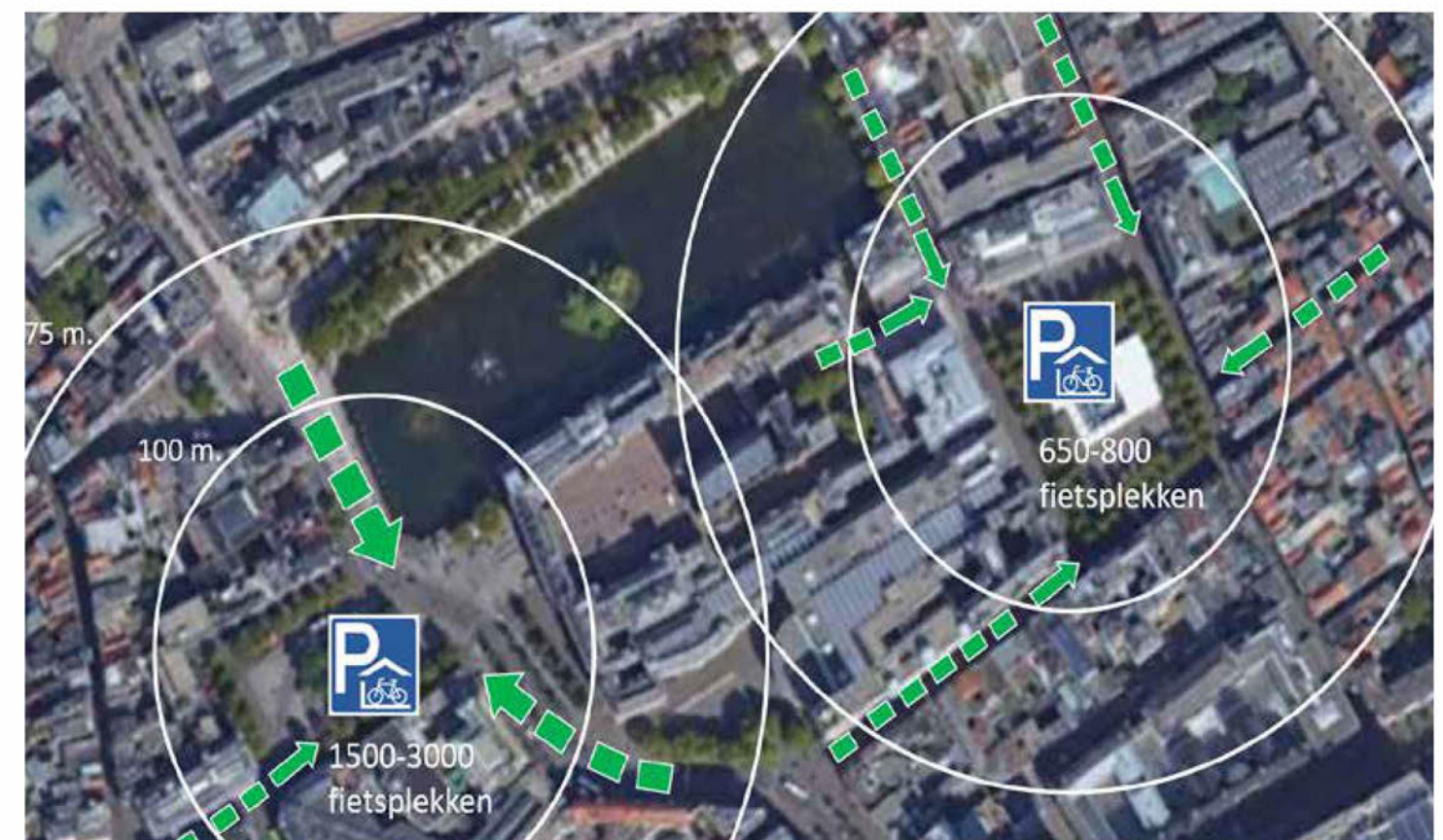
Op bijgevoegde hittekaart is opgenomen op welke locaties de grootste clustering is van fietsparkeren in de openbare ruimte. Duidelijke clusters zijn op en rond het Buitenhof en Pleinkwartier. Met het toenemende fietsgebruik neemt ook de vraag om fietsparkeercapaciteit toe. Doordat op maaiveldniveau het fietsparkeren dermate veel plek inneemt, leidt dit tot overlast en concurreert ook met ruimte voor voetgangers. Het toevoegen van meer centraal gelegen gebouwde voorzieningen is een oplossing.

Op basis van de herkomst van fietsers en bestemming zijn Buitenhof en Plein de meest geëigende locaties voor fietsenstallingen. De in de kaart opgenomen capaciteit per locatie geeft de mogelijkheid om te kunnen handhaven op gestalde fietsen in de openbare ruimte. Hierdoor wordt overlast van gestalde fietsen opgelost. Beide stallingslocaties voorzien ieder in de behoefte in de directe omgeving, maar kunnen niet voorzien in de behoefte van de ander doordat de loopafstand te groot is. Voor het Buitenhof wordt op dit moment een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor een ondergrondse fietsenstalling onder het Buitenhof.

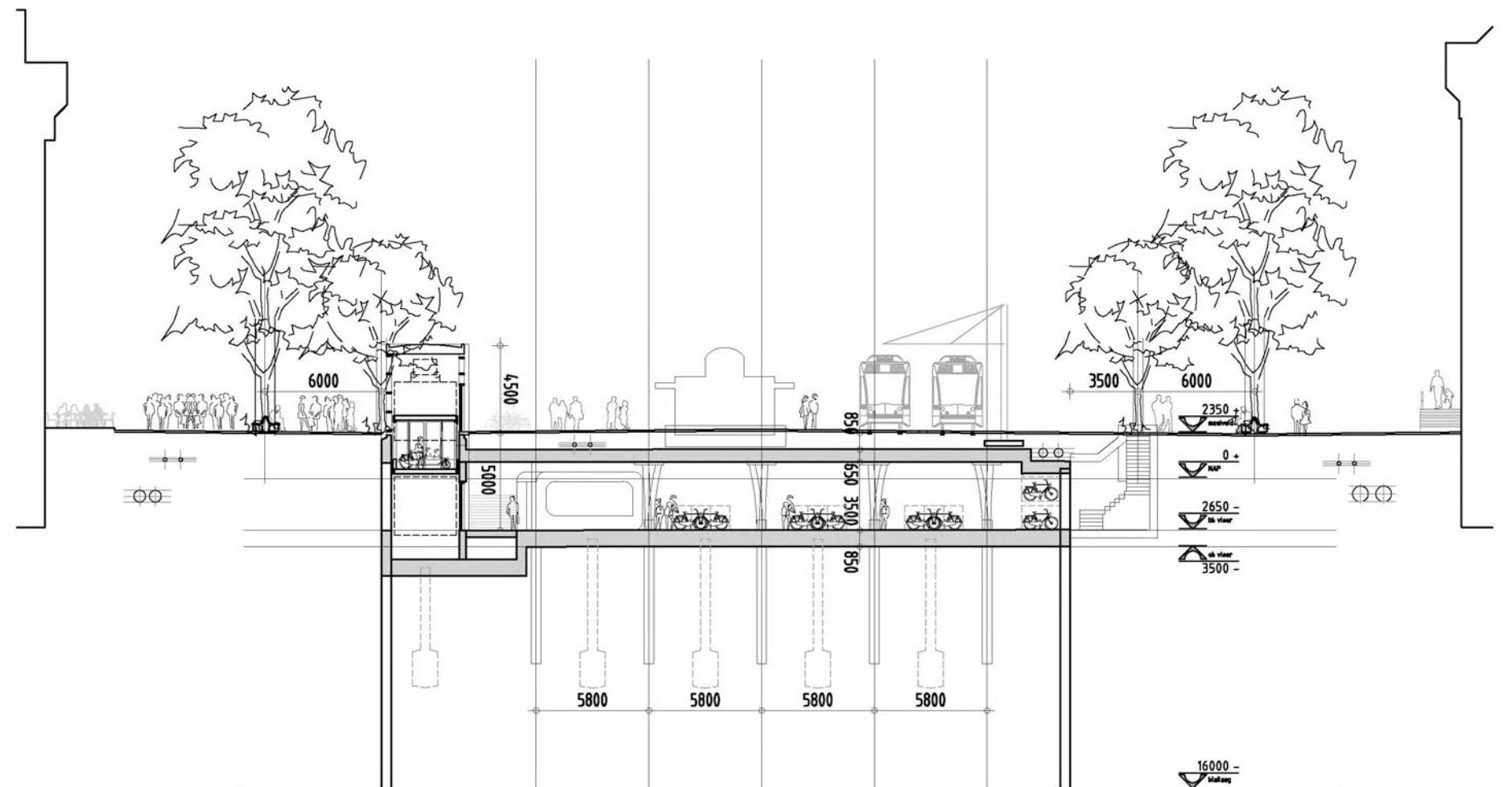
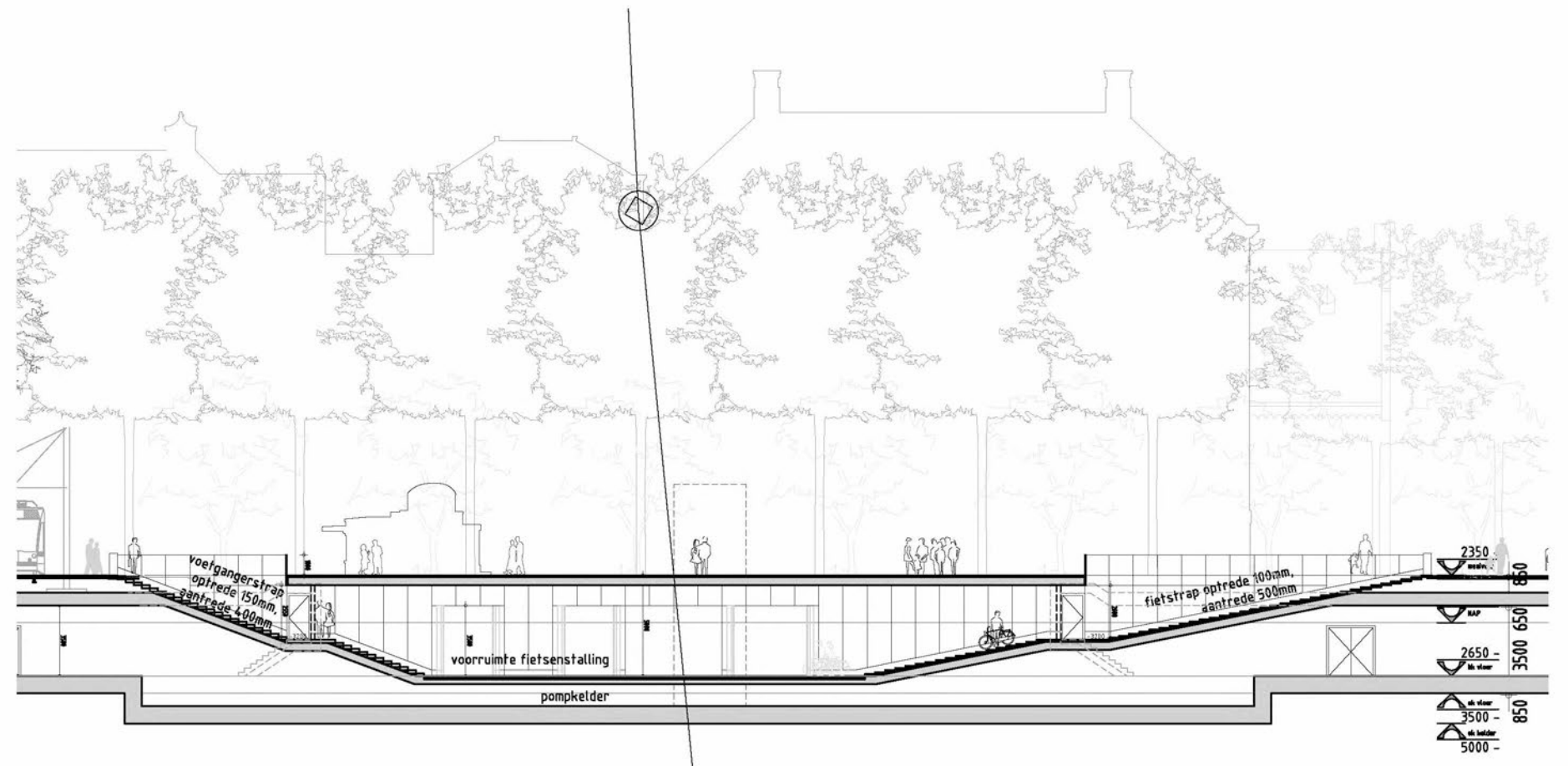
Een openbare fietsenstalling in de eerste laag van de Pleingarage van 600-800 plekken kan voorzien in de behoefte van het fietsparkeren in het Pleinkwartier en geeft de mogelijkheid om te handhaven in straten zoals Lange Poten. In sommige straten rondom het Plein wordt nu de doorgang door nood- en hulpdiensten belet door gestalde fietsen. Met een centrale gelegen en toegankelijke stalling kan dit worden voorkomen. Voor de toegang van de fietsenstalling heeft het de voorkeur om de ingang aan de kant van het Mauritshuis alleen voor fietsers toegankelijk te maken. Autoverkeer maakt in dat geval gebruik van de in/uitrit via de Lange Houtstraat.

Clustering van fietsparkeren rondom Binnenhof

Potentiële locaties voor ondergrondse fietsenstalling

Doorsneden Haalbaarheidsstudie ondergrondse fietsenstalling Buitenhof

2.3 ASPECTEN

2.3.3 Uitstraling gevels

Wie langs de buitenranden van het Binnenhofcomplex loopt ziet in eerste instantie fraaie gevels van de verschillende gebouwdelen. In tweede instantie blijkt echter dat vrijwel het hele complex een gesloten uitstraling heeft, de gebouwen weinig tot geen interactie aangaan met de stad en weinig bijdragen aan de gewenste levendigheid op straat.

Deels komt dit doordat veel van de historische panden op een verhoogde, gesloten plint staan en daarmee geen vanzelfsprekend contact tussen binnen en buiten hebben. Echter grotendeels is de functionele opzet van het Binnenhofcomplex reden voor gesloten geveldelen, ongebruikte deuren en geblindeerde ramen. Vanuit de interne functie veelal te verklaren maar het levert ook een groot gebouwencomplex op dat zich afkeert van de stad.

Dit heeft zijn weerslag op zowel het functioneren als ook de uitstraling van de buitenruimte. De verschillende randen van het complex verdienen ieder op een eigen wijze een betere uitstraling van de gevels en interactie met de aangrenzende stedelijke ruimte. Zo grenst het Binnenhof aan de hoofdwinkelstructuur (winkelstraten Lange Poten en Spui) en ligt het midden in het uitgaansgebied (terraspleinen Buitenhof en Plein). Activering van de gevel van het Binnenhof levert een bijdrage aan de programmering van de ruimte en het stedelijk leven.

Hofplaats

Gesloten en spiegelende gevel van Tweede Kamer veranderen in uitnodigende hoofdentree. Beter zicht vanaf Hofplaats in Statenpassage en interactie van gevel/raampartijen historische bebouwing met Hofplaats en het Spui. Hoek Spui-Lange Poten verdient aandacht gezien de prominente ligging in de stedelijke structuur.

Als Hofplaats een echte plek in de stad moet zijn dan zijn actieve functies in de plinten van de aangrenzende bebouwing noodzakelijk.

Buitenhof

Gevel buitenhof wordt voor groot deel fysiek van buitenruimte afgeschermd door verlaagd deel maaiveld met hekwerk er langs. De Stadhouderspoort is het enige actieve deel van de gevel. In de gemeentelijke visie voor het Buitenhof wordt dit concept uitgebreid tot een verlaagde binnentuin én waterpartij rondom de Mauritsstoren waarbij via een brug letterlijk geformaliseerd. De beoogde inrichting van de openbare ruimte biedt zo voldoende kwaliteit en relatie tussen gevel en plein.

Hofvijver

Het Binnenhof manifesteert zich aan de Hofvijver middels verschillende geveldelen maar ook door middel van diverse terrassen en tuinen aan het water. Dit aangezicht is een van de meest gefotografeerde panorama's van Den Haag. Het is van belang samenhang in uitstraling in de uitstraling van deze gevelterrassen te verkrijgen zonder de charme en variatie te verliezen.

Plein

De zijde aan de Plein kent verschillende onderdelen. De hoofdentree tot de Tweede Kamer, de voorruimte Mauritshuis en de Mauritspoort zijn attractief en dragen bij aan levendigheid op straat. Het industriële hekwerk en de functionele bloembakken daarentegen zijn elementen die niet passen bij de kwaliteit die op deze plek verwacht wordt. Hoogwaardigere erfafscheiding, passend bij de architectuur en beeldvorming van het Plein is hier gewenst.

Lange Poten

De Lange Poten kent twee helften, deels winkels en horeca, deels Tweede Kamer. Deze tweedeling is duidelijk zichtbaar in de uitstraling van de straat, de zijde waar de loop is. De geslotenheid van het complex wordt op deze plek bevestigd door de veelvuldige plaatsing van fietsen tegen de gesloten plint van het gebouw. Geblindeerde ramen en logistieke toegangen dragen ook niet bij aan de kwaliteit op straatniveau.

De Lange Poten en de economische en toeristische uitstraling zou moeten kunnen profiteren van actievere plinten en geveluitstraling van het Binnenhofcomplex, passend bij de uitstraling die het oorspronkelijke hotel hier ooit had.

Fragment van gevel Hofplaats: spiegelende en gesloten gevel

Fragment van gevel Buitenhof: Stadhouderspoort en niet-actieve plint

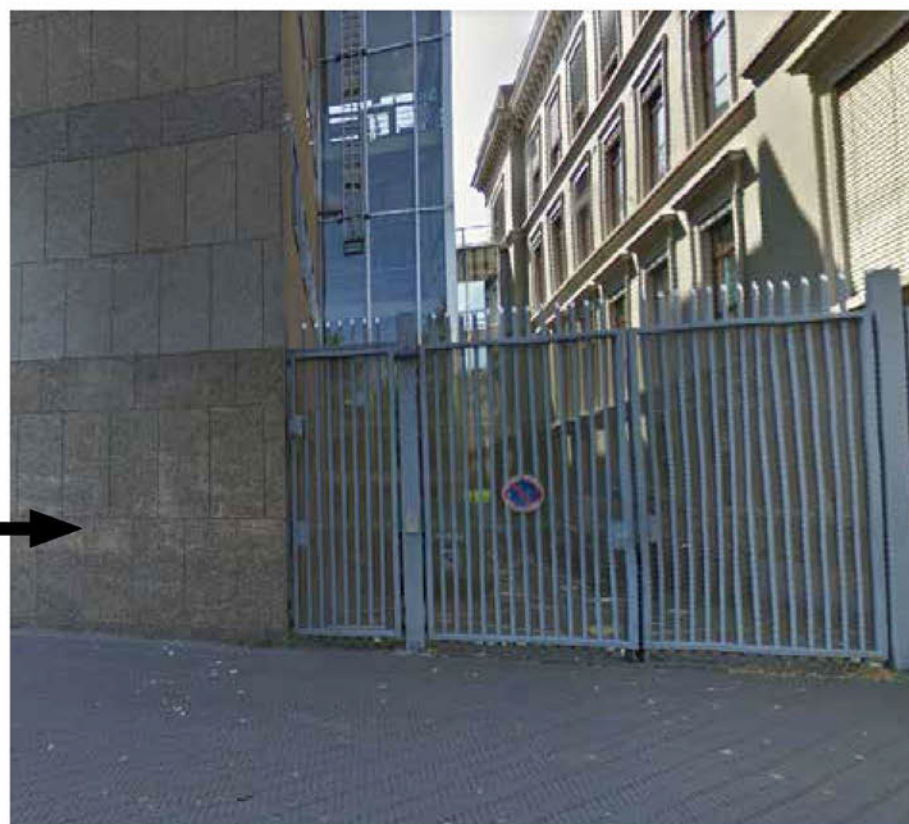
Fragment van gevel Hofvijver: historische bebouwing en gevelterrassen

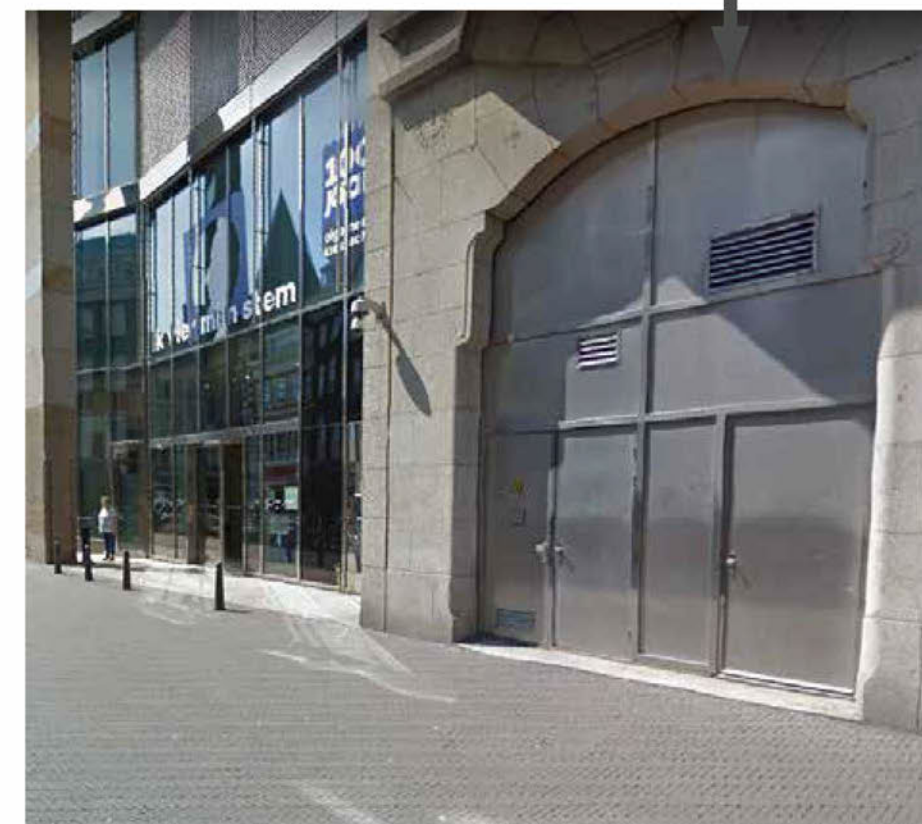
Fragment van gevel Lange Poten: gesloten plint Binnenhof (linkerzijde) en onderdeel hoofdwinkelroute (rechterzijde)

Fragment van gevel Plein: hoofdentree Tweede Kamer, hekwerken

Fragment van gevel Plein, hekwerk met afvalopslag entree

Fragment van gevel Lange Poten: gesloten plint service-toegang, naast publieke entree

2.3 ASPECTEN

2.3.4 Avondbeeld en Verlichting

Naast regeringscentrum en werklocatie is het Binnenhof ook een museaal object en een toeristische attractie. Dat maakt dat het complex ook in de avonden bezocht en bekeken wordt. Dit vraagt om een avondbeeld en wijze van verlichting die niet alleen is geënt op voldoende zicht en zichtbaarheid bieden ten behoeve van sociale veiligheid maar ook een afgewogen en gebalanceerd verlichtingsplan dat de juiste bouwkundige elementen van het complex benadrukt en hiermee de kwaliteit van het Binnenhof ook in de avonden toont.

Het gaat hierbij om zowel de buitenranden als ook de binnengebieden van het complex. Overall is de relatie met de omringende binnenstad sterk aanwezig en zijn er stedelijke functies die juist in de avonden publiek trekken dat langs en door het Binnenhof beweegt.

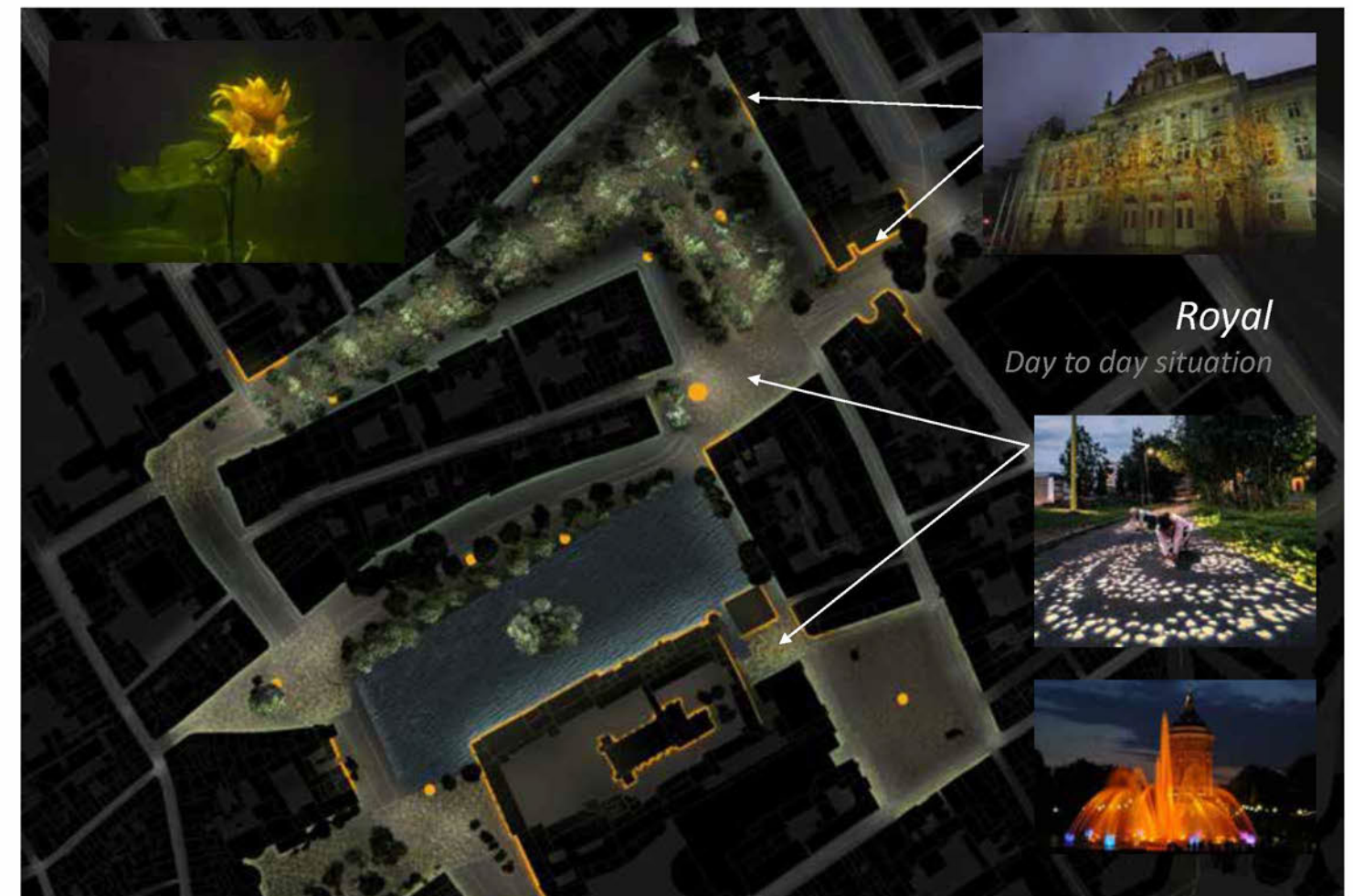
In 2018 is verlichtingsadviseur Studio DL gevraagd om een verlichtingsconcept te ontwerpen voor het Museumkwartier. Gezien de ligging van het Binnenhof en de aansluitende museale en toeristische waarde wordt het Binnenhof als integraal onderdeel van het Museumkwartier gezien waarbij toeristische routes ook direct langs en door het Binnenhof lopen.

In het opgestelde verlichtingsconcept is het complex van het Binnenhof dan ook integraal meegenomen. Steekwoorden uit het verlichtingsplan zijn 'guidance and experience', 'elegance and quality' en het beeldmerk 'royal'. Voor de verlichting van het Binnenhof, met name de publieke gevel aan de Hofvijver, wordt aangegeven dat deze extra nadruk zou moeten krijgen bij evenementen.

Afstemming van zowel verlichtingsintensiteiten als ook armaturen en wijze van aanlichten zal zorgvuldig en in vroeg stadium moeten plaatsvinden tussen Binnenhof en stad omdat anders, door concurrerende verlichtingsbronnen, de aanlichting van de individuele onderdelen te niet wordt gedaan.

Bij het uitwerken van de bouwkundige en inrichtingsplannen voor het Binnenhof moet voor de verlichting nadrukkelijk afgestemd worden met;

- Bestaande openbare verlichting
- Verlichtingsplan Buitenhof
- Het verlichtingsplan Museumkwartier

Verlichtingsconcept Museumkwartier 'Royal', Studio DL

2.3.5 Energierijk Den Haag

PM

2.3 ASPECTEN

2.3.6 Klimaatbestendigheid

Den Haag heeft hoge ambities om de stad klimaatbestendig te maken. Deze ambities worden nu vastgelegd in het document 'Haagse ambities en eisen Klimaatadaptatie' en zijn verdeeld in maatregelen met betrekking tot extreme neerslag, hittestress en droogte. Toekomstbestendigheid is een eis.

Extreme Neerslag

1. *Groen, tenzij*: minimaliseren verharding waar mogelijk. Zorg middels beheer dat groen en waterdoorlatendheid op niveau blijven.
2. *Vasthouden*: Houdt regenwater vast op de locatie waar het valt (dak, maaiveld) en infiltreer waar mogelijk in de bodem.
3. *Bergen en gebruiken*: regenwater tijdelijk ergens 'parkeren', in de openbare ruimte of onder maaiveld. Water uit de bergingen wordt waar mogelijk in tijden van droogte hergebruikt voor beregening/irrigatie.
4. *Afvoeren*: vertraagd afvoeren. De voorkeursvolgorde:
 - bodem -> via regenwatersysteem naar oppervlaktewater, indien niet anders kan naar vuilwaterriolering.

Hittestress

1. *Zorg voor verkoeling* door groen en/of water
2. *Maak bereikbare, schaduwrijke plekken*: richtlijn een mix aan schaduw (40%), zon (40%) en halfschaduw/zon (20%)
3. *Voorkom warmte accumulatie*: door materiaalkeuze (massa, kleur en textuur). Richtlijn is 40% van alle oppervlakten in het stedelijk gebied warmtewerend of verkoelend inrichten.

Droogte

1. *Vasthouden/infiltreren*: Kies waar mogelijk voor groene oppervlakten/ waterdoorlatende maatregelen om regenwater vast te houden en tijdelijk te bergen.
2. *Bergen*: Regen- en oppervlaktewater kan ook actief op locatie vastgehouden worden, bijvoorbeeld door ondergrondse waterbuffering en waar mogelijk in de diepe ondergrond. Het water uit ondergrondse infiltratiekratten kan in tijden van droogte bijvoorbeeld gebruikt worden voor irrigatie.
3. *Accepteren/adapteren*: pas bomen en beplanting toe die beter tegen langdurige droogte kunnen.

Groene daken

Waterplein

Groene trambaan Lange Vijverberg

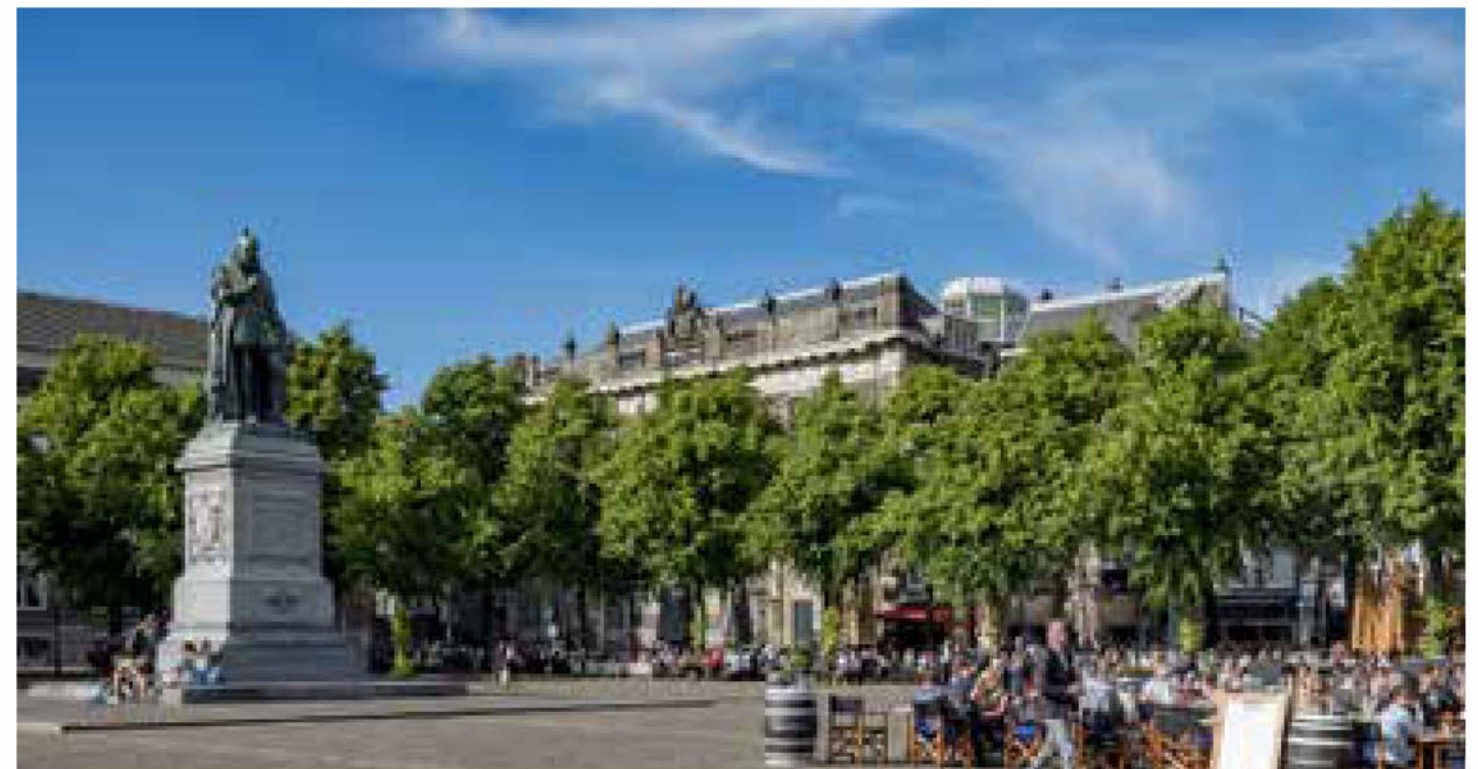
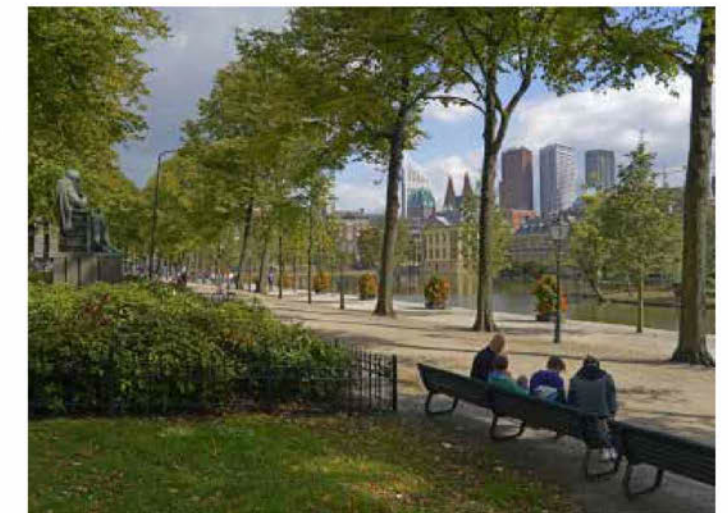
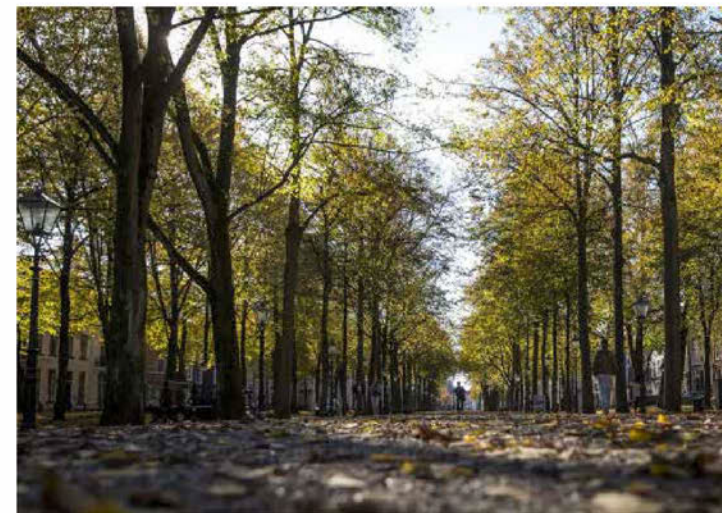
2.3.7 Vergroening

Het vergroenen van de binnenstad is een essentieel onderdeel van het verbeteren van het verblijfsklimaat. Groen heeft positieve effecten op de stad. Groen draagt bij aan een prettige verblijfskwaliteit. Het groen draagt bij aan een aangenaam klimaat in de stad doordat het hittestress reduceert. Een vermindering van het aandeel verhard oppervlak zorgt ervoor dat hevige regenbuien minder wateroverlast veroorzaken, omdat regenwater in de bodem kan infiltreren. Dit ontlast het rioolstelsel.

Groen is een onlosmakelijk onderdeel van de Haagse signatuur. Den Haag onderscheidt zich van andere historische steden door de grote groene ruimtes in de binnenstad. De nabijgelegen Lange Vijverberg, en het Lange Voorhout geven lucht aan het stenige centrum. Ook het dubbele bomencarré rondom het Plein zorgt voor verkoeling en heeft een grote aantrekkingskracht. Uitgangspunt is dat het bomencarré ten alle tijden intact blijft en dat de bestaande bomen behouden blijven. Verplaatsing is dan ook niet aan de orde.

De groeiomstandigheden van de bomen moeten goed zijn, zodat de bomen groot en oud kunnen worden.

Waar mogelijk wordt het groen versterkt. Door meer groen en beplanting zal het verblijfsklimaat nog beter worden.

Karakteristieke groene ruimtes rond het Binnenhof

2.3 ASPECTEN

2.3.8 Veiligheid

Den Haag kent een groot aantal politieke, internationale en diplomatieke instellingen en gebouwen. Dat is een van de kenmerken van de stad. Inherent aan deze functies is ook een bepaalde mate van beveiliging, deels inpandig, deels aan het gebouw en deels in de ruimte om de gebouwen heen.

Hoewel de veiligheidsmaatregelen robuust, solide en soms bewust zichtbaar moeten zijn, is het van groot belang voor de leefbaarheid en kwaliteit van de stad dat deze maatregelen, vaak objecten in de buitenruimte, niet het beeld van de stad gaan domineren. Het openbaar gebied zal ten alle tijden toegankelijk, uitnodigend en hoogwaardig moeten zijn.

In de afgelopen jaren heeft Den Haag steeds gewerkt aan het zoeken van een balans tussen functionaliteit, inpasbaarheid en uitstraling van de veiligheidsmaatregelen. Sleutelwoord voor een kwalitatieve oplossing is daarbij steeds “integraal samenwerken” tussen de verschillende partijen onderling en tussen gebouw en buitenruimte. Goede voorbeelden hiervan zijn te zien aan de Turfmarkt en in de Internationale Zone waar maatregelen en objecten zijn verwerkt in de erfscindingen en het ontwerp van het maaiveld.

Van belang is om een heldere werkvolgorde aan te houden.

A. Primair uitgangspunt is dat alle benodigde veiligheidsmaatregelen op eigen terrein en inpandig wordt opgelost. Erfscindingen dienen een hoogwaardige uitstraling te hebben, in lijn met de architectonische expressie van de bebouwing en de stedenbouwkundige karakteristiek van de omgeving.

B. Indien strikt noodzakelijk kunnen de veiligheidsmaatregelen worden mee ontworpen met de inrichting van de buitenruimte in de vorm van een aansluitende architectonische overgangszone. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld een zitrand, een lage muur of een plantenbak of door een samenspel met slim gepositioneerde verstevigde straatmeubilair, plantvakken of randen. Voorstellen zoals een aan lange wand met hekwerk of een rij niet verzinkbare pollers zijn onacceptabel in deze hoogwaardige omgeving. Aangezien het Binnenhof in een historische omgeving ligt zullen objecten zo verfijnd, elegant en terughoudend moeten worden vormgegeven.

In de ringenstructuur van beveiliging van het complex gelden de volgende uitgangspunten:

Ring 0 conform A

Ring 1 Als het al mogelijk is (monumentale waarde) om totaal 3+3+1 draaiportalen aan te brengen dan is het essentieel dat ze standaard open staan. De burgemeester gaat over het afsluiten op momenten.

Ring 2 (buurtring) conform B met de toevoeging dat de maatregel moet passen binnen het gemeentelijk venstertijden beleid. Dat betekent dat in de ochtend Lange poten en het Plein voor laden en lossen vrij toegankelijk is zonder persoonregistratie.

Ring 3 (wijkkring) niet voorzien van starre objecten/maatregelen in de buitenruimte.

Inzinkbare palen

Straatmeubilair met verstevigde voet

Hekwerk met verstevigde voet

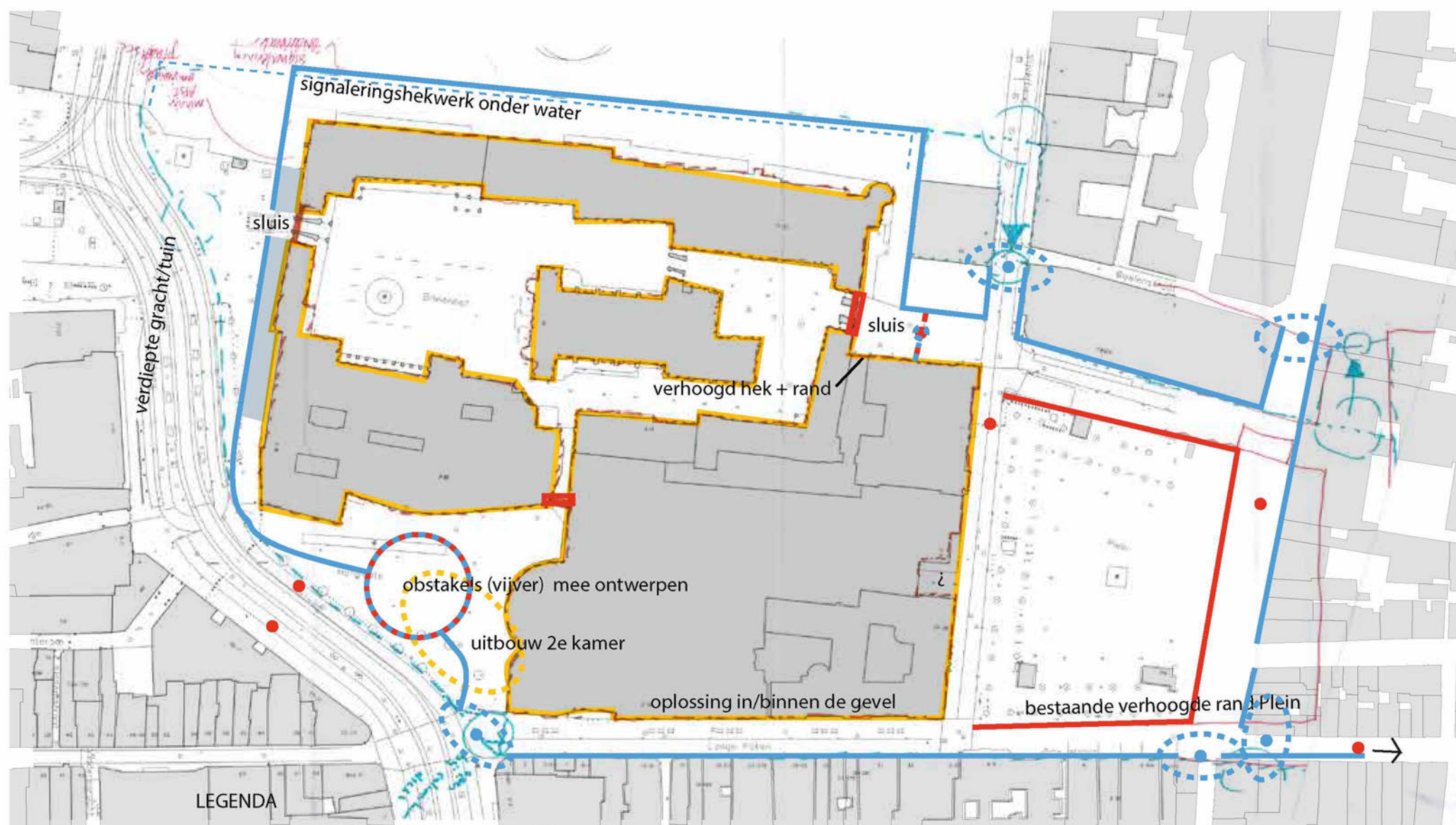
Erfscinding met zitbanken

Semi-openbaar toegankelijk hof

Plantenvakken en randen

Bestaand pollergebied (G)

Venstertijden
maandag tot en met vrijdag van 5.00 tot 11.30 uur
zaterdag en zondag van 6.00 tot 11.30 uur

pm nieuwe tekening

- LEGENDA**
- Ring 0 Buitengevels Binnenhofcomplex
 - = Ring 1 Binnenhof; draaihekken in poorten is een wens RVB, aandachtspunt is monumentale waarde poorten voorwaarde is dat de hekken standaard open staan en alleen op advies van politie aan burgemeester gesloten mogen worden
 - Ring 1/2 Binnenhof omgeving is een tussencategorie met een pakket aan maatregelen mee te ontwerpen als onderdeel van de buitenruimte
 - bollards voor Mauritshuis
 - verkeerspollers
 - verhoogde rand Plein + bestaande poller
 - extra vaste elementen Hofplaats
 - Ring 2 Buurtring, maximaal openbaar incl laden en lossen, met verhoogde dreiging onder voorwaarden (burgemeester) sluiten voor motorvoertuigen
 - bestaande gevels
 - natuurlijk ontworpen anti inrij maatregel langs de Hartlijn (Buitenhof en Hofplaats)
 - signaleringshekwerk Hofvijver vernieuwen
 - groene gracht en inrichting Hofplaats
 - verkeersafsluitingen op 6 plekken (K12 of engelse equivalent) is een wens RVB, toegankelijkheid ivm bevoorrading is een voorwaarde Gemeente, daarom standaard open en alleen op basis van advies politie aan burgemeester mogen omhoog worden gezet
 - Ring 3 Wijkring (=verkeersreguleringsroute), wens Gemeente om die flexibel houden met gebruik van tijdelijke afzettingen + mensen

Veiligheidsringen rondom Binnenhof

2.4 PLEKKEN

Het Binnenhof wordt omgeven door verschillende buitenruimten met ieder een eigen identiteit. Om uitgangspunten voor de buitenruimte te benoemen is het waardevol de vijf voornaamste buitenruimten afzonderlijk te behandelen.

De plekken zijn:

1. Hofplaats
2. Buitenhof + Hofweg
3. Hofvijver, -terrassen
4. Plein
5. Lange Poten

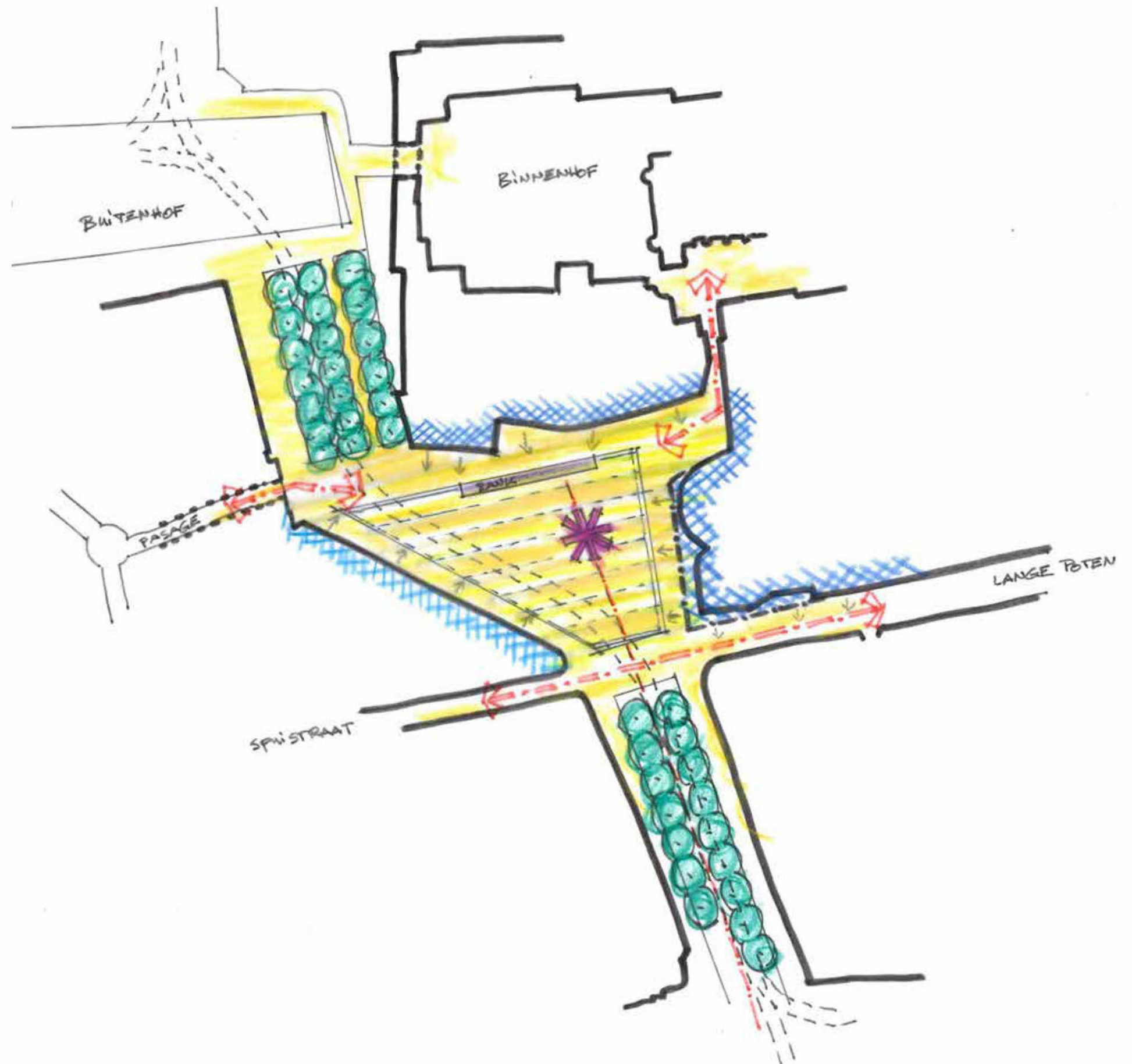

2.4.1 Hofplaats

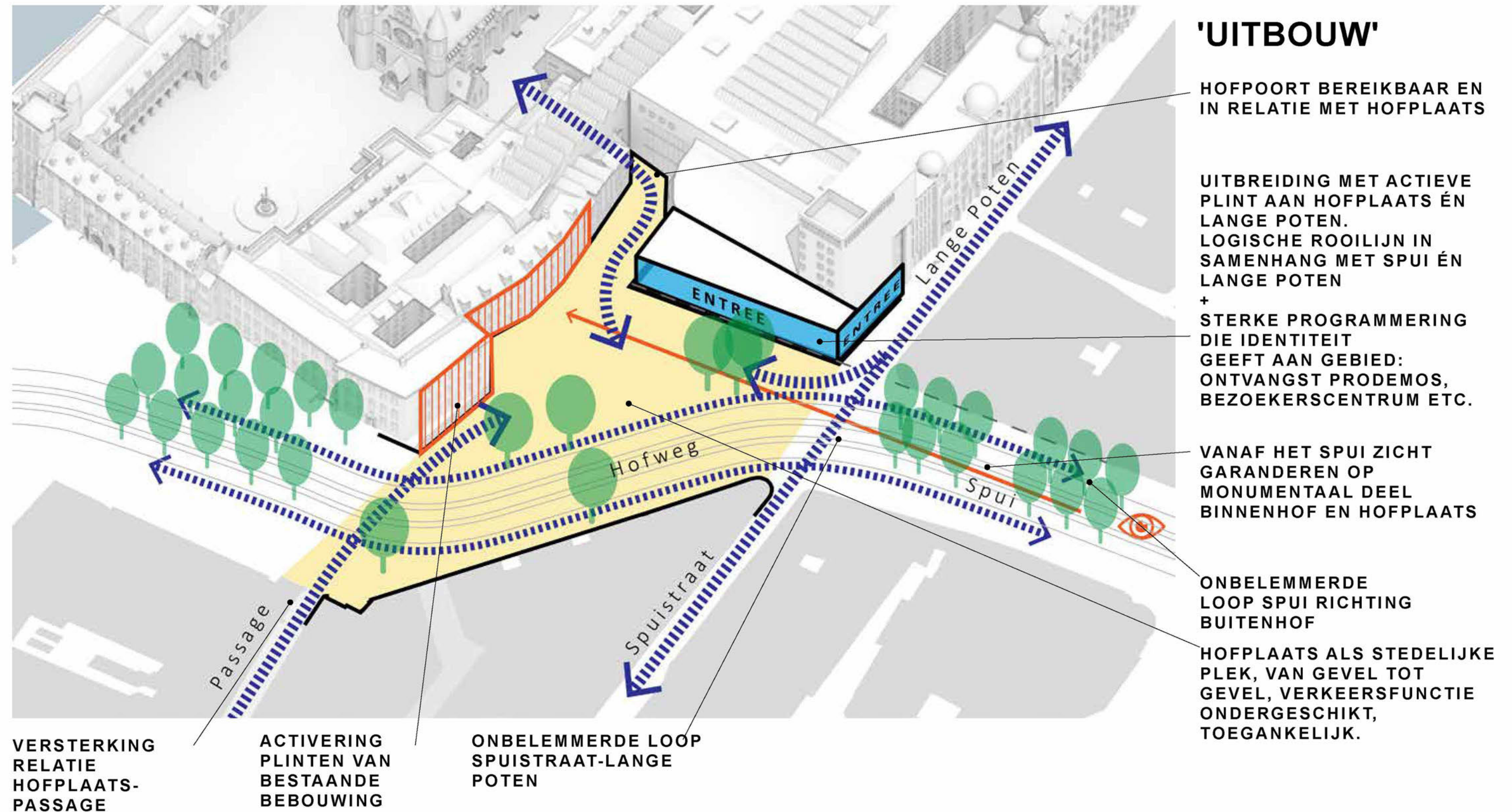
De Hofplaats, ooit als toevallige ruimte ontstaan kan door de renovatie van het Binnenhof én door de herinrichting van de Hartlijn aan belang en identiteit winnen. De Hofplaats heeft potentie om zowel ruimtelijk als programmatisch een stedelijke ruimte van allure te worden.

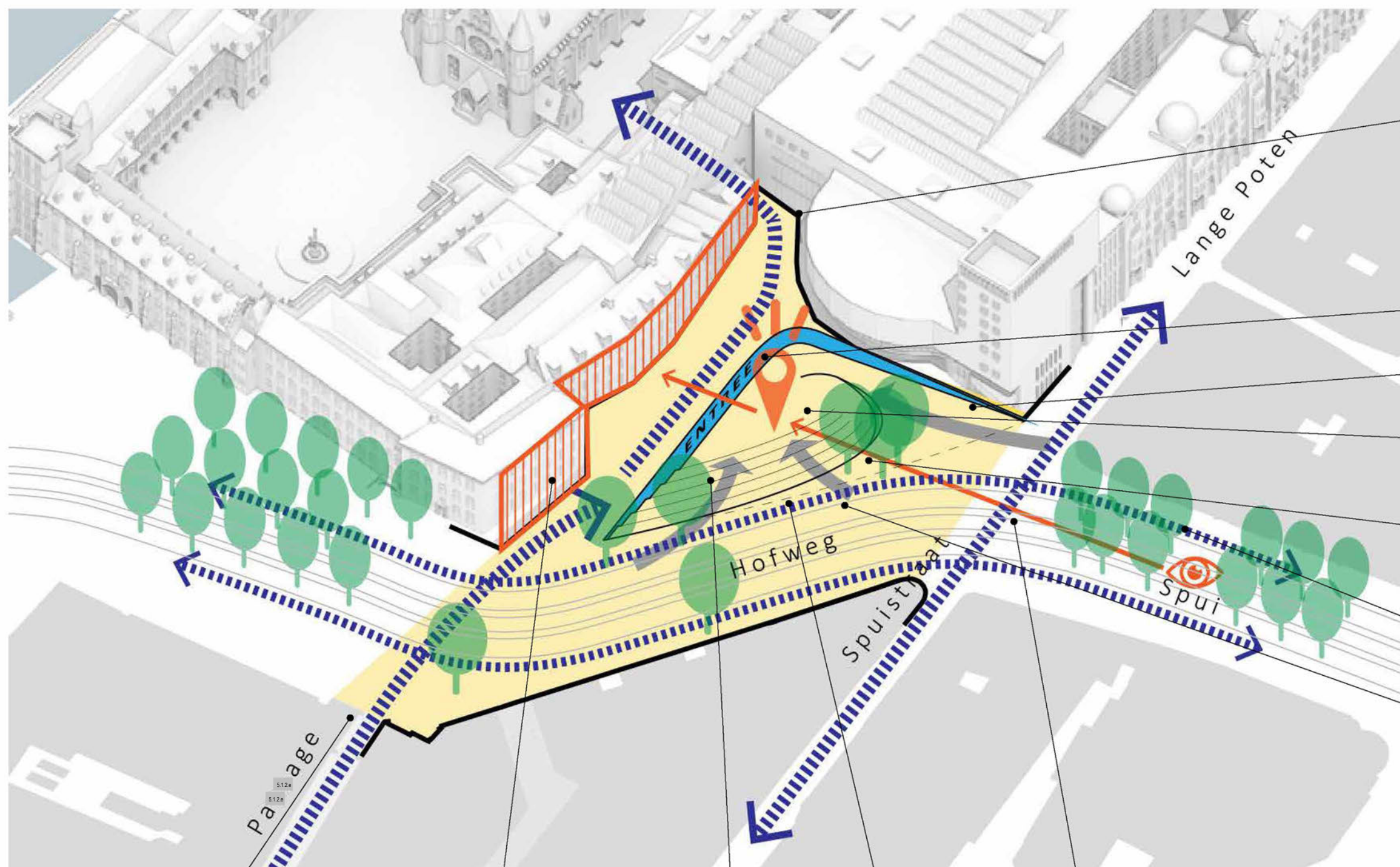
Ruimtelijke uitgangspunten:

1. Stedelijke ruimte die van gevel tot gevel strekt en beëindiging vormt van historische as van het Spui. Daarbij is verkeersstructuur ondergeschikt.
2. Activering van gevelwanden zodat bebouwing bijdrage levert aan stedelijk leven en programmering van de ruimte. Dit betekent dat programma dat vraagt om een gesloten gevelbeeld (bijv. individuele werkruimtes) zoveel mogelijk intern in het complex worden opgenomen. Programma met een meer openbaar karakter (bijv. koffie corner) aan de gevel plaatsen zodat het een positieve bijdrage aan de uitstraling van het pand naar de stad levert.
3. Indien nodig ter versterking van ruimtelijke structuur is aanpassing gevelwand aan de orde.
4. Ter versterking van stadsstructuur de routing behouden en versterken van Hofpoort, winkelgebied Poten-Spuistraat en de toegang Passage.
5. Sterke programmering van de ruimte die Hofplaats eigen identiteit geeft en functionele relatie met Binnenhof heeft (extra entree, Prodemos ontvangst, museum van de democratie etc).
6. Focus object in ruimte, wat bijdraagt aan programmering van de ruimte, verbinding vormt tussen Stad en Binnenhof (fysiek en programmatisch) en uitdrukking geeft aan de historische as van het Spui
7. Het is ongewenst om de huidige bomenrij als ruimtelijke demarcatie te beschouwen. Wel is aan de orde dat deze rij een heldere functionele begrenzing vormt om doorgaand tram- en fietsverkeer ruimte te bieden.

2.4 PLEKKEN

'VERDIEPT'

HOFPOORT BEREIKBAAR EN IN RELATIE MET HOFPLAATS

UITNODIGENDE, TRANSPARANTE ENTREE GEVEL OP -1

+
STERKE PROGRAMMERING DIE IDENTITEIT GEEFT: ONTVANGST PRODEMOS, BEZOEKERSCENTRUM ETC.

LOGISCHE GELEIDING VAN STAD NAAR VERDIEPTE ENTREE

PROGRAMMERING RUIMTE OP -1 (BINNEN EN BUITEN)

VANAF HET SPUI ZICHT GARANDEREN OP MONUMENTAAL DEEL BINNENHOF EN HOFPLAATS

ONBELEMMEERDE LOOP SPUI RICHTING BUITENHOF

HOFPLAATS ALS STEDELIJKE PLEK, VAN GEVEL TOT GEVEL, VERKEERSFUNCTIE ONDERGESCHIKT, TOEGANKELIJK.

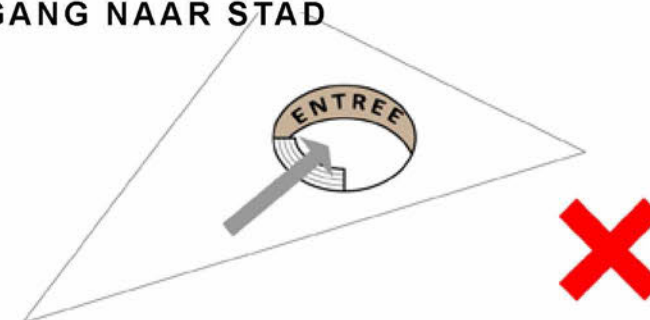
VERSTERKING
RELATIE
HOFPLAATS-
PASSAGE

ACTIVERING
PLINTEN VAN
BESTAANDE
BEOUWING

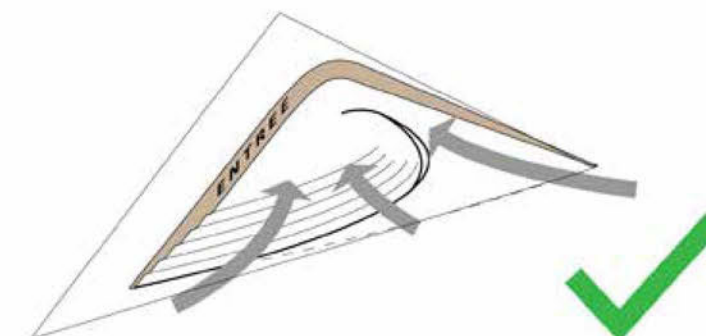
MOGELIJKHEID
TOT VERBLIJF

OPEN EN
VANZELFSPREKENDE
OVERGANG NAAR STAD

ONBELEMMEERDE LOOP SPUISTRAAT-
LANGE POTEN

niet: 'gat' in plein

wel: verdiepte royale openbare plek, toegankelijk + aantrekkelijk

2.4 PLEKKEN

2.4.2 Buitenhof + Hofweg

Het Buitenhof is ooit ontstaan als functionele omsloten voorruimte van het Binnenhof, waardoor het een minder monumentaal karakter heeft dan bijvoorbeeld de Lange Vijverberg. Door verschillende transformaties, waarvan de verkeerskundige doorsnijding van Berlage het ingrijpendst was, is de ruimtelijke eenheid van Buitenhof en relatie met Binnenhof verloren gegaan. Uitgangspunt is deze eenheid te herstellen.

Ruimtelijke uitgangspunten (cf. ontwerp B+B):

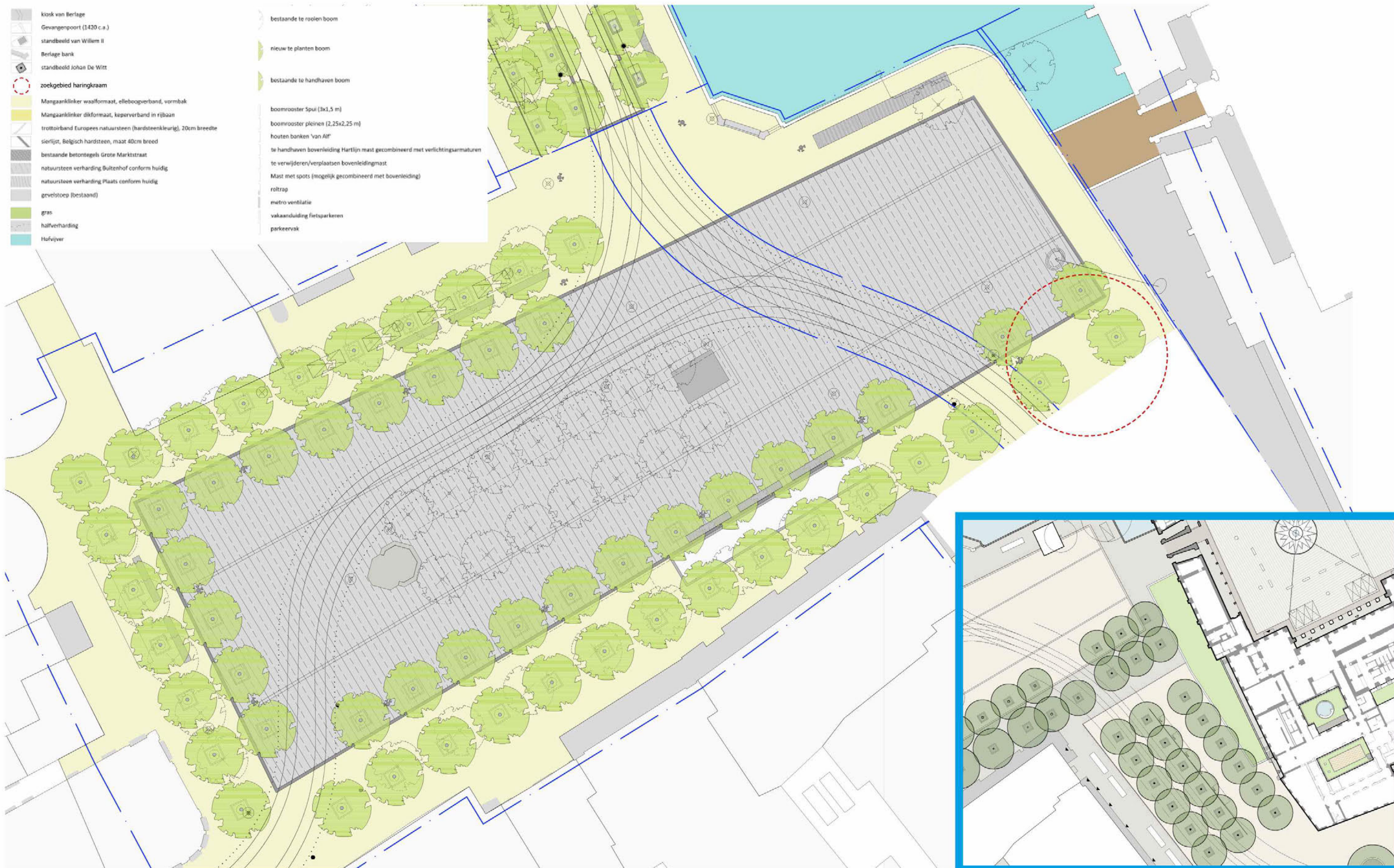
1. Het Buitenhof wordt weer als voorplein van het Binnenhof gearticuleerd door de reintroductie van een brug. De vijverzijde van het plein wordt een open balkon met een rond lopende borstwering.
2. Aan de Hofwegzijde wordt de verdiepte buitenruimte uitgevoerd als verzonken tuin/gracht.
3. De vloer van het plein loopt tot aan de brug voor de poort naar het Binnenhof. De trambaan is te gast op het plein.
4. De realisatie van de ondergrondse (of mogelijk inpandige) fietsenstalling is randvoorwaarde voor de herinrichting van het Buitenhof.
5. De bomen die momenteel midden op het plein staan blokkeren het zicht op de Hofvijver en verdelen het plein in 3 zones die daardoor onvoldoende gebruikskwaliteit hebben. De bomen midden op het plein worden verplant of verwijderd voor de bouw van een ondergrondse fietsenstalling (2000 plaatsen) onder het plein, en het carré van bomen rondom het plein wordt hersteld door een dubbele rij bomen met ruimte voor terrassen en banken daaronder. Het totale aantal bomen op het Buitenhof neemt hiermee toe.
6. Het standbeeld van Willem II wordt verplaatst tot midden op het plein.
7. Haringkraam in definitieve situatie verplaatsen van Hofvijverzijde naar zoekgebied richting Hofwegzijde.
8. toegankelijkheid en opstel mogelijkheden van taxi's en eventueel touringcars mag geen negatieve invloed op de ruimtelijke kwaliteit van Buitenhof en Hofweg hebben. Er zal onderzocht moeten worden of en hoe deze voorzieningen op beste, integrale manier, ingepast kunnen worden.

Verbeelding Buitenhof, B+B

Verbeelding Buitenhof, B+B

Buitenhof, Afbeelding B+B

Aansluiting Buitenhof op Hofweg: verzonken tuin, afbeelding Karres+Brands

2.4 PLEKKEN

2.4.3 Hofvijver, -terrassen

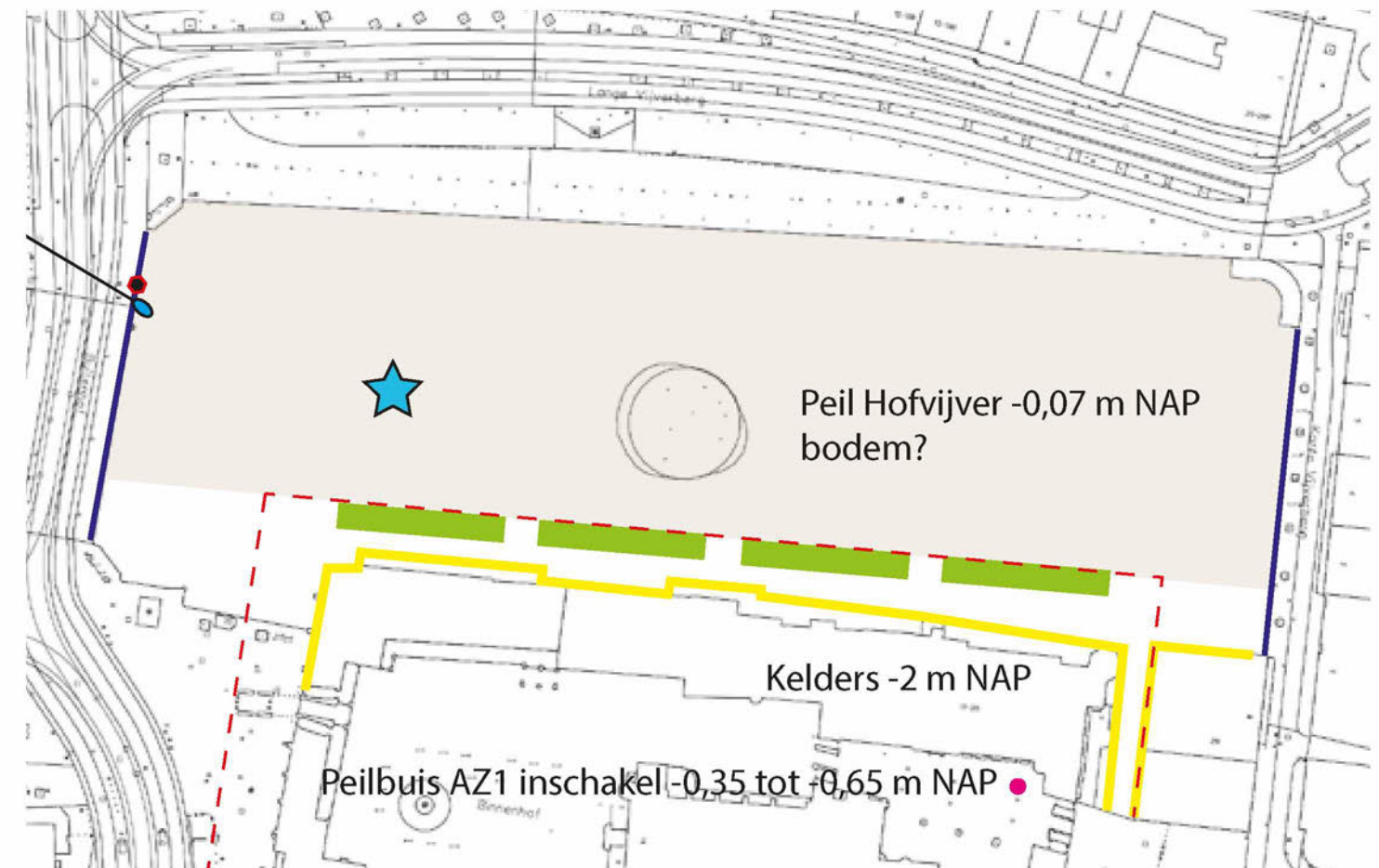
De Hofvijver is ontstaan als uitgediepte duinpoel en functioneerde als onderdeel van de slotgracht. De huidige Hofvijver wordt gekenmerkt door de grote open ruimte met vrij uitzicht op het Binnenhof. De drie oevers hebben elk een eigen karakter. De Lange Vijverberg, met de halfverharding en groene inrichting biedt mogelijkheid tot flaneren. De Korte Vijverberg is een kaarsrechte wandelavenue en belangrijke verbinding tussen het Toernooiveld en het Plein. De Hofpromenade, met stenen borstwering, stamt uit verkeersdoorbraak van Berlage. Het aanzicht van het Binnenhof aan de Hofvijverzijde worden gekenmerkt door een gevarieerde gevelopbouw, met diverse terrassen. Het groen op de (sleetse) terrassen en in de vijverbakken verzachten het stenige aanzicht, maar zorgt ook voor verrommeling van het beeld.

Ruimtelijke uitgangspunten:

1. Omarmen van unieke kwaliteit van een grote open ruimte centraal in de stad.
2. Versterken van karakter van de oevers: Lange Vijverberg (ceremonieel, vertoeven), Hofpromenade (functionele doorgaande verbinding, onderdeel van de Hartlijn), Korte Vijverberg (functionele kleinschalige verbinding).
3. Tegengaan van verrommeling langs het waterfront (bloembakken, klein meubilair) en tegengaan verrommeling van de vijver (verwilderde vijverbakken)
4. Representatieve gevel Binnenhof aan Hofvijverzijde. Meer eenheid in gevelbeeld, door eenduidige inrichting van terrassen aan Hofvijver.

LEGENDA

- Bentoniet mat contour, dikte?
- Veiligheidszone nu en toekomst
- Voeding (beton rond 600mm?)
- Fontein
- Waterkunstwerk
- Drijvende waterplantvakken
- Eigendom
- Dagelijks beheer (tot - -)
- Vervangingen kademuur op houten palen binnen 10 jaar, geen prioriteit
- Uitvoering renovatie nog onbekend

Verzamelkaart informatie en opgaven Hofvijver

Belevingswaarde Hofvijver/ Lange Vijverberg

Verbeelding Hofpromenade bestaand (verrommeld waterfront) en voorstel, Afbeelding B+B

2.4 PLEKKEN

2.4.4 Plein

Het Plein transformeerde in 1630 van een moestuin naar een statig plein. Een monumentale inrichting met een dubbele bomencarré, naar voorbeeld van Place des Vosges. De gevel van het Binnenhof is relatief gesloten en staat in contrast met de kleinschalige, levendige horecavoorzieningen aan de overzijde en langs de Lange Poten. De Hoofdentree van de Tweede Kamer, de voorruimte van het Mauritshuis en de Mauritspoort zijn een uitzondering: zij zijn attractief vormgegeven en zorgen voor levendigheid in het straatbeeld. Delen van de gevel zijn afgeschermd door industrieel hekwerk en functionele plantenbakken, niet passend bij de status van het complex. Het Plein is robuust vormgegeven, maar de aanwezigheid van vaste inrichtingselementen (entrees van parkeergarage, meubilair) en elementen van tijdelijke aard (terrassen, geparkeerde fietsen) tasten de beeldkwaliteit aan en belemmeren de oversteekbaarheid diagonaal over het Plein.

Ruimtelijke uitgangspunten:

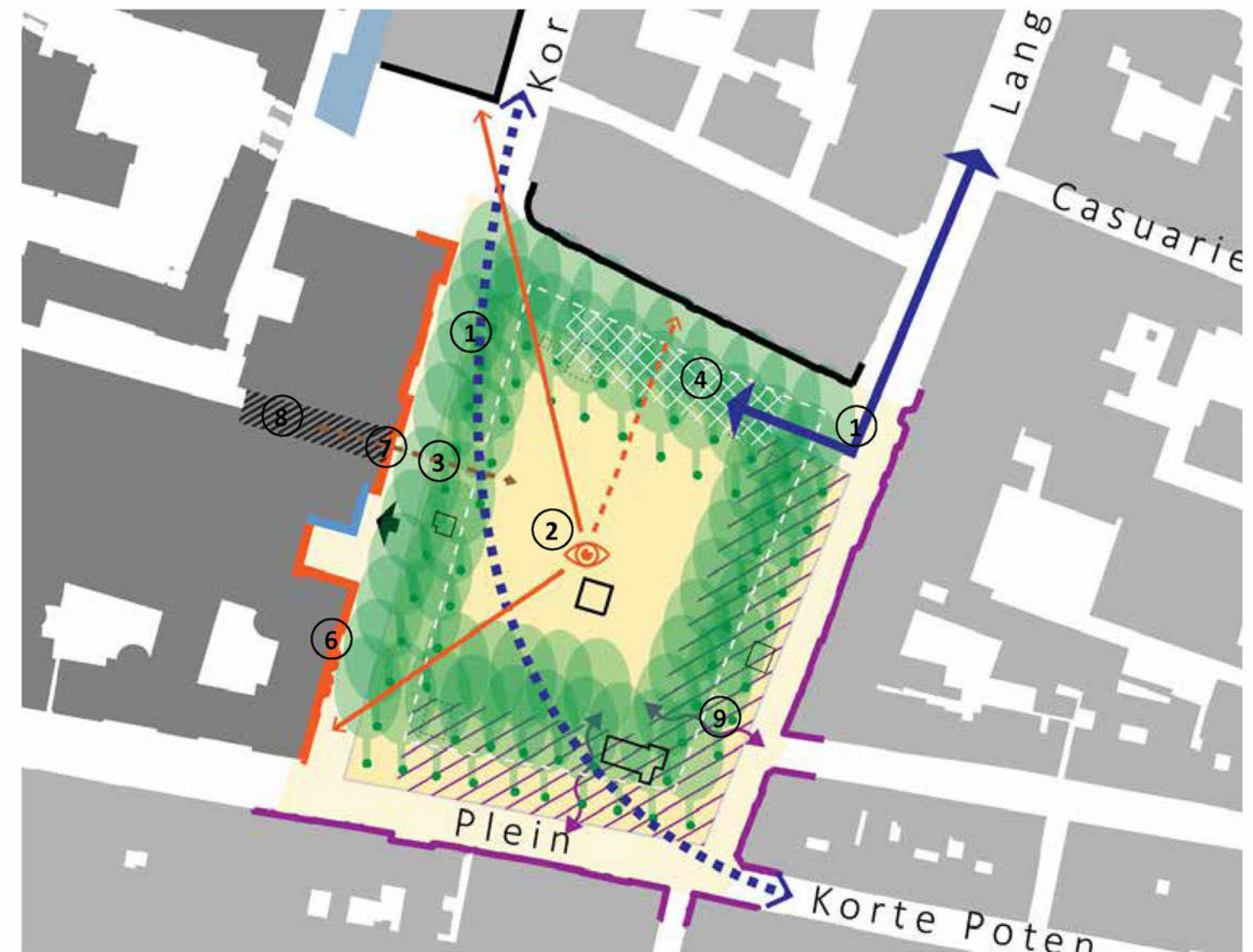
1. Ter versterking van stadsstructuur de (voetgangers-)verbinding richting Museumkwartier (via Korte Vijverberg én Lange Houtstraat) versterken door oversteekbaarheid van Plein te verbeteren. Ruimtelijke voorzieningen integreren, o.a. toegangshuisjes P-garage op zuidhoek Plein heroverwegen. Zijde terraszone wordt fietsluw, bestaande oversteken door terraszone moeten vrij gehouden en gehandhaafd worden.
2. Zichtbaarheid van representatieve gevel Binnenhof, Mauritshuis (en Sociëteit de Witte) versterken door ruimtelijke voorzieningen te minimaliseren en te integreren.
3. Bomencarré blijft behouden, uitgangspunt is dat bomen blijven staan (bij het realiseren van K&L sleuf vanuit Binnenhof naar Plein)
4. Sociëteit de Wit krijgt volwaardige positie aan het plein (opruimen entreezone: clusteren toegangshuisjes P-garage, Bicycleette, ventilatiekoker etc.)
5. Inzet is om openbare fietsenstalling te integreren in de P-garage. Naast verbetering ruimtelijke kwaliteit van het Plein zal Korte Vijverberg autoluw kunnen worden als gevolg van alternatieve routing autoverkeer (in- en uit via Lange Houtstraat).
6. Activering van gevelwanden zodat bebouwing bijdrage levert aan stedelijk leven en programmering van de ruimte.
7. Ter versterking van ruimtelijke structuur is aanpassing gevelwand aan de orde, met name bij laad- en loshof. Dit moet een hoogwaardige erfafscheiding worden, passend bij de architectuur en beeldvorming van het Plein.
8. Fietsenstalling zoveel mogelijk van maaiveld af. Ondergrondse fietsenstalling: integreren Bicycleette, combineren met parkeerprogramma Binnenhof?
9. Uitgangspunt is dat terraszone aan zijde Lange Poten en Lange Houtstraat gehandhaafd blijft. Hiervoor geldt wel het belang van en handhaving op hoogwaardige terras-inrichting om de cultuur-historische waarde en de groeiomstandigheden van de bomen te kunnen waarborgen.
10. Realiseren van gemeenschappelijke inpandige/ondergrondse plek in garage voor opslag van bedrijfsafval van ondernemers aan het plein.
11. Uitgangspunt is dat taxi's geen opstelruimte krijgen op het Plein.

Entree parkeergarage, terrassen belemmeren diagonale oversteekbaarheid

Ondergrondse fietsenstalling

Randvoorwaarden Plein

2.4.5 Lange Poten

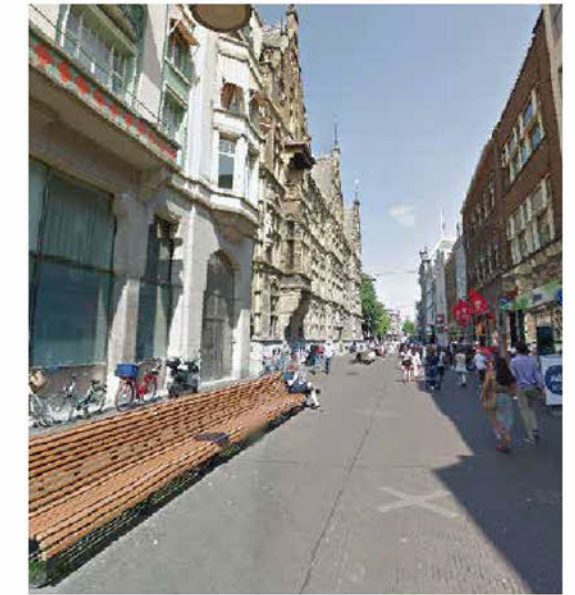
De Lange Poten was een van de eerste doorgaande straten van Den Haag, parallel aan de strandwallen. Het is een belangrijke verbinding tussen het kernwinkelgebied en de Herengracht/Centraal Station, ondanks het beperkt straatprofiel. Het voormalig Grand Hotel Central (inclusief passage) zorgde voor levendigheid van straatbeeld aan Binnenhofzijde. In de huidige situatie zijn de gevels van het Tweede Kamercomplex aan de Lange Poten nu erg gesloten in relatie tot de levendigheid op straat en de commerciële gevelplint aan de overzijde.

Ruimtelijke uitgangspunten:

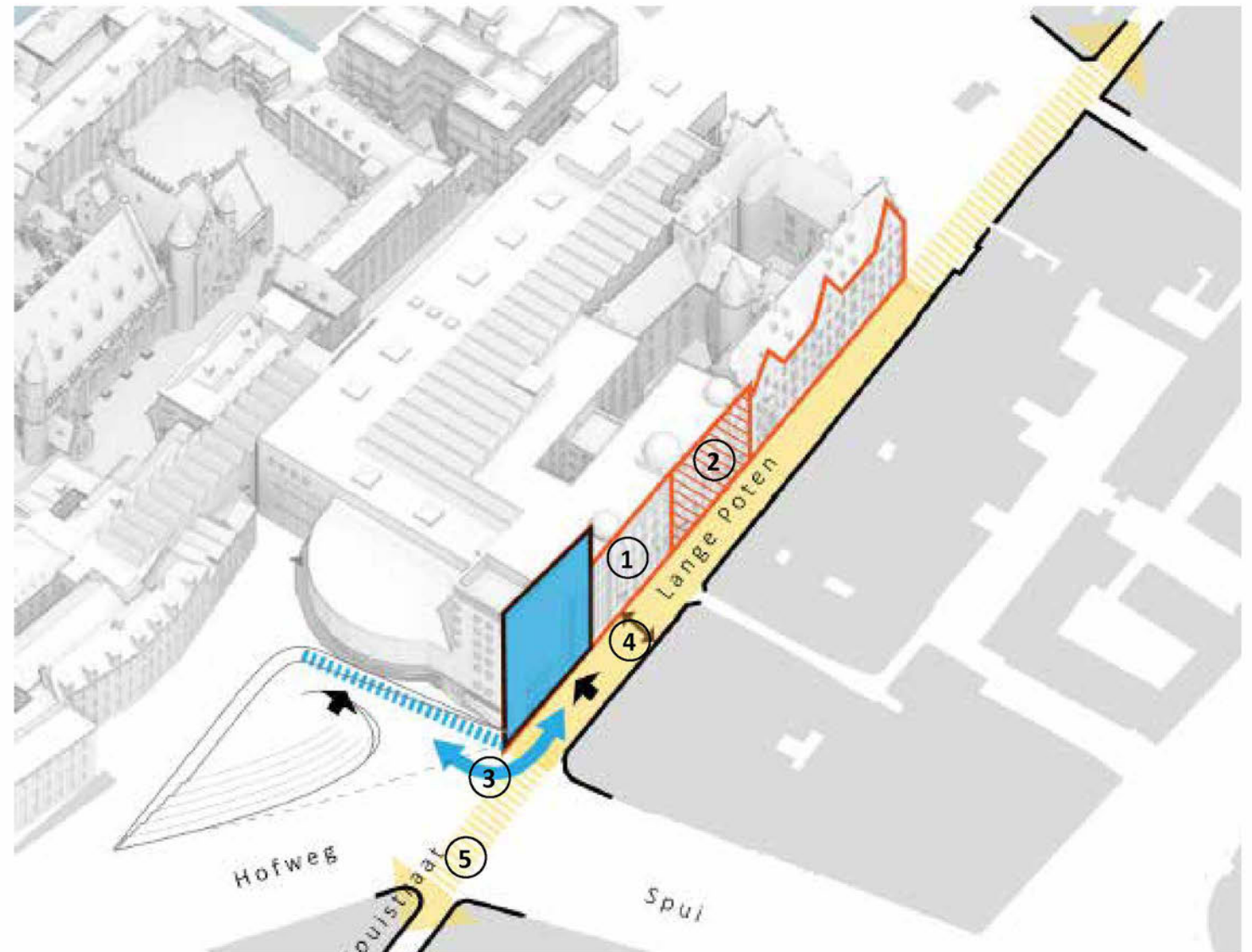
1. Openen/activeren van gevelplint: vermijden geblindeerde ramen en expeditie-uitstraling. Interactie tussen straatbeeld en Tweede Kamercomplex (visueel) versterken.
2. Bijzondere aandacht voor transparante plint en actieve invulling van voormalig Grand Hotel Central.
3. Eventuele nieuwe entreeruimte en gevelbeeld van Hofplaats 'de hoek om' doortrekken.
4. Klassiek straatprofiel herstellen, conflict tussen wachtend publiek en doorgaand winkelend publiek voorkomen. Bij herinrichting Lange Poten combinatie zoeken van zitgelegenheid, vergroening en maatregelen tbv afstand houden tot gevel.
5. Versterken van kernwinkelroute, door een uitnodigende, levendige gevel aan Binnenhofzijde.

Grand Hotel Central, Lange Poten 6, dd 1907

Beperkt straatprofiel

Randvoorwaarden Lange Poten

2.5 EIGENDOM, BEHEER EN HANDHAVING

Gezien de publieke betekenis van de route door het complex en de vervlechting van de buitenruimte in gebruik zien wij graag dat bestaande verdeling (afspraken over toegankelijkheid, eigendom, beheer en handhaving) in grote delen worden gecontinueerd.

- Eigendomsituatie ongewijzigd laten waar dat ook kan
- Beheerafspraken (recent tot aan de renovatie gemaakt) continueren
- Handhaving specifieke afspraken maken, vooral Hofplaats

Eigendom gemeente (oranje) en overig (grijs)

Den Haag

040

Retouradres Postbus 12655, 2500 DP Den Haag

VERTROUWELIJK

RVB

tav 5.1.2.e

Datum

2 december 2020

Onderwerp

ontwerp Buitenhof/Hofplaats

Geachte 5.1.2.e

Beste 5.1.2.e

Voor het project "Renovatie Binnenhof" wordt door het RVB over diverse onderwerpen met de gemeente afgestemd. Via de taskforce RVB-Gemeente is in juli 2020 al aandacht gevraagd voor de omgeving van het Plein/Pleingrachte en Hofplaats.

Het is goed te constateren dat het RVB de gemeente betreft bij de voorstellen voor de openbare ruimte in relatie tot de bebouwing en de gemeente ook de ruimte biedt haar rol daarin te vervullen. De voortgang in de ontwerpfasen van de verschillende onderdelen van het project vraagt van de gemeente veel inzet om voldoende invloed op de planvorming uit te kunnen oefenen en een goede rol te kunnen vervullen. Voor de gemeente is de kwaliteit van de buitenruimte als voorportaal van het Binnenhof, maar ook als belangrijk onderdeel van de binnenstad in het algemeen, van zeer groot belang.

Naar aanleiding van recente ontwikkelingen in het ontwerp voor de buitenruimte die de Hartlijn raken, zoals de voorstellen voor de 'groene gracht' of Hofgracht op het Buitenhof, hechten wij er aan in deze fase de hierna volgende opmerkingen mee te geven. Daarbij verwijzen wij ook naar de memo van 1 juli 2020 aan de Taskforce RVB-Gemeente waarin aandacht wordt gevraagd voor het verbeteren van de kwaliteit van de relatie tussen buitenruimte en gebouw en aspecten als eigendomsverhoudingen, handhaving, veiligheid en beheer bij de ontwerpen.

Buitenhof/Hofgracht

Door het RVB is aangegeven dat voor alle gebouwdelen veiligheidsmaatregelen nodig zijn, zo ook aan de zijde van het Buitenhof. Daarnaast wordt aan deze zijde extra gebruiksruimte gerealiseerd door de kelders te transformeren naar kantoorruimte. Om voldoende daglicht te realiseren dient de eerder geplande 'groene gracht' verdiept te worden.

We waarderen dat het RVB bij het zoeken naar oplossingen voor de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen en gebouwaanpassingen, aansluiting zoekt bij de eerder door de gemeente vastgestelde visie voor de Hartlijn.

De door het RVB getoonde ontwerpen met een verdiepte gracht met brug over water (Hofgracht) vormen een ontwerprichting die passend lijkt bij de Hartlijn en die de Gemeente graag met het RVB nader onderzoekt. Verschillende aspecten vragen daarbij aandacht. De juiste inpassing van de brug is ruimtelijk belangrijk maar zal ook de bestaande beveiligingssluizen moeten kunnen vervangen. Afspraken over aanleg en beheer van bijvoorbeeld kademuren zullen goed moeten worden vastgelegd. De schuilkelder (1939) lijkt buiten de contour van de gracht te vallen. Het zal daarbij wel lastig zijn met bestaande bomen een nieuw kabels- en leidingtracé langs de gracht te ontwerpen. Het Handboek

Ons kenmerk

DSO 10053168

Contactpersoon

5.1.2.e

Dienst

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Afdeling

Projectmanagement Den Haag

Telefoonnummer

5.1.2.e

E-mailadres

5.1.2.e@denhaag.nl

Openbare Ruimte dient hier toegepast te worden en er dient rekening te worden gehouden met het toetsingstraject van de ACOR.

Daarnaast zijn er bij de inrichting van dit deel van het Buitenhof raakvlakken met ambities die de Gemeente heeft bij de uitvoering van de Kern Bijzonder, zoals de ondergrondse fietsenstalling en herplaatsing van elementen in de buitenruimte (haringkar, standbeeld, trafo). Op dit moment zijn daarover door de gemeente nog geen bestuurlijke besluiten genomen (ontwerp, uitvoering en budget).

Samengevat brengen we voor het vervolg van het ontwerptraject van de Hofgracht de volgende aspecten onder de aandacht (de specifieke eisen zullen in het ontwerpproces worden meegegeven):

- inpassing brug met sluis en kabels en leidingen;
- Logische beëindiging gracht (waterkwaliteit en ruimtelijk);
- Eigendom en beheer;
- Kosten aanleg en beheer;
- Hoe wordt omgegaan met de bomenviaducten aan weerszijde van tramhaltes;
- Schuilkelder, maatvoering in beeld brengen;
- Aanwezige riolering (stedelijk en complexsysteem scheiden?);
- Alternatieve locatie voor monument Drees;
- Taxibuffer (alternatief);
- diverse kosten vanwege herinrichting openbare ruimte.

We vertrouwen er op het overleg over de genoemde aspecten op constructieve wijze voort te zetten. Zoals hiervoor aangegeven hecht de gemeente groot belang aan het tijdig betrokken worden bij alle ontwerp- en inrichtingsvoorstellen die de openbare ruimte en de omgeving van het Binnenhof raken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag

Den Haag

Advies Commissie Openbare Ruimte

VERSLAG

Vergadernummer 525

Datum: woensdag 24 februari 2021

Aanwezig: 5.1.2.e (voorzitter), 5.1.2.e (Welstandscommissie), 5.1.2.e (DSO/Stedenbouw & Planologie), 5.1.2.e (DSO/Mobiliteit), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DPZ/Stadsdelen & Wijken), 5.1.2.e (secretaris, DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer).

Aanwezig: 5.2.1 (DPZ/Stadsdelen & Wijken).

Opening en vaststelling agenda

Vaststelling agenda nummer 525.

Buiten reikwijdte

A LIJST

525.01 Presentatie Buitenruimte Binnenhof

5.1.2.e

De ACOR waardeert het te worden meegenomen in de planvorming. Nu worden onderdelen van de planvorming voorgelegd. Om een goed advies te kunnen geven ziet de ACOR graag een integraal ontwerp van de buitenruimte rond Binnenhof en aangrenzende openbare ruimte tegemoet zodat hierop een formeel advies kan worden gegeven.

Indiener geeft aan dat voor de delen Hofgracht en Grenadierspoort/Expeditieshof een WABO-aanvraag wordt ingediend. De andere delen zijn nog niet gereed.

- De ACOR spreekt haar waardering uit over de gracht. Dit is conform eigen gemeentelijke visie op de Hartlijn. Dit is een mooie oplossing voor het beveiligingsaspect en een enorme verbetering. De ACOR hoopt dat dit beeld kan worden vastgehouden.
- De brug is mooi rank. Dit zou ten alle tijden uitgangspunt moeten zijn. De ACOR pleit ervoor dat de kabels en leidingen op een subtiele manier worden opgelost zonder dat dit ten koste gaat van de rankheid van de brug en de open waterverbinding.
- De ACOR verzoekt de wijze waarop de gracht wordt beëindigd en aansluit op de nooduitgang, de detaillering van het hekwerk en de (ontbrekende) locatie van de (vis)kiosk verder uit te werken.
- De ACOR betreurt het dat expeditie aan de zijde van de Grenadierspoort is teruggekomen. De ACOR verzoekt te zoeken naar opties waardoor de visuele impact van de expeditie en vuilcontainers op deze

plek geminimaliseerd wordt, bijvoorbeeld door het plaatsen van een lift waardoor de tuin verder kan worden doorgetrokken.

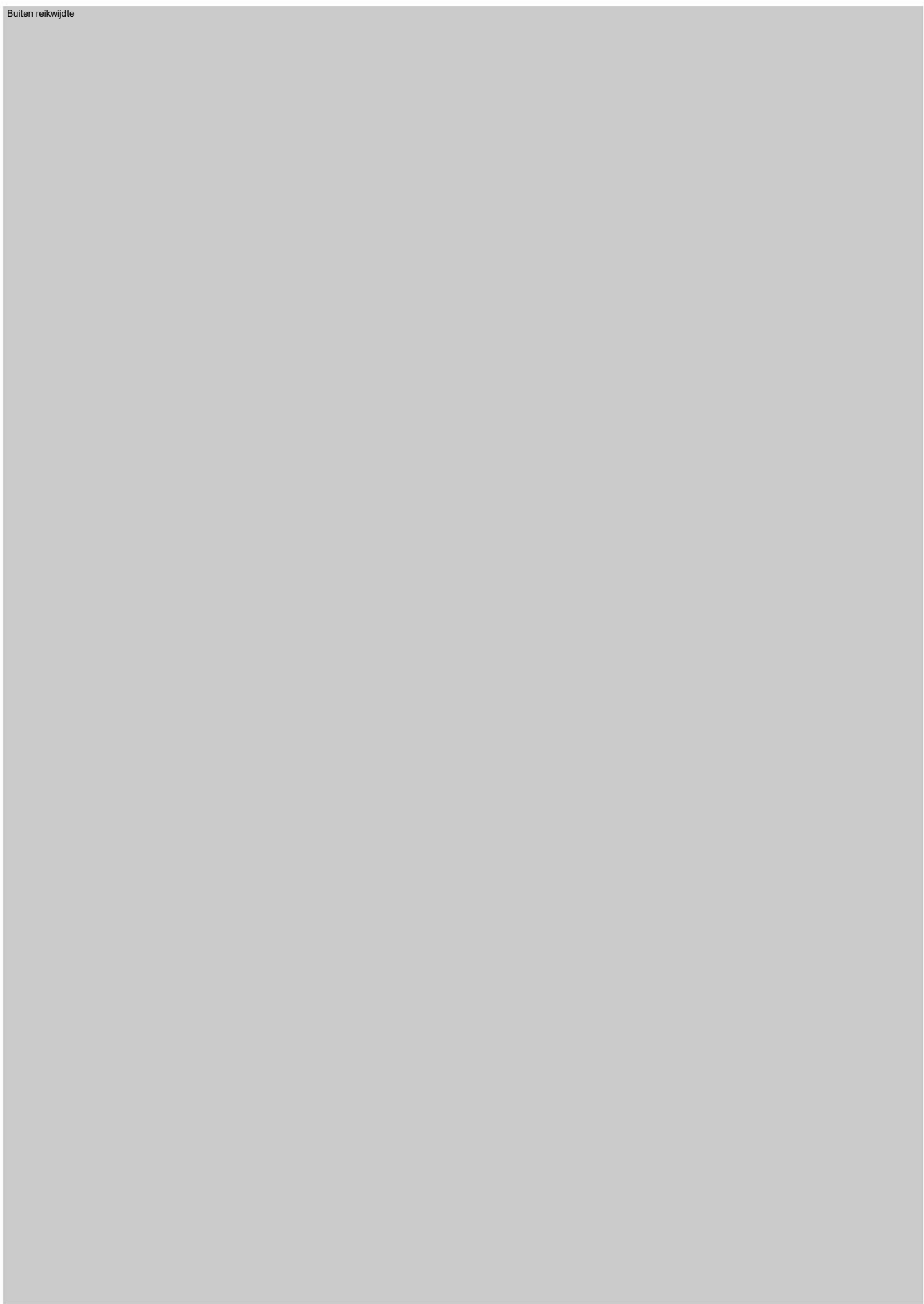
- De ACOR vraagt aandacht voor de ruimte aan Plein-zijde, de toegang tot de fietsenstalling en de parkeergarage. Dit moet integraler worden opgelost waarbij een landschapsarchitect aan de ontwerpopgave moet worden toegevoegd.
- De ACOR roept op om ten aanzien van de huidige pollers bij de toegang van de Grenadierspoort met een beter/aantrekkelijker plan te komen.
- Het transformatorhuisje aan de kant van Buitenhof moet ondergronds of inpandig worden opgelost want een bovengronds hok op een van de meest prominente plekken van de Binnenstad is ongewenst. Indiener geeft aan dat hiervoor een oplossing wordt gezocht in de sokkel van het beeld. De ACOR geeft aan dat een dergelijke voorziening ook ondergronds kan worden aangebracht met een ontsluiting aan de grachtzijde. Als voorbeeld wordt genoemd kruising Conradkade-Laan van Meerdervoort.

Op dit moment wordt ervan uitgegaan dat het huidige plan voor Buitenhof wordt aangehouden. ^{5.1.2.e} geeft aan dat er een raadsbrief komt voor visie- en planvorming voor de omgeving maar de planning loopt niet synchroon.

De ACOR is akkoord met het ontwerpvoorstel voor de gracht met inachtneming van bovengenoemde opmerkingen en wijst erop dat het van belang is dat de gekwalificeerde ontwerpers van het Rijk en die van Gemeente met elkaar in overleg moeten om een aantal problemen en kansen aan te grijpen en een aantal zaken aan elkaar te koppelen.

Buiten reikwijdte

Sluiting

Den Haag

Onlosmakelijk verbonden

Stad & Binnenhof

5.1.2.e

Stadsadviseur buitenruimte Gemeente Den Haag

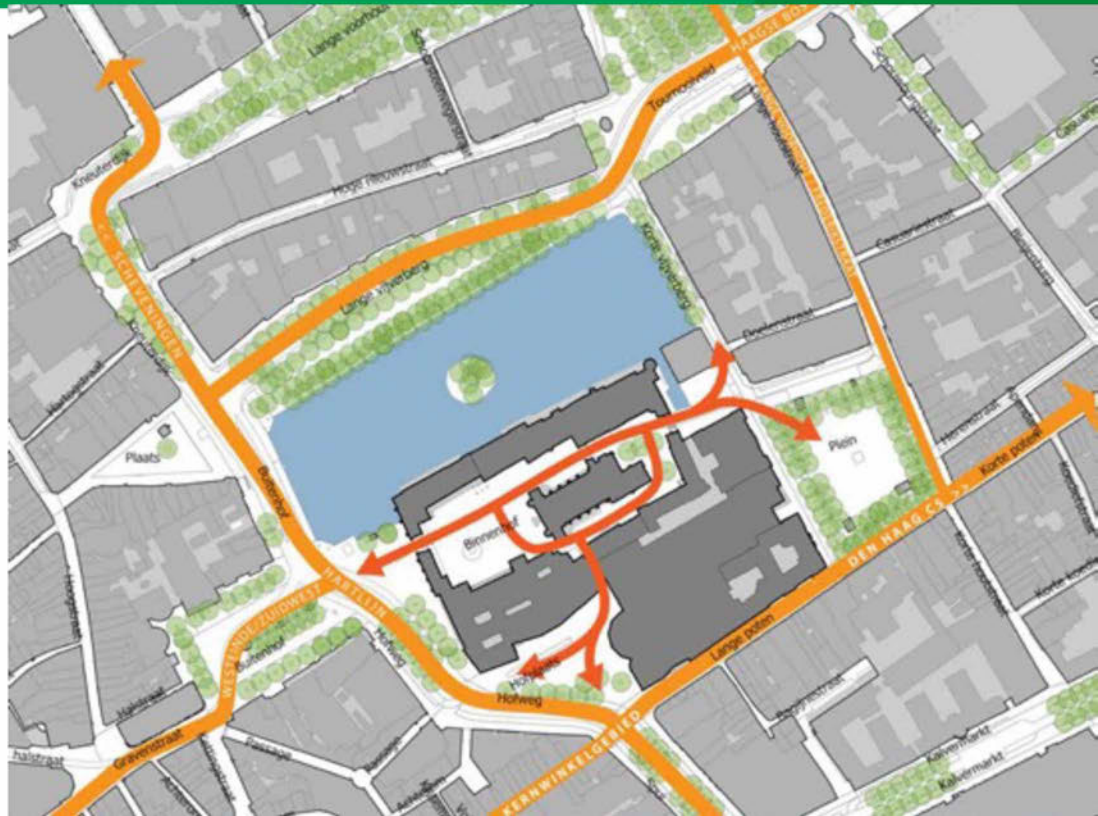
Renovatie

1. Uitvoering

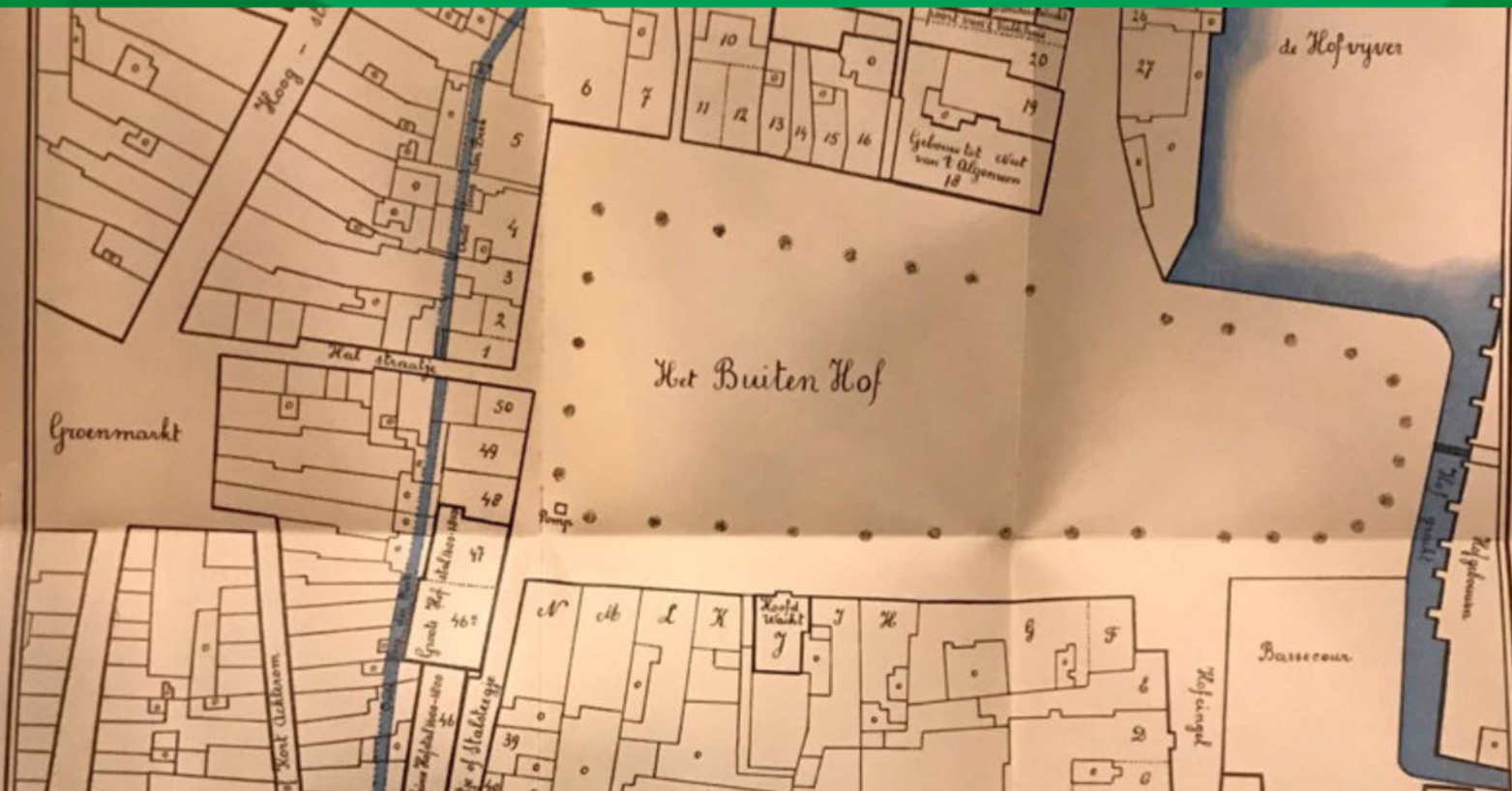
- Overlast beperken
- Programmeren

2. Ontwerp

- Verbinden
- Kansen zien

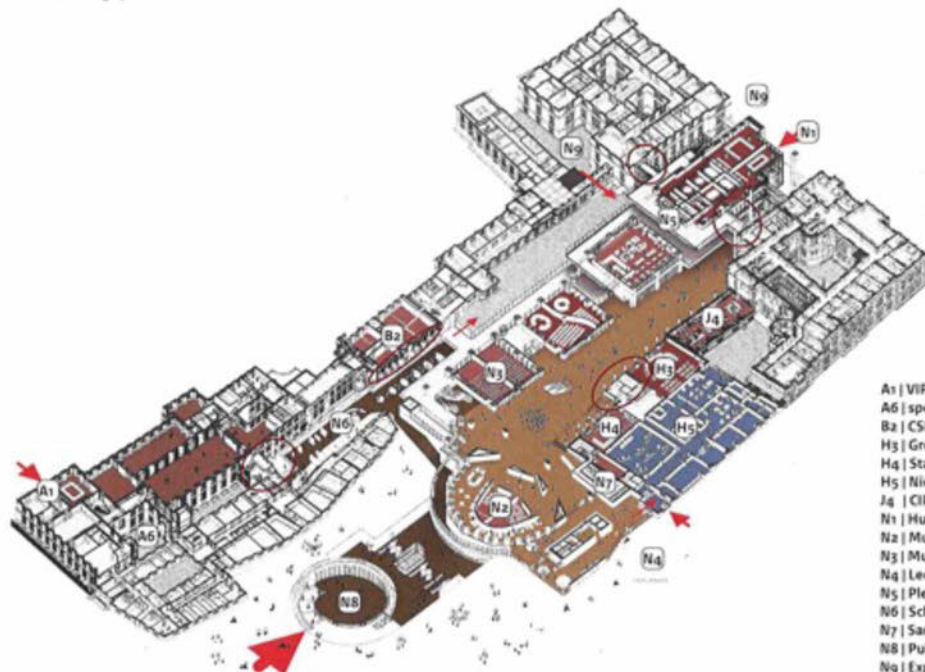

Buitenhof

Hofplaats

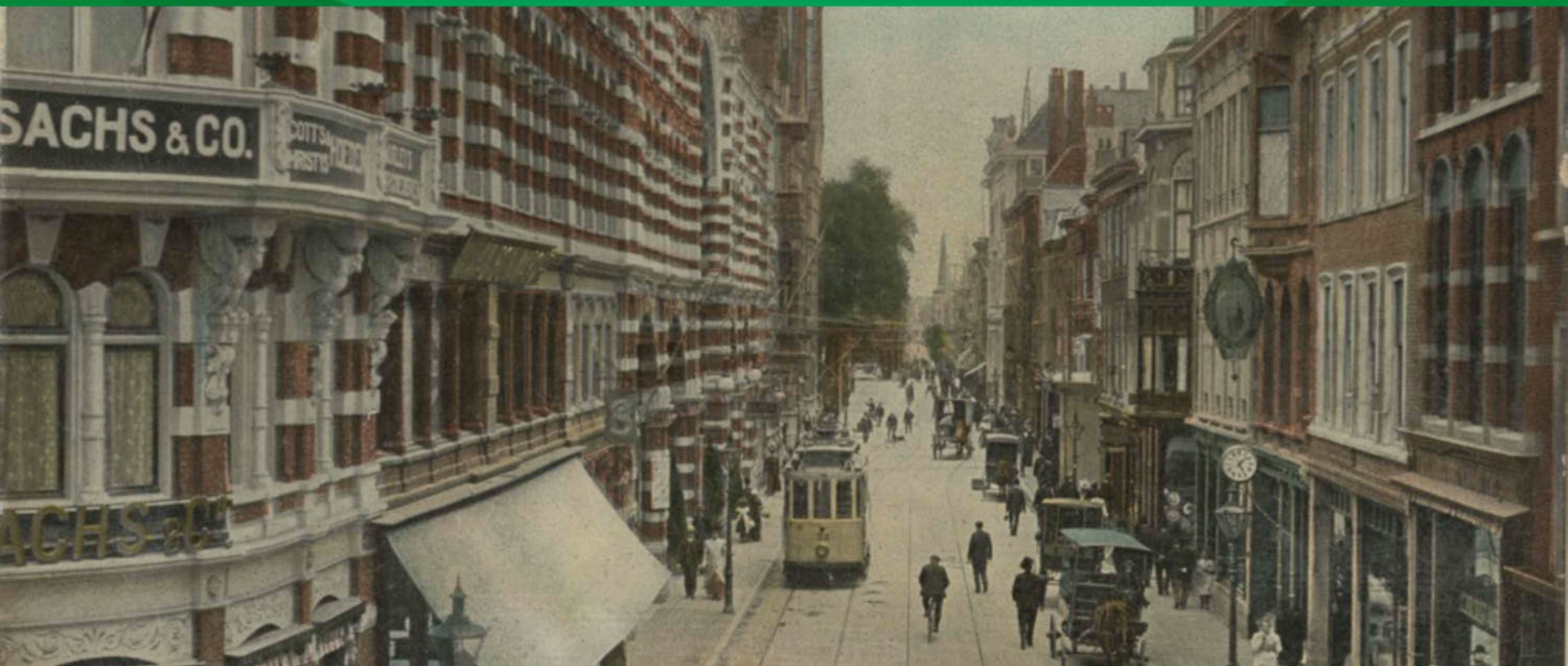
Gebouw N
Overzicht ingrepen

- A1 | VIP entree
- A6 | specifieke functies
- B2 | CSP
- H3 | Grote Commissiezaal
- H4 | Statenlokaal
- H5 | Nieuwspoor
- J4 | CIP
- N1 | Huisentree
- N2 | Multifunctionele ruimte
- N3 | Multifunctionele ruimte
- N4 | Ledenrestaurant
- N5 | Pleinrestaurant
- N6 | Schepelhal
- N7 | Sanitaire voorzieningen
- N8 | Publieksentree
- N9 | Expeditie

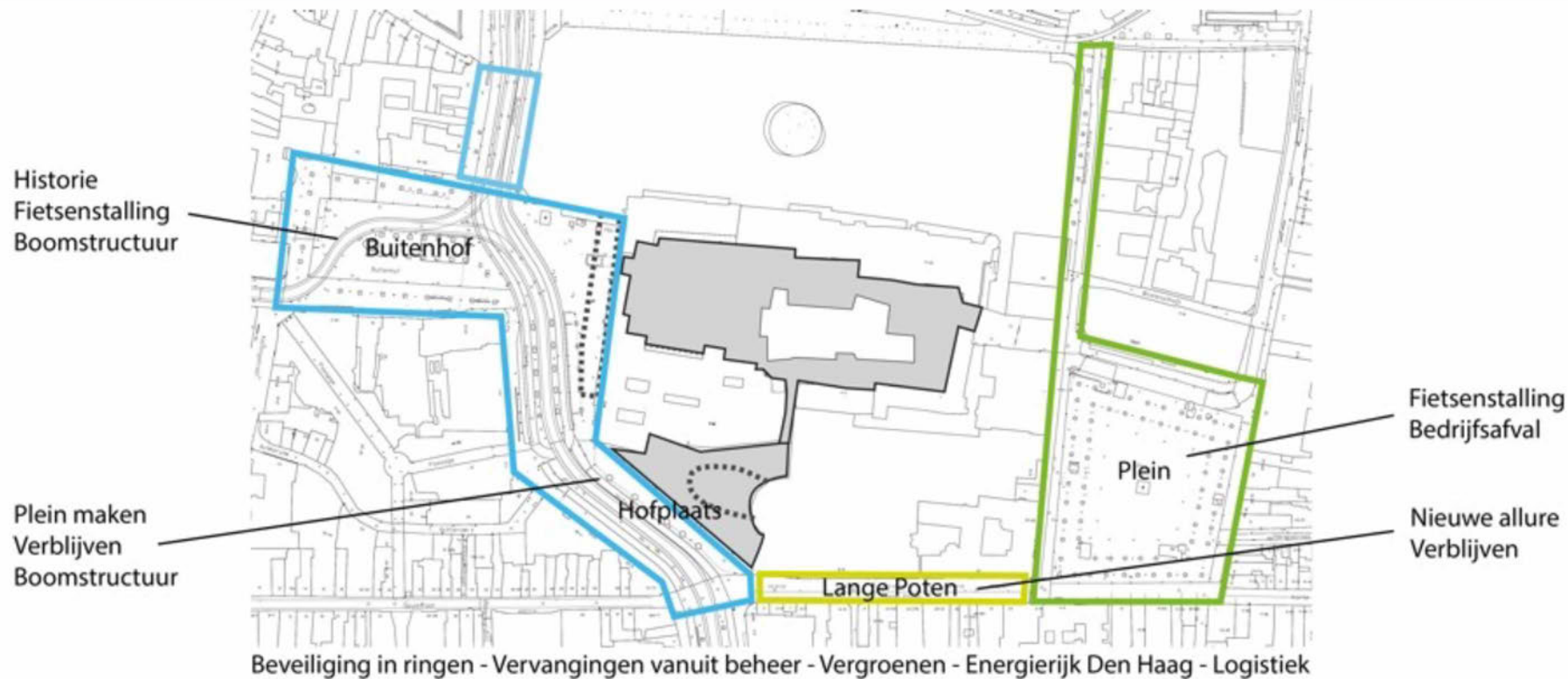
Lange Poten

Plein

Kansen

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Rijksvastgoedbedrijf
ter attentie van de 5.1.2.e

Datum
8 november 2021

Onderwerp
Binnenhof Renovatie aandachtspunten

Geachte 5.1.2.e beste 5.1.2.e

Ons kenmerk

DSO/10206493

Contactpersoon

5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

Dienst

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Afdeling

Portefeuille Projecten Den Haag

Telefoonnummer

5.1.2.e

E-mailadres

5.1.2.e @denhaag.nl

In de komende periode zal het Binnenhof worden gerenoveerd. In het kader van de renovatieplannen wordt door het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) over diverse onderwerpen met de gemeente Den Haag afgestemd, zodat de benodigde vergunningprocedures soepel verlopen en de impact van de renovatie op de omgeving wordt beperkt. Het college is nauw betrokken bij de ontwikkelingen rond het Binnenhof. In het kader van de advisering aan het college en door recente ontwikkelingen breng ik in deze brief twee punten onder de aandacht:

1. Het ontwikkelproces van de nieuwe publieksentree op de Hofplaats; en
2. Knelpunten en bespreekpunten die door de wethouder zijn gedeeld bij haar kennismaking met de voorzitter van de Tweede Kamer, eind oktober 2021. Deze punten kunnen mogelijk ter sprake komen bij de behandeling van de zesde Voortgangsrapportage in de Commissie Huisvesting op 10 november aanstaande.

Het is van belang voorop te stellen dat de gemeente grote waarde hecht aan een goede samenwerking met het RVB en uw opdrachtgever, de staatssecretaris van BZK. De druk op de planning en de voortgang van concrete werkzaamheden, maken dat tijdige informatievoorziening en het vastleggen van afspraken steeds belangrijker worden. Deze brief is dan ook bedoeld om die punten onder de aandacht te brengen die voor de gemeente nog onvoldoende duidelijk zijn of nog niet vastgelegd of bevestigd zijn vanuit het RVB. Mede om te voorkomen dat er vertraging wordt opgelopen in het vervolg van ontwerptrajecten, participatie met de omgeving of bij de benodigde besluitvorming op vergunningen.

1. Het ontwikkelproces van de nieuwe publieksentree op de Hofplaats

Het ontwerptraject van de Hofplaats raakt de bestaande situatie van de omgeving van de Hofplaats, de zogenoemde Hartlijn. Er wordt al lang en veelvuldig overleg gevoerd over het ontwerp en de impact die het ontwerp en de entreefunctie heeft op de omliggende openbare ruimte. De laatst gepresenteerde ondergrondse contour van het gebouw overschrijdt de rooilijn. Interventies in het gemeentelijk openbaar gebied zijn nodig voor een goede inpassing van het ontwerp, maar liggen buiten de scope van de renovatie. Diverse onderwerpen en vraagstukken zoals bijvoorbeeld 'hoe om te gaan met de openbare orde en veiligheid en demonstraties in dit gebied', fietsparkeren bezoekers, voetgangersstromen en compensatie kroonoppervlak bomen, blijven daardoor onderbelicht in het ontwerptraject.

Vanuit een breder perspectief geven we in deze brief het signaal af dat de gemeente voor dit ontwerptraject het stoplicht op oranje zet: op verschillende aspecten zal eerst duidelijkheid moeten komen voordat de stap naar een Definitief Ontwerp voor een publieksentree op deze locatie gemaakt kan worden. Die aspecten betreffen:

- a. Robuustheid van het ontwerp
Er is een gedegen analyse van het ontwerp nodig in relatie tot de locatie, met aandacht voor:

- Functioneren van het ontwerp en de omliggende buitenruimte, in verband met het bieden van ruimte aan en het handhaven van de openbare orde en veiligheid tijdens demonstraties en calamiteiten. Het gaat om stapeling van (bezoekers)stromen+verblijven in relatie tot de beschikbare ruimte. Rekening houden met demonstraties en veiligheidssituaties in tijden van spanning. Indien hier onvoldoende aandacht en inbreng van de hulpdiensten voor is in het ontwerptraject, zullen achteraf kostbare maatregelen genomen moeten worden. Het is voor de gemeente niet acceptabel dat die kosten dan voor rekening van de gemeente komen.
 - Zichtlijnen en veiligheid: Is er voldoende maat en toelichting in het ontwerp, waardoor deze tekening niet aan de hulpdiensten voor advies kan worden voorgelegd? (leren van recente ervaringen bij B67).
- b. Haalbaarheid van het ontwerp
- Er ontbreekt een overzicht van de kwesties die nu op de openbare ruimte worden afgewenteld en de wijze waarop dit georganiseerd, gefinancierd en beheerd gaat worden. Daarover dienen de afspraken vastgelegd te worden. Dit betreft onder andere de volgende kwesties:
- a. Kappen bestaande en aanplanten nieuwe bomen¹;
 - b. Kabels & leidingen;
 - c. Combinatie van verschillende verkeersmodaliteiten in combinatie met de toegenomen voetgangersstromen in het gebied;
 - d. Inpassing van het gebouwoffwerp zelf.
- c. Participatie van stakeholders bij vervolgstappen in het ontwerptraject
- Er dient op korte termijn duidelijkheid te komen over het participatieplan en de uitvoering daarvan. Op dit moment ligt er geen participatieplan dat gekoppeld is aan de ontwerpstappen. Geheimhouding van tekeningen maakt dat de Tweede Kamer besluiten neemt over een Voorontwerp terwijl de gemeenteraad de voortgang van het ontwerptraject niet kent. En dat terwijl er wel al gesprekken met groenorganisaties worden gevoerd en daar ook verwachtingen over het proces en het plan zijn neergelegd. Het goed meenemen van omgeving en gemeenteraad in de planvorming is voor de uiteindelijke besluitvorming op vergunningen cruciaal. Het participatieplan moet aansluiten op de projectplanning.

De benoemde aspecten raken ook het planvormings- en besluitvormingsproces voor de buitenruimte (complexoverstijgend). Voor de omgeving zijn deze processen lastig te onderscheiden en de raad zal vragen naar de benodigde investeringen en beheer. Mede gezien de door de staatssecretaris en het RVB gewenste voortgang in dit ontwerptraject, is een spoedige en adequate reactie op dit signaal gewenst.

2. Knelpunten en bespreekpunten die door de wethouder zijn gedeeld bij haar kennismaking met de voorzitter van de Tweede Kamer, eind oktober 2021.

Deze punten komen mogelijk ter sprake bij de behandeling van de zesde Voortgangsrapportage in de Commissie Huisvesting op 10 november 2021.

De besproken knelpunten betreffen het ontbreken van een concrete planning en het uitblijven van duidelijkheid over hoe het Rijksvastgoedbedrijf met de gemeente samenwerkt om de bezoekersstromen op peil te houden. Daarnaast is aandacht gevraagd voor de inzet op een permanent bezoekerscentrum.

- a. Planning
- Een concrete integrale planning voor de werkzaamheden die vanaf 1 december 2021 starten, is bij de gemeente niet bekend. Het afsluiten van het Binnenhof heeft een groot effect op de omgeving. Het is belangrijk om alle betrokkenen duidelijkheid te geven over de planning. Daarbij merk ik op dat in de planning rekening gehouden moet worden met vertragende processen zoals de vergunningverlening. Diverse ontwikkelingen roepen vragen op over de haalbaarheid van de renovatie binnen de daarvoor gestelde tijd. Ik noem in dit kader onder andere de landelijke stikstofproblematiek en de planvorming voor de centrale

¹ NB. De gemeenteraad heeft op 4 november jl. een motie aangenomen voor het behoud van de kastanjabomen aan de Hofplaats.

energievoorziening. De wethouder heeft bij de Kamervoorzitter haar zorgen geuit over de huidige door het RVB gehanteerde planning op hoofdlijnen.

b. Programmering en nadeelcompensatie

De gemeente wil graag samenwerken met het RVB om de bezoekersstromen op peil te houden. De onduidelijkheid betreft met name de vraag hoe en wanneer het RVB concreet uitvoering gaat geven aan deze ambitie en hoe zij gaat bijdragen in de samenwerking met de gemeente. Daarnaast is ook niet duidelijk hoe het RVB ondernemers compenseert indien zij, ondanks de inspanningen op programmering, toch economische schade lijden door de gevolgen van de renovatie. Ook voor omwonenden en ondernemers is duidelijkheid over afspraken en het proces van groot belang.

De wethouder heeft haar zorgen hierover geuit bij de Kamervoorzitter. Ik verwijs hier ook naar de opzet van uitvoeringsafspraken die door mij op 27 september jongstleden per mail zijn gestuurd, maar waarop tot op heden nog geen inhoudelijke reactie is gekomen. De opzet van de uitvoeringsafspraken is opgesteld conform de, tussen de wethouder en de Staatssecretaris, gemaakte afspraken in de twee recent gevoerde gesprekken. Vanuit het RVB zijn wel processtappen aangegeven, maar met de startdatum van 1 december 2021 in zicht, zijn concrete afspraken tussen gemeente en RVB nog steeds niet vastgelegd.

c. Permanent bezoekerscentrum

Tussen de wethouder en de Kamervoorzitter is de wenselijkheid van de realisatie van een permanent bezoekerscentrum besproken, ook in relatie tot de huisvestingsvraag van ProDemos. Concrete vraag aan het Ministerie van BZK, als opdrachtgever van het RVB en de Tweede Kamer, is of de scope van de renovatie van het Binnenhof vergroot kan worden met een haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een permanent bezoekerscentrum in de directe nabijheid van het Binnenhof. Er zijn door het RVB in het projectbudget middelen gereserveerd voor de realisatie van een kleinschalig tijdelijk bezoekerscentrum voor de renovatieperiode. Het combineren van deze plannen kan een kostenbesparing met zich meebrengen. De onderbouwing en algemene belangen die ten grondslag liggen aan deze vraag, hebben wij binnen het project Binnenhof Renovatie al eerder met elkaar in positieve zin gedeeld.

Vervolg

Voor een volwaardige samenwerking tussen de gemeente en het RVB is het van belang dat de in deze brief gevraagde stappen in het ontwerptraject voor de Hofplaats op korte termijn worden gezet. Bestuurlijk en ambtelijk is er op dit moment binnen de gemeente onvoldoende draagvlak voor het huidige ontwerp van de publieksentree op de Hofplaats. Ook de onduidelijkheid en onzekerheid op de andere gemelde punten dragen niet bij aan een positieve grondhouding ten aanzien van de voorbereidingen voor de renovatie en de beoogde startdatum van 1 december 2021.

Op bestuurlijk niveau zullen wij uw staatssecretaris uitnodigen om met ons in gesprek te gaan over een goed verloop van de renovatie. Wij hebben er vertrouwen in dat het RVB voortvarend aan de slag zal gaan met de in deze brief genoemde punten, zodat de gemeente de renovatie met vertrouwen tegemoet kan zien.

Graag verneem ik op korte termijn een reactie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Ronald Nomes

Algemeen Directeur Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 16169 2500 BD Den Haag

Gemeente Den Haag
Dienst Stedelijke Ontwikkeling (DSO)
T.a.v. dhr. Ronald Nomes
Postbus 12600
2500 DJ Den Haag

Ministerie van BZK
Rijksvastgoedbedrijf

Postbus 16169
2500 BD Den Haag

Contactpersoon

5.1.2.e 5.1.2.e@rijksoverheid.nl

Kenmerk

Uw kenmerk

Datum 24 december 2021
Betreft Antwoordbrief

Geachte heer Nomes, beste Ronald,

Op 8 november jl. stuurde u mij een brief waarin u enkele aandachtspunten benoemt. Graag antwoord ik daar met deze brief op. Zoals aan uw collega's aangegeven kon de beantwoording van deze brief pas afgerond worden, nadat de vaste Kamercommissie van BZK geïnformeerd werd over een aantal zaken, waaronder de schaderegeling. Dat is inmiddels gebeurd en uw gemeente heeft hiervan afschriften ontvangen.

Net als u in uw brief opmerkt, hecht ik en ook mijn collega's grote waarde aan continuering van de goede samenwerking met de gemeente.

Wij realiseren ons dat de noodzakelijke renovatie van het Binnenhof een impact heeft op de binnenstad van Den Haag en zetten ons samen met u in om mogelijke overlast voor ondernemers en omwonenden zo klein mogelijk te houden en het gebied zo aantrekkelijk mogelijk te houden voor bezoekers.

U wijst in uw brief ook op de planning en het belang van onder meer duidelijkheid over het vergunningentraject.

Graag ga ik hieronder in op de punten die u benoemt.

Het ontwikkelproces van de nieuwe publieksentree op de Hofplaats

U benadrukt het belang van het participatieplan. Uiteraard zien wij dit belang ook en proberen samen met uw organisatie, de gebruiker Tweede Kamer en onze architecten en adviseurs tot een gedegen plan van aanpak te komen. Dit plan dient zowel recht te doen aan de belangen van omwonenden, als respect te hebben voor interne besluitvorming binnen de gebruiker Tweede Kamer, gemeente Den Haag en het Rijksvastgoedbedrijf, als met zaken als veiligheid en inpassing binnen de bestaande situatie.

Zoals u ook opmerkt heeft er al overleg met diverse groenorganisaties plaatsgevonden. Deze gesprekken zijn zowel voor het Rijksvastgoedbedrijf in het uitwerken van de plannen, als voor de betrokken organisaties zeer waardevol geweest. Net zoals het Rijksvastgoedbedrijf hecht ook de gebruiker Tweede Kamer aan participatie (met de omgeving) over de nieuwe publieksentree. Voorstellen voor dit specifieke participatietraject worden op dit moment afgestemd met de Tweede Kamer. Wij verwachten nog in december het voorgestelde participatieplan af te kunnen stemmen met de gemeente Den Haag.

Positief ervaren wij de ontwikkelingen binnen uw gemeente om ook de inrichting van de Hofweg en omgeving in de plannen mee te nemen, zodat de nieuwe publieksentree ook goed opgenomen kan worden in de fysieke omgeving.

Knelpunten en bespreekpunten die door de wethouder zijn gedeeld bij haar kennismaking met de voorzitter van de Tweede Kamer, eind oktober 2021.

Planning

U uit uw zorgen over de planning op hoofdlijnen en verwijst onder meer naar de stikstofproblematiek.

Per 1 juli is de wet Stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. Onderdeel van deze wet is de vrijstelling voor bouw-, sloop en eenmalige aanlegactiviteiten, in het kort de bouwvrijstelling. Dit betekent in het vergunningstraject dat voor het aspect stikstof alleen nog de depositie in de gebruiksfase een rol speelt.

In mei 2021 hebben we een vergunningsaanvraag voor stikstof gedaan, op basis van de Aerius berekeningen opgesteld door onze bouwpartner Heijmans en het onderzoeksrapport van bureau Waardenburg. In deze rapporten is aangegeven dat er geen veranderende depositie plaatsvindt in de gebruiksfase. Op grond daarvan is bepaald dat we op dit gebied niet vergunningsplichtig zijn. Als bevestiging hebben we van de Omgevingsdienst Haaglanden een brief ontvangen.

In de overleggen tussen de gemeente Den Haag en het Rijksvastgoedbedrijf komt het onderwerp "planning" regelmatig aan de orde. Ook geeft de gemeente input voor en ontvangt afschriften van het "stripboek" (oftewel de planning geprojecteerd op de fysieke ruimte). In het twee wekelijkse overleg tussen gemeente, aannemers en Rijksvastgoedbedrijf (BCO) is ook door de gemeente aangegeven behoefte te hebben aan een gedetailleerde planning voor de korte termijn. Geconcludeerd is dat de informatie aanwezig is en momenteel wordt in nauw overleg tussen uw medewerkers en het programma Binnenhofrenovatie gezocht naar een manier om deze toegankelijker te maken voor uw gemeente.

Bij urgente zaken ervaren wij de gemeente toegankelijk en pro-actief. Een voorbeeld daarvan is de effectuering van de maatregelen die noodzakelijk geacht werden na de brandstichting van vorige maand. Omgekeerd heeft de gemeente in diverse dossiers op hulp van het Rijksvastgoedbedrijf kunnen rekenen en kan dat in de toekomst ook blijven doen.

Programmering en nadeelcompensatie

Samen met de ondernemers in de Haagse binnenstad en de gemeente Den Haag zet het Rijksvastgoedbedrijf zich in om de stad aantrekkelijk te houden en bezoekersstromen op peil te houden.

Het Rijksvastgoedbedrijf draagt daaraan bij door het plaatsen van aantrekkelijke en met de omgeving afgestemde bouwschuttingen, het zorg dragen voor een uitzichtpunt, het realiseren van een informatiecentrum en het organiseren van hard hat tours. Daarnaast is het Rijksvastgoedbedrijf in goed overleg met de gemeente Den Haag een plan aan het maken op het gebied van archeologie waarin publieksparticipatie een grote rol speelt.

Vanuit het Rijksvastgoedbedrijf is er waardering voor de inzet van de gemeente Den Haag om met het programmeringsfonds en de nieuwe programmeur aan de slag te gaan. Zoals al verschillende keren aangegeven aan verschillende vertegenwoordigers van de gemeente, waaronder in het vorige directieoverleg, is het vanwege begrotingsregels niet mogelijk voor het Rijksvastgoedbedrijf om een bijdrage te leveren aan het programmeringsfonds. In aanvulling op de door het Rijksvastgoedbedrijf al toegezegde elementen (bouwschuttingen, uitzichtpunt, informatiecentrum en hard hat tours) zullen wij verzoeken van de gemeente en ondernemers in financiële of andere zin, waar mogelijk graag ondersteunen. Zo hebben wij reeds toegezegd een bijdrage van 4500 euro te zullen doen voor de verlichting op de Hofweg.

U wijst in uw brief op nadeelcompensatie. Voor een beroep op nadeelcompensatie is vereist dat de schade is veroorzaakt door de rechtmatige uitoefening van een publiekrechtelijke taak of bevoegdheid van een bestuursorgaan. Daar is bij de renovatie van het Binnenhof geen sprake van. De renovatie van het Binnenhof betreft het beheer en onderhoud van een onroerende zaak door de eigenaar (de Staat der Nederlanden). Dit is in beginsel een privaatrechtelijke aangelegenheid. Ondernemers kunnen in geval van buitenproportionele inkomensschade als gevolg van de renovatie het Rijksvastgoedbedrijf alleen aanspreken op basis van het civiele recht.

Wij zijn ons echter bewust van het bijzondere karakter van het Binnenhof en de bijdrage van deze gebouwen voor de Haagse Binnenstad. In overleg met de gemeente Den Haag is het adviesbureau SAOZ momenteel bezig met het opstellen van een schadeprotocol. Afgesproken is om, zodra het schadeprotocol gereed is, deze met de gemeente Den Haag te delen, met een begeleidend schrijven. De kaders van dit protocol zijn reeds bij de gemeente Den Haag bekend. Deze sluiten aan bij de door de gemeente Den Haag gehanteerde kaders op het gebied van nadeelcompensatie. Het betreft hier bijvoorbeeld een ondernemersrisico van 8% en 2016 als het jaar waarin (gezien het kabinetsbesluit

in september 2015) sprake is van actieve risicoaanvaarding bij ondernemers. Op 29 november heeft de eerste informatiebijeenkomst voor ondernemers plaatsgevonden.

In het protocol zal, zoals nadrukkelijk door de gemeente Den Haag is verzocht, ook worden benoemd dat er een meldpunt is ingericht, waar bewoners en ondernemers alle meldingen en verzoeken kunnen doen. Als het om verzoeken om vergoeding van inkomensschade als gevolg van feitelijk handelen van het Rijksvastgoedbedrijf (civielrechtelijke verzoeken), zal het Rijksvastgoedbedrijf deze verzoeken behandelen. Daarbij wil ik nogmaals herhalen dat het Rijksvastgoedbedrijf niet verplicht is om dit te doen. Omdat het Binnenhof een bijzonder complex is, is het Rijksvastgoedbedrijf bereid om tegemoet te komen aan de wens om te voorzien in een schadeverhaal. Ten aanzien van de financiële verdeling van deze civielrechtelijke verzoeken stel ik voor om, na afronding van het schadeprotocol een bestuurlijk overleg in te plannen.

Overigens geldt voor andere verzoeken (bestuursrechtelijke verzoeken) die binnenkomen bij het meldpunt dat deze door het Rijksvastgoedbedrijf ter behandeling en besluitvorming worden doorgestuurd naar de gemeente Den Haag.

Permanent bezoekerscentrum

U geeft aan dat de gemeente Den Haag en de Tweede Kamer de wens hebben een permanent bezoekerscentrum te realiseren, dit ook in relatie tot de huisvesting van ProDemos. Ook vraagt u of het is of de scope van de renovatie van het Binnenhof vergroot kan worden met een haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een permanent bezoekerscentrum in de directe nabijheid van het Binnenhof.

Het is niet aan het Rijksvastgoedbedrijf om dergelijke haalbaarheidsonderzoeken uit te voeren, noch om hiervoor opdrachtgever te zijn. Ik raad u dan ook aan uw verzoek te richten aan zowel de organisaties Eerste Kamer en Tweede Kamer, zodat zij, als onderdelen van de Staten Generaal hun standpunt hierover kunnen bepalen. Het aanpassen van de scope van het project hieraan is helaas niet zomaar mogelijk. Mogelijk kan het Rijksvastgoedbedrijf wel behulpzaam zijn in het verdere proces.

Zoals met de gemeente Den Haag overeengekomen spannen wij ons in om een bezoekerscentrum te realiseren op de Plaats. Hiervoor zijn wij de eerste financiële verplichtingen al aangegaan. Mochten er ontwikkelingen zijn ten aanzien van een permanent bezoekerscentrum die voor alle partijen leiden tot efficiëntie, dan werkt het Rijksvastgoedbedrijf daar natuurlijk graag aan mee.

Ministerie van BZK
Rijksvastgoedbedrijf

Datum
24 december 2021

Kenmerk

Voor nu zou ik willen afsluiten door jou, de jouwen en jouw team heel fijne kerstdagen toe te wensen en daarnaast een heel goed en gezond 2022.

Hartelijke groeten,
Rijksvastgoedbedrijf

5.1.2.e

Programmadirecteur Binnenhofrenovatie

5.1.2.e

5.1.2.e

Projectdirecteur Renovatie Binnenhof

Den Haag

Concept Verslag
Directie overleg Renovatie
Binnenhof
gemeente - RVB

Datum
16 februari 2022

Typ tekst
Locatie
via TEAMS

Aanwezig namens gemeente:

- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e (verslag)
- 5.1.2.e 5.1.2.e

Aanwezig namens RVB:

- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e

Afwezig: 5.1.2.e

1. Actualiteiten

Buiten reikwijdte

Agenda

Directie overleg Renovatie Binnenhof

Buiten reikwijdte

Brandveiligheid AZ:

RVB benut de twee maanden die extra zijn toegezegd voor het uitwerken van een oplossing, nav de brief Gemeente inz brandveiligheid. Deze week is er overleg met de brandweer.

RVB heeft goede hoop op extra verlenging door maatregelen. Gemeente ziet dit meer genuanceerd: overleg is altijd mogelijk, maar bij veiligheid zijn er ook grenzen. 5.1.2.e en 5.1.2.e spreken af elkaar nog te bellen nav het overleg met de brandweer.

Buiten reikwijdte

2. Reactie RVB op brief 8 nov gemeente, ontvangen op 24 dec '21

De in de brief benoemde onderwerpen worden nu niet afzonderlijk besproken, maar zijn duidelijk tussen gemeente en RVB nog niet afgekaart.

In de afgelopen weken is ambtelijk het principe van een uitvoeringsovereenkomst tussen Gemeente en RVB besproken, mede ook ivm noodzakelijke anterieure overeenkomst voor kostenverhaal publieksentree Hofplaats en ontwerp Buitenruimte. Gemeente gaat hier een voorzet voor doen. Eerst een onderwerpenlijst en daarna uitwerking. De punten a. ontwerp Hofplaats/Hofweg, participatie/planning, haalbaarheid en robuustheid, b. planning (incl infocentrum en uitzichtpunt), c. schadeprotocol en d. programmering, uit de briefwisseling tussen gemeente en RVB zijn in ieder geval onderwerp van de overeenkomst.

Actie Gemeente/RVB: eerste aanzet voor conceptovereenkomst en onderwerpenlijst over zes weken voortgang bespreken in het directieoverleg.

De gemeente doet een voorzet. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de reeds bestaande werkafspraken/beheerprincipes.

3. Overige onderwerpen

Buiten reikwijdte

Agenda

Directie overleg Renovatie Binnenhof

Buiten reikwijdte

CONCEPT

Verhaallijn gemeente Den Haag

Informatiebijeenkomst Publieksentree Tweede kamer 21 februari 2022 (en 22/2 KOB)

Invulling 5 minuten Gemeente na de presentaties RVB, Architecten Cie en K&B

Spreker: 5.1.2.e

Verhaallijn is ook afhankelijk van voorgaande sprekers. Echter die inhoudelijk boodschap van de voorgaande sprekers zoals K&B hebben we niet ontvangen.

Gemeente trekt van het begin af aan gelijk op met RVB

- De gemeente vindt de ontwikkeling van de nieuwe publieksentree een positieve impuls voor de Hofplaats
- We zijn positief over de samenwerking met de ontwerpers
- Tegelijkertijd zien we een (spannend en) kwetsbaar ontwerp, want:
 - o Dicht op de rijweg
 - o Hoge symbolische waarde (publieksentree heeft wbt veiligheid een hoog risicoprofiel)
 - o In een publiek plein
 - o Er moeten bomen moeten wijken

Ons stoplicht staat op oranje. Signaal hebben wij een paar maanden geleden afgegeven aan RVB, maar gelukkig wordt nu wel actie ondernomen.

- Participatie: bv vooruitlopend bomen planten. Actie: Participatieplan in de maak (RVB)
- Robuust: voor demonstraties + voertuigen. Actie: Analyse vanuit openbare orde en veiligheid (GDH, 5.1.2.e)
- Haalbaarheid: onderdelen in de buitenruimte op te lossen (binnen scope renovatie)

Planvorming buitenruimte. Dit is een van de maatregelen voor de haalbaarheid van de Hofplaats (RVB + GEM)

- Grotere scope (=pak een groter gebied rondom de publieksentree, aantrekkelijke gevel, zoals K&L, vergroening, taxi's, Lange Poten ontwerp, Plein etc.)
- Start met een getekend PvE (=tekening met alle eisen, alle issues mee-ontwerpen)
- Gezamenlijk opdrachtgeving voor K&B
- Fasering in ontwerpen aanbrengen
- Vooruitlopende werkzaamheden goed doen (RVB)
- Participatie vanaf getekend PvE (=participatietraject starten met een tekening van het PvE, van daaruit verder ontwerpen met betrokkenheid van de omgeving)

Den Haag

Onlosmakelijk verbonden

Stad & Binnenhof

Raadscommissies Bestuur en Ruimte

20 april 2022

Renovatie

1. Uitvoering

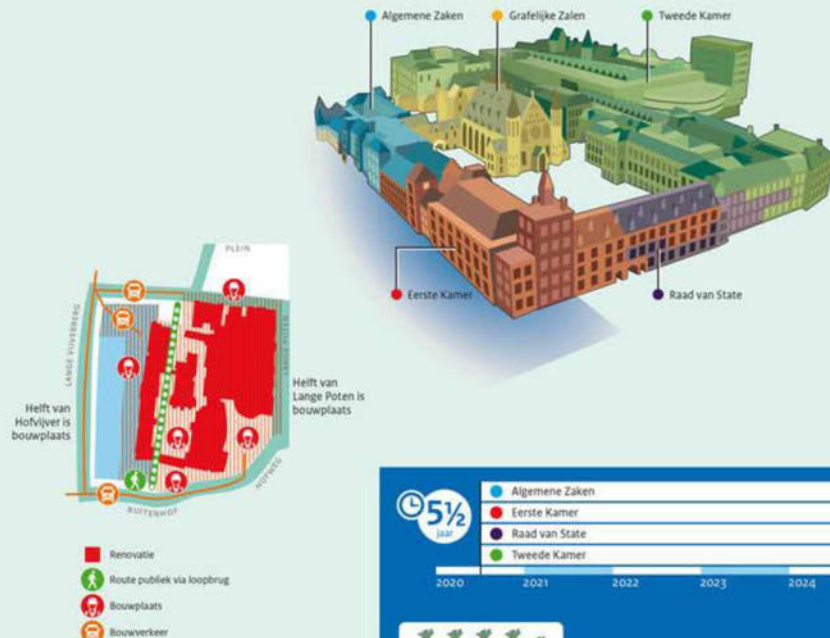
- Overlast beperken
- Programmeren

2. Ontwerp

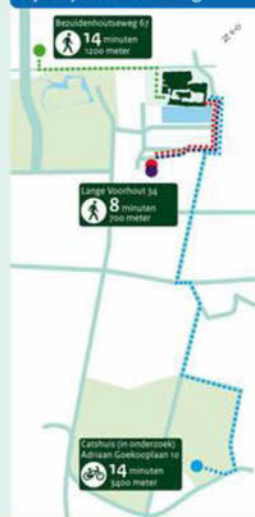
- Verbinden
- Kansen zien

20 april 2022

Renovatie Binnenhof in 5,5 jaar

Tijdelijke huisvesting

5½
jaar

- Algemene Zaken
- Eerste Kamer
- Raad van State
- Tweede Kamer

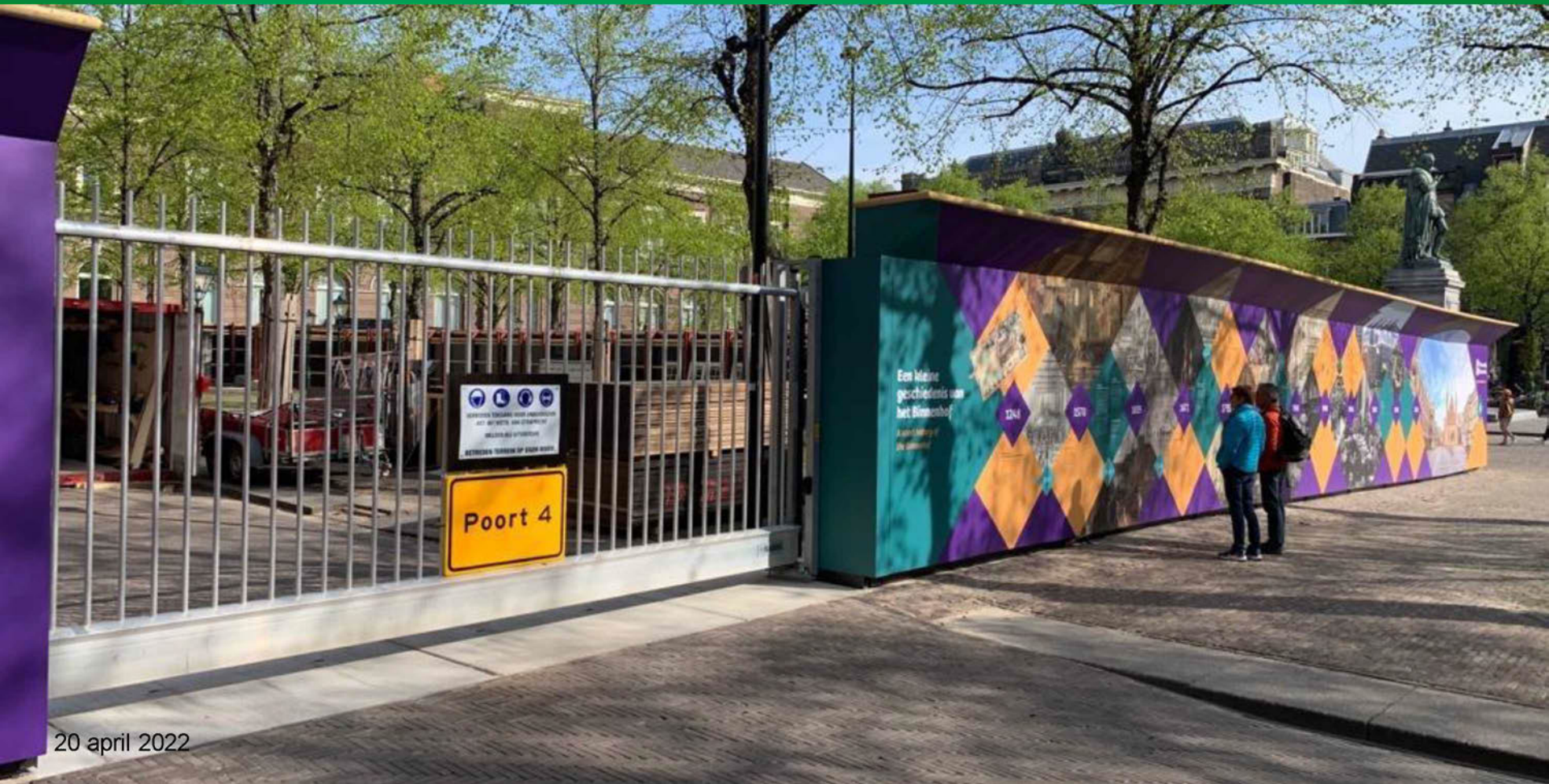
2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026

€ 475 miljoen

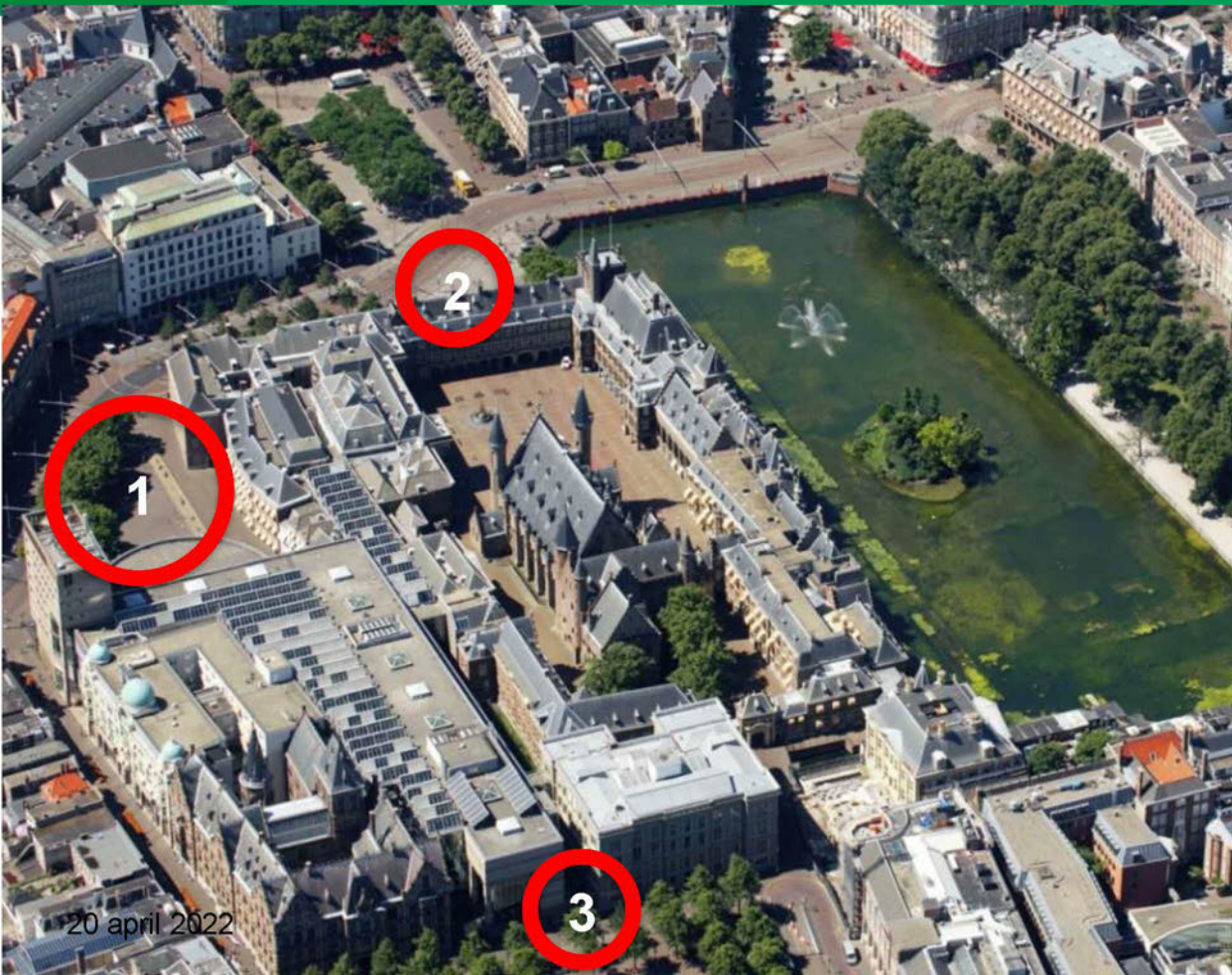
Rijkswaardigheidsbedrijf, november 2016

Uitvoering

20 april 2022

Uitvoering

1 Centrale publieksentree Hofpleats

2 Hofgracht

3 Verbinding + fiets Plein garage

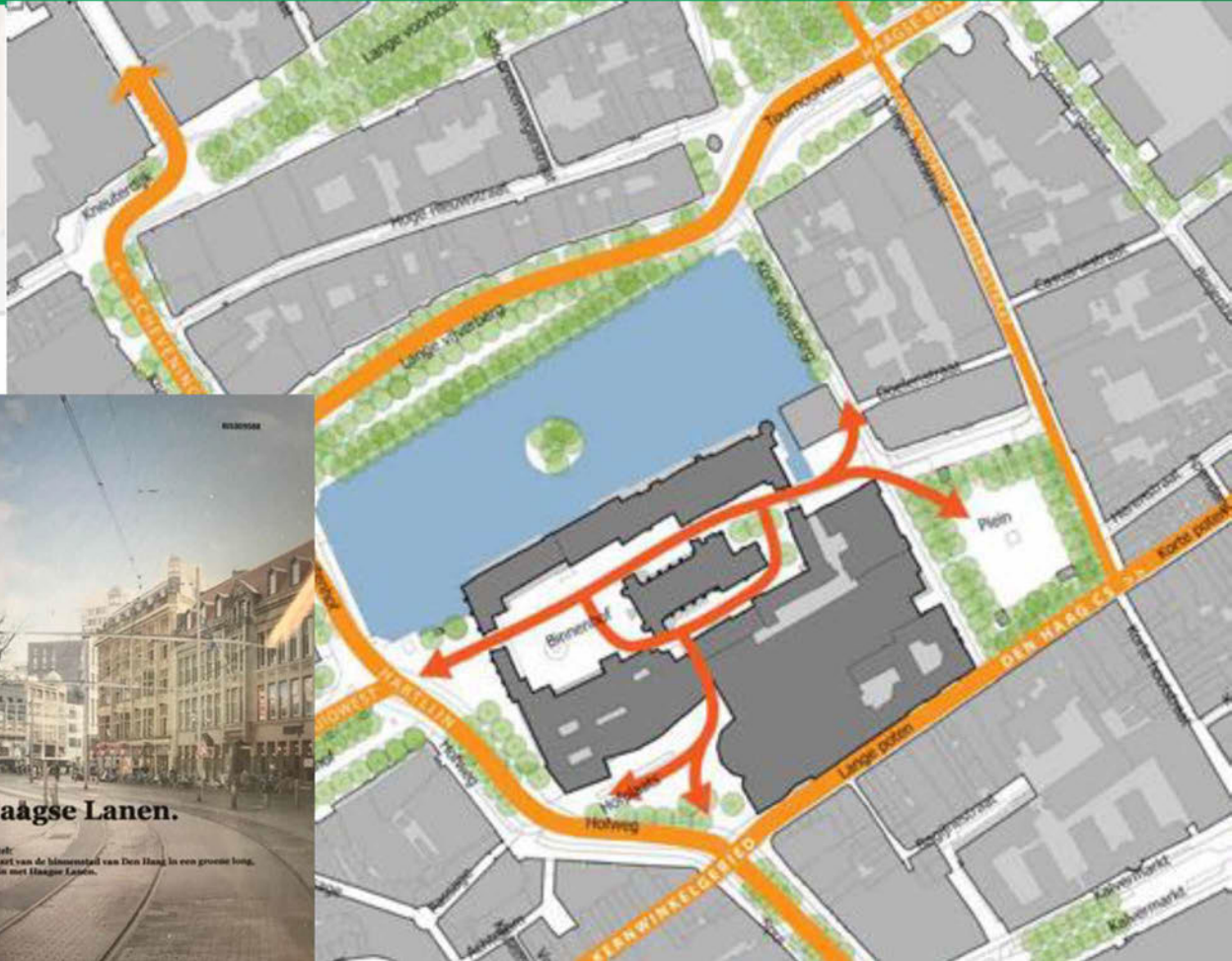
2022

Bouwterreinen

Onderzoek

Conditionering K&L + Archeologie

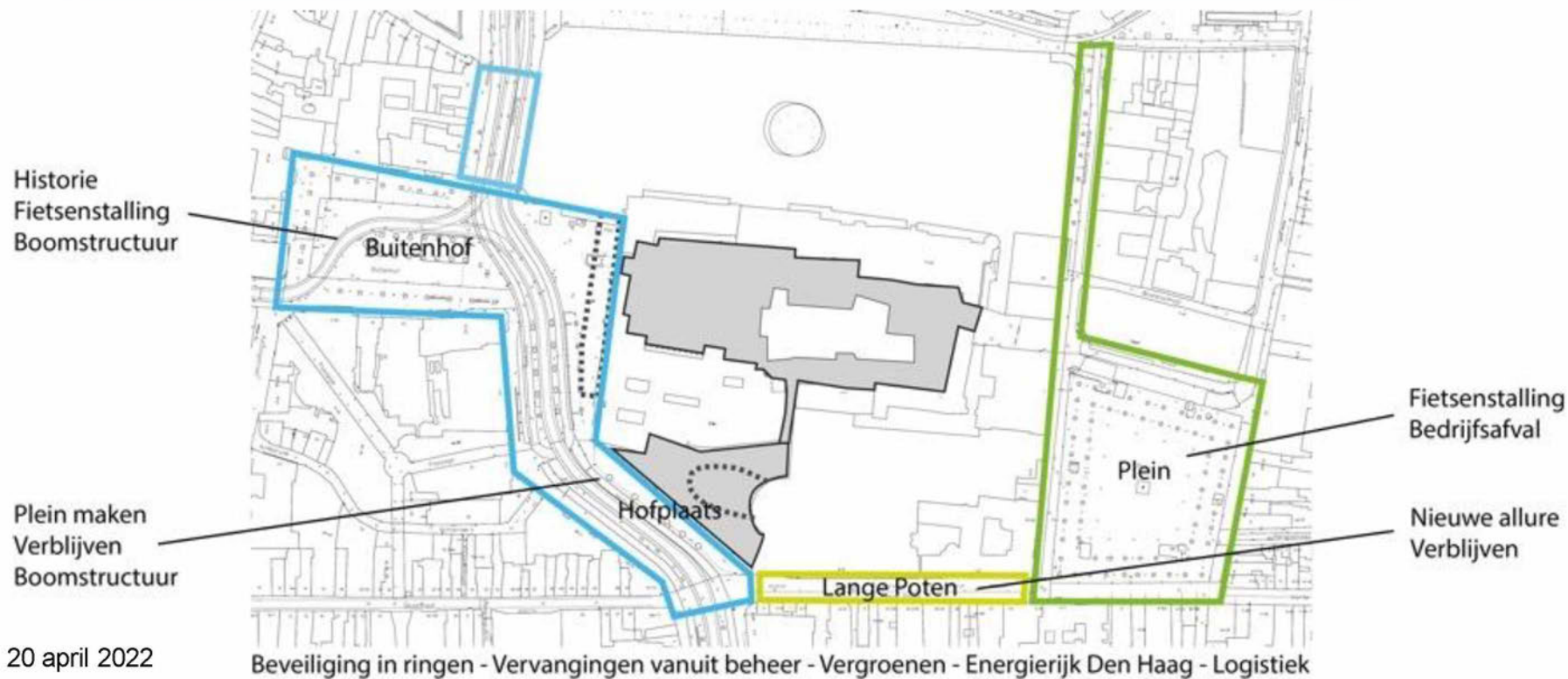
Verbinden

Initiatievoorstel:
Verander het hart van de binnenstad van Den Haag in een groene long,
een Haagse Tuin met Haagse Leden.

20 april 2022

Kansen

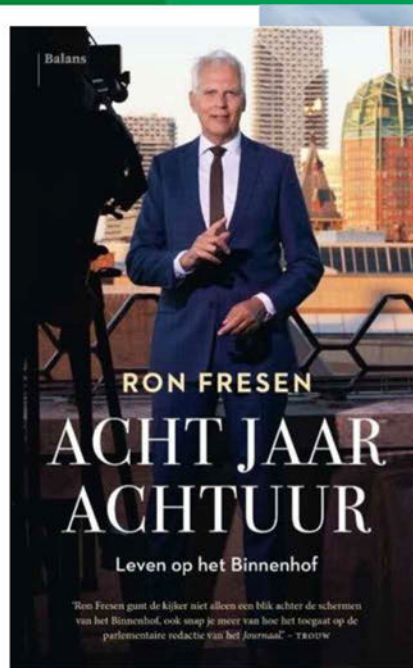
20 april 2022

Hofplaats

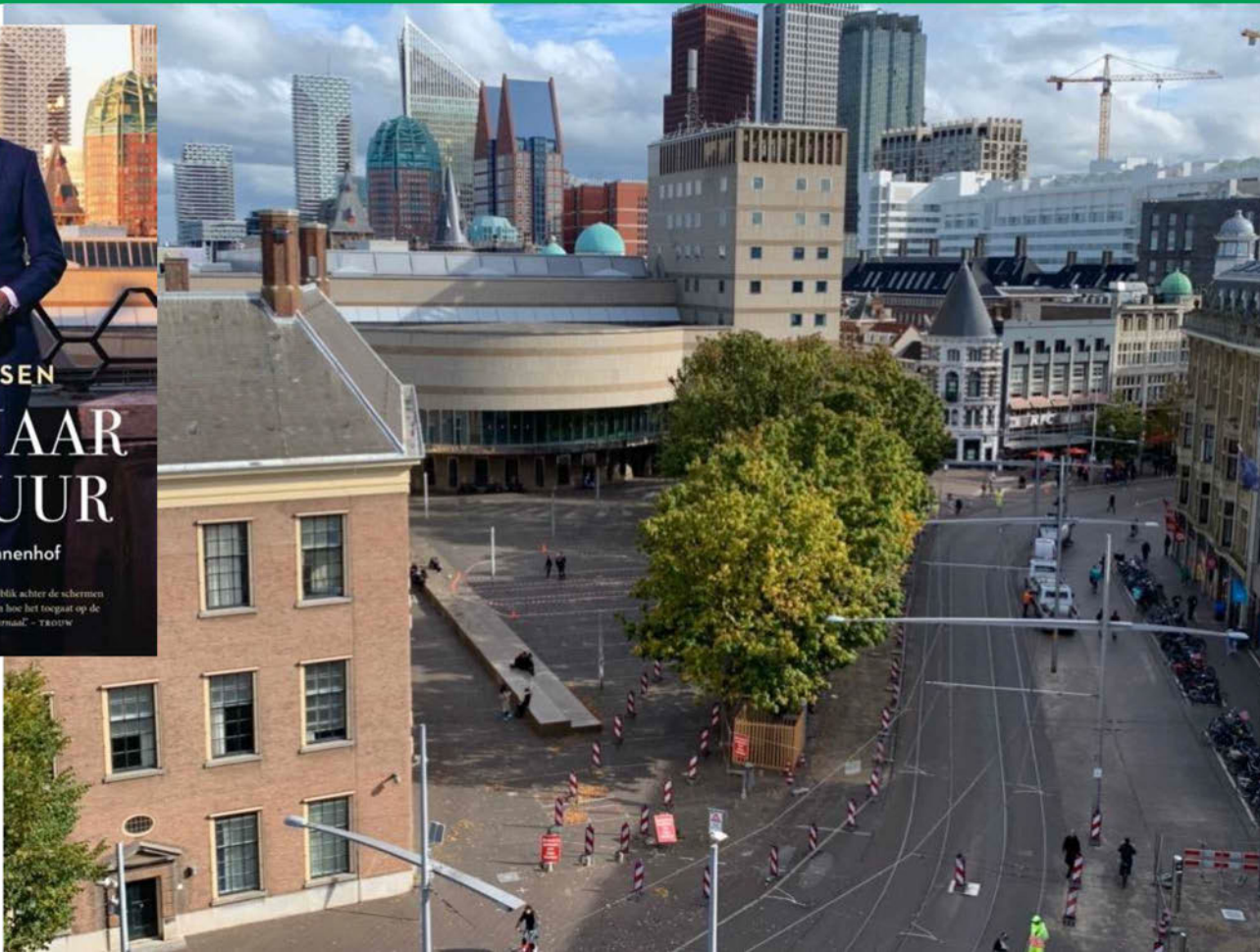

20 april 2022

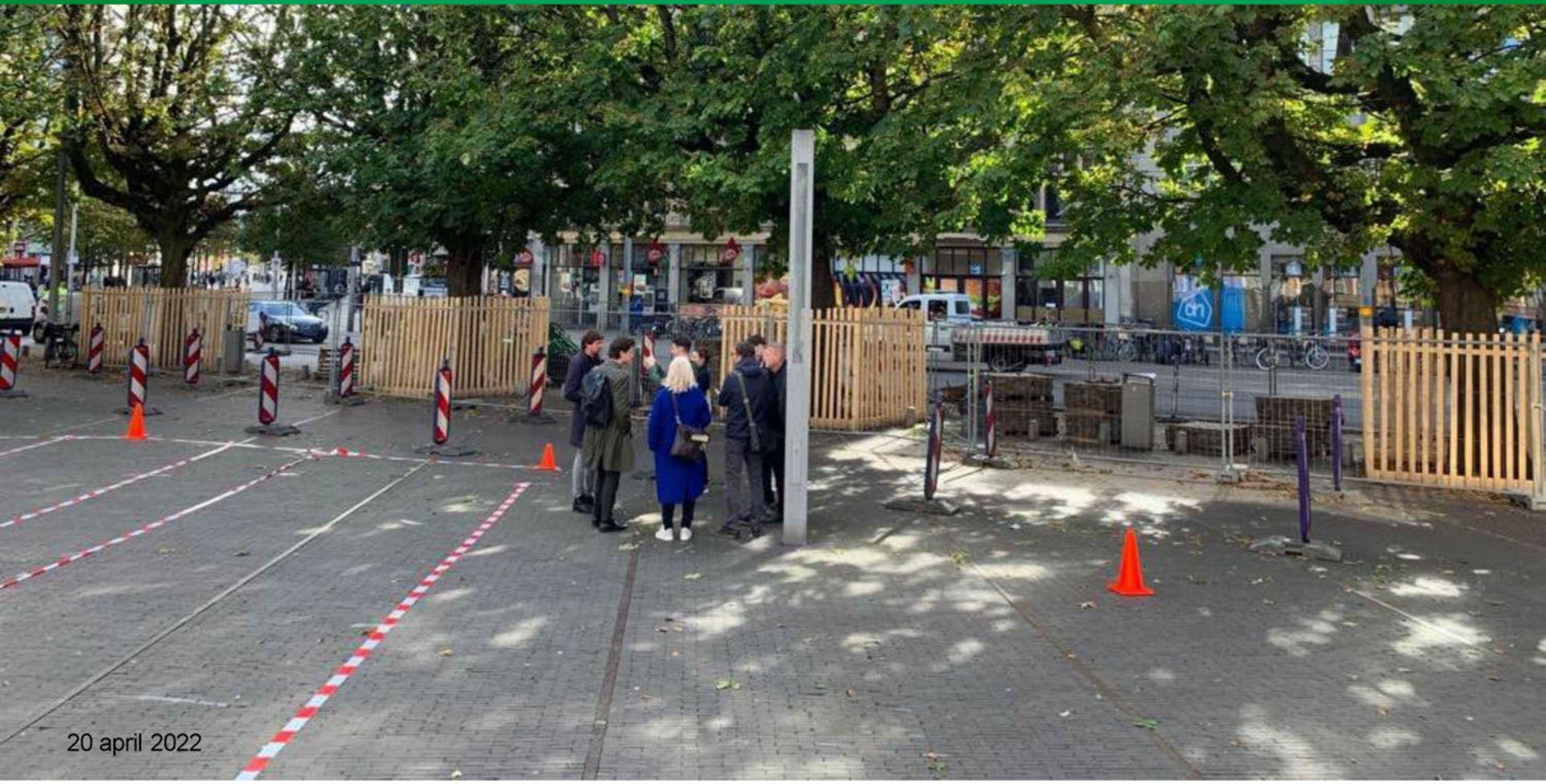
Centrale Publieksentree Tweede Kamer

20 april 2022

Haalbaarheid

20 april 2022

AD

NIEUWS

REGIO

SPORT

SHOW

VIDEO

FUN

ABONNEREN

INLOGGEN

Startpagina

SIM ONLY ABONNEMENT
VERGELIJKEN

Vergelijk >>

Politie sleept honderd klimaatactivisten weg in
Den Haag

00:47

Politie maakt einde aan blokkades in Den Haag, ruim zestig klimaatactivisten opgepakt

DEN HAAG

>> Regiosport Den Haag

Nu eerste
2 weken
gratis

TIJDSCHRIFT

Je favoriete tijdschriften
bij de hand

NET BINNEN

20:30 **PREMIUM** 'U bent allen aangehouden
wegens artikel 162, daar staat negen jaar...

20:30 **PREMIUM** Help! Ik kan geen personeel
vinden: 'Werkgever moet niet naar schaa...

20:02 **PREMIUM** Groene Zoodje, hier werden
ter dood veroordeelden om het leven...

18:19 Ov-reizigers opgelet: de HTM wijzigt
binnenkort de dienstregeling

18:14 **PREMIUM** Bureau Hofstad valt niet bij
iedereen goed: 'Erg pijnlijk om te constater...

BEKIJK ALLE ARTIKELN

Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor Den Haag en omstreken

[Home](#)[Nieuws](#)[Over AVN](#)[Vanuit de AVN](#)[Bomen](#)[Haagwinde](#)[Uitgeverij AVN](#)[Wandelingen](#)[Pers](#)[Home](#)

Home

[Contact](#)
[Ondersteuning](#)
[Lid worden](#)
[Eenmalige donatie](#)
[Nieuwsarchief](#)

Actueel nieuws

**Algemene
Ledenvergadering 23 april**

Twee AVN excursies

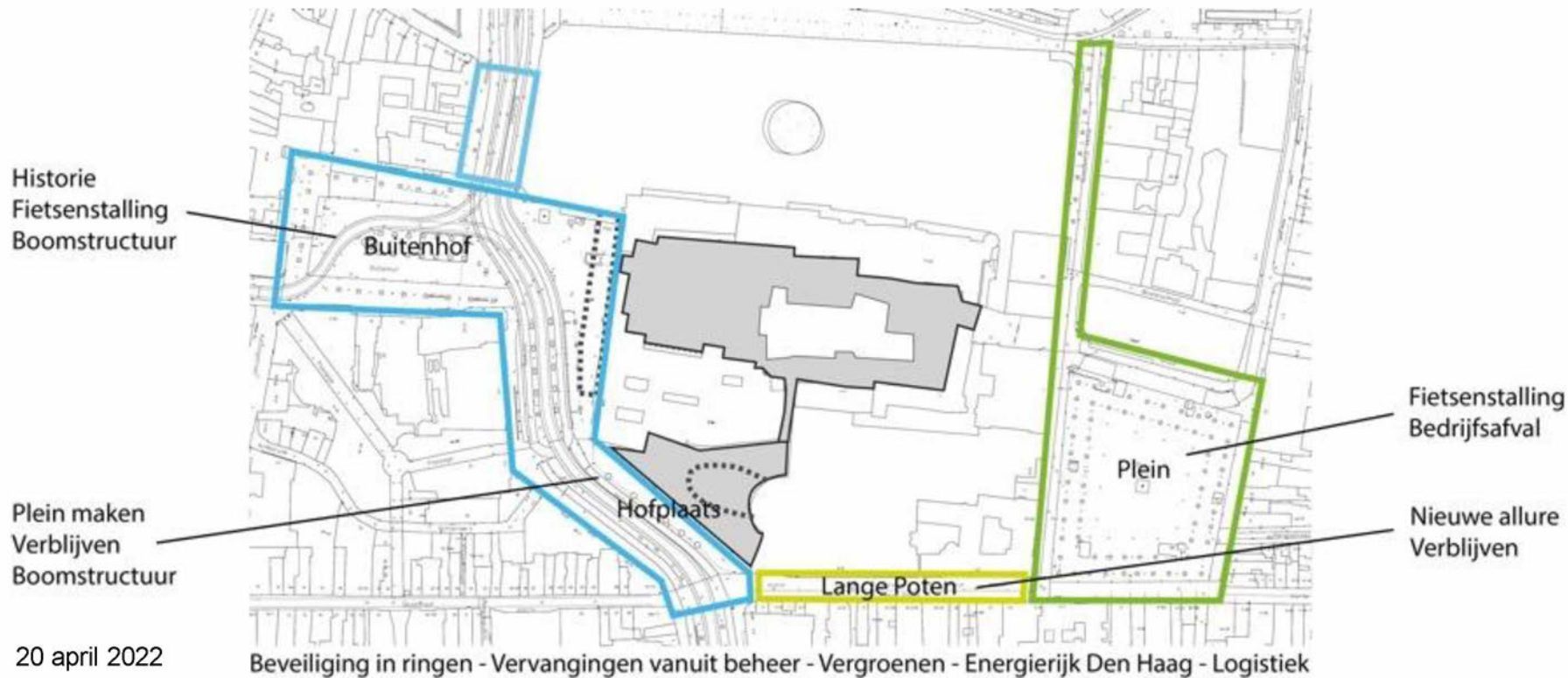

Kappen in de Bosjes

Groenzone Haagse Beek

Kansen

Aan de leden van
Het overleg met bomen- en groenorganisaties

Rijksvastgoedbedrijf

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Contactpersoon

5.1.2.e

M 5.1.2.e

5.1.2.e@rijksoverheid.nl

Datum

30 mei 2022

verslag

Vervolgoverleg bomen- en groenorganisaties

Vergaderdatum en-tijd	22 april 2022	11.00 – 12.30 uur
Vergaderplaats	Novotel in Den Haag	

Aanwezig:

5.1.2.e	Awareness (gespreksleider)
5.1.2.e	Tweede Kamer
5.1.2.e ma	Gemeente Den Haag
5.1.2.e	Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
5.1.2.e	Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
5.1.2.e	Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
5.1.2.e	Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
5.1.2.e	Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
5.1.2.e	De Architecten Cie.
5.1.2.e	Karres en Brands
5.1.2.e	Karres en Brands
5.1.2.e	Terra Nostra
5.1.2.e	Vrienden van Den Haag
5.1.2.e	Vrienden van Den Haag
5.1.2.e	Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor Den Haag e.o.
5.1.2.e	Bomenstichting Den Haag
5.1.2.e	Vogelbescherming

Verslag verzonden aan:

Aanwezigen

5.1.2.e

Bomenstichting Den Haag

5.1.2.e opent het overleg en licht toe dat hem is verzocht als gespreksleider voor dit overleg op te treden. Het is een vervolg op het overleg dat op 12 oktober 2021 heeft plaatsgevonden. Daaraan voorafgaand is ook bilateraal met de aanwezige organisaties gesproken.

Na een voorstelronde merkt 5.1.2.e op dat 5.1.2.e van de Bomenstichting niet aanwezig is, maar wel het verslag wenst te ontvangen.

5.1.2.e licht toe het belangrijk te vinden dat het overleg niet eenmalig is, maar wordt gecontinueerd. Hierbij is het positief dat de groep aanwezige organisaties is uitgebreid. Vorige keer is de Bomen Effect Analyse besproken. Op 12 oktober jl. is toegezegd op deze analyse een second opinion uit te voeren om de bevindingen te verifiëren. Deze wordt momenteel uitgevoerd.

5.1.2.e geeft aan dat - naar aanleiding van onder meer de gesprekken met aanwezige organisaties - de publieksentree in het concept voorlopig ontwerp (VO) een meter is opgeschoven. Dit zorgt voor veiligere publieke ruimte en biedt meer ruimte voor levensvatbaarheid van een kastanje. Ook zijn de verwachte bezoekersstromen gemodelleerd om te kijken of alle scanstraten (deze zijn bepalend voor de ruimte die noodzakelijk is voor de publieksentree) ook daadwerkelijk nodig zijn. Deze modellen laten zien dat het niet kleiner kan, maar ook niet groter hoeft. Op 12 oktober is tevens gesproken over de zilverlinde. Uit archieffoto's is gebleken dat de linde na de oorlog is geplant. Ook heeft het brononderzoek niet tot aanvullende informatie geleid.

De vogeltelling is door de Vogelbescherming uitgevoerd.

5.1.2.e licht toe dat in de Nota Bomen van de gemeente de kroonoppervlakte als belangrijk uitgangspunt is genomen. Er kan geen sprake zijn van onnodige bomenkap, maar in sommige gevallen is kap onvermijdelijk.

5.1.2.e vult aan dat het RVB dit onderschrijft. Indien kap onvermijdelijk is, draagt elke dag dat bomen langer kunnen blijven staan bij aan het beeld van de openbare ruimte. De aanpassing waarbij het conceptontwerp van de entree een meter wordt opgeschoven, maakt daarom ook een verschil. Daarnaast is het van belang om ook voor de toekomst te zorgen dat de ondergrond voor nieuwe aanplant van voldoende kwaliteit is. Dat is nu niet het geval.

5.1.2.e vraagt waarom veiligheid op die plaats specifiek doorslaggevend is. 5.1.2.e

5.1.2.e antwoordt dat TNO en een speciale eenheid van de Politie onderzoek hebben gedaan naar de locaties. Aanwezigen vragen of deze rapporten kunnen worden gedeeld. 5.1.2.e geeft aan dat er veel informatie in staat die niet met derden mag worden gedeeld, maar zegt toe in overleg te treden met de veiligheidsdienst van de Tweede Kamer om te bezien of bepaalde informatie uit deze rapporten misschien wel mondeling kan worden toegelicht, al dan niet in een apart overleg.

5.1.2.e informeert naar de Bomen Effect Analyse en merkt op dat deze van een negatief scenario uit lijkt te gaan. 5.1.2.e licht toe dat de onafhankelijke second opinion die momenteel wordt uitgevoerd daarom ook van belang is. Ook is het van belang dat er geen actieve kap zal plaatsvinden, juist om de bomen de kans te geven. 5.1.2.e merkt op dat het RVB regulier rapporten en onderzoeken die worden uitgevoerd voor de renovatie van het Binnenhof openbaar maakt. De Bomen Effect Analyse van Terra Nostra zal binnenkort ook openbaar worden gemaakt en de aanwezige organisaties krijgen de link naar het dan openbare rapport gemaïld.

5.1.2.e concludeert dat een vervolggesprek over de second opinion zal worden gepland nadat deze gereed is.

5.1.2.e licht toe dat de entree, de trappartij en de groenvlakken zijn aangepast. In eerste instantie ging het concept VO uit van een entree die lager lag. Dit zou schade kunnen aanbrengen aan de wortels. Het maaiveld is op hoogte gehouden. Daarmee heeft een kastanje goede toekomstverwachtingen. De tekeningen gaan uit van het plaatsen van een extra boom die vanuit de Lange Poten al zichtbaar is. Ook maken de groenvlakken deel uit van de veiligheidsschil.

5.1.2.e vraagt of het klopt dat de achterste boom niet in contact staat met grondwater. 5.1.2.e geeft aan dat het inderdaad het geval is en merkt op dat deze boom speciaal zal worden gefaciliteerd. 5.1.2.e merkt op dat Terra Nostra onderzoekt hoe deze boom het beste kan groeien.

5.1.2.e licht toe dat 2 kastanjes die we zouden willen behouden het mogelijk niet gaan overleven. Er wordt nog gekeken of andere bouwmethodes eraan kunnen bijdragen dat deze bomen alsnog levensvatbaar kunnen blijven. Omdat er veel wortels zijn, is er verder onderzoek nodig om te kijken of dit lukt. Voor de te realiseren muur is afstand tot de wortels helaas noodzakelijk.

5.1.2.e licht toe dat de bak is verplaatst onder meer om de bomen te behouden.

5.1.2.e benadrukt dat de lichtinval verandert als het aantal bomen verandert. Het is van belang dit niet te onderschatten. De Tweede Kamer onderstreept zelf ook het belang van het behoud van zoveel mogelijk bomen en meer vergroening en heeft dit ook als toetsopmerking ten aanzien van het huidige ontwerp meegegeven. 5.1.2.e

5.1.2.e merkt aanvullend op dat groen ook een functie kan hebben in het kader van te nemen beveiligingsmaatregelen. De wens is zo min mogelijk zichtbare beveiligingsmaatregelen. 5.1.2.e haalt het idee uit de bijeenkomst van oktober aan, waarin werd geopperd om vooruitlopend op de kap al vervangende bomen te planten. Hoe eerder, hoe meer vervangend bladoppervlak dat beschikbaar is als uiteindelijk de kastanjes gekapt worden. Dit is ingewikkeld om te realiseren en zal in het vervangingsplan op haalbaarheid worden bekeken.

5.1.2.e merkt op dat in de getoonde plaatjes niet duidelijk is wat een bestaande boom is, welke bomen mogelijk weg moeten, welke bomen op korte dan wel lange termijn behouden blijven. Het ontwerpteam zegt toe hier een duidelijkere tekening voor aan te leveren. 5.1.2.e zegt toe een plaatje met de rooilijn na te sturen aan de aanwezigen.

Op 21 april jl. is in de gemeenteraad het initiatiefvoorstel Haagse Lanen aangenomen. In het plan voor de buitenruimte wordt daar niet naar verwezen. 5.1.2.e uit zijn zorgen over het ontwerp. Er lijkt sprake te zijn van verharding die geen doel dient. Er zijn geen bestemmingen in de plinten, zoals dat vroeger wel het geval is. Dus kan waar nu alleen verharding is, veel meer groenoppervlak worden gecreëerd. Waarom worden er niet meer bomen geplaatst, bijvoorbeeld in de kuil van de entree? Het lijkt erop dat het huidige ontwerp niet overeenkomt met het aangenomen initiatiefvoorstel en daarmee niet past in het nieuw door de gemeente in te voeren beleid.

5.1.2.e stelt voor een afspraak te plannen met 5.1.2.e bij de Architecten Cie. in aanwezigheid van 5.1.2.e en 5.1.2.e over nut en noodzaak van het ontwerp vanuit beveiligingsoptiek (nadere toelichting), het proces en de vele alternatieve opties die eraan vooraf zijn gegaan, en om van gedachten te wisselen over eventuele andere of aanvullende mogelijkheden. Dat voorstel wordt omarmd en zal worden ingepland op maandag 9 mei 2022.

5.1.2.e vraagt zich af waarom het lijkt alsof het initiatiefvoorstel niet bekend is.
5.1.2.e antwoordt dat Haagse Lanen nieuw licht op de Kern Bijzonder werpt maar dat de consequenties nog niet scherp in beeld zijn. De gemeente zal de Hofweg pas aanleggen als de renovatie klaar is. Voor de Hartlijn moet de tijd worden genomen om het planproces goed te doorlopen. Dit betekent dat er voor het gemeentelijk deel ook een programma van eisen en een VO wordt opgesteld.

5.1.2.e concludeert dat het voor aanwezigen belangrijk is dat integraal gekeken wordt naar de Hofweg/Hofplaats. Wanneer van toepassing moet er over belangrijke deadlines duidelijk en tijdig worden gecommuniceerd. Dat de plannen nog in concept zijn biedt ook mogelijkheden om hierover te participeren. Hiervoor zal een vervolgspraak worden gepland.

5.1.2.e benadrukt het belang van overige stakeholders zoals de HTM. 5.1.2.e geeft aan dat er nu sprake is van een shared space waarbij er de tram in een aparte zone ligt. Het combineren van de trambaan voor al het gemotoriseerd verkeer zou bijvoorbeeld aan de zijkanten ruimte kunnen bieden voor meer groen. Dat vraagt een integrale afweging in de planvorming.

5.1.2.e licht toe dat RVB en gemeente gezamenlijk opdrachtgever zullen zijn richting Karres en Brands. Het toevoegen en compenseren van groen is niet alleen een wens van de aanwezige organisaties, maar ook van het RVB zelf. Daarnaast is dit ook een heel belangrijk punt voor de Tweede Kamer.

5.1.2.e merkt op dat op de afbeeldingen vooral gebogen reflecterend glas te zien is. Het zou juist wenselijk zijn om meer te zien dan alleen maar glas als je wandelt in het gebied. Het verdient zijns inziens dan ook de aanbeveling om de architect hier meer creatieve ruimte voor te geven.

5.1.2.e informeert naar de kastanjes bij de haringkraam. 5.1.2.e licht toe dat de boom die het dichtst bij de gracht staat op een kleine meter afstand van de kademuur staat. Uit de Boom Effect Analyse blijkt dat de boom in slechte staat is. Gekeken wordt of het mogelijk is de boom te verplanten. 5.1.2.e merkt op dat verplanten niet aan te bevelen is gezien de zeer slechte staat waarin deze kastanje verkeert. Ook de andere kastanje die blijft staan heeft last van de halsbandparkieten.

* * * * *

Den Haag

Advies Commissie Openbare Ruimte

VERSLAG

Vergadernummer 555

Datum: woensdag 18 mei 2022

Aanwezig: 5.1.2.e (voorzitter), 5.1.2.e (DPZ/Stadsdelen & Wijken), 5.1.2.e (DSO/ Stedenbouw & Planologie), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DSO/Mobiliteit), 5.1.2.e (Welstandscommissie), 5.1.2.e (wnd. secretaris, DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer)

Afwezig: -

Opening en vaststelling agenda

Buiten reikwijdte

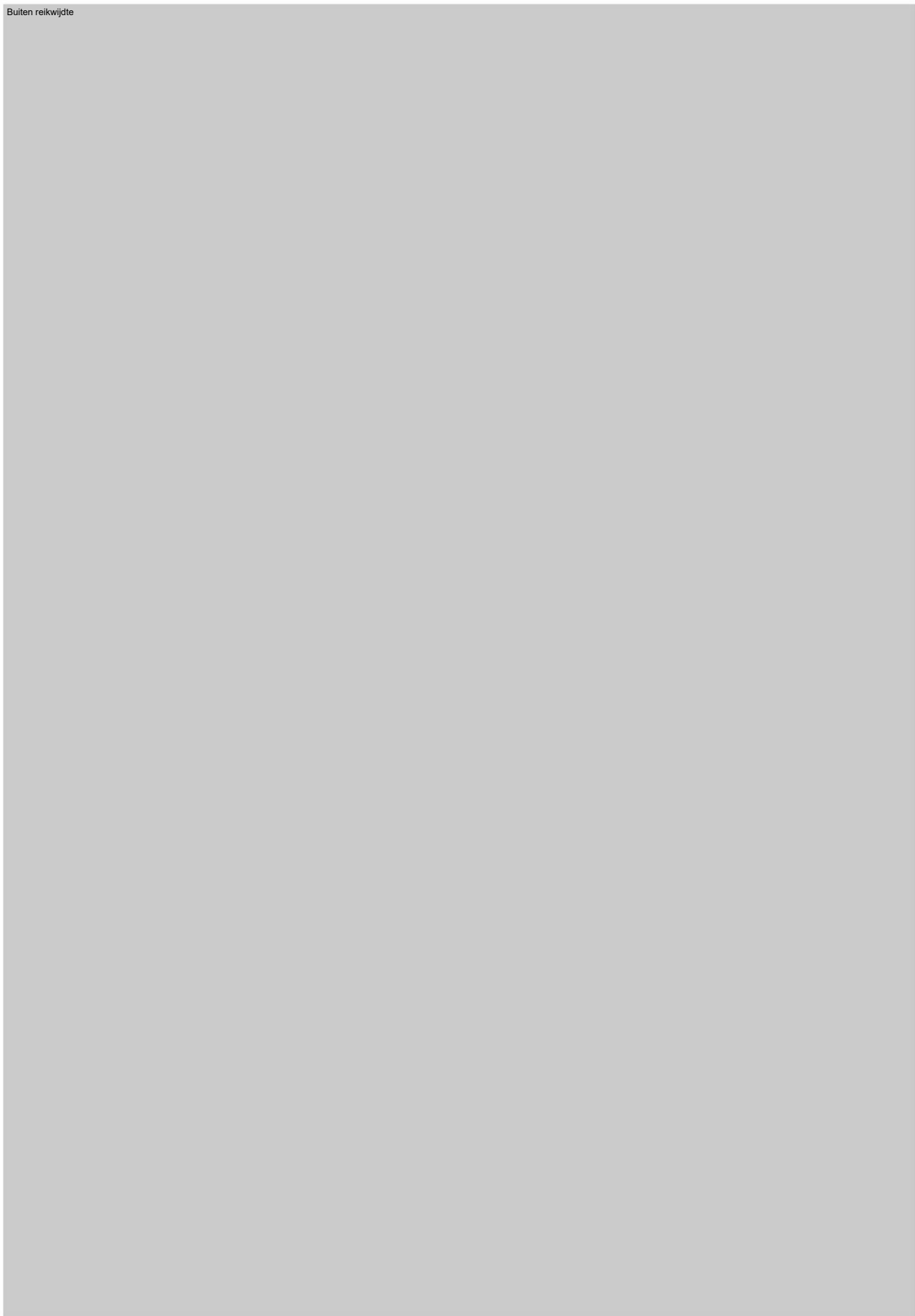
Mededeling

Buiten reikwijdte

A LIJST

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

555.11 Verzoek advies voor plaatsing distributiestation t.b.v. project renovatie Binnenhof nabij Hofweg

(5.1.2.e Advies & 5.1.2.e)

ACOR akkoord onder de voorwaarde dat het distributiestation wordt geïntegreerd in de lijn van de bouwschutting om de continuïteit van de grafisch interessante schutting te waarborgen. De ACOR verzoekt dat het er voorliggende plateau'tje zo beperkt mogelijk wordt gehouden om de voetgangersstroom niet te frustreren.

Ook dient er rekening te worden gehouden met eventueel aanwezige boomwortels.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Sluiting

Den Haag

Advies Commissie Openbare Ruimte

VERSLAG

Vergadernummer 557

Datum: woensdag 15 juni 2022

Aanwezig: 5.1.2.e (voorzitter), 5.1.2.e (DPZ/Stadsdelen & Wijken), 5.1.2.e (DSO/ Stedenbouw & Planologie), 5.1.2.e (DSO/ Stedenbouw & Planologie), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DSO/Mobiliteit), 5.1.2.e (Welstandscommissie), 5.1.2.i (secretaris, DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer).

Afwezig: -

Opening en vaststelling agenda

Vaststelling agenda nummer 557.

Mededelingen

A LIJST

557.01 Binnenhof buitenruimte (dit agendapunt wordt fysiek besproken dus niet via Teams)

(5.1.2.e DSB/IbDH & 5.1.2.e en Brands)

Dit agendapunt is in vertrouwelijkheid besproken. Hiervan is een separaat verslag gemaakt dat naar alle aanwezigen zal worden gestuurd.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Sluiting

040

Retouradres Postbus 12655, 2500 DP Den Haag

VERTROUWELIJK

Rijksvastgoedbedrijf

ter attentie van de Programmadirecteur Binnenhof Renovatie

per adres: 5.1.2.e

5.1.2.e

per mail: 5.1.2.e @rijksoverheid.nl

cc aan 5.1.2.e @rijksoverheid.nl

Uw brief van

24 december 2021

Ons kenmerk

DSO/10387280

Contactpersoon

5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

Dienst

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Afdeling

5.1.2.e

Telefoonnummer

5.1.2.e

E-mailadres

5.1.2.e @denhaag.nl

Datum

13 september 2022

Onderwerp

ontwerpproces Hofplaats Renovatie Binnenhof

Geachte 5.1.2.e beste 5.1.2.e

In de afgelopen periode zijn het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Den Haag in gesprek gegaan over wijzigingen in de plannen voor de voorgenomen nieuwe publieksentree op de Hofplaats. Aanleiding voor de aanpassingen in het ontwerp is mede gelegen in de brief met aandachtspunten voor het ontwerpproces die in november '21 door directeur Ronald Nomes van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling van de gemeente Den Haag aan het Rijksvastgoedbedrijf is gestuurd en in de reactie van de Driehoek van 22 april '22 op veiligheidsaspecten van het ontwerp.

De constructieve wijze waarop het ontwerpproces door het Rijksvastgoedbedrijf is bijgestuurd, wordt zeer gewaardeerd. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er bij de gemeente Den Haag begrip voor de complexe situatie waarbinnen recht moet worden gedaan aan de belangen van alle betrokkenen, met respect voor de besluitvorming door zowel Tweede Kamer, Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Den Haag. De complexiteit betreft de renovatie van het Binnenhof in het algemeen en het ontwerpproces van de voorgenomen nieuwe entree op de Hofplaats in het bijzonder.

In deze brief wordt ingegaan op de stappen die het Rijksvastgoedbedrijf recent in overleggen heeft voorgesteld voor het vervolgproces voor de beoogde entree in relatie tot de aandachtspunten die benoemd zijn in onze brief van november '21, op welke brief wij van u op 24 december 2021 een schriftelijke reactie mochten ontvangen. Hoewel het proces nu volop in beweging is, hechten wij er aan u deze punten niet alleen in de ambtelijke overleggen mee te geven.

Op maandag 4 juli '22 zijn in het overleg Voortgang Publieksentree ambtelijk de processtappen en de voorgestelde planning besproken. De toegezonden Planning Publieksentree Tweede Kamer is een weergave van hetgeen op 4 juli jl is besproken. De planning, die uitgaat van een reeks vooroverleggen om te komen tot een vergunningaanvraag eind Q2 2023, is ambitieus, maar niet onrealistisch. Als randvoorwaarde geldt wel dat gestuurd wordt op een goed en zorgvuldig planproces dat leidt tot een kwalitatief ontwerp, passend binnen de stedelijke context van één plein van gevel tot gevel met een

logische beëindiging van het Spui, zoals al eerder is beschreven in de ambtelijke visie voor de buitenruimte rond het Binnenhof, besproken in het directie-overleg van 27 januari 2021. Om tot een gedragen definitief ontwerp te komen voor de voorgenomen nieuwe entree, geeft de gemeente u de volgende aandachtspunten mee.

* Onderbouwing en analyse van het ontwerp en de inpassing van het ontwerp in relatie tot de locatie, met aandacht voor het functioneren van het ontwerp en de omliggende buitenruimte; het bieden van ruimte aan en het handhaven van de openbare orde en veiligheid tijdens demonstraties en calamiteiten; stapeling van (bezoekers)stromen+verblijven in relatie tot de beschikbare ruimte. Het achteraf moeten nemen van kostbare maatregelen met betrekking tot deze aspecten, op kosten van de gemeente, is voor de gemeente niet acceptabel.

* Haalbaarheid van het ontwerp voor wat betreft noodzakelijke ingrepen in de openbare ruimte en een goede ruimtelijke inpassing in het gebied, zoals hierboven gemeld onder verwijzing naar de visie Buitenruimte. Dit betreft onder andere afstemming over de kwaliteit van de buitenruimte in relatie tot het ontwerp en afspraken over de wijze van realisatie, de investering en het beheer ten aanzien van in ieder geval de volgende kwesties:

- a. Kappen bestaande en aanplanten nieuwe bomen;
- b. Kabels & leidingen;
- c. functioneren van verschillende verkeersmodaliteiten, zoals de frequentie van bussen en trams en laad en losverkeer in combinatie met de toegenomen voetgangers/bezoekersstromen in het gebied (inclusief de onderbouwing), samengevat in een mobiliteitsplan inclusief fiets-/autoparkeren;
- d. Inpassing van het gebouwoontwerp zelf (stedenbouwkundig/landschappelijk).

Opgemerkt wordt dat een evenwichtige samenwerking tussen de architect en de landschapsarchitect noodzakelijk is voor zowel planning als het bereiken van een kwalitatief ontwerp met een goede ruimtelijke inpassing. Dit geldt des te meer indien blijkt dat er sprake is van toevoeging van programma en functies aan het ontwerp van de entree op maaiveldniveau, ten opzichte van de eerdere planvorming.

* Communicatie met en participatie van stakeholders bij vervolgstappen in het ontwerptraject. Aan het ontwerptraject dient ook een participatieplan gekoppeld te zijn. Het participatieplan moet aansluiten op de projectplanning en vice versa. Stakeholders die inbreng hebben geleverd in het eerdere traject worden transparant geïnformeerd over het vervolgproces, wat deze wijziging betekent voor het ontwerp- en participatieproces. Dit betekent pro-actief verwachtingen managen en stakeholders betrekken bij gewijzigd (ontwerp- en participatie-) proces.

Voor de in te plannen thema-overleggen worden op basis van de huidige kennis van de voorgestelde ontwerprichting, de eerste getoonde modellen en de hierboven gemelde aandachtspunten, de volgende thema's benoemd:

- Bomen/beplanting
- Mobiliteit
- Veiligheid/mee ontworpen maatregelen
- Stedenbouw/landschapsarchitectuur/Monumentenzorg
- Beheerbaarheid/handhaving
- Participatie
- Juridische aspecten inclusief verhaal van kosten en beheerafspraken

Tot slot vraagt de gemeente uw aandacht voor de zorgvuldige voorbereiding van de benodigde besluitvorming in de vergunningprocedure. Voor de beoogde nieuwe entree aan de Hofplaats is een afwijking van het vigerende bestemmingsplan nodig. Vanuit het belang van een goede ruimtelijke ordening dienen de nodige vooroverleggen te zijn afgerond alvorens een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt ingediend. Daarbij helpt het goed informeren en betrekken van de omgeving én gemeenteraad bij het ontwerpproces om draagvlak te creëren voor de besluitvorming over vergunningen.

Voor de indiening van de vergunning gaan we ervanuit dat alle activiteiten, zowel voor de ondergrondse als bovengrondse bouwdelen en bijbehorende maatregelen op het maaiveld, gelijktijdig worden aangevraagd.

We stellen voor in gesprek te gaan over de te volgen ruimtelijke procedure onder de Omgevingswet.

Wij vertrouwen erop dat het vervolgtraject voor de publieksentree in goede samenwerking wordt voortgezet.

Ter afsluiting constateren wij, voor de opvolging van de overige punten benoemd in de brief van november '21 en de punten die aan de orde zijn gekomen in het gesprek tussen de wethouder en de minister op 8 juni jl. onder andere: planning, samenwerking en rollen, programmering, nadeelcompensatie en het permanent bezoekerscentrum, dat er behoefte is aan agendering van de voortgang op deze onderwerpen in zowel de bestuurlijke als ambtelijke overleggen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Den Haag

Advies Commissie Openbare Ruimte

VERSLAG

Datum: dinsdag 15 november 2022

Aanwezig:

ACOR: 5.1.2.e (voorzitter), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DSO/Stedenbouw & Planologie), 5.1.2.e (DSO/Mobiliteit), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DPZ/Stadsdelen & Wijken), 5.1.2.e (secretaris).

GASTEN: 5.1.2.e (Karres en Brands), 5.1.2.e (Merk X), 5.1.2.e & 5.1.2.e & 5.1.2.e & 5.1.2.e & 5.1.2.e (Rijksvastgoedbedrijf), 5.1.2.e DSB/lbDH), 5.1.2.e DSO/S&P.

Gracht Binnenhof

Het ontwerp van brug en gracht ligt ter beoordeling voor. Eerder is de opzet van de brug (bestaande uit drie delen) voorgelegd. De indiener geeft vooraf aan dat er nog gewerkt wordt aan een Programma van Eisen Beveiliging en dat er nog nader te bepalen maatregelen nodig zijn aan het Buitenhof.

Advies ACOR

De ACOR heeft veel waardering voor het zorgvuldige ontwerpproces van zowel de gracht als de brug. Het terugbrengen van de gracht is van grote ruimtelijke waarde, zowel voor de stad (de Hartlijn) als het Binnenhof zelf. De gekozen materialen en het kleurenpalet van de kade en brug zijn mooi en passend op deze locatie. Het is positief dat het gelukt is om het pakket kabels en leidingen onder de brug in maat te beperken zodat deze geen afbreuk doen aan de ruimtelijke werking van de brug. De ACOR onderschrijft de keuze om in de vormgeving van de kademuur de aansluiting te zoeken bij de oudste kademuren langs de Hofvijver (uit de periode voor Berlage) en waardeert de bijhorende open uitstraling van de gracht (gezien vanaf maaiveldniveau). Dit draagt bij aan de rust die uit het ontwerp spreekt. Onderstaand gaat het verslag nader in op een aantal onderdelen van het ontwerp.

Algemeen

Gelet op het belang binnenhof complex en de ruimtelijke impact van de renovatie op de stad is de ACOR blij met deze bespreking en de gevoerde dialoog. Er is veel inzicht gegeven in hoe gewerkt wordt aan verschillende ontwerpkeuzes. Alleen ten aanzien van de benodigde beveiliging ontbreekt nog de duidelijkheid die nodig is voor een zorgvuldige beoordeling. De ACOR begrijpt uit de toelichting dat er naar aanleiding van het gepresenteerde ontwerp nog aanvullende veiligheidsmaatregelen nodig zijn bij het Buitenhof, maar dat dit nog concreet uitgewerkt moet worden. De ACOR pleit ervoor om de ruimtelijke impact van de benodigde beveiligingsmaatregelen bij het Buitenhof op korte termijn inzichtelijk te maken, zodat het ruimtelijke beeld van de gracht en brug in samenhang met het Buitenhof kunnen worden gezien. Als er door benodigde veiligheidsmaatregelen wezenlijke dingen veranderen in het ontwerp zal opnieuw advies aan de ACOR moeten worden gevraagd.

In de vorige bespreking van de gracht heeft de ACOR ten aanzien van de hekwerken gevraagd om inzicht in de samenhang met de hekwerken bij de andere gebouwdelen van het Binnenhofcomplex. Hoe verhoudt de vormgeving en uitstraling van de diverse hekwerken zich tot elkaar en hoe dragen ze bij aan het ruimtelijke beeld van het Binnenhofcomplex. De ACOR constateert dat dit inzicht nog niet is geboden en vraagt hier nogmaals aandacht voor. Dit is ook relevant voor de beoordeling van hekwerken in bouwvoorvragen die zijn ingediend voor andere delen van het complex.

Ontwerp van de brug

In de vorige bespreking is ingegaan op de hoofdopzet van de brug, die bestaat uit drie delen. Deze hoofdopzet geeft antwoord op de ontstaansgeschiedenis van de hoofdboort en de twee zijpoorten. Daarbij heeft de ACOR

toen gevraagd om een nadere uitwerking van de hekwerken, met een zo transparant mogelijke uitwerking. De ACOR heeft waardering voor de studie naar de hekwerken die in deze bespreking is toegelicht.

- Er zijn meerdere varianten getoond voor de hekwerken. De ontwerpers geven aan een voorkeur te hebben voor het principe van staanders met één lagere leuning op de juiste hoogte. De ACOR volgt deze voorkeur, omdat deze in vergelijking met de andere varianten een rustiger en eleganter beeld opleveren dan de varianten met zowel een leuning als een rail aan de bovenzijde.
- De verschillende varianten verschillen ook wat betreft de tussenruimte van de spijlen. Uit de toelichting blijkt dat het bouwbesluit een tussenruimte van 10 cm voorschrijft, maar dat nog onderzocht wordt of optimalisatie mogelijk is. De ACOR deelt de mening van indieners dat een grotere tussenruimte tussen de spijlen bijdraagt aan een transparanter en rustiger beeld. De ACOR wacht de uitkomsten van de optimalisatie af.
- De ACOR vraagt nog aandacht voor de uitwerking van de kopse kant van het hekwerk. Deze ogen nog te gesloten. In verband met de leesbaarheid van de opzet met drie bruggen is een transparantere vormgeving gewenst.
- Onderdeel van de presentatie is een studie naar de mogelijkheid om de poortwachters (veiligheidspalen) bij het begin van de brug zo vorm te geven dat deze er niet uitzien als een beveiligingsobject. Gedacht wordt aan een sculpturaal object (slak) of een rotsblok. De ACOR staat positief tegenover deze benadering maar constateert dat dit nader onderzoek vergt. Zowel functioneel (voldoet het aan de beveiligingsnormen) als inhoudelijk (welke uitstraling of symboliek past bij de beoogde representatie van het Binnenhof).
- De ACOR heeft nog vraagtekens bij de aanlanding van de brug en wordt graag meegenomen in de overwegingen. Waarom loopt het brugdek (de loper) door over de bovenzijde van de kademuur? Dit is een ander principe dan in de getoonde referentie. Zijn er andere opties onderzocht?

Overige opmerkingen

- De ACOR steunt de opvatting dat voor het hekwerk voor de beëindiging van de gracht dezelfde signatuur wordt gebruikt en dezelfde zorgvuldigheid bij de vormgeving wordt betracht als bij het hekwerk op de brug. Hetzelfde geldt voor het nabij gelegen hekwerk op de trap. Echter wordt hier een grotere maatvoering tussen de spijlen toegepast wat goed voorstelbaar is doordat het een andere functie inneemt.
- Het middelste brugdeel wordt aan beide zijde voorzien van een inzakkende poller. Aan de zijde van het buitenhof is de poller opgenomen in de brug. Nader onderzoek moet uitwijzen of deze oplossing gelijkwaardig is aan de standaard gecertificeerde pollers. Eventuele wijzigingen worden aan de ACOR gepresenteerd.
- Op sheet 12 van de presentatie zijn de beveiligingspalen te zien ter hoogte van de beëindiging van de gracht (gezien vanuit de richting van de Hofplaats). Uit de toelichting blijkt dat een oude impressie betreft die nog een ontwerpslag behoeft. De ACOR ziet deze graag tegemoet en vraagt daarbij aandacht voor de plaatsing van de palen ten opzichte van de bomen. Plaatsing in een boomspegel of haaks op een boom is niet gewenst. In het verlengde van de opmerkingen onder het kopje algemeen, geldt ook hier dat de beveiligingsmaatregelen integraal onderdeel van het buitenruimte ontwerp dienen te zijn.

Proces

Dit ontwerp is ingediend als DO maar zal met een nadere uitwerking opnieuw ter advisering worden voorgelegd aan de ACOR. Omdat de brug (inclusief hekwerken) een bouwkundig element is, verzoekt de ACOR deze ook zo spoedig mogelijk voor te leggen aan de Welstands- en monumentencommissie.

Indiener vraagt of dit een gecombineerd ACOR-Welstand overleg kan worden. Dit verzoek zal worden besproken met de Welstands- en monumentencommissie.

Sluiting

Den Haag

Advies Commissie Openbare Ruimte

VERSLAG

Vergadernummer 569

Datum: woensdag 30 november 2022

Aanwezig: 5.1.2.e (voorzitter), 5.1.2.e (Welstandscommissie), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DSO/Stedenbouw & Planologie), 5.1.2.e (DSO/Mobiliteit), 5.1.2.e (DSB/Beleidsafdeling Stadsbeheer), 5.1.2.e (DPZ/Stadsdelen & Wijken), 5.1.2.e (secretaris).

Opening en vaststelling agenda

Vaststelling agenda nummer 569.

A LIJST

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

569.21 Verzoek advies voor het plaatsen van bouwschuttingen ter hoogte van Binnenhof 22 voor de periode van 1 december 2022 tot en met 1 november 2023

(5.1.2.e DSB/HHO)

De ACOR onthoudt zich van advies. Als het gaat om een verlenging van de huidige situatie, dan kan de ACOR daarmee instemmen. De tekeningen geven echter een andere situatie aan dan de aanvraag waar de ACOR in januari jl. mee akkoord is gegaan. Een begeleidend schrijven ontbreekt. De huidige schuttingen staat aan de binnenkant van de bomenlijn. De voorgestelde schuttingen komen aan de buitenkant van de bomenlijn. Het is de vraag of dan rekening wordt gehouden met de bomen (takken)?

Buiten reikwijdte

Sluiting

Den Haag

Highlights archeologie Binnenhof renovatie

5.1.2.e

5.1.2.e

gemeente Den Haag

Den Haag
Ridderzaal

2016: formeel betrokken bij het renovatieproject

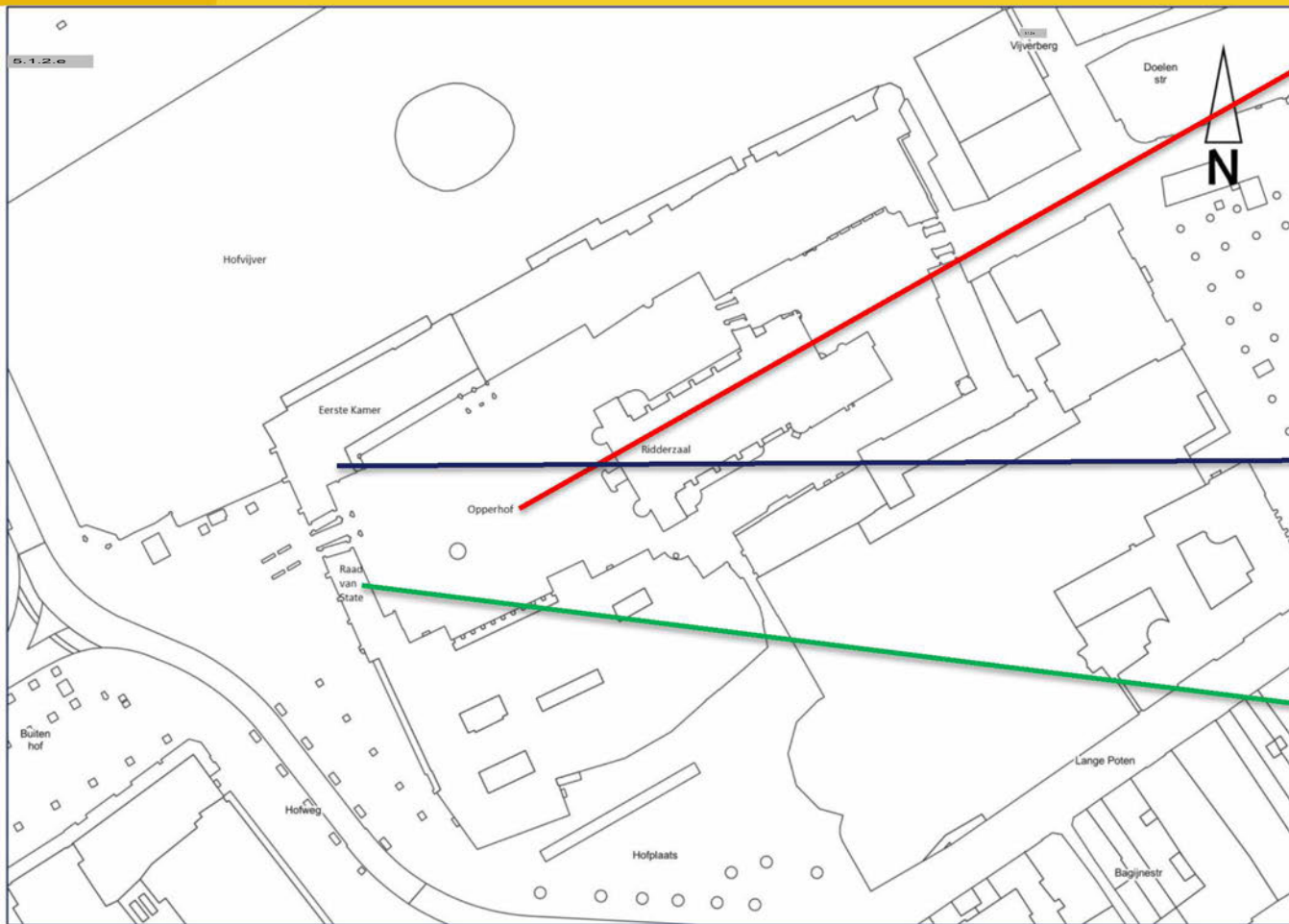
2018: incidenteel begeleiden

- Boringen (milieu)
- Funderingsonderzoek
- Traceren en rooien van oude kabels en leidingen

2021 – 2023 : intensief begeleiden en opgraving

- Funderingsonderzoek
- Traceren en rooien van oude kabels en leidingen
- Vanaf eind 2022 opgraving op het voorhof (plein voor de Ridderzaal)

Situering archeologische highlights

Oppehof/voorhof:

- aardewerkfragmenten, vuursteen en bodem (oud maaiveld) uit de midden en/of late Bronstijd (ca. 1200 – 900 v. Chr.)
- crematieresten en aardewerk uit de midden ijzertijd (ca. 300 v. Chr.)
- grote afvalkuilen, 15de eeuw
- gemetseld riool uit de Napoleontische tijd

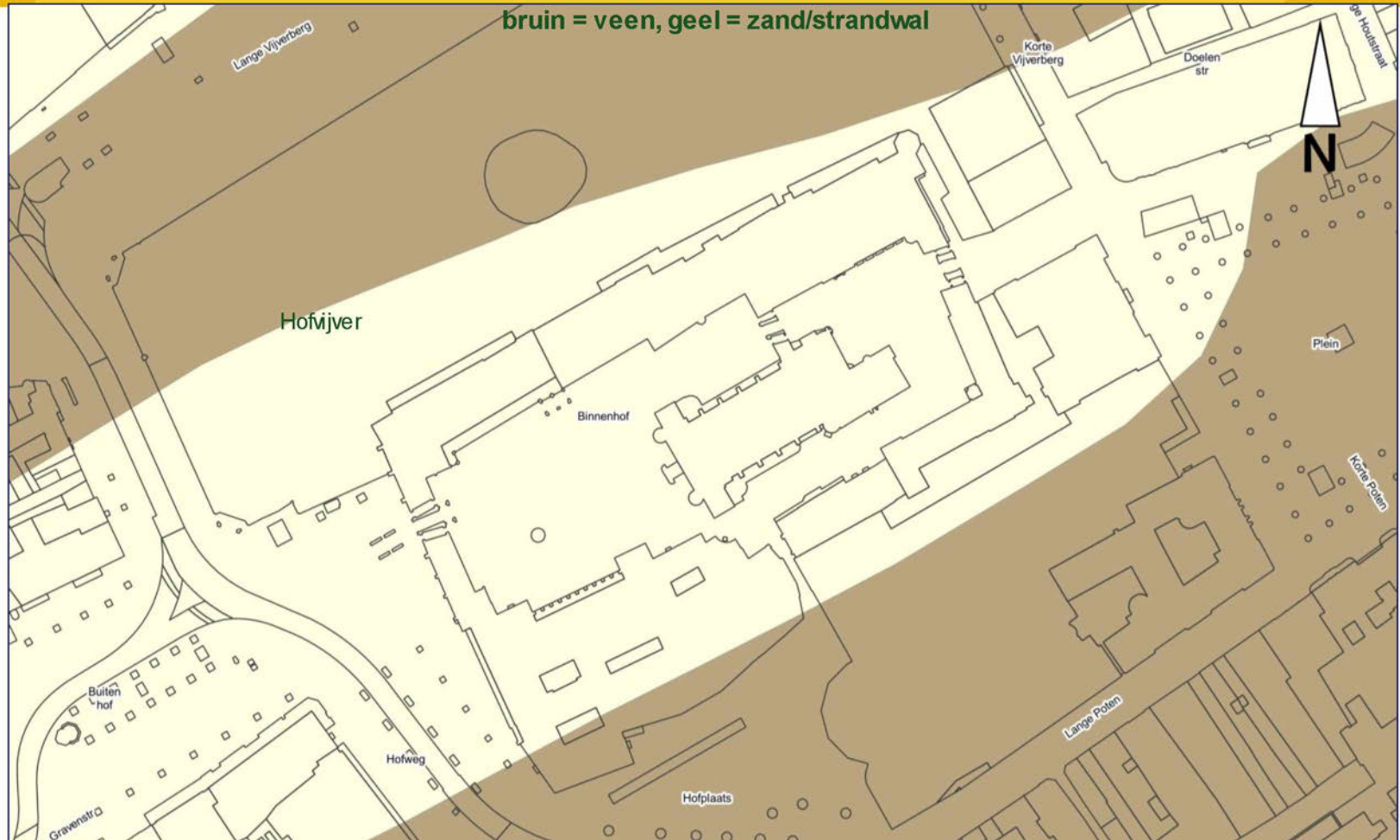
Galerij Eerste Kamer:

- funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw en vondst protosteengoed kan
- massieve fundering traptoren, late 14de eeuw

Raad van State:

- funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw
- kademuur, late 13de / vroege 14de eeuw
- kelder 17de eeuw

Binnenhof en omgeving op uitsnede geologische kaart van Den Haag

Geologische ontwikkeling van het kustgebied

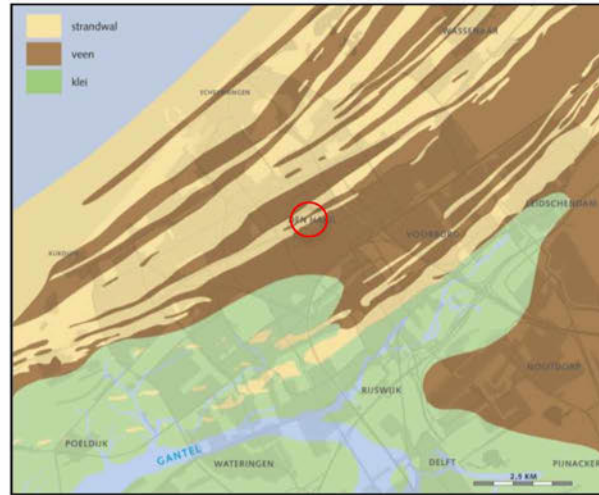
3800
v. Chr.

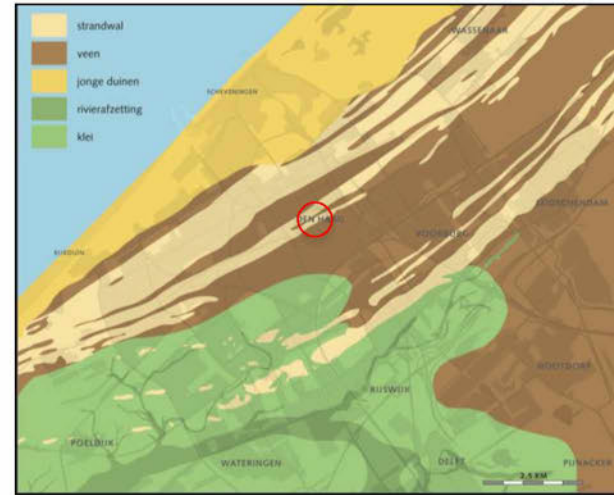
2000
v. Chr.

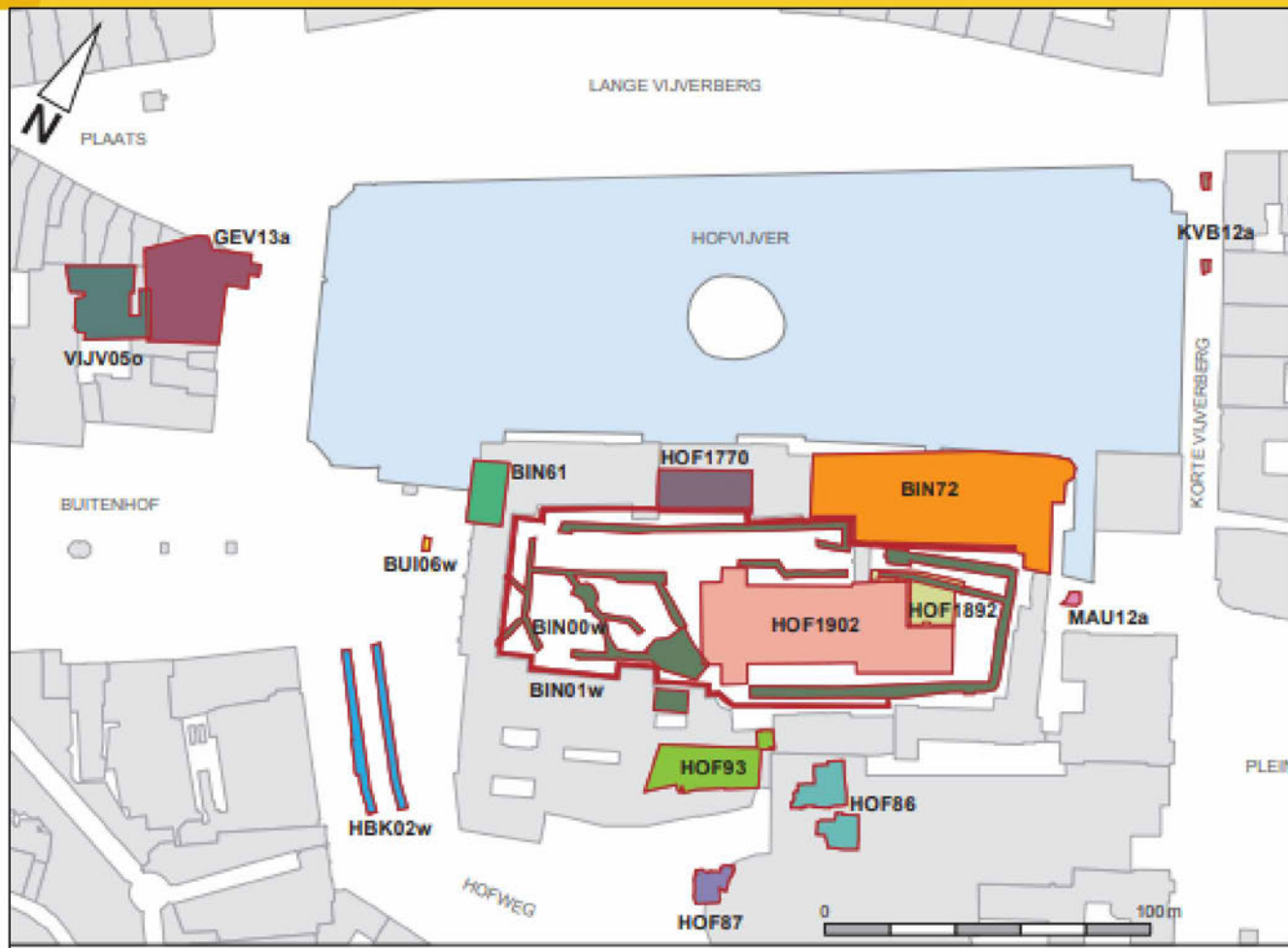
1000
v. Chr.

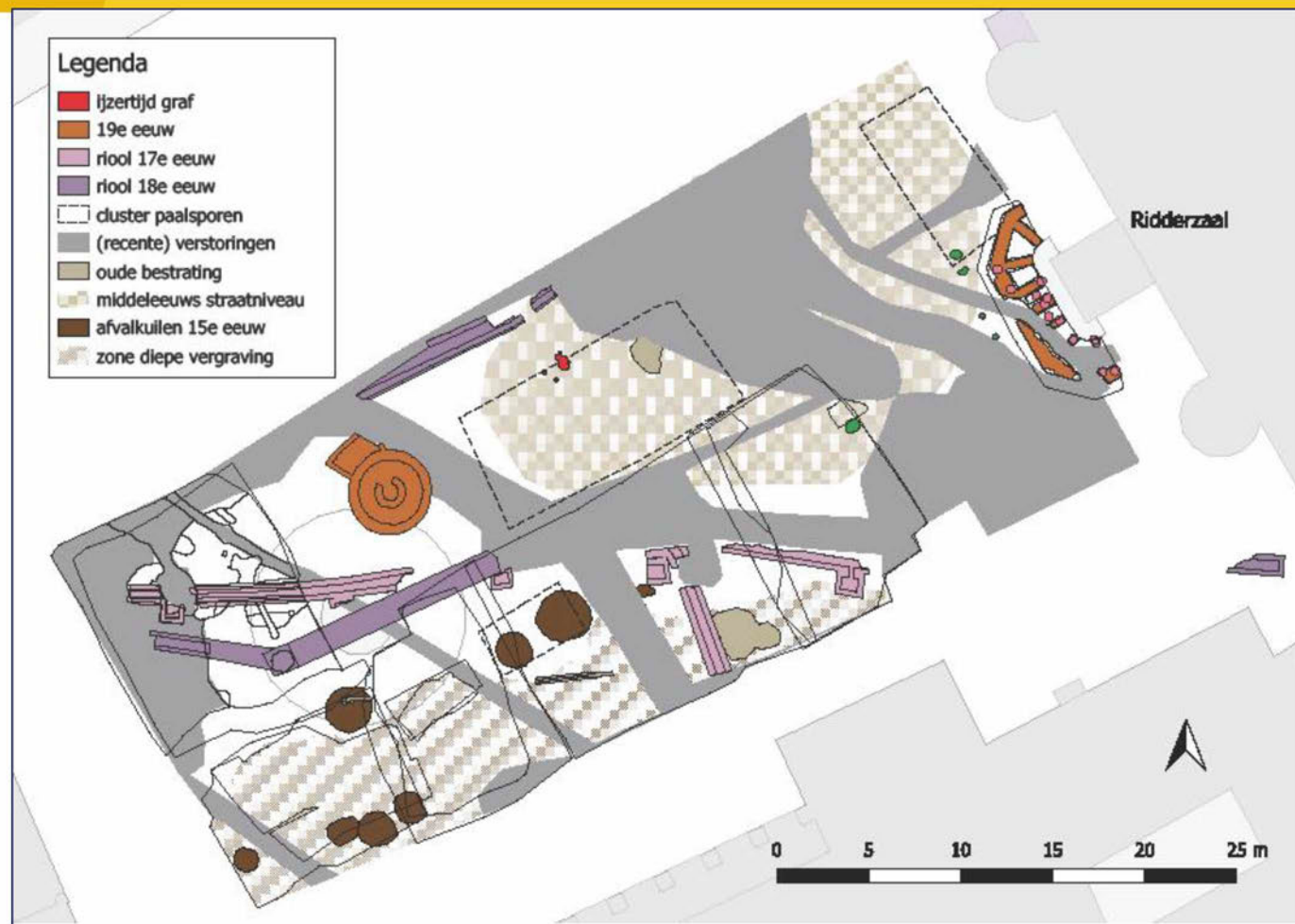
1500
n. Chr.

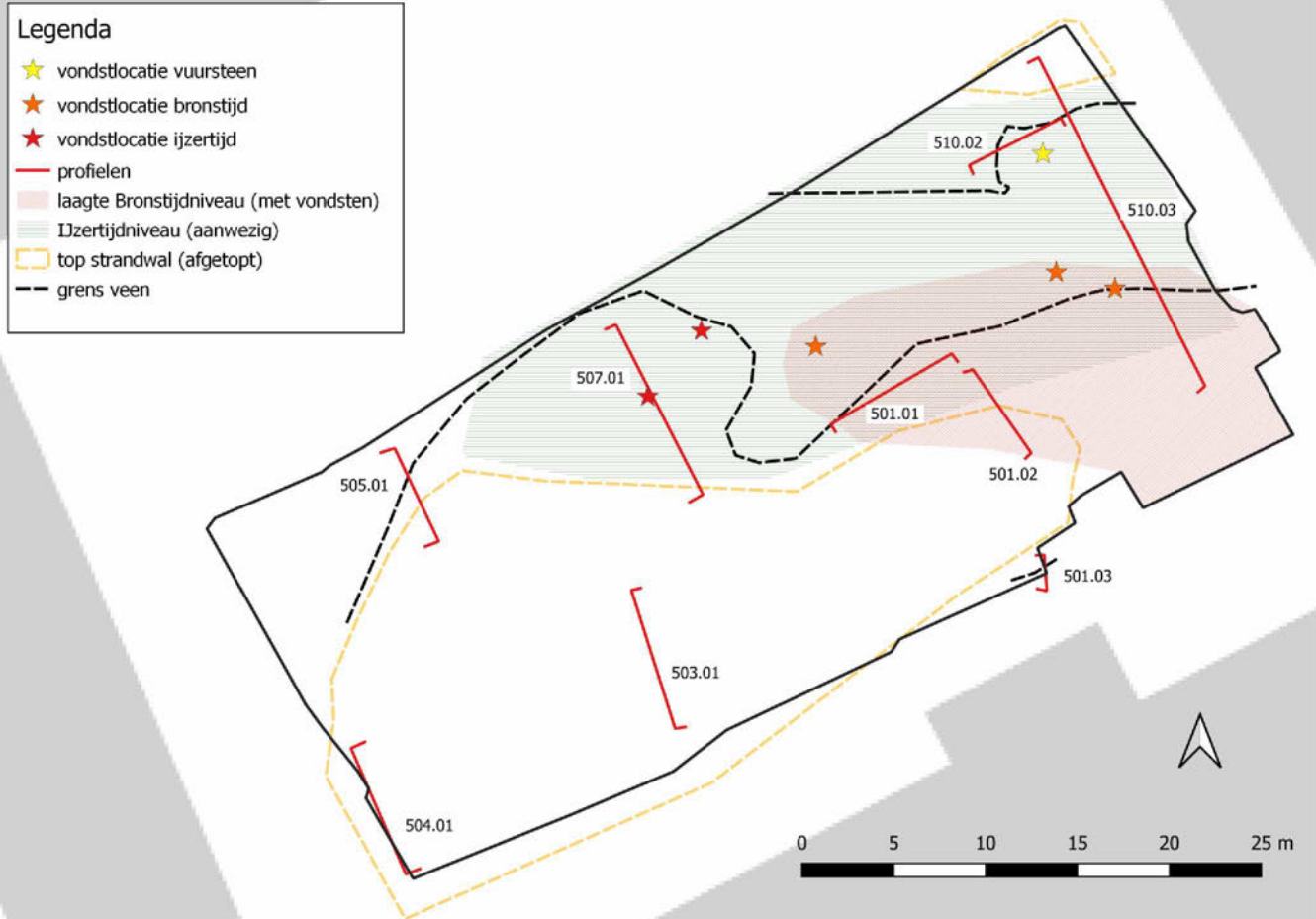
Overzicht van onderzoek voorafgaand aan de Binnenhof renovatie

Opgraving voorhof: overzicht sporen en structuren

Opgraving voorhof: situering en vondstlocaties Bronstijd en ijzertijd

Profiel bodemopbouw op het voorhof

Handgevormd aardewerk Bronstijd en vuursteen

Crematierresten ijzertijd (en blijf collega's)

Crematierresten ijzertijd

Kuilen, 15de eeuw

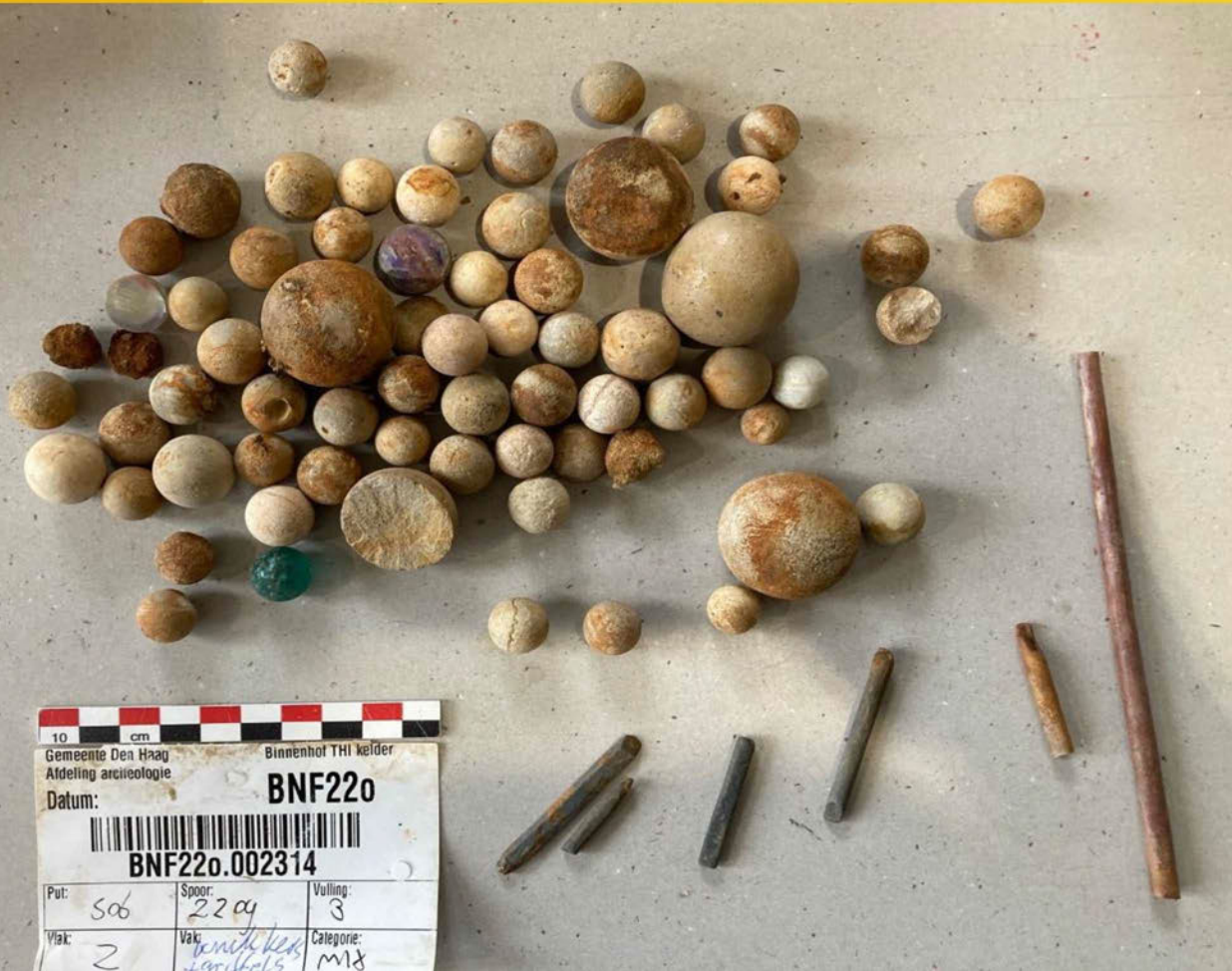
Riool uit tijd van Napoleon (circa 1790-1809)

Vondsten uit riool Napoleontische tijd

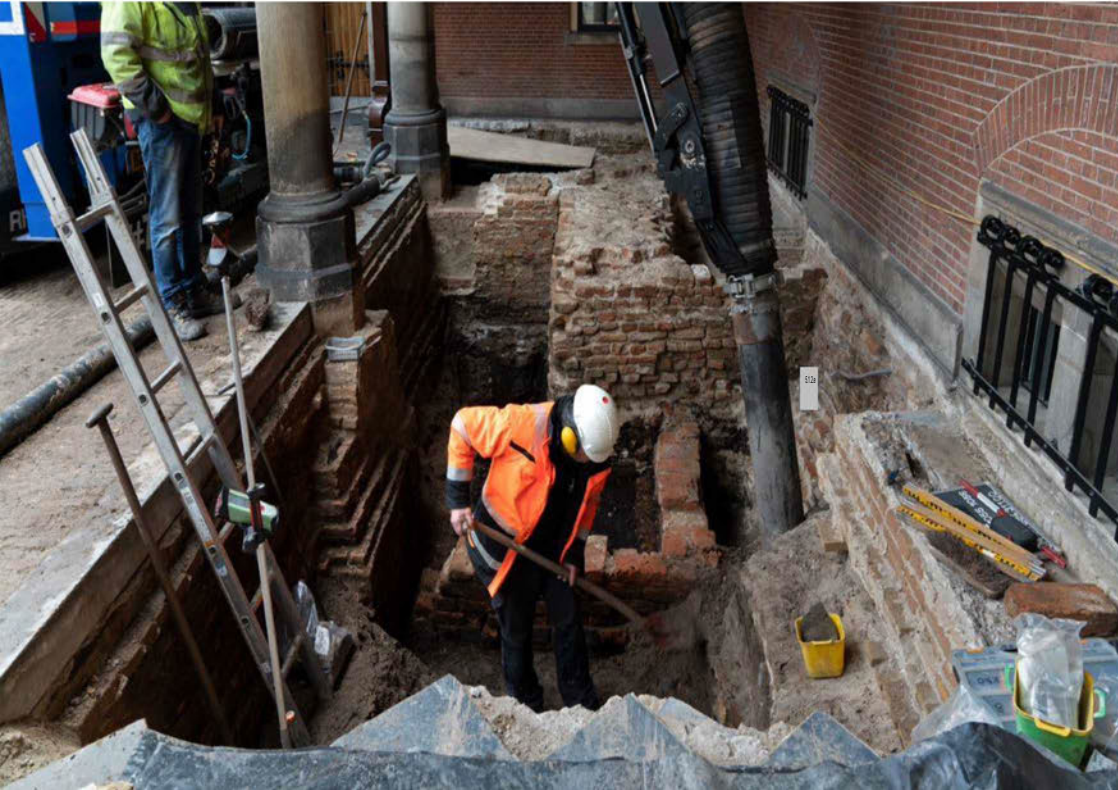
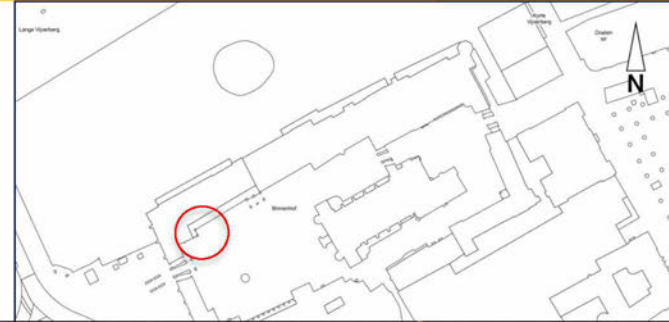
Vondsten uit riool Napoleontische tijd

- stenen en glazen knikkers
- schrijfgriffels
- steelfragmenten van kleipijpen

Funderingsonderzoek galerij Eerste Kamer

- Funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw
- Fundering traptoren, late 14de eeuw

Galerij Eerste Kamer; vondst kannetje bij funderingsonderzoek

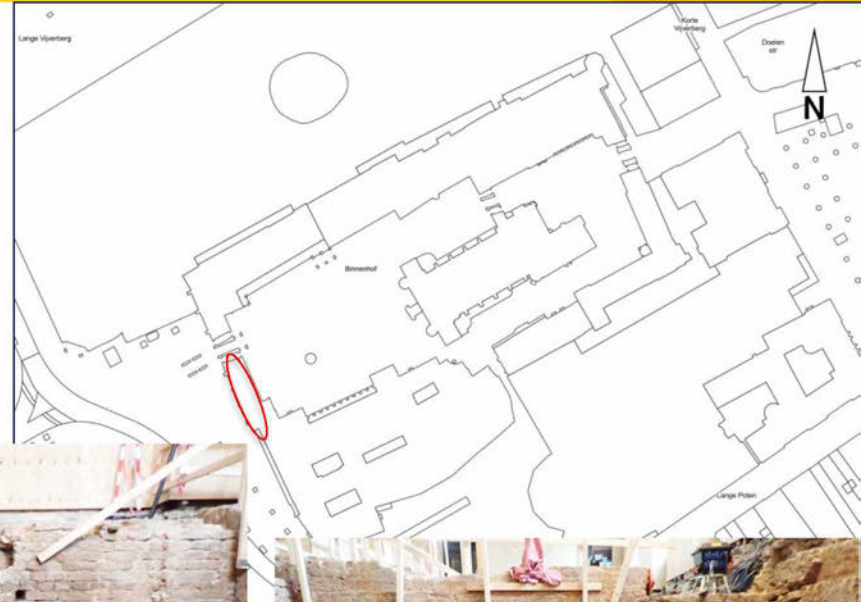

Proto-steengoed kan uit circa 1270/1280, bouwoffer (?)

Funderingsonderzoek Raad van State

- Funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw
- Kademuur, late 13de / vroege 14de eeuw
- Kelder 17de eeuw

Kelder gezien vanuit het zuiden

Raad van State: kelder 17 de eeuw

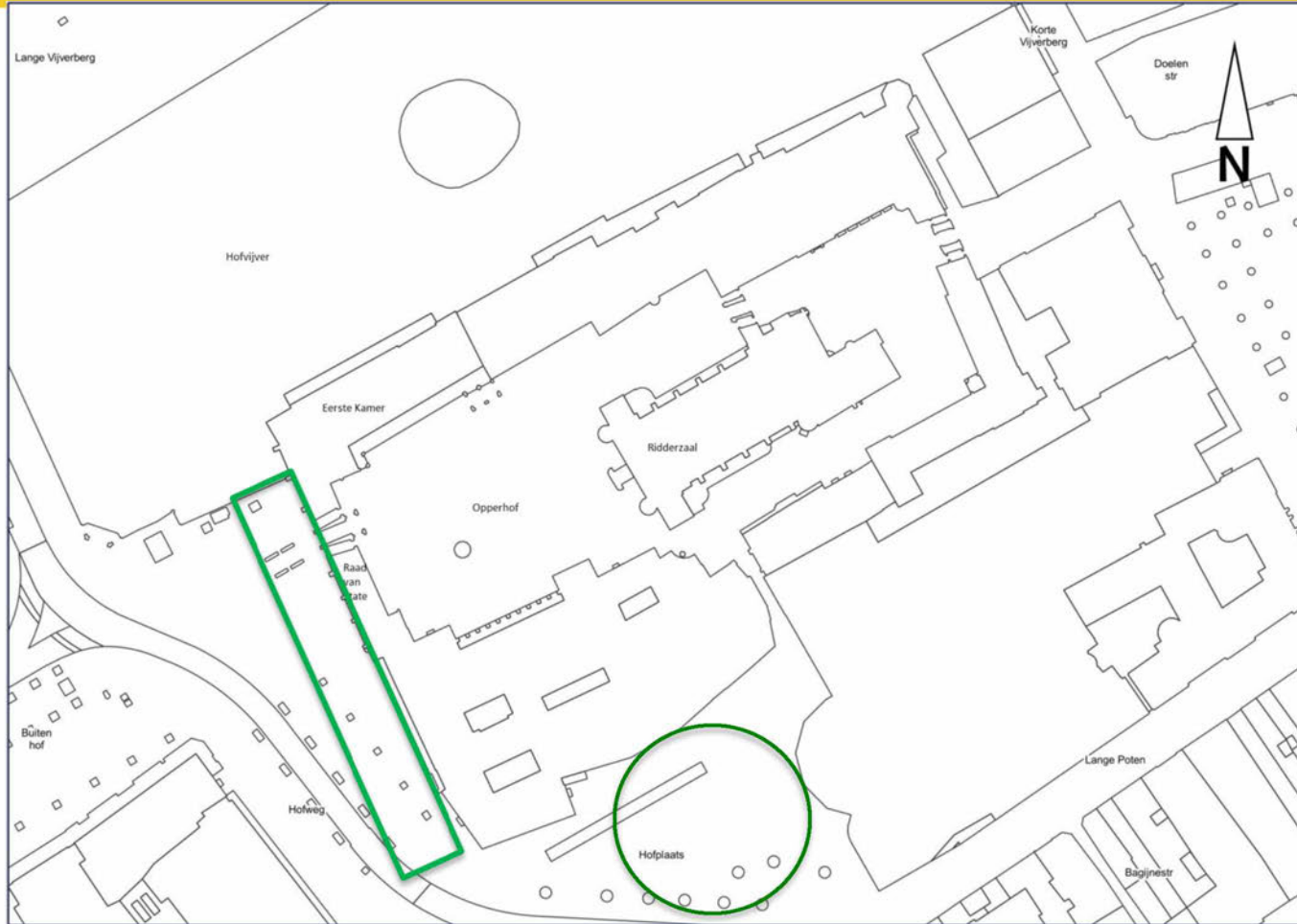
Historiserende impressie oudste fase Binnenhof, door C.H. Peters

Vormgeving en ontwerp:

5.1.2.e

Toekomstig onderzoek: gracht en nieuwe entree Tweede Kamer

From: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Sent on: 5.1.2.e 21, 2021 6:53:58 PM
To: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>;
5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e @TG.NL; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@cie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@cie.nl>;
5.1.2.e @karresenbrands.nl; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e
van <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e
van <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e @cie.nl; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@karresenbrands.nl>; 5.1.2.e
de <5.1.2.e@tweedekamer.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>
Subject: Hofplaats overleg 21-06; hoofdpunten + vervolgafspraken

Beste mensen,

Hierbij de belangrijkste punten van het overleg van vanmorgen met vervolgafspraken:

Buiten reikwijdte

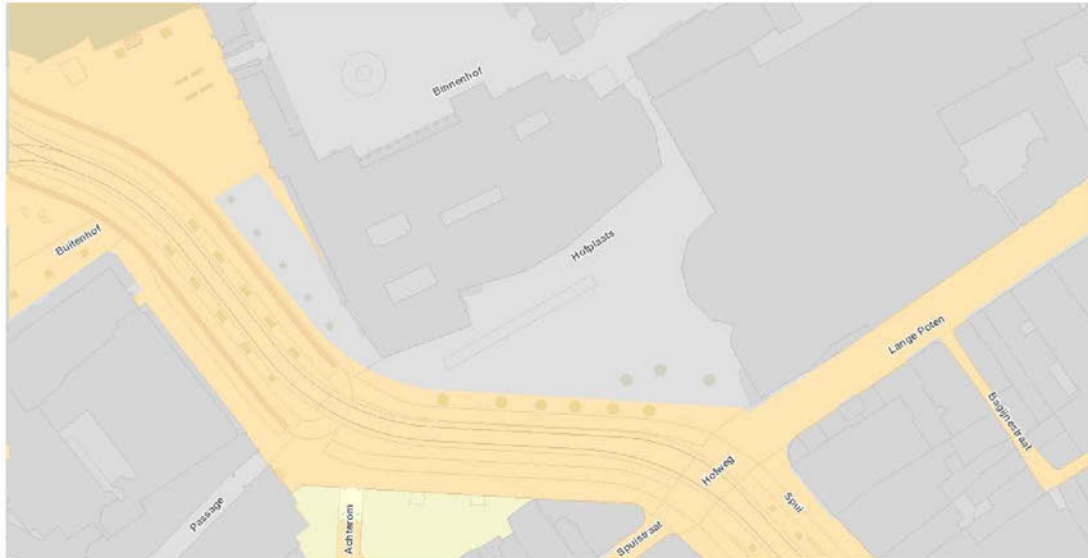
Ontwerp Hofplaats

K&B en Architecten Cie laten zien dat het aantal actief te kappen bomen door aanpassen van de ondergrondse omloop iets kan worden gereduceerd. Dat is een goede oefening die ook zeker bruikbaar is in de communicatie. Blijft een punt dat de minst slechte bomen actief zullen worden gekapt en dat de slechtste bomen juist blijven staan en vervangen worden op diezelfde plek als ze omvallen. Alleen met minder scanstraten zouden nog meer bomen gespaard kunnen worden maar dat past niet in het PvE (5.1.2.e benadrukt dat). Daarom nu inzet op communicatie. Verder vooral werken aan een ijzersterk eindbeeld met Hof van Albemarle erbij. Rekening houden metj:

- Plantafstand tot de gevel van minimaal 7 meter voor bomen van de eerste grootte
- Standaard doorwortelbare ruimte per grootte boom levert gemeente aan K&B aan
- Ondergrond in beeld brengen, niet alleen voor de bomen maar ook voor kabels en leiding trace's (trace's mee ontwerpen)
- Trafo is een wens van de gemeente om te integreren op de Hofplaats (specificatie stuurt 5.1.2.e naar 5.1.2.e)

- Looproutes en routes in het algemeen (logistiek en gebruik van het plein), optimum ontwerpen tussen doorstromen, kriskras bewegingen en verblijven
- Beveiliging apart op de agenda 1-7 in het overleg dat 5.1.2.e organiseert
- Onderstaande de eigendomssituatie relevant wie formeel van welke boom is

We spreken af dat het ontwerp van de Hofplaats terugkomt in de Buitenruimte-overleggen die 5.1.2.e organiseert.

Buiten reikwijdte

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e@denhaag.nl
Wanneer: 13:00 - 14:30 21 juni 2021
Onderwerp: Vervolgssessie Hofplaatst
Locatie: Microsoft Teams-vergadering

15 juni 2021:

Beste genodigde,

Op verzoek van 5.1.2.e plan ik dit overleg in. Dit overleg zal gaan over het project Renovatie Binnenhof onderdeel Hofplaats.

Genodigden:

- 5.1.2.e – Gemeente Den Haag
- 5.1.2.e – Gemeente Den Haag
- 5.1.2.e - Gemeente Den Haag
- 5.1.2.e – Gemeente Den Haag
- 5.1.2.e – Gemeente Den Haag
- 5.1.2.e van 5.1.2.e – Gemeente Den Haag
- 5.1.2.e – De Architecten Cie
- 5.1.2.e - De Architecten Cie
- 5.1.2.e - De Architecten Cie
- 5.1.2.e 5.1.2.e Tweede Kamer der Staten-Generaal
- 5.1.2.e Rijksvastgoedbedrijf
- 5.1.2.e van 5.1.2.e Rijksvastgoedbedrijf
- 5.1.2.e 5.1.2.e Rijksvastgoedbedrijf
- 5.1.2.e Konijnenburg- Rijksvastgoedbedrijf
- 5.1.2.e 5.1.2.e – Rijksvastgoedbedrijf

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Projectmanagement Den Haag

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Gemeente Den Haag

Microsoft Teams meeting

Neem deel via uw computer of mobiele app

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

[Meer informatie](#) | [Opties voor vergadering](#)

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Sent: Mon, 16 May 2022 15:04:09 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: Re: Artikel in Kamerbode

Dankjewel!

Buiten reikwijdte

5.1.2.e

[Outlook voor iOS](#) downloaden

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Verzonden: 5.1.2.e 16, 2022 1:54:45 PM
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Onderwerp: RE: Artikel in Kamerbode

Buiten reikwijdte

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows

Van: 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 10 mei 2022 13:11
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: FW: Artikel in Kamerbode

Voor de liefhebbers,
hier een artikeltje (op p. 8 en 9) in het blad van de Tweede Kamer over het archeologisch onderzoek op het Binnenhof.
Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>
Verzonden: dinsdag 10 mei 2022 12:50
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Onderwerp: Artikel in Kamerbode

Dag 5.1.2.e

Nogmaals dank voor je medewerking aan het artikel, we zijn er erg blij mee. Hierbij stuur ik je de digitale versie van de Kamerbode, zie pagina 8-9. Ik zie dat de eindredactie de schrijfwijze van het Rijksvastgoedbedrijf heeft aangehouden wat betreft je naam (5.1.2.e), excuus!

Vind je het leuk om ook een papieren versie te ontvangen? Laat het even weten, dan stuur ik er eentje naar de Tempel op.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Stafdienst Communicatie
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

M 5.1.2.e

From: "5.1.2.e"
Sent: Mon, 27 Feb 2023 12:35:17 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: Re: lijst voor presentatie Plaats 22
Attachments: Vondsten voor tentoonstelling RVB.xlsx
Categories: Afhandelen

Hallo 5.1.2.e
Dit is een (zeer) voorlopige lijst... er staat een kolom met foto-bestandsnamen in. Die foto's komen via WeTransfer
Downloadlink

5.1.2.e
Excuus voor m'n late reactie
[Met vriendelijke groet,](#)
5.1.2.e
[Afdeling Archeologie & NME](#)
[algemeen nummer: 070 3536639](#)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

Verzonden: vrijdag 24 februari 2023 14:31

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OPI! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo, 5.1.2.e

Bedankt voor je bericht, fijn dat je me op de hoogte houdt. Toch de voorzichtige vraag: is het eventueel mogelijk om al een deel van de lijst te ontvangen (in concept), om ons een globaal beeld te kunnen vormen van de objecten in relatie tot de beschikbare ruimte en ons ontwerp van de expositie?

Alvast hartelijk dank voor je moeite.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven
Directie Transacties & Projecten
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag
Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e
M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl
W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Verzonden: vrijdag 24 februari 2023 13:18

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @Rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @rijksoverheid.nl>

Onderwerp: Re: lijst voor presentatie Plaats 22

Beste 5.1.2.e

Ik was toch nog wat te optimistische: het gaat helaas niet meer lukken om deze week de lijst af te ronden; die wordt in de loop van volgende week afgemaakt.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Afdeling Archeologie & NME

algemeen nummer: 070 3536639

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @Rijksoverheid.nl>

Verzonden: dinsdag 21 februari 2023 13:22

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Heel fijn, 5.1.2.e
bedankt voor je
snelle reactie.

Ik zie de lijst tegemoet en spreek daarna 5.1.2.e graag.

Vanuit praktisch oogpunt geef ik alvast aan dat ik van 13 t/m 24 maart met vakantie ben. Mijn collega 5.1.2.e is dan jullie (of voor 5.1.2.e) het aanspreekpunt, maar we zullen met 5.1.2.e zowiezo onze rolverdeling doorspreken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven

Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e

M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl

W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 21 februari 2023 13:18

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @Rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Onderwerp: Re: lijst voor presentatie Plaats 22

Oké, dank voor je reactie.

De lijst wordt nu opgetuigd, die hoop ik deze week aan je te sturen. 5.1.2.e (cc) neemt daarna contact met je op.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Afdeling Archeologie & NME

algemeen nummer: 070 3536639

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @Rijksoverheid.nl>

Verzonden: maandag 20 februari 2023 17:21

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e

Bedankt nog voor je positieve bericht over de voorwerpen voor het Informatiecentrum aan de Plaats.

Wat betreft je vraag over de invulling van de verhalen, willen we jullie het verzoek doen om vanuit jullie expertise de meest interessante objecten m.b.t. het Binnenhof op de lijst te zetten. Wat ons betreft organiseren we vervolgens dat jullie z.s.m. kennismaken met de ontwerpers van de expositie voor nadere afspraken.

We zien je bericht graag tegemoet, alvast bedankt voor jullie moeite.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchiven
Directie Transacties & Projecten
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag
Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e
M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl
W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 15 februari 2023 10:19

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: lijst voor presentatie Plaats 22

Hallo 5.1.2.e

Tbv de presentatie in de kelder is een lijst van voorwerpen in de maak; als het goed is wordt die volgende week naar je verstuurd.

Voor tekstuele invulling van 'onze' verhalen is het wellicht handig om iets meer te weten over de evt. randvoorwaarden (zijn er onderwerpen waar we op aan kunnen haken? wat is het max. aantal woorden? etc.)

Een preview van de opzet van de presentatie kan voor ons wel nuttig zijn; dan hebben we misschien een beter beeld van wat van ons wordt verwacht)

Sinds 1 feb. hebben wij een nieuwe medewerker Marketing & Events: 5.1.2.e Zij zal binnenkort de centrale communicatie op zich nemen.

ik hoop dat jullie hiermee uit de voeten kunnen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Voorwerp	Periode	Vondstnummer	Vondstlocatie	Oud onderzoek	Nieuw onderzoek	foto naam/nr.	Boek	Locatie
schaats, hout en ijzer	14de-15de eeuw	HOF86-95.12	hofgracht	x		HOF86_95_12IMG_0014.png	HOP19 - p. 274 /5	5.1.2.e
vloertegeltjes als mozaiek te leggen	eind 13de -15de eeuw	divers! BNF22o.002477/BND21a.000125/BND21a.000139/BND21a.000140/BND21a.000149/	voorhof/	x	x	TegelsPlavuizenHOF86.png	HOP19 - p. 294	
					x	Binnenhof_breuktegeltjes.jpg		deze tegeltjes dus ook?
drinkkan als bouwoffer	eind 13de eeuw	BND21a.0001264	bij fundering		x	BND21a_264IMG_0065.jpg		Bij 5.1.2.e op bureau
bouwfragmenten- vermoedelijk Hofkapel	19de eeuw	?	leeghalen afgesloten kelder EK		x			bij 5.1.2.e in krat
uniformknopen kweekelingen (militairen)	begin 19de eeuw	hof93-216.112	hofgracht	x	x	KnoopKweekelingen.png	HOP19 - p. 281	
uniformknopen kweekelingen (militairen)	begin 19de eeuw	BNF22o.002303	voorhof		x		nvt	
dakleien met ingekraste tekeningen	14de-19de eeuw	hof86.95.17/95.18/144.22 en BN???	hofgracht/	x	x	DakleienHOF86.png	HOP19 - 290-292	
daklei met ingekraste tekening			Binnenhof			Daklei_BND21a_P5312614.JPG		
jacobakannen	14de-15de eeuw	hof93-???	onder hofpoort/	x		Jacobakan_SPU12o_jakobakannenIMG_0081.jpg		
2 complete jacobakannen	13e-14e eeuw	BNF22o.002069	voorhof		x		nvt	
1 complete jacobakan	13e-14e eeuw	BNF22o.002248 of BNF22o.002302	voorhof		x		nvt	
gietmal voor riembeslag, leiste	15de eeuw	hof87-??	bij Spuipoort	x		GietmalHOF87.png	HOP19 - p 298-299	
mineraalwaterflessen met inkt	19de eeuw	hof98	hofvijver	x		Mineraalwaterflessen-met-inkt_Hofvijver.png	HOP19 - p.295	
haardstenen	16de eeuw	hof86 14,5/146.3 en BN???	zuidzijde hof/	x	x	HaardstenenHOF86.png	HOP19 - p. 293	
pruikenkrullers	17de -18de eeuw	hof93-216.11 en 216.108	hofgracht	x		pruikenkrullersHOF93.png	HOP19 - p. 289	
kolfslof(fen)	17de -18de eeuw	hof86-144.3	hofgracht	x		Kolfslof-HOF86.png	HOP19 - p. 274-276	
kloostermop	13/14de eeuw		bij ridderzaal		x	KloostermopWiki.png		
restauratie kloostermop met stempel	19de eeuw	BND21a.000305	bij ridderzaal		x			
kloostermoppen	13e-14e eeuw	BND21a.000017/BND21a.000017/BND21a.000024./BND21a.000086/ BND21a.000188/BND21a.000187 en nog veel meer.... Ergens liggen er ook nog een stuk of 6 voor educatieve doeleinden	galerij eerste kamer		x		nvt	
3x kloostermop met brandsporen	13e-14e eeuw	BND21a.000099						
Sleutel	?	?	voorhof		x	sleutel_BNF22o-2126.jpg	nvt	bureau 5.1.2.e
inhoud van riool (knikkers/griffels/knopen/munten etc.)	18e tot 19e eeuw	divers! BNF22o.002328/BNF22o.002327/BNF22o.002326/BNF22o.002322/BNF22o.002321 t/m BNF22o.002317/ en BNF22o.002309 t/m BNF22o.002315	voorhof		x		nvt	vondstverwerking
muntje/haakje/ornamentje	?	BNF22o.002140	voorhof		x		nvt	
Grote natuurstenen bol (ornament?)	?	BNF22o.002356	voorhof		x		nvt	
traptrede van Ardenner hardsteen	14e eeuw/15de	?	galerij eerste kamer		x		nvt	staat in gang achter werkruimte van 5.1.2.e bij alle zakjes in de kast
Heel veel visresten uit monsters	14e-17e eeuw?!?!?	vraag aan ties	voorhof		x		nvt	
glazen lens	?	BND21a.000051	grachtvulling		x	Lens_BND21.jpg	nvt	bureau 5.1.2.e
porcelein met goudverf	?	BND21a.000052	grachtvulling		x	PorceleinGoudverf_BND21a-P5312605.jpg	nvt	
naaldenkoker	?	BND21a.000050	grachtvulling		x	Naaldenkoker-BND21_P5312609.jpg	nvt	bureau 5.1.2.e
benen haak	?	BND21a.000053	grachtvulling		x	BenenHaak-BND21.jpg	nvt	
mooi beslagje van brons/koper? (versierde wijzer van een klok?)	?	BND21a.000115	op de straat bij binnenplaats		x	wijzer van klok-BND21.jpg	nvt	!!: lijken mij geen wijzers (niet die op deze foto iig)
zalfpotje porcelein	?	BND21a.000397	grachtvulling		x		nvt	
Duit Stad Utrecht 1791	18e eeuw	BND21a.000438	hofweg		x		nvt	
loden zegel	?	BND21a.000457	grachtvulling		x		nvt	
Zilveren/koperen munten?!	?	?	div		x		nvt	Bij 5.1.2.e op bureau
Bouwfragmenten Raad van State	tot 1900	BNH22a.001068/BNH22a.001039/BNH22a.001033	kelder raad van state		x		nvt	
schoengesp?		?			x	Binnenhof_schoengesp.jpg		
pijlpunt kruisboog?		BNF22o.002312	grachtvulling (?)		x			
puntbeschermer?		BNF22o.002312	grachtvulling (?)		x	Binnenhof_puntbeschermer.jpg		

merkloodje?		BNF22o.002312	grachtvulling (?)		x	Binnenhof_merkloodje.jpg		
faience bord	17e eeuw	HOF86 181.67				Faience schotel 17e eeuw HOF86 181.67.jpg		
Fles glas wijnfles	17e/ 18e eeuw	HOF98 1.1						
Steengoed kan met wapens	16e eeuw	HOF86 137.2						
Jacobakan	16e eeuw	HOF86 100.4						
Jacobakan	16e eeuw	HOF86 95.3						
Jacobakan	16e eeuw	HOF86 48.3						
Hardsteen met leeuw	16e eeuw	HOF86 96.1						

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>
Sent: Tue, 28 Feb 2023 19:12:13 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Subject: RE: lijst voor presentatie Plaats 22
Categories: In afwachting van

LET OP! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

5.1.2.e

Bedankt voor je bericht. Het lijkt ons ook goed om binnenkort kennis te maken, we nodigen je graag uit op de Plaats, zodat je de ruimten ook kunt zien.

Ik stuur je donderdag een voorstel met data voor volgende week, daarna ben ik even uit de lucht i.v.m. vakantie (13 t/m 25 maart).

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven

Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e
M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl
W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: dinsdag 28 februari 2023 08:57
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

Goedemorgen 5.1.2.e

Ik zag dat 5.1.2.e een lijst heeft aangeleverd. Misschien is het sowieso een idee dat ik even kom kennismaken en kijken bij de locatie?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e

5.1.2.e Den Haag

www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

Verzonden: dinsdag 21 februari 2023 13:22

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Heel fijn, 5.1.2.e
bedankt voor je

snelle reactie.

Ik zie de lijst tegemoet en spreek daarna 5.1.2.e graag.

Vanuit praktisch oogpunt geef ik alvast aan dat ik van 13 t/m 24 maart met vakantie ben. Mijn collega 5.1.2.e is dan jullie (of voor 5.1.2.e) het aanspreekpunt, maar we zullen met 5.1.2.e zowiezo onze rolverdeling doorspreken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven
Directie Transacties & Projecten
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag
Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG
.....

T 5.1.2.e

M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl

W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 21 februari 2023 13:18

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: Re: lijst voor presentatie Plaats 22

Oké, dank voor je reactie.

De lijst wordt nu opgetuigd, die hoop ik deze week aan je te sturen. 5.1.2.e (cc) neemt daarna contact met je op.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Afdeling Archeologie & NME

algemeen nummer: 070 3536639

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

Verzonden: maandag 20 februari 2023 17:21

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e

positieve bericht over de voorwerpen voor het Informatiecentrum aan de Plaats.

Bedankt nog voor je

Wat betreft je vraag over de invulling van de verhalen, willen we jullie het verzoek doen om vanuit jullie expertise de meest interessante objecten m.b.t. het Binnenhof op de lijst te zetten. Wat ons betreft organiseren we vervolgens dat jullie z.s.m. kennismaken met de ontwerpers van de expositie voor nadere afspraken.

We zien je bericht graag tegemoet, alvast bedankt voor jullie moeite.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven

Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e

M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl

W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 15 februari 2023 10:19

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: lijst voor presentatie Plaats 22

Hallo 5.1.2.e

Tbv de presentatie in de kelder is een lijst van voorwerpen in de maak; als het goed is wordt die volgende week naar je verstuurd.

Voor tekstuele invulling van 'onze' verhalen is het wellicht handig om iets meer te weten over de evt. randvoorwaarden (zijn er onderwerpen waar we op aan kunnen haken? wat is het max. aantal woorden? etc.)

Een preview van de opzet van de presentatie kan voor ons wel nuttig zijn; dan hebben we misschien een beter beeld van wat van ons wordt verwacht)

Sinds 1 feb. hebben wij een nieuwe medewerker Marketing & Events: 5.1.2.e Zij zal binnenkort de centrale communicatie op zich nemen.

ik hoop dat jullie hiermee uit de voeten kunnen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 2 Mar 2023 14:34:06 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: Binnenhof presentatie Plaats22
Categories: Belangrijk!

Hi 5.1.2.e
dit is dus de (voelopig) definitieve lijst
 [Vondsten voor tentoonstelling RVB-defLijst.xlsx](#)
de knalgele velden behoeven nog invulling (vnl vondstnummer of soms ontbreekt een foto), maar is nu ws nog niet belangrijk.
sommige items zijn aardiger als 'groep' en/of staan samen op een foto; die regels hebben dan steeds een gezamenlijk kleurtje
NB er is een kolom 'Oud onderzoek' (jaren 80/90) en een 'Nieuw onderzoek' (renovatie v.a 2020)
er is ook een kolom 'foto naam/nr'; de corresponderende foto's staan hier:
 [fotos tbv lijst](#)
grtn,
5.1.2.e

Voorwerp	Periode	Vondstnummer	Vondstlocatie	Oud onderzoek	Nieuw onderzoek	foto naam/nr.	Boek
schaats, hout en ijzer	14de-15de eeuw	HOF86-95.12	hofgracht	x		HOF86_95_12IMG_0014.png	HOP19 - p. 274 /5
vloertegeltjes als mozaiek te leggen	eind 13de -15de eeuw	divers! BNF22o.002477/BND21a.000125/BND21a.000139/BND21a.000140/BND21a.000149/	voorhof/	x	x	TegelsPlavuizenHOF86.png + Binnenhof_breuktegeltjes.jpg	HOP19 - p. 294
drinkkan als bouwoffer	eind 13de eeuw	BND21a.0001264	bij fundering		x	BND21a_264IMG_0065.jpg	
uniformknopen kweekelingen (militairen)	begin 19de eeuw	HOF93-216.112	hofgracht	x	x	KnoopKwekelingen.png	HOP19 - p. 281
uniformknopen kweekelingen (militairen)	begin 19de eeuw	BNF22o.002303	voorhof		x		nvt
dakleien met ingekraste tekeningen	14de-19de eeuw	HOF86.95.17/95.18/144.22 en BN???	hofgracht/	x	x	DakleienHOF86.png + Daklei_BND21a_P5312614.JPG	HOP19 - 290-292
gietmal voor riembeslag, leiste	15de eeuw	HOF87-??	bij Spuiport	x		GietmalHOF87.png	HOP19 - p 298-299
mineraalwaterflessen met inkt	19de eeuw	HOF98	hofvijver	x		Mineraalwaterflessen-met-inkt_Hofvijver.png	HOP19 - p.295
haardstenen	16de eeuw	HOF86 14,5/146.3 en BN???	zuidzijde hof/	x	x	HaardstenenHOF86.png	HOP19 - p. 293
pruikenkrullers	17de -18de eeuw	HOF93-216.11 en 216.108	hofgracht	x		pruikenkrullersHOF93.png	HOP19 - p. 289
kolfslof	17de -18de eeuw	HOF86-144.3	hofgracht	x		Kolfslof-HOF86.png	HOP19 - p. 274-276
kloostermop	13/14de eeuw		bij ridderzaal		x	KloostermopWiki.png (voorbeeld)	nvt
restauratie kloostermop met stempel	19de eeuw	BND21a.000305	bij ridderzaal		x		nvt
kloostermoppen	13e-14e eeuw	BND21a.000017/BND21a.000017/BND21a.000024./BND21a.000086/ BND21a.000188/BND21a.000187 en nog veel meer.... Ergens liggen er ook nog een stuk of 6 voor educatieve doeleinden	galerij eerste kamer		x		nvt
3x kloostermop met brandsporen	13e-14e eeuw	BND21a.000099					
Sleutel	?	BNF22o.22126	voorhof		x	sleutel_BNF22o-2126.jpg	nvt
inhoud van riool (knikkers/griffels/knopen/munten etc.)	18e tot 19e eeuw	divers! BNF22o.002328/BNF22o.002327/BNF22o.002326/BNF22o.002322/BNF22o.002321 t/m BNF22o.002317/ en BNF22o.002309 t/m BNF22o.002315	voorhof		x	BNF22o_div-knikkers-griffels-etc-P3013034.jpg	nvt
muntje/haakje/ornamentje	?	BNF22o.002140	voorhof		x	BNF22o_2140-P3013040.jpg	nvt
Heel veel visresten uit monsters	14e-17e eeuw?!?!?	vraag aan ties	voorhof		x		nvt
glazen lens	?	BND21a.000051	grachtvulling		x	Lens_BND21.jpg	nvt
porcelein met goudverf	?	BND21a.000052	grachtvulling		x	PorceleinGoudverf_BND21a-P5312605.jpg	nvt
naaldenkoker	?	BND21a.000050	grachtvulling		x	Naaldenkoker-BND21_P5312609.jpg	nvt
benen haak	?	BND21a.000053	grachtvulling		x	BenenHaak-BND21.jpg	nvt
mooi beslagje van brons/koper? (versierde wijzer van een klok?)	?	BND21a.000115	op de straat bij binnenplaats		x	wijzer van klok-BND21.jpg	nvt
zalfpotje porcelein	?	BND21a.000397	grachtvulling		x		nvt
Duit Stad Utrecht 1791	18e eeuw	BND21a.000438	hofweg		x		nvt
loden zegel	?	BND21a.000457	grachtvulling		x		nvt
Zilveren/koperen munten (div)	?	BNF22o_2126	div		x	BNF22o_2126_div.munten-P3013042.jpg	nvt
Zilveren munt		BND21a_71			x	BND21a_71_zilverenMunt-P3013035.jpg	nvt
schoengesp		?			x	Binnenhof_schoengesp.jpg	nvt
pijlpunt kruisboog		BNF22o.002312	grachtvulling (?)		x	BNF22o_2312_punt-pijl kruisboogP3013048	nvt
puntbeschermer v bajonet (of sabel?)		BNF22o.002312	grachtvulling (?)		x	Binnenhof_puntbeschermer.jpg	nvt
merkloodje		BNF22o.002312	grachtvulling (?)		x	Binnenhof_merkloodje.jpg	nvt
faience bord	17e eeuw	HOF86 181.67		x		Faience schotel 17e eeuw HOF86 181.67.jpg	
Fles wijnfles	17e/ 18e eeuw	HOF98 1.1		x		Fles glas 17e eeuw. HOF98 1.1 .jpg	
Steengoed kan met wapens	16e eeuw	HOF86 137.2		x		Kan steengoed met wapens. HOF86 137.2 16e eeuw.jpg	

Jacobakan	16e eeuw	HOF86 100.4	hofgracht	x		Jacoba kan steengoed HOF86 100.4.jpg + Jacoba kan HOF86 95.3.jpg + Jacoba kan HOF86 48.3.jpg + Jacobakan_SPU12o_jakobakannenIMG_0081.jpg (voorbeeld) (er zijn meer complete Jacobakannen: 6 a 10 stuks) en een hele berg fragmenten (oogt best aardig)	
Jacobakan	16e eeuw	HOF86 95.3	hofgracht	x			
Jacobakan	16e eeuw	HOF86 48.3	hofgracht	x			
Jacobakannen	14de-15de eeuw	HOF93-???	onder hofpoort/	x			
2 complete jacobakannen	13e-14e eeuw	BNF22o.002069	voorhof		x		nvt
1 complete jacobakan	13e-14e eeuw	BNF22o.002248 of BNF22o.002302	voorhof		x		nvt
Bord hout		HOF86 130.1	hofgracht	x		HOF86 130.1, 100.8 Houten borden.jpg	
Bord hout		HOF86 100.1	hofgracht	x			
Tol hout		HOF86 131.4	hofgracht	x		HOF86 131.4 Houten tol.jpg	
Theekom porselein		HOF86 181.39	hofgracht	x			
Theekom porselein		HOF86 181.26	hofgracht	x		HOF86.181.39, 26, 25 Theekommen porselein.jpg	
Theekom porselein		HOF86 181.25	hofgracht	x			
Schotel porselein		HOF86 181.22	hofgracht	x		HOF86 181.22, 23 Schotels porselein.jpg	
Schotel porselein		HOF86 181.23	hofgracht	x			
Schotel faience		HOF86 181.43	hofgracht	x		HOF86 181.43 Schotel faience 18e eeuw.jpg	
Theekom faience		HOF86 181.35	hofgracht	x			
Theekom faience		HOF86 181.37	hofgracht	x			
Theekom faience		HOF86 181.38	hofgracht	x		HOF86 181.35, 37, 38, 40, 42 Theekommen faience	
Theekom faience		HOF86 181.40	hofgracht	x			
Theekom faience		HOF86 181.42	hofgracht	x			
Haardsteen leeuw		HOF86 14.5		x		HOF86 14.5 Haardsteen leeuw.jpg	
Vloertegeltjes glazuur 9 stuks		HOF86 144.21		x		HOF86 144.21 Vloertegeltjes 13e eeuw.jpg	
Bord faience		HOF86 181.65	hofgracht	x			
Bord faience		HOF86 181.47	hofgracht	x		HOF86 181.65, 47, 48 Borden faience 17e 18e eeuw	
Bord faience		HOF86 181.48	hofgracht	x			
Kookpot grape	16e eeuw	HOF86 191.10		x		HOF86 191.10 Grape kookpot 16e eeuw.jpg	
Jacobakan	16e eeuw	HOF86 144.5		x		HOF86 144.5 Jacobakan 15e eeuw.jpg	
Kookpot grape groen glazuur	16e eeuw	HOF86 181.70	hofgracht	x		HOF86 181.70 Kookpot groen glazuur. 17e eeuw.jpg	
Vergiet	17e eeuw	HOF86 181.71	hofgracht	x		HOF86 181.71 Vergiet geel glazuur 17e eeuw.jpg	
Steelpan	17e eeuw	HOF86 181.76	hofgracht	x		HOF86 181.76 Steelpan aardewerk 17e eeuw.jpg	
Kookpot grape groenglazuur	17e eeuw	HOF86 181.69	hofgracht	x		HOF86 181.69 Kookpot 17e eeuw.jpg	
Kom bakje	17e eeuw	HOF86 181.17	hofgracht	x		HOF86 181.17 Drinkbakje 17e eeuw.jpg	
Vuurtest	17e eeuw	HOF86 181.78	hofgracht	x		HOF86 181.78 Vuurtestje 17e eeuw.jpg	
Drinkglas	18e eeuw	HOF86 181.95	hofgracht	x			
Drinkglas	18e eeuw	HOF86 181.97	hofgracht	x		HOF86 181.95, 97, 98 Drinkglazen 18e eeuw Drinkglazen.jpg	
Drinkglas	18e eeuw	HOF86 181.98	hofgracht	x			
Wijnfles	18e eeuw	HOF86 181.91	hofgracht	x		HOF86 181.91 Wijnfles 18e eeuw.jpg	
Fles	18e eeuw	HOF86 143.4		x		HOF86 143.4, HOF86 1.8 Flessen 18e eeuw.jpg	
Fles	18e eeuw	HOF86 1.8		x			
Flesje	18e eeuw	HOF86 1.12		x		HOF86 1.12 Glazen Flesjes 18e eeuw.jpg	
Flesje	18e eeuw	HOF86 143.1		x			
Tinnen bordje miniatuur		HOF86 137.3		x		HOF86 137.3 Tinnen bordje miniatuur.jpg	
Kraan stop brons		HOF87 48.1	spuipoort	x		HOF87 48.1 Kraan-stop brons.jpg	
Lepel tin		HOF93 216.50		x			
Lepel tin		HOF93 216.51		x		HOF93 216.187, 51, 50 Tinnen lepels 17e eeuw.jpg	
Lepel tin		HOF93 216.55		x			
Miniatuur tin		HOF93 216.6		x			
Miniatuur tin		HOF93 216.96		x		HOF93 216.6, 96, 187 Tinnen miniaturen.jpg	
Miniatuur tin		HOF93 216.187		x			
Pepermolen tin		HOF93 216.70		x		HOF93 216.70 Pepermolen tin 18e eeuw.jpg	
Vingerhoedjes		HOF93 216.88		x		HOF93 216.88 4 Vingerhoedjes 18e eeuw.jpg	
Uniformknoop		HOF93 216.112		x			
Uniformknoop		HOF93 216.80		x		HOF93 216.112, 80, 169, 170 Uniformknopen.jpg	
Uniformknoop		HOF93 216.169		x			
Uniformknoop		HOF93 216.170		x			
Stijgbeugel ijzer		HOF93 216.44		x		HOF93 216.44, 45 Stijgbeugel en ridderspoor ijzer.jpg	
Ridderspoor ijzer		HOF93 216.45		x			

Ornament gips /steen		BNH22a.1009			x	BNH22a_1009_ornament_P3013044.jpg	
Pijpenkoppen/stelen		BND21a.0049			x	BND21a_49_pijpen_P3013047.jpg	
Spelden		BND21a.0063			x	BND21a_63_spelden_P5312616.jpg	
ophang-haakje		BNF22o.2126			x	BNF22o_2126_haakje-P3013041.jpg	
(vis?)haakje		BNF22o.2013			x	BNF22o_2013_vishaakje-P3013038.jpg	
ellepijp van ooievaar		BNA19.....			x		

From: "5.1.2.e"

Sent: 7-3-2023 13:44:08

To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC:

Subject: Klimaatomstandigheden voor archeologische vondsten in vitrine

Attachments: Klimaatomstandigheden voor archeologische vondsten in vitrine.doc;

Ha 5.1.2.e

Hier mijn lijstje met de klimaat voorwaarden voor de vitrines in de Plaats 22.

Groet,

5.1.2.e

Samengevatte klimaatomstandigheden voor archeologische vondsten in vitrines.

Volgende materiaalsoorten,

-Keramik, glas, steen, bot.

-Leder, hout, textiel, touw, been, gewei, barnsteen, git.

bewaren onder de condities:

Relatieve luchtvochtigheid tussen 55% en 65% $\pm$ 5%

Temperatuur 15 °C $\pm$ 3 °C.

Volgende materiaalsoorten,

-Metalen.

bewaren onder de condities:

Relatieve luchtvochtigheid tot 30% $\pm$ 5%

Temperatuur 18 °C $\pm$ 3 °C.

Met name bij leder, hout, textiel, touw, been, gewei, barnsteen, git:

uv (licht) bescherming tegen verkleuring en veroudering, dit is mogelijk d.m.v. speciaal glas met uv coating.

Beperking van de duur van de expositie, en vermijden van direct zonlicht op de voorwerpen.

Het beste is als er een zo stabiel mogelijk binnenklimaat in de vitrine / expositie wordt gerealiseerd, dus het beperken van de fluctuaties van de luchtvochtigheid en de temperatuur.

Onze voorkeur gaat uit naar een vitrine (voor de metalen voorwerpen) die uitgevoerd is met een klimaatunit, een relatieve luchtvochtigheid regeling.

Voorbeeld; vitrinekast circa hxbxd 180x50x40 cm. Met glazen legplanken prijs circa € 3000/4000.

In deze vitrine kunnen ook andere materiaalsoorten getoond worden.

5.1.2.e

5.1.2.e

Afd. Archeologie, Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 8 Mar 2023 15:13:17 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: RE: vitrine voor presentatie Plaats 22
Categories: Afhandelen

Yes, dank je. Ik zal het morgen meenemen in het overleg met de dames.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e

5.1.2.e Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: woensdag 8 maart 2023 12:00
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: Re: vitrine voor presentatie Plaats 22

oja, de mogelijke leverancier had het teg 5.1.2.e over 3000 a 4000 euro...

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: woensdag 8 maart 2023 11:43
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: vitrine voor presentatie Plaats 22

Hi 5.1.2.e

Het leek mij en 5.1.2.e het handigst dat wij een offerte voor een vitrine regelen (offerte schijnt onderweg te zijn) mbt de tijdelijke opstelling op de begane grond.

Praktisch is als wij de offerte naar RVB sturen en dat zij hem dan bestellen, zodat ie meteen op Plaats 22 kan worden afgeleverd

Het kan ws ook goed dat die vitrine later naar hun kelder wordt verplaatst; dan moet er wel ruimte voor gereserveerd worden.

Wanneer de permanente in de kelder al geheel van vitrines is wordt voorzien (daar hebben we geen plan of plattegrond van gezien), moet iig de vitrine bestemd voor archeologica voldoen aan het lijstje eisen v 5.1.2.e

grtjs,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Sent: Thu, 9 Mar 2023 17:24:50 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Leuk dat we elkaar vanochtend hebben ontmoet!

Ik heb je toen mijn gegevens toegezegd, die vind je hieronder.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Communicatie

Rijksvastgoedbedrijf

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 16169 | 2500 BD | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @rijksoverheid.nl
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

.....
Werkdagen van maandag t/m donderdag

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 7 maart 2023 12:19

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

5.1.2.e en 5.1.2.e

Even terugkomend op de vitrines ik heb zojuist begrepen dat de vitrines die wij bij archeologie nog beschikbaar hebben niet geschikt zijn voor de tijdelijke tentoonstelling. 5.1.2.e onze conservator, stuurt mij nog een lijstje met voorwaarden voor de vitrines.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e

5.1.2.e Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

Verzonden: maandag 6 maart 2023 14:21

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e

Veel dank voor het toesturen van de concept-definitieve lijst.

We zien de laatste versie en evt. aanvullende info, zoals foto's graag tegemoet.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven

Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e

M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl

W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Verzonden: maandag 6 maart 2023 14:09

Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

Beste 5.1.2.e

Klopt vanaf 2020!

Dan is nu nog de vraag, kan dat met de vitrines die er al zijn bij archeologie DH en wanneer zou het op de Plaats 22 kunnen worden neergezet en moet er dan een klein draaiboekje komen wie wat doet en wat we nog met elkaar moeten bespreken.

Laat maar weten, groet 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: maandag 6 maart 2023 13:43

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

Beste 5.1.2.e en 5.1.2.e

Ik heb een voorlopige definitieve lijst mogen ontvangen van 5.1.2.e Met daarbij de volgende opmerkingen:

de knalgele velden behoeven nog invulling (vnl vondstnummer of soms ontbreekt een foto), maar is nu ws nog niet belangrijk. sommige items zijn aardiger als 'groep' en/of staan samen op een foto; die regels hebben dan steeds een gezamenlijk kleurtje NB er is een kolom 'Oud onderzoek' (jaren 80/90) en een 'Nieuw onderzoek' (renovatie v.a 2020)

@ 5.1.2.e In dit excel vind je dus vondsten die gevonden zijn in het onderzoek van de jaren 80/90 en een vondsten van de renovatie 2020. Ik denk dat je dan wilt gaan exposeren met de vondsten van het laatste onderzoek toch, die vanaf 2020? Er loopt geen rode draad (of thema) door deze aangeboden vondsten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e

5.1.2.e Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

Verzonden: dinsdag 28 februari 2023 17:58

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e

Heel hartelijk dank voor het toesturen van de voorlopig lijst en de fotobestanden. We hebben ze bekeken en we worden er al erg enthousiast van.

We zien uiteraard de definitieve versie graag tegemoet, zodra gereed.

We houden contact.

Fijne avond,

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e 5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven
Directie Transacties & Projecten
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag
Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG
.....

T 5.1.2.e
M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl
W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: maandag 27 februari 2023 11:35
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: Re: lijst voor presentatie Plaats 22

Hallo 5.1.2.e
Dit is een (zeer) voorlopige lijst... er staat een kolom met foto-bestandsnamen in. Die foto's komen via WeTransfer

Downloadlink

5.1.2.e

Excuus voor m'n late reactie

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Afdeling Archeologie & NME

algemeen nummer: 070 3536639

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>
Verzonden: vrijdag 24 februari 2023 14:31
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo, 5.1.2.e

Bedankt voor je bericht, fijn dat je me op de hoogte houdt. Toch de voorzichtige vraag: is het eventueel mogelijk om al een deel van de lijst te ontvangen (in concept), om ons een globaal beeld te kunnen vormen van de objecten in relatie tot de beschikbare ruimte en ons ontwerp van de expositie?

Alvast hartelijk dank voor je moeite.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven

Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e

M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl

W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Verzonden: vrijdag 24 februari 2023 13:18

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @Rijksoverheid.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @rijksoverheid.nl>

Onderwerp: Re: lijst voor presentatie Plaats 22

Beste 5.1.2.e

Ik was toch nog wat te optimistische: het gaat helaas niet meer lukken om deze week de lijst af te ronden; die wordt in de loop van volgende week afgemaakt.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Afdeling Archeologie & NME

algemeen nummer: 070 3536639

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @Rijksoverheid.nl>

Verzonden: dinsdag 21 februari 2023 13:22

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @rijksoverheid.nl>

Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Heel fijn, 5.1.2.e
bedankt voor je

snelle reactie.

Ik zie de lijst tegemoet en spreek daarna 5.1.2.e graag.

Vanuit praktisch oogpunt geef ik alvast aan dat ik van 13 t/m 24 maart met vakantie ben. Mijn collega 5.1.2.e is dan jullie (of voor 5.1.2.e) het aanspreekpunt, maar we zullen met 5.1.2.e zowiezo onze rolverdeling doorspreken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven
Directie Transacties & Projecten
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag
Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e
M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl
W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: dinsdag 21 februari 2023 13:18
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: Re: lijst voor presentatie Plaats 22

Oké, dank voor je reactie.

De lijst wordt nu opgetuigd, die hoop ik deze week aan je te sturen. 5.1.2.e (cc) neemt daarna contact met je op.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Afdeling Archeologie & NME

algemeen nummer: 070 3536639

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>
Verzonden: maandag 20 februari 2023 17:21

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: RE: lijst voor presentatie Plaats 22

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e

Bedankt nog voor je positieve bericht over de voorwerpen voor het Informatiecentrum aan de Plaats.

Wat betreft je vraag over de invulling van de verhalen, willen we jullie het verzoek doen om vanuit jullie expertise de meest interessante objecten m.b.t. het Binnenhof op de lijst te zetten. Wat ons betreft organiseren we vervolgens dat jullie z.s.m. kennismaken met de ontwerpers van de expositie voor nadere afspraken.

We zien je bericht graag tegemoet, alvast bedankt voor jullie moeite.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven

Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e

M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl

W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: woensdag 15 februari 2023 10:19
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: lijst voor presentatie Plaats 22

Hallo 5.1.2.e

Tbv de presentatie in de kelder is een lijst van voorwerpen in de maak; als het goed is wordt die volgende week naar je verstuurd.

Voor tekstuele invulling van 'onze' verhalen is het wellicht handig om iets meer te weten over de evt. randvoorwaarden (zijn er onderwerpen waar we op aan kunnen haken? wat is het max. aantal woorden? etc.)

Een preview van de opzet van de presentatie kan voor ons wel nuttig zijn; dan hebben we misschien een beter beeld van wat van ons wordt verwacht)

Sinds 1 feb. hebben wij een nieuwe medewerker Marketing & Events: 5.1.2.e Zij zal binnenkort de centrale communicatie op zich nemen.

ik hoop dat jullie hiermee uit de voeten kunnen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 23 Mar 2023 14:54:53 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Re: de (voorlopige) lijst
Categories: Belangrijk!

De nieuwe versie: meer kleuren, ook nog wat meer vondsten 😊
@5.1.2.e ik heb nu dus alleen de metalen als "klimaatgevoelig" aangegeven. Oké?

 [LijstPlaats-voorlopig23mrt23.pdf](#)

grtjs

5.1.2.e
Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: donderdag 23 maart 2023 09:01
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: RE: de (voorlopige) lijst

5.1.2.e

Ja super, snel gedaan zeg. Ik zie in een oogopslag wat er beschikbaar is voor de tentoonstelling.

Ik dacht alleen wel, kunnen we dan nog een ander kleurtje geven aan de 2020 vondsten waarvan we zeker weten dat deze vondsten in een vitrine met klimaatbeheersing moeten? Dan hebben we dat onderscheid ook gelijk gemaakt. Ook handig om alvast te hebben denk ik voor de def tentoonstelling als de ontwerper dit moet weten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e
Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: dinsdag 21 maart 2023 22:36
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: de (voorlopige) lijst

Hi, in deze pdf heb ik de voorwerpen die vanaf 2020 opgegraven zijn **geel** gemarkeerd.
Foto's erbij geplakt, voorlopig even alleen bij de nieuwe projecten
denk je dat het zo min/meer begrijpelijk is?

 [LijstPlaats-voorlopig21mrt23.pdf](#)

grtn,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 29 Mar 2023 14:33:12 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: RE: Vitrine tweede kamer op de Plaats.
Categories: In afwachting van

He 5.1.2.e

Nou dat klinkt als een goede deal zeg! Top we wachten de offerte dan nog even af. Dan zijn we al bijna rond met de tijdelijke tentoonstelling 5.1.2.e even ter info mee in de cc.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
5.1.2.e

Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: woensdag 29 maart 2023 13:48
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: RE: Vitrine tweede kamer op de Plaats.

Ha 5.1.2.e

Ik zonet telefonisch contact met het bedrijf expogamma.

We hebben daar vroeger vaker vitrines gehuurd.
Ik heb ze gevraagd om een offerte voor de tweede kamer vitrine vorige week....

Ze vertelden me vanochtend dat ze binnen 1/ 2 dagen met een offerte komen.
Het zou dan gaan om een nette gebruikte vitrine, zie voorstel [Macke - Expogamma](#).
Een vitrine van hxbxh 190x98x49 cm. Stofdicht met slot en verlichting.

Ze willen hem aanbieden voor rond de 700euro.
Maar ik krijg dus vandaag of morgen een offerte van hun.

Wat mij betreft lijkt mij dit een prima optie.

Ze vertelden trouwens dat een nieuwe vitrine vanwege problemen met de prijs van grondstoffen (steeds duurder) en levering...voorlopig is stopgezet...

Als ik de offerte heb stuur ik hem aan je door.

Groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,
Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e / 5.1.2.e

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e @denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: donderdag 23 maart 2023 15:30

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: de (voorlopige) lijst

U bent geweldig, dank je!

Hebben we al offertes toevallig?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e

Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: donderdag 23 maart 2023 13:55

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: Re: de (voorlopige) lijst

De nieuwe versie: meer kleuren, ook nog wat meer vondsten 😊

@ 5.1.2.e ik heb nu dus alleen de metalen als "klimaatgevoelig" aangegeven. Oké?

[LijstPlaats-voorlopig23mrt23.pdf](#)

grtjs

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: donderdag 23 maart 2023 09:01

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: de (voorlopige) lijst

5.1.2.e

Ja super, snel gedaan zeg. Ik zie in een oogopslag wat er beschikbaar is voor de tentoonstelling.

Ik dacht alleen wel, kunnen we dan nog een ander kleurtje geven aan de 2020 vondsten waarvan we zeker weten dat deze vondsten in een vitrine met klimaatbeheersing moeten? Dan hebben we dat onderscheid ook gelijk gemaakt. Ook handig om alvast te hebben denk ik voor de def tentoonstelling als de ontwerper dit moet weten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag

Dienst Stadsbeheer

De Tempel

5.1.2.e

Den Haag

www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 21 maart 2023 22:36

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: de (voorlopige) lijst

Hi, in deze pdf heb ik de voorwerpen die vanaf 2020 opgegraven zijn **geel** gemarkeerd.
Foto's erbij geplakt, voorlopig even alleen bij de nieuwe projecten
denk je dat het zo min/meer begrijpelijk is?

[LijstPlaats-voorlopig21mrt23.pdf](#)

grtn,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 30 Mar 2023 09:59:31 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Fwd: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

Ha 5.1.2.e Hier doorgestuurd de mail die ik gisteren kreeg van expo-gamma. De offerte komt er aan (ze hebben het druk in Duitsland). Ik vroeg nog om een voorstel/ optie om de vitrine te huren tot eind dit jaar. Dus hopelijk snel 2 offertes.... Ik stuur ze dan direct naar je door. Groet 5.1.2.e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: Wednesday, March 29, 2023 9:09:58 PM

Aan: 5.1.2.e @expogamma.com <5.1.2.e@expogamma.com>

Onderwerp: Re: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e Bedankt voor de reactie. Het aanbod van de koop voor 750 € van een gebruikte vitrine lijkt me een mooie optie. U had het eerder nog over de optie om een vitrine (model Mack) te huren tot eind 2023. Kunt U ons van beide opties een offerte mailen? Succes in Duitsland! Met vriendelijke groet, 5.1.2.e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2.e @expogamma.com <5.1.2.e@expogamma.com>

Verzonden: Wednesday, March 29, 2023 5:25:04 PM

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Ik ben een paar dagen iets minder goed bereikbaar. Ik sta op een beurs in Duitsland, bij een ingewikkelde opbouw. Ik zat te wachten op een prijs voor de vitrine.

Ik heb net even naar het hoofdkantoor in België gebeld.

Nieuwe vitrines verkopen we op dit moment niet. Dit vanwege de sterk fluctuerende prijzen in de markt voor o.a. aluminium. We kunnen wel een gebruikte vitrine (in goede staat) aanbieden voor € 750 ex BTW.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

 5.1.2.e

Chopinlaan 3, 5242 HM Rosmalen
Nederland

 5.1.2.e @expogamma.nl

 www.expogamma.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 22 maart 2023 16:26

Aan: '5.1.2.e @expogamma.com' <5.1.2.e@expogamma.com>

Onderwerp: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e

Naar aanleiding van het telefonisch contact van zonet;

Vraag ;

Koop vitrine, bijvoorbeeld model MACKE hxbxd 190x100x50cm.

Stofdichte vitrine met een aantal verstelbare glazen legplanken.

(koop mag ook een nette gebruikte zijn).

Graag leverbaar binnen 3/ 4 weken....

\

Graag een offerte voor koop of eventueel huur tot einde dit jaar.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,
Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e

/ 5.1.2.e

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e

@denhaag.nl

Den Haag

Volg ons ook op:

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 30 Mar 2023 13:33:48 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Re: Tijdelijke tentoonstelling de Plaats.
Categories: Belangrijk!

Hi 5.1.2.e
Tja die 5.1.2.e wil wat qua planning.... 😊

- 5.1.2.e werkt alleen ma, di, woe, dus ziet deze mail ws pas maandag
- ik werk alleen volgende week nog en ben dan vanaf Paas t/m 21/4 vrij; 5.1.2.e heeft een vrije week 24/4 - 30/4.

Voor die teksten (geen idee wat 5.1.2.e bedoelt met "teksten zoals bij de tentoonstelling 40 jaar") is iig input van 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e nodig..... nadat 5.1.2.e dus een selectie heeft gemaakt.
Ik vermoed dat eenieder iig volgende week druk is met 6-april....
grtn,
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: donderdag 30 maart 2023 08:09

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: Tijdelijke tentoonstelling de Plaats.

5.1.2.e en 5.1.2.e

Heb je de offerte al? 😊

De volgende vraag is, als we akkoord geven hierop hoe snel kan deze vitrine dan worden geleverd?

Ik heb gisteren met 5.1.2.e gesproken en we gaan volgende week even kijken bij De Plaats hoe het ervoor staat, of het al klaar is. Zijn wens is om de tijdelijke tentoonstelling uiterlijk 21 april daar te hebben staan.

Dus volgens mij moeten er nog een paar acties worden ondernomen.

- 5.1.2.e zou jij aan de hand van de voorgestelde vitrine een aantal vondsten kunnen kiezen (uit de lijst van 5.1.2.e voor RVB) die daarin passen?
- Ook is de vraag of er dan bij deze vondsten een stukje tekst geleverd kan worden (wat zien we, waar werd dit voor gebruikt enz). 5.1.2.e had het over teksten zoals bij de tentoonstelling 40 jaar. (RVB gaat het opmaken volgens hun huisstijl dus gaat echt alleen om het verhaal)
- Ik ga bij 5.1.2.e nog na hoe we dat dan gaan doen met de kosten van de vitrine en of het dan "onze vitrine" wordt. Ik zet 5.1.2.e ook even in cc dan is hij ook gelijk geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
5.1.2.e

Den Haag

www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 29 maart 2023 14:33

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Vitrine tweede kamer op de Plaats.

He 5.1.2.e

Nou dat klinkt als een goede deal zeg! Top we wachten de offerte dan nog even af. 5.1.2.e zijn we al bijna rond met de tijdelijke tentoonstelling 5.1.2.e even ter info mee in de cc.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag

Dienst Stadsbeheer

De Tempel

5.1.2.e

Den Haag

www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 29 maart 2023 13:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Vitrine tweede kamer op de Plaats.

Ha 5.1.2.e

Ik zonet telefonisch contact met het bedrijf expogamma.

We hebben daar vroeger vaker vitrines gehuurd.

Ik heb ze gevraagd om een offerte voor de tweede kamer vitrine vorige week....

Ze vertelden me vanochtend dat ze binnen 1/ 2 dagen met een offerte komen.

Het zou dan gaan om een nette gebruikte vitrine, zie voorstel [Macke - Expogamma](#).

Een vitrine van hxbxh 190x98x49 cm. Stofdicht met slot en verlichting.

Ze willen hem aanbieden voor rond de 700euro.

Maar ik krijg dus vandaag of morgen een offerte van hun.

Wat mij betreft lijkt mij dit een prima optie.

Ze vertelden trouwens dat een nieuwe vitrine vanwege problemen met de prijs van grondstoffen (steeds duurder) en levering...voorlopig is stopgezet...

Als ik de offerte heb stuur ik hem aan je door.

Groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,

Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e / 5.1.2.e

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e @den Haag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Verzonden: donderdag 23 maart 2023 15:30

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: RE: de (voorlopige) lijst

U bent geweldig, dank je!

Hebben we al offertes toevallig?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag

Dienst Stadsbeheer

De Tempel

5.1.2.e

Den Haag

www.den Haag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Verzonden: donderdag 23 maart 2023 13:55

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: Re: de (voorlopige) lijst

De nieuwe versie: meer kleuren, ook nog wat meer vondsten 😊

@ 5.1.2.e ik heb nu dus alleen de metalen als "klimaatgevoelig" aangegeven. Oké?

[LijstPlaats-voorlopig23mrt23.pdf](#)

grtjs

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Verzonden: donderdag 23 maart 2023 09:01

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>

Onderwerp: RE: de (voorlopige) lijst

5.1.2.e

Ja super, snel gedaan zeg. Ik zie in een oogopslag wat er beschikbaar is voor de tentoonstelling.

Ik dacht alleen wel, kunnen we dan nog een ander kleurtje geven aan de 2020 vondsten waarvan we zeker weten dat deze vondsten in een vitrine met klimaatbeheersing moeten? Dan hebben we dat onderscheid ook gelijk gemaakt. Ook handig om alvast te hebben denk ik voor de def tentoonstelling als de ontwerper dit moet weten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag

Dienst Stadsbeheer

De Tempel

5.1.2.e

Den Haag

www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 21 maart 2023 22:36

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: de (voorlopige) lijst

Hi, in deze pdf heb ik de voorwerpen die vanaf 2020 opgegraven zijn **geel** gemarkeerd.
Foto's erbij geplakt, voorlopig even alleen bij de nieuwe projecten
denk je dat het zo min/meer begrijpelijk is?

[LijstPlaats-voorlopig21mrt23.pdf](#)

grtn,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e"
Sent: Tue, 4 Apr 2023 08:36:13 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: FW: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.
Attachments: OFFERTE_GEMEENTEDENHAAG_230403213502.pdf

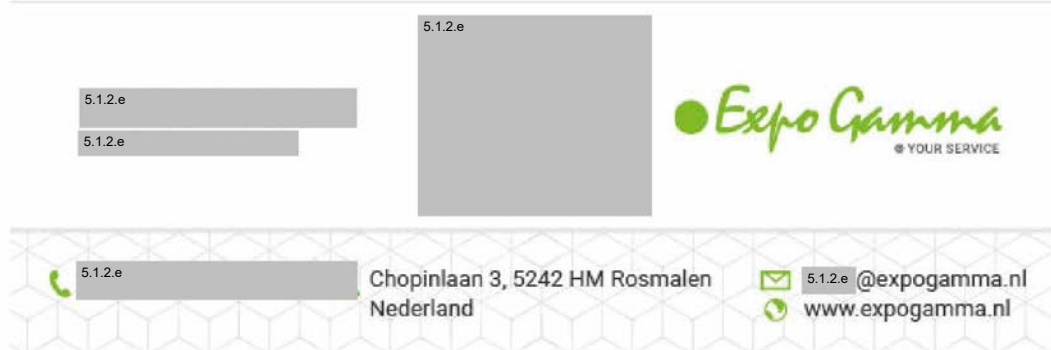
Van: 5.1.2.e@expogamma.com <5.1.2.e@expogamma.com>
Verzonden: dinsdag 4 april 2023 00:03
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: RE: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

LET OPI! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Bijgaand de officiële offerte voor de aankoop van een vitrine.
Als het doorgaat, dan gaarne nog overleg over datum en logistiek.

Met vriendelijke groeten,

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: maandag 3 april 2023 14:43
Aan: 5.1.2.e@expogamma.com
Onderwerp: FW: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e

Hierbij nog aanvullende gegevens voor de gevraagde offerte van de vitrine.

Het is de bedoeling dat de vitrine afgeleverd moet worden op de locatie;
Informatiecentrum verbouw Tweede kamer.
Plaats 22 , 2513AE Den Haag.

Afleverdatum rond 20 april, hierover hebben we nog nader overleg.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,
Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e / 3536639

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e @denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 29 maart 2023 21:10

Aan: 5.1.2.e @expogamma.com

Onderwerp: Re: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e Bedankt voor de reactie. Het aanbod van de koop voor 750 € van een gebruikte vitrine lijkt me een mooie optie. U had het eerder nog over de optie om een vitrine (model Mack) te huren tot eind 2023. Kunt U ons van beide opties een offerte mailen? Succes in Duitsland! Met vriendelijke groet, 5.1.2.e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2.e @expogamma.com <5.1.2.e@expogamma.com>

Verzonden: Wednesday, March 29, 2023 5:25:04 PM

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Ik ben een paar dagen iets minder goed bereikbaar. Ik sta op een beurs in Duitsland, bij een ingewikkelde opbouw. Ik zat te wachten op een prijs voor de vitrine.

Ik heb net even naar het hoofdkantoor in België gebeld.

Nieuwe vitrines verkopen we op dit moment niet. Dit vanwege de sterk fluctuerende prijzen in de markt voor o.a. aluminium. We kunnen wel een gebruikte vitrine (in goede staat) aanbieden voor € 750 ex BTW.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Chopinlaan 3, 5242 HM Rosmalen
Nederland

5.1.2.e @expogamma.nl

www.expogamma.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 22 maart 2023 16:26

Aan: '5.1.2.e @expogamma.com' <5.1.2.e@expogamma.com>

Onderwerp: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e

Naar aanleiding van het telefonisch contact van zonet;

Vraag ;

Koop vitrine, bijvoorbeeld model MACKE hxbxd 190x100x50cm.

Stofdichte vitrine met een aantal verstelbare glazen legplanken.

(koop mag ook een nette gebruikte zijn).

Graag leverbaar binnen 3/ 4 weken....

\

Graag een offerte voor koop of eventueel huur tot einde dit jaar.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,
Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e

/ 5.1.2.e

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e

[@denhaag.nl](mailto:5.1.2.e@denhaag.nl)

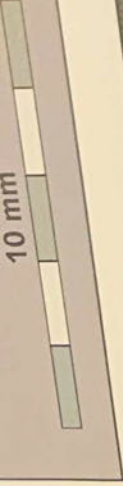
Den Haag

Volg ons ook op:

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Afb. 3.5.20 Fra
opgraving Valk

Afb. 3.5.21 V
VIJVO4o-103

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 5 Apr 2023 12:56:30 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: FW: Contact Plaats 22

Ha 5.1.2.e

Nou ben ik een beetje in de war geloof ik....op 17 en 18 april kan ik eventueel wel aanwezig zijn op de plaats....!

En dan dus in de week van 1 mei ga ik de vitrine op de plaats vullen met vondsten en tekstjes...

Oke...

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 5 april 2023 12:50
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: Contact Plaats 22

Ha 5.1.2.e

Ik zal dus het vitrine bedrijf de aankoop bevestigen.
En de levering afspreken op 17/ 18 april....

Wie kan ik als contactpersoon opgeven aan Expo-Gamma daar op de locatie.; 5.1.2.eJij... ?

Heb jij zijn volledige naam en 06 nummer om aan hun door te geven.

Groet,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@podium.nl>
Sent: Wed, 5 Apr 2023 13:49:29 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@den Haag.nl>
Subject: RE: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

LET OP! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Dankjewel voor de herinnering. We zullen het hier intern bespreken.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Podium | communiceren beleven leren

Domstraat 6 | 3512 JB Utrecht | www.podium.nl

Tel. 5.1.2.e | 5.1.2.e@podium.nl

Disclaimer

Dit bericht werd per e-mail verzonden en hieraan kunnen geen rechten worden ontleend voor wat betreft de gebondenheid van (een vennootschap van) Podium, communiceren, beleven, leren aan hetgeen in deze mail staat vermeld. De algemene voorwaarden waarin uitvoerig staat beschreven wanneer (welke vennootschap van) Podium communiceren, beleven, leren, is gebonden, zijn te raadplegen op www.podium.nl/voorwaarden en worden op verzoek kosteloos toegestuurd.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Verzonden: woensdag 5 april 2023 13:48
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Onderwerp: Re: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

5.1.2.e

Fijn dat je wat heb aan de info.

Over de vuurstolp:

Leuk dat je die zo prachtig vindt!

Het ding is eventueel beschikbaar, maar realiseer je wel dat de communicatiemensen van het RVB een duidelijk kader voor ogen hebben:

Alleen voorwerpen die vanaf 2020 op het Binnenhof ihkv de renovatie zijn gevonden.

Ze willen liever geen voorwerpen van vóór de renovatie en niet van andere locaties. (natuurlijk is het wel goed te associëren met het Binnenhof....)

met vr. grt,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>
Verzonden: woensdag 5 april 2023 10:18
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@den Haag.nl>
Onderwerp: RE: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Dank voor de fijne ontvangst en alle aanvullende informatie!

Vraagje van mijn kant: bij het naar buiten gaan zag ik die vuurstolp, afkomstig uit het valkhuis. Dat is een prachtig evocatief object. Zou die ook geëxposeerd kunnen worden in het bezoekerscentrum?

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Podium | communiceren beleven leren

Domstraat 6 | 3512 JB Utrecht | www.podium.nl

Tel. 5.1.2.e | 5.1.2.e @podium.nl

Disclaimer

Dit bericht werd per e-mail verzonden en hieraan kunnen geen rechten worden ontleend voor wat betreft de gebondenheid van (een vennootschap van) Podium, communiceren, beleven, leren aan hetgeen in deze mail staat vermeld. De algemene voorwaarden waarin uitvoerig staat beschreven wanneer (welke vennootschap van) Podium communiceren, beleven, leren, is gebonden, zijn te raadplegen op www.podium.nl/voorwaarden en worden op verzoek kosteloos toegestuurd.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: dinsdag 4 april 2023 12:22

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: Re: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

Hi 5.1.2.e

de 3D's staan hier: <https://sketchfab.com/archeologiedenhaag>

meer specifiek funderingen

binnenhof: <https://sketchfab.com/archeologiedenhaag/collections/binnenhof-scans-2c2f1fa7fee3491388bd927a1b569a11> (nu 230 models)

PDF van "HOP 19 Binnenhof het grafelijk en stadhoudelijk hof" kun je hier downloaden: <https://www.archeologie.denhaag.nl/stukken-opvragen/>

grtn,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>

Verzonden: maandag 3 april 2023 09:44

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>

Onderwerp: RE: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Ik zal morgen namens Podium aanwezig zijn. Ik kijk ernaar uit!

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Podium | communiceren beleven leren

Domstraat 6 | 3512 JB Utrecht | www.podium.nl

Tel. 5.1.2.e | 5.1.2.e @podium.nl

Disclaimer

Dit bericht werd per e-mail verzonden en hieraan kunnen geen rechten worden ontleend voor wat betreft de gebondenheid van (een vennootschap van) Podium, communiceren, beleven, leren aan hetgeen in deze mail staat vermeld. De algemene voorwaarden waarin uitvoerig staat beschreven wanneer (welke vennootschap van) Podium communiceren, beleven, leren, is gebonden, zijn te raadplegen op www.podium.nl/voorwaarden en worden op verzoek kosteloos toegestuurd.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>

Verzonden: vrijdag 31 maart 2023 13:21

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @podium.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @podium.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @podium.nl>

Onderwerp: Re: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

oké, dan kunnen we iig tot wat afspraken komen.

wij huizen hier: Van Kinsbergenstraat 85f, 2518 GW Den Haag

<https://www.google.com/maps/place/Van+Kinsbergenstraat+85F,+2518+GW+Den+Haag/@52.0822447,4.2934219,19.75z/data=!4m6!3m5!1s0x47c5b0cd5a58a07f:0xf3f06c7b6ddf5e02!8m2!3d52.0822323!4d4.2936611!6s%2Fg%2F11c2ccxx2y>

m.vr.grtn,

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @podium.nl>

Verzonden: vrijdag 31 maart 2023 13:14

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @Rijksoverheid.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @podium.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @podium.nl>

Onderwerp: RE: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Dag 5.1.2.e

Wat fijn dat jullie ondanks de drukte toch even tijd voor ons willen maken. Helaas kan ik zelf die dag niet, maar er komt hoe dan ook een collega van mij. Dat is 5.1.2.e óf 5.1.2.e (die ook beiden in de cc staan). Dat moeten we nog even afstemmen. We laten je weten wie het uiteindelijk wordt.

Verder lijkt het me wel handig als je even kunt doorgeven waar in Haag we jullie kunnen vinden 😊

Alvast hartelijk dank voor jullie flexibiliteit in deze!

Vriendelijke groeten,

5.1.2.e

Podium | communiceren beleven leren

Domstraat 6 | 3512 JB Utrecht | www.podium.nl

Tel. 030-2393239 | Mob. 5.1.2.e | 5.1.2.e @podium.nl

Disclaimer

Dit bericht werd per e-mail verzonden en hieraan kunnen geen rechten worden ontleend voor wat betreft de gebondenheid van (een vennootschap van) Podium, communiceren, beleven, leren aan hetgeen in deze mail staat vermeld. De algemene voorwaarden waarin uitvoerig staat beschreven wanneer (welke vennootschap van) Podium communiceren, beleven, leren, is gebonden, zijn te raadplegen op www.podium.nl/voorwaarden en worden op verzoek kosteloos toegestuurd.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: vrijdag 31 maart 2023 11:38

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>

Onderwerp: Re: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

Hallo 5.1.2.e

Ik sprak je zojuist; Het is die week dus ontzettend druk voor onze afdeling ivm ons jubileum-congres, zoals je nu weet.

De enige ruimte die 5.1.2.e en ik vrij kunnen maken is **dinsdag 4/4 tussen 10 en 11 uur...** Hopelijk kan 5.1.2.e dan langskomen...

m vr grtn,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@Rijksoverheid.nl>

Verzonden: vrijdag 31 maart 2023 11:06

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@podium.nl>

Onderwerp: Bezoek Archeologie t.b.v. informatiecentrum Binnenhof renovatie

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e en

5.1.2.e

Ik zou heel graag voor komende week een afspraak met 5.1.2.e en/of 5.1.2.e maken voor een bezoek aan jullie depot door 5.1.2.e van Communicatieadviesbureau Podium, dat in onze opdracht werkt aan het ontwerp van de expositie over de renovatie van het Binnenhof t.b.v. het informatiecentrum.

Ik heb jullie gebeld en niet te pakken gekregen, daarom alvast deze mail. Als het mij lukt, qua agenda, sluit ik erg graag aan bij dit bezoek, belangrijkste is echter dat 5.1.2.e op korte termijn kan langskomen i.v.m. de planning van het ontwerp.

Ik hoop dat jullie tijd hebben of kunnen maken, dat zou erg fijn zijn.

Alvast veel dank voor jullie moeite.

Een goed weekend.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Afdeling Projecten, Sectie Hoge Colleges van Staat en Paleizen,
Koninklijke Bibliotheek en Rijksarchieven

Directie Transacties & Projecten

Rijksvastgoedbedrijf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW Den Haag

Postbus 16169 | 2500 EZ | DEN HAAG

.....
T 5.1.2.e

M 5.1.2.e @Rijksoverheid.nl

W <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>
.....

(werkdagen: ma., di., do. en vrij.)

Bij een bezoek aan het ministerie van BZK is een geldig identiteitsbewijs verplicht.

Het RVB realiseert en beheert zijn vastgoedportefeuille voor zijn gebruikers en zet gebouwen en terreinen in voor de realisatie van economische en maatschappelijke meerwaarde op basis van beleidsdoelen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Sent: Wed, 5 Apr 2023 19:11:40 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Datum levering vitrine volgende week! Update Tijdelijke tentoonstelling
Categories: Afhandelen

LET OP! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Ha 5.1.2.e

Klinkt allemaal goed.

Bel mij eind volgende week, 13, 14 april en overleg even wanneer de vitrine in de week daarna komt, dan zorg ik dat het open is.

Dan blijft er nog over:

Een algemene Benner over nut en noodzaak Archeologie in huisstijl Renovatie (pak ik op met 5.1.2.e) Over de tekst hebben we het dan nog even.

Dat is het dan toch? Een A4-tje om mee naar huis te nemen hoeft toch niet?

Veel succes morgen en groet 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 5 april 2023 15:47

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>

Onderwerp: Update Tijdelijke tentoonstelling

5.1.2.e

Ik heb vanmorgen gesproken met 5.1.2.e inzake de tijdelijke tentoonstelling.

Plan:

Begin volgende week zal 5.1.2.e de items kiezen voor de vitrine (dat kunnen er 6 of meer zijn). Hij weet precies wat erin de kast past en kan.

Hij zal dan met de archeologen afstemmen, wat de naam en datering moet zijn.

Wij kunnen hiervoor ook de kaartjes en houdertjes maken.

De vitrine kan in de week van 17 april worden bezorgd. Exacte datum volgt. Hoe regelen we dit qua contactpersoon dat er dan iemand ook is om de vitrinekast in ontvangst te nemen?

Het vullen van de vitrine kan wel pas vanaf 1 mei omdat 5.1.2.e een weekje met vakantie is.

Hoe klinkt dit?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
5.1.2.e

Den Haag
www.denhaag.nl

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e"
Sent: Tue, 11 Apr 2023 16:47:57 +0200
To: "5.1.2.e @rijksoverheid.nl" <5.1.2.e @rijksoverheid.nl>
Subject: Foto Kan
Attachments: 18_Bouwoffer_BND21a_264IMG_0066.png

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

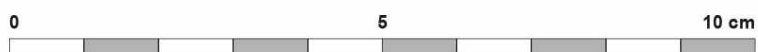
5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e

HH Den Haag
www.denhaag.nl

Voorwerp	Periode	Vondstnummer
Vloer/ mozaiek tegeltjes	eind 13de -14de eeuw	divers! BNF22o.002477/BNF22o.2451 2x / BND21a.612/BND21a.000239/BND21a.000342/BND21a.000616 2x /BND21a.000456.
Drinkkan van protosteengoed als bouwoffer	eind 13de eeuw	BND21a.1264
Uniformknopen kweekelingen (militairen)	eind 18e/ begin 19de eeuw	BNF22o.2303
Daklei met ingekraste tekeningen	14de-19de eeuw	BND21a.393
Kloostermoppen	13e-14e eeuw	BND21a.000017/BND21a.000017/BND21a.000024./BND21a.000086
Sleutel ijzer	15e/ 18e eeuw	BNF22o.2126
Knikkers steen en glas (inhoud van riool)	18e/ 19e eeuw	BNF22o.2314
Geslepen glas, mogelijk van instrument	rond 1800	BND21a.51
Koffie/ theekopje porselein met goudverf	rond 1800	BND21a.52
Benen naaldenkoker met bronzen dopje	eind 18e eeuw	BND21a.50
Benen handvat onbekend	eind 18e eeuw	BND21a.53
Versierde bronzen wijzer van een klok	eind 18e eeuw	BND21a.115
Munt Duit Stad Utrecht 1791	18e eeuw	BND21a.438
Zilveren/koperen munten divers	datering nog onbekend	BNF22o.2126
Puntbeschermer van een bajonet	rond 1800	BNF22o.2312
Jacobakannen	begin 15e eeuw	BND21o.287/ BNF22o.2248 / BNF22o.2298/ BNF22o.2069 2x.
Ornament gips /steen	17e/ 18e eeuw	BNH22a.1009
Kleipijpen	18e eeuw	BND21a.0049
Kledinghaak brons	18e eeuw	BNF22o.2126
Ellepijp van ooievaar	13e/ 14e eeuw	BNA19.....
Benen Fluit (fragment)	datering nog onbekend	BND21a.429
Munt stuiverstuk	16e/ 17e eeuw	BNF22o.2189
Kloostermop fragment met pootafdruk van een dier	13e/ 14e eeuw.	BND21a.637
Lakenloodje	datering nog onbekend	BNF22o.2199
Raambeslag/ Raamuitzetter ijzer	18e eeuw	BNA18o.15
Vishaak	15e eeuw	BNF22o.2013
Kleipijpen	18e eeuw	BNF22o.2019
Sleutel	15e /17e eeuw	BNF22o.2058
Griffels	rond 1800	BNF22o.2319/ BNF22o.2314
Zegel lood	datering nog onbekend	BNF22o.2199

From: "5.1.2.e"
Sent: 12-4-2023 16:27:59
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
CC:
Subject: RE: Lijst vondsten vitrine Plaats 22
Attachments:

Nee tuurlijk is dat niet erg als het op beide locaties liggen!

Oke thanks, dan stuur ik het lijstje door naar 5.1.2.e of hij er bordjes voor wil maken.

Tuurlijk maandag is prima voor het verzoek van de 2e kamer.

Lekker bezig 5.1.2.e heel fijn 😊

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
5.1.2.e
Den Haag
www.denhaag.nl

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 12 april 2023 16:25
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Lijst vondsten vitrine Plaats 22

Ja...hoeveelheid valt mee....

Er zijn genoeg kloostermoppen en mozaïek tegeltjes over om bij de ingang 2e kamer te gebruiken....

Het is toch niet erg als ze op beide locaties liggen toch...?

Is het oké als ik maandag met foto's van de kloostermoppen en mozaïek tegeltjes kom...??
(Morgen en vrijdag ben ik er niet...)

Groet,

5.1.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 12 april 2023 16:16
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Lijst vondsten vitrine Plaats 22

He 5.1.2.e

Wat veel nog! Leuk.

Moesten die kloostermop en die tegeltjes niet voor de tentoonstelling bij de ingang van de 2e kamer apart gehouden worden?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
5.1.2.e
Den Haag
www.denhaag.nl

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 12 april 2023 16:10

Aan: 5.1.2.e

Onderwerp: Lijst vondsten vitrine Plaats 22

Ha 5.1.2.e

Hierbij het lijstje met de vondsten die ik geselecteerd heb voor de vitrine op de plaats 22.
Datering en naamgeving heb ik doorgenomen met 5.1.2.e

Ik probeer steeds contact te hebben met de leverancier van de vitrine; Expo Gamma, maar nog niet gelukt....
Chopinlaan 3
5242 HM Rosmalen
Telefoon : 5.1.2.e
info@expogamma.nl
www.expogamma.nl

Ik wil graag weten of de levering van de vitrine inderdaad doorgaat op maandag 17 of dinsdag 18 op de Plaats 22 en de tijd..?

Ik probeer het morgen thuis opnieuw...en laat het je weten....

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 12 Apr 2023 21:04:47 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Fwd: Bevestiging aankoop vitrine Den Haag Archeologie.
Attachments: CONFIRMATIE_GEMEENTEDENHAAG_230403213502.pdf

Ha 5.1.2.e Eindelijkhierbij doorgestuurd onderstaande reactie van Expo Gamma. Ze gaan de vitrine op dinsdag de 18e leveren. Ik zal maandag wel contact opnemen hoe laat ze daar op de Plaats 22 aankomen. Jij geeft het weer door aan hun (5.1.2.e ?) natuurlijk....Groet, 5.1.2.e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2.e@expogamma.com <5.1.2.e@expogamma.com>

Verzonden: 5.1.2.e 12, 2023 5:32:33 PM

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Bevestiging aankoop vitrine Den Haag Archeologie.

LET OPI! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e

Allereerst mijn excuses dat ik minder bereikbaar ben op dit moment.

Ik ben in mijn eentje verantwoordelijk voor o.a. Nederland en Duitsland en het is topdrukte op dit moment.

Ik ben op een beurs, maar heb kantoor gevraagd om de bevestiging te sturen. Dat hadden ze nog steeds niet gedaan. Mijn excuses nogmaals.

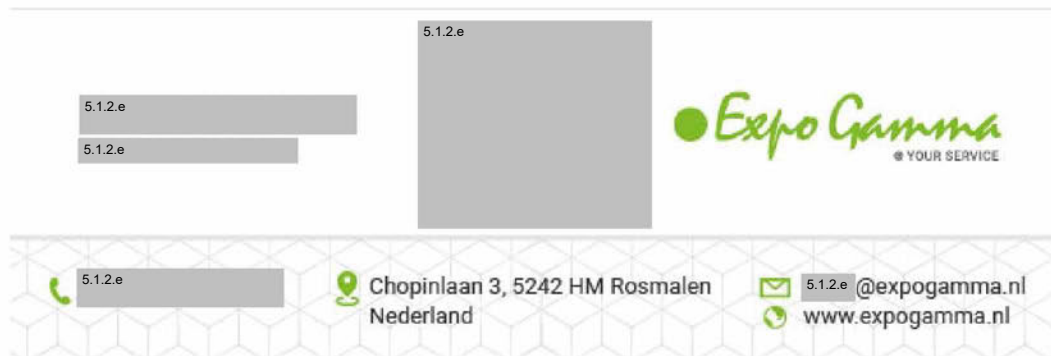
Bijgaande de confirmatie.

Levering zal plaatsvinden op 18 april.

Als je me ooit niet kan bereiken dan kun je altijd nog naar ons hoofdkantoor in België bellen. 5.1.2.e

Je kan mij ook mobiel bellen op 5.1.2.e

Met vriendelijke groeten,

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 5 april 2023 14:31

Aan: '5.1.2.e@expogamma.com' <5.1.2.e@expogamma.com>

Onderwerp: Bevestiging aankoop vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e

Graag wil ik hierbij de aankoop van de vitrine (Uw onderstaande offerte) bevestigen.

Is het mogelijk om de vitrine op maandag 17/ dinsdag 18 april te leveren op de locatie...?;
Plaats 22 , 2513AE Den Haag.

Mijn 06 nr; 5.1.2.e

Of 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

Graag hoor ik van U.

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,
Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e / 3536639

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e @denhaag.nl

Volg ons ook op:

Van: 5.1.2.e @expogamma.com <5.1.2.e @expogamma.com>

Verzonden: dinsdag 4 april 2023 00:03

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Bijgaand de officiële offerte voor de aankoop van een vitrine.
Als het doorgaat, dan gaarne nog overleg over datum en logistiek.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Chopinlaan 3, 5242 HM Rosmalen
Nederland

5.1.2.e @expogamma.nl
www.expogamma.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @denhaag.nl>

Verzonden: maandag 3 april 2023 14:43

Aan: 5.1.2.e @expogamma.com

Onderwerp: FW: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e

Hierbij nog aanvullende gegevens voor de gevraagde offerte van de vitrine.

Het is de bedoeling dat de vitrine afgeleverd moet worden op de locatie;
Informatiecentrum verbouw Tweede kamer.
Plaats 22 , 2513AE Den Haag.

Afleverdatum rond 20 april, hierover hebben we nog nader overleg.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,
Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e / 3536639

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e

[@denhaag.nl](mailto:5.1.2.e@denhaag.nl)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 29 maart 2023 21:10

Aan: 5.1.2.e [@expogamma.com](mailto:5.1.2.e@expogamma.com)

Onderwerp: Re: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e Bedankt voor de reactie. Het aanbod van de koop voor 750 € van een gebruikte vitrine lijkt me een mooie optie. U had het eerder nog over de optie om een vitrine (model Mack) te huren tot eind 2023. Kunt U ons van beide opties een offerte mailen? Succes in Duitsland! Met vriendelijke groet, 5.1.2.e

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2.e [@expogamma.com](mailto:5.1.2.e@expogamma.com) <5.1.2.e@expogamma.com>

Verzonden: Wednesday, March 29, 2023 5:25:04 PM

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

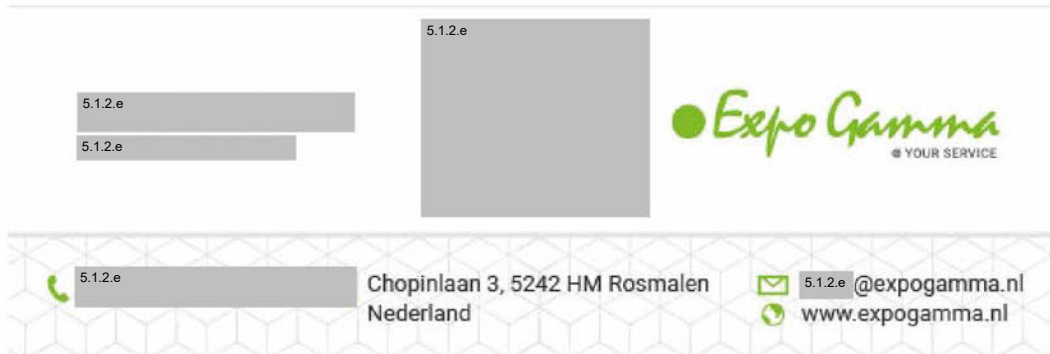
Hallo 5.1.2.e

Ik ben een paar dagen iets minder goed bereikbaar. Ik sta op een beurs in Duitsland, bij een ingewikkelde opbouw. Ik zat te wachten op een prijs voor de vitrine.

Ik heb net even naar het hoofdkantoor in België gebeld.

Nieuwe vitrines verkopen we op dit moment niet. Dit vanwege de sterk fluctuerende prijzen in de markt voor o.a. aluminium. We kunnen wel een gebruikte vitrine (in goede staat) aanbieden voor € 750 ex BTW.

Met vriendelijke groeten,

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 22 maart 2023 16:26

Aan: '5.1.2.e@expogamma.com' <5.1.2.e@expogamma.com>

Onderwerp: Offerte vitrine Den Haag Archeologie.

5.1.2.e

Naar aanleiding van het telefonisch contact van zonet;

Vraag ;

Koop vitrine, bijvoorbeeld model MACKE hxbxd 190x100x50cm.

Stofdichte vitrine met een aantal verstelbare glazen legplanken.

(koop mag ook een nette gebruikte zijn).

Graag leverbaar binnen 3/ 4 weken....

\

Graag een offerte voor koop of eventueel huur tot einde dit jaar.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Afdeling Archeologie,
Dienst Stadsbeheer Gemeente Den Haag.

5.1.2.e

/ 5.1.2.e

Werkdagen; ma-di-woe.

5.1.2.e

@denhaag.nl

Den Haag

Volg ons ook op:

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 19 Apr 2023 16:30:08 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@tweedekamer.nl>
Subject: Tentoonstelling in de Tweede Kamer
Categories: In afwachting van

Hai 5.1.2.e

Onze conservator heeft de teksten wat aangepast. Wil je ook echt de datum van de vondst weten? Deze zijn allemaal gevonden tijdens de verbouwing aan het Binnenhof.

Oudste bouwmaterialen van het Binnenhof;

Kloostermoppen (bakstenen) 13de eeuw.

Vloertegeltjes, oorspronkelijk met diverse kleuren glazuur, waarmee mooie patronen gelegd konden worden 13de / 14de eeuw.

Vindplaats; op het Voorhof onder de galerij van de 1ste kamer

Drinkkannetje (Jacobakan) 15de eeuw.

Vindplaats: Op het Voorhof voor de Ridderzaal.

We werken met een bruikleenovereenkomst zover ik dat nu weet en daarin kunnen we afspraken maken over de duur. Hoe lang hebben jullie in gedachten?

We hebben een eigen website, <https://archeologie.denhaag.nl/> daar worden ook de vondsten tentoongesteld en is er andere informatie te vinden over de verschillende projecten. Deze items staan nu nog niet op onze website dat heeft te maken met registratie, verwerking en maken van foto's o.a. Ik heb gevraagd aan mijn collega's of het mogelijk is om dit naar voren te halen.

Wanneer is de tentoonstellingsruimte klaar of opgeleverd? Althans wat is jullie planning?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
Prins Hendrikstraat 39
2518 HH Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>

Verzonden: maandag 17 april 2023 16:27

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: RE: Tentoonstelling in de Tweede Kamer

LET OP! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Hallo 5.1.2.e

Wat ontzettend gaaf! Ik ga het met mijn collega's bespreken.

Alvast wat aanvullende vragen: Kun je aangeven waar en wanneer de vondsten zijn gevonden? Is er een bepaalde tijd dat we de vondsten mogen lenen? En is er nog een website waar we naar kunnen verwijzen?

Dank alvast!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Stafdienst Communicatie

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

T 5.1.2.e | E 5.1.2.e @tweedekamer.nl | www.tweedekamer.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: maandag 17 april 2023 14:17

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>

Onderwerp: RE: Tentoonstelling in de Tweede Kamer

Goedemiddag 5.1.2.e

Ik heb net een terugkoppeling gehad van onze 5.1.2.e N.a.v. de input die jij ons had geleverd hij heeft de volgende vondsten in gedachten.

Zie bijlagen voor foto's.

Hij heeft gelijk een tekstvoorstel erbij gedaan.

Tekst (voorstel) ;

Oudste bouwmaterialen van het Binnenhof;

Kloostermoppen (bakstenen) 13de eeuw.

Vloertegeltjes, oorspronkelijk met diverse kleuren glazuur, waarmee mooie patronen gelegd konden worden 13de/ 14de eeuw.

Drinkkannetje (Jacobakan) 15de eeuw.

Ik hoor graag wat je ervan vindt?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag

Dienst Stadsbeheer

De Tempel

5.1.2.e

Den Haag

www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: woensdag 12 april 2023 08:07

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>

Onderwerp: RE: Tentoonstelling in de Tweede Kamer

Goedemorgen 5.1.2.e

Bedankt voor je mail. Ik heb dit verzoek neergelegd bij onze restaurateur. Hij heeft al iets leuks in gedachten. Hij komt er zo snel mogelijk bij mij op terug. Ik heb gevraagd of hij dan gelijk een kleine omschrijving en een foto erbij wil doen.

Dus wordt vervolgd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel

5.1.2.e

Den Haag

www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>

Verzonden: dinsdag 4 april 2023 10:01

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Onderwerp: Tentoonstelling in de Tweede Kamer

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Beste 5.1.2.e

Dank voor je mail en ons prettige telefoongesprek vorige week.

De tentoonstellingszuilen zijn niet klimaatgeregeld, maar wel stofdicht. Zoals telefonisch besproken willen we ontzettend graag een archeologisch item tentoonstellen wat een link heeft met het complex van de Tweede Kamer aan het Binnenhof. De link kan natuurlijk ook de vindplaats zelf zijn (ik denk hierbij aan de mooie vondsten voor ingang Binnenhof 1a). Uiteraard zullen we aan bronvermelding doen en we kunnen ook naar jullie website e.d. verwijzen. Ook worden er aanvullende afspraken gemaakt mbt verzekering en gebruiksrechten.

Ik hoop dat we tot een mooie samenwerking kunnen komen! Hieronder tref je meer informatie. Mocht je aanvullende informatie willen, dan hoor ik het uiteraard graag!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Stafdienst Communicatie
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

T 5.1.2.e | E 5.1.2.e@tweedekamer.nl | www.tweedekamer.nl

Tentoonstelling

De Tweede Kamer presenteert vanaf het voorjaar van 2023 een permanente tentoonstelling aan bezoekers: Dit is de Tweede Kamer.

Schets van de tentoonstellingszuilen. Hoogtes en opstelling geven een indicatie, niet de definitieve uitvoering.

De tentoonstelling zal bestaan uit verschillende informatiezuilen, geplaatst in de Statenpassage (centrale ontvangsthal van de Tweede Kamer), met een aanvulling bij de ingang van de publieke tribune van de plenaire zaal.

Met de tentoonstelling wordt voldaan aan een wens van de organisatie om:

- de kennis van het instituut te vergroten
- het Binnenhof in beeld brengen nu deze tijdelijk voor renovatie is gesloten
- een bezoek aan de tijdelijke huisvesting aantrekkelijker te maken
- een alternatief op de betaalde rondleidingen te bieden

Thema's

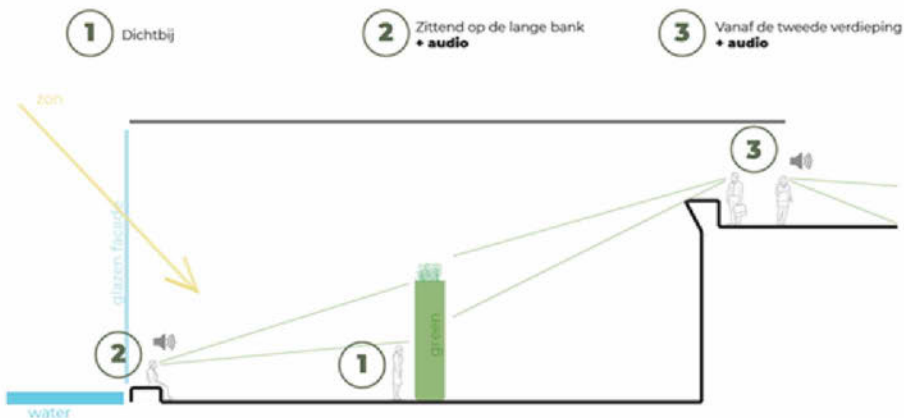
Bij de indeling van de tentoonstelling wordt gewerkt met vier thema's: parlementaire democratie, actualiteit, architectuur en kunst. Deze thema's zijn gebaseerd op basis van de wensen van de Kamer, in combinatie met de behoefte van het publiek

Binnen de thema's wordt gewerkt met kunst uit de kunstcollectie van de Tweede Kamer. De tentoonstelling biedt de mogelijkheid om bezoekers stukken te tonen die anders in besloten gebied of archief zou liggen. Alle stukken, foto's en video's hebben altijd een directe link met het werk van de Kamer.

De vier themazuilen worden omsloten door:

- een welkomscherm
Bezoekers zien bij betreden van de Statenpassage een manshoog verticaal beeldscherm. Hierop draait een video waarop alle fractievoorzitters de bezoeker welkom heten in de Kamer.
- De experience
Boven aan de roltrap, op de vide bij de ingang naar de publieke tribune, komen verschillende elementen uit de plenaire zaal. Bezoekers worden hier uitgenodigd om op een Kamerzetel te gaan zitten of achter het kathedert te gaan staan en hier foto's van te maken.

Zo ervaren zij een beetje het werkterrein van een Kamerlid en kunnen vervolgens anderen via bijvoorbeeld social media met hun foto's motiveren om ook een bezoek te brengen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>

Verzonden: donderdag 30 maart 2023 10:04

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@tweedekamer.nl>

Onderwerp: Contactgegevens

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag

Dienst Stadsbeheer

De Tempel

5.1.2.e

Den Haag

www.denhaag.nl

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Sent: Thu, 20 Apr 2023 09:20:40 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Subject: RE: Inrichten vitrine De Plaats dinsdag 2 mei

LET OP! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Prima, ik zelf zal er bij

zijn!

Groet 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Verzonden: woensdag 19 april 2023 18:34
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: Inrichten vitrine De Plaats dinsdag 2 mei

5.1.2.e

Heb niet de contactgegevens van 5.1.2.e maar stuur deze e-mail gerust door...

5.1.2.e komt dinsdag 2 mei in de ochtend (rond 10.00 uur) de vitrine aan De Plaats 22 vullen met de vondsten, inclusief de kaartjes met info.

Oké?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
5.1.2.e

Den Haag
www.denhaag.nl

De disclaimer van toepassing op e-mail van de gemeente Den Haag vindt u op: <https://www.denhaag.nl/disclaimer>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

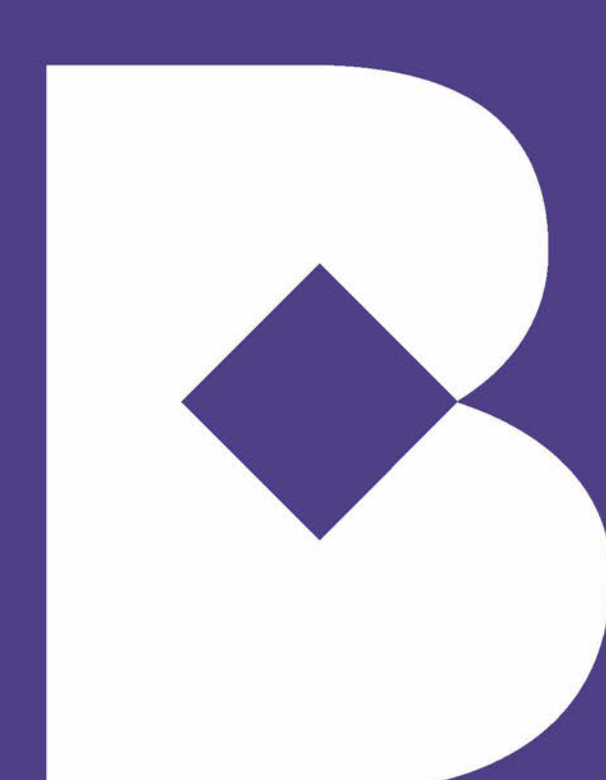
Archeologie

Archeologische vondsten
leren ons veel over de
rijke historie van 800 jaar
Binnenhof en geven inzicht
in onze geschiedenis.

De bodem onder het
Binnenhof bevat
archeologische resten
vanaf de late bronstijd
(1100 – 800 V. Chr.) tot nu.

**Binnenhof
Renovatie**

binnenhofrenovatie.nl
archeologie.denhaag.nl

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 20 Apr 2023 20:30:01 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: Laatste check? Fwd: 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie
Attachments: 03645 Binnenhof Renovatie Rolbanner V1.pdf

5.1.2.e 5.1.2.e
Kun jij voor mij, nog een laatste check doen op deze banner? volgens mij klopt het en ik vind het er keurig uitzien.
Ja het is laat, Nee hoeft niet gelijk...

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag

Dienst Stadsbeheer

De Tempel

5.1.2.e

5.1.2.e Den Haag

www.denhaag.nl

From: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Sent: 5.1.2.e 20, 2023 5:09:35 PM
To: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Subject: FW: 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie

LET OP! Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Kijk je meteen mee. Ik

kijk er morgen naar, ik moet nu eerst weg. Dank en groet 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@ontwerpwerk.nl>
Verzonden: donderdag 20 april 2023 17:06
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@ontwerpwerk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie

Beste 5.1.2.e

Bijgaand ons eerste voorstel voor de rolbanner Archeologie.
Het logo staat op dezelfde plaats als op de bestaande banners. Onze voorkeur zou uitgaan naar rechtsboven omdat de banner meestal op de vloer zal staan, het logo is dan erg laag bij de grond. Het logo rechtsboven zou te veel afwijken als de banners naast elkaar staan. Deze banner kan naast de andere banner geplaatst worden, maar we hebben de ruiten in de huidige stijl van Binnenhof Renovatie geplaatst met meer variatie in formaten en verschoven van elkaar.

Ik ben benieuwd wat jullie ervan vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Ontwerpwerk

5.1.2 e

(Direct)

070 313 20 20 (Algemeen)

Afwezig op woensdagmiddag

www.ontwerpwerk.nl

Volg ons via [Facebook](#), [Instagram](#), [Twitter](#) of de [nieuwsbrief](#)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e"
Sent: Mon, 24 Apr 2023 08:03:19 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Subject: RE: 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie

Goedemorgen 5.1.2.e

Ziet er goed uit. Heb 5.1.2.e ook nog even mee laten lezen, helemaal goed.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
De Tempel
Prins Hendrikstraat 39
2518 HH Den Haag
www.denhaag.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Verzonden: donderdag 20 april 2023 17:10
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@denhaag.nl>
Onderwerp: FW: 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie

LET OP!: Deze e-mail komt van buiten de organisatie. Klik niet op links en open geen bijlagen tenzij u de afzender herkent en weet dat de inhoud veilig is.

Kijk je meteen mee. Ik kijk er morgen naar, ik moet nu eerst weg. Dank en groet 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@ontwerpwerk.nl>
Verzonden: donderdag 20 april 2023 17:06
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@ontwerpwerk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rijksoverheid.nl>
Onderwerp: 03645 Rolbanner Archeologie voor Binnenhof Renovatie

Beste 5.1.2.e

Bijgaand ons eerste voorstel voor de rolbanner Archeologie.
Het logo staat op dezelfde plaats als op de bestaande banners. Onze voorkeur zou uitgaan naar rechtsboven omdat de banner meestal op de vloer zal staan, het logo is dan erg laag bij de grond. Het logo rechtsboven zou te veel afwijken als de banners naast elkaar staan. Deze banner kan naast de andere banner geplaatst worden, maar we hebben de ruiten in de huidige stijl van Binnenhof Renovatie geplaatst met meer variatie in formaten en verschoven van elkaar.

Ik ben benieuwd wat jullie ervan vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Ontwerpwerk

5.1.2.e (Direct)
070 313 20 20 (Algemeen)

Afwezig op woensdagmiddag

www.ontwerpwerk.nl

Volg ons via [Facebook](#), [Instagram](#), [Twitter](#) of de [nieuwsbrief](#)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Berichten op eigen sociale media kanalen en website over het Binnenhof

Website

- **1-12-2021**

[Middeleeuwse muur uit de 13e eeuw op het Binnenhof opgegraven - Den Haag Archeologie](#)

- **1-6-2022**

[Live bekijken: Tempellezing over Binnenhof - Den Haag Archeologie](#)

- **26-1-2023**

[Kademuur en kelder aangetroffen in Volle Raadzaal Raad van State - Den Haag Archeologie](#)

- **6-3-2023**

[Waar is de boerderij van 'ene vrouwe Meilendis'? - Den Haag Archeologie](#)

- Overzicht met de gevonden voorwerpen op het Binnenhof/Buitenhof

[Vondsten - Den Haag Archeologie](#)

- Dossier Binnenhof

[Binnenhof Archieven - Den Haag Archeologie](#)

Facebook

- **30-11-2021 / 1-12-2021**

[\(2\) Gisteren gebeurde dat waar je als... - Archeologie Den Haag | Facebook](#)

- **2-3-2023**

Waar is de boerderij van....

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0jCKVrKs4ybbtjAg29gMdgbPqWM3CzazbgTg8EJ4hKnU7WdcbN8vx9MamRyXjCGQml&id=100064307156892

- **21-1-2023**

Kademuur en keldermuur aangetroffen...

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02X4TcCuhSCdf7Yz5PjcG2w44ZXcLxijTZQD1BSruFU4YJwWLVQgJTNJPhqeNeZADDI&id=100064307156892

- **2-10-2022**

Leefden er leeuwen in Den Haag

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0oHrNtN3z27aehWbQCTgeoUJiRqTc31iaJL6SR8u4Eid7ABTxUognyi2o5cB4Ygrl&id=100064307156892

- **18-10-22**

Bijzondere vondsten tentoonstelling (bericht gedeeld NOS)

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0EaSE3DHcXVCJmvm8cNpkqSt8TD9VkJuQwwmFkyTyVKodSVw87CcmrFusqkdV8Anl&id=268408303510273

- **30-06-2022**

Ondertussen op het Binnenhof...

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid026dTYKJ1ec6CenyqwSyaWhPbJ6gfHK2wqvb9s1hERYtFZ2ixxiwqduFwEdQRkWiKvl&id=100064307156892

- **30-5-2022**

Tempellezing Binnenhof

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02M5D4NiwiHrGJpayZR8RC6N55jpRGFAzQCA9DMF8nXpaYVfZaHbJcS1WcWvwJd9ufl&id=100064307156892

- **30-5-2022**

Tempellezing Binnenhof (extra bericht)

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02FbJGTzYsePp1YBAh7oHzxL5zNGxE7rkSURr56TGjUGwo1c7fvnpYAFpot7H26UPUI&id=100064307156892

- **10-11-2021**

Nu al bijzondere vondst...

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0jUoz6AU8zr4J2tiuMFTYrfJZCNrs8FM4BRZw9NAc4idFfkTZ7NeyhHbBrmbVaJcgl&id=100064307156892

- **30-11-2021**

Video, geplaatst door de Gemeente Den Haag/ bericht gedeeld op eigen Facebook.

Bijzonder! 🔍 Tijdens het funderingsonderzoek, dat voorafgaat aan de renovatie Binnenhof, zijn onze archeologen gestuit op funderingen uit de 13e eeuw.

https://fb.watch/k5_WAVEUqx/

- **19-11-2021**

3D-scanner op het Binnenhof

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02RLTgUoJZxShLhn6oD7NhHaWnyRZXgqKZ1TGBBpE5RrxZf1krsjtXJfvvZAMNrFx8l&id=100064307156892

- **18-11-2021**

3D fundament Binnenhof.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02urmumaPX4PDWqZxrQ4pwoHeReQWpfGGWTGashCErE9vbm4vPSYbmLe8JdtQXS8Hwl&id=100064307156892

- **9-11-2021**

Archeologisch onderzoek gestart op het Binnenhof.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid033YMR3hM6ecNw9WMm4CvfazY9DhAVUcZhPmfpgw3tgEpaC5VoUKPiWThFXxbNMjil&id=100064307156892

- **20-10-2021**

Bericht gedeeld van het Rijksvastgoedbedrijf inzake archeologische onderzoeken.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid031i6FaVzPLsVU73RcERd5rXTvZH8JvP1AyxwM7aikbHK2FarKtSLRuE8TubBCiUDwl&id=100064307156892

Twitter

- **29-3-2022**

[Gemeenteraad Den Haag op Twitter: "De leden van commissie Bestuur van de Haagse gemeenteraad hebben vanmiddag een werkbezoek gebracht aan het Binnenhof, voor een update over de renovatie. #raad070 https://t.co/INVZ6LuXbZ" / Twitter](#)

- **2-3-2022**

[Archeologie Den Haag op Twitter: "Waar is de boerderij van 'ene vrouwe Meilendis'? De Binnenhofrenovatie opent een deur naar het verleden. https://t.co/Wf0MjwWq84" / Twitter](#)

- **7-10-2022**

[Archeologie Den Haag op Twitter: "Uniek: leeuwenbotten gevonden in Den Haag https://t.co/mRj5vrv2lQ #archeologie #Binnenhof @denhaag" / Twitter](#)

- **1-12-2021**

[Archeologie Den Haag op Twitter: "Dit voelt voor een archeoloog alsof je de jackpot wint: op #binnenhof fundering 13e eeuw gevonden uit tijd graaf Floris Vde #binnenhofrenovatie @RijksvastgoedNL" / Twitter](#)

- **18-11-2021**

[Archeologie Den Haag op Twitter: "Tijdens het werk voor #Binnenhofrenovatie wordt met geavanceerde apparatuur archeologie ingemeten en in #3D vastgelegd. Hier een voorbeeld van een fundament onder het #Binnenhof, opgegraven in oktober. @RijksvastgoedNL @GemeenteDenHaag https://t.co/hRVOgLAHkN via @sketchfab" / Twitter](#)

- **11-11-2021**

[Archeologie Den Haag op Twitter: "Archeologisch onderzoek ihkv Binnenhof Renovatie is gestart en leverde nu al mooie dingen op! Zoals deze: een zware fundering op de plek waar in de 14e eeuw het Ridderhuis stond #Binnenhof #binnenhofrenovatie @GemeenteDenHaag @RijksvastgoedNL https://t.co/D17GJxpkil https://t.co/6G608qBgij" / Twitter](#)

- 17-7-2019

[Newsroom Den Haag op Twitter: "Het Binnenhof is één van de oudste plekken van Den Haag en heeft grote historische waarde. Op dit moment vindt er archeologisch onderzoek plaats. Het onderzoek, dat naar verwachting ongeveer 2 tot 3 weken duurt, is open en toegankelijk voor publiek. → <https://t.co/QE223VvQCf> <https://t.co/7Erlo8KDjy>" / Twitter](#)

Instagram

Pas sinds 29 maart 2023 online, nog geen berichten geplaatst over het Binnenhof.

Middeleeuwse trap

Onder de galerij langs de Eerste Kamer werkt een team van archeologen van de gemeente Den Haag mee aan een funderingsonderzoek in verband met de renovatie van het Binnenhof. Daarbij is een bijzondere ontdekking gedaan: de zware fundering van een middeleeuwse trap uit de tijd dat op de plek van de Eerste Kamer het Ridderhuis stond. De oudste vermelding van dit Ridderhuis gaat terug tot 1350. In 1390 wordt een grote kamer ingericht als raadkamer en vanaf 1433 woont de stadhouder met zijn gezin in dit gebouw, boven en naast de raadkamer en de griffie. De trap zat aan de buitenkant van het gebouw en gaf toegang tot de eerste verdieping. Er was, totdat de vloer hier open ging, geen enkele aanwijzing dat in de middeleeuwen juist hier een trap heeft gestaan.

De aannemers die in opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf metingen en milieuonderzoek doen geven alle ruimte aan het archeologisch onderzoek. De archeologen scannen al het muurwerk in 3D in zodat voor het gat weer dicht is de informatie zo goed mogelijk is vastgelegd. Binnenkort verschuiven de aannemers en archeologen naar andere locaties voor vooronderzoek op en rond het Binnenhof.

Meer info over archeologie tijdens de renovatie van het Binnenhof is te vinden op de sites: www.binnenhofrenovatie.nl en op de facebookpagina van Archeologie Den Haag.

Den Haag

Highlights archeologie Binnenhof renovatie

5.1.2.e

5.1.2.e

gemeente Den Haag

Den Haag
Ridderzaal

2016: formeel betrokken bij het renovatieproject

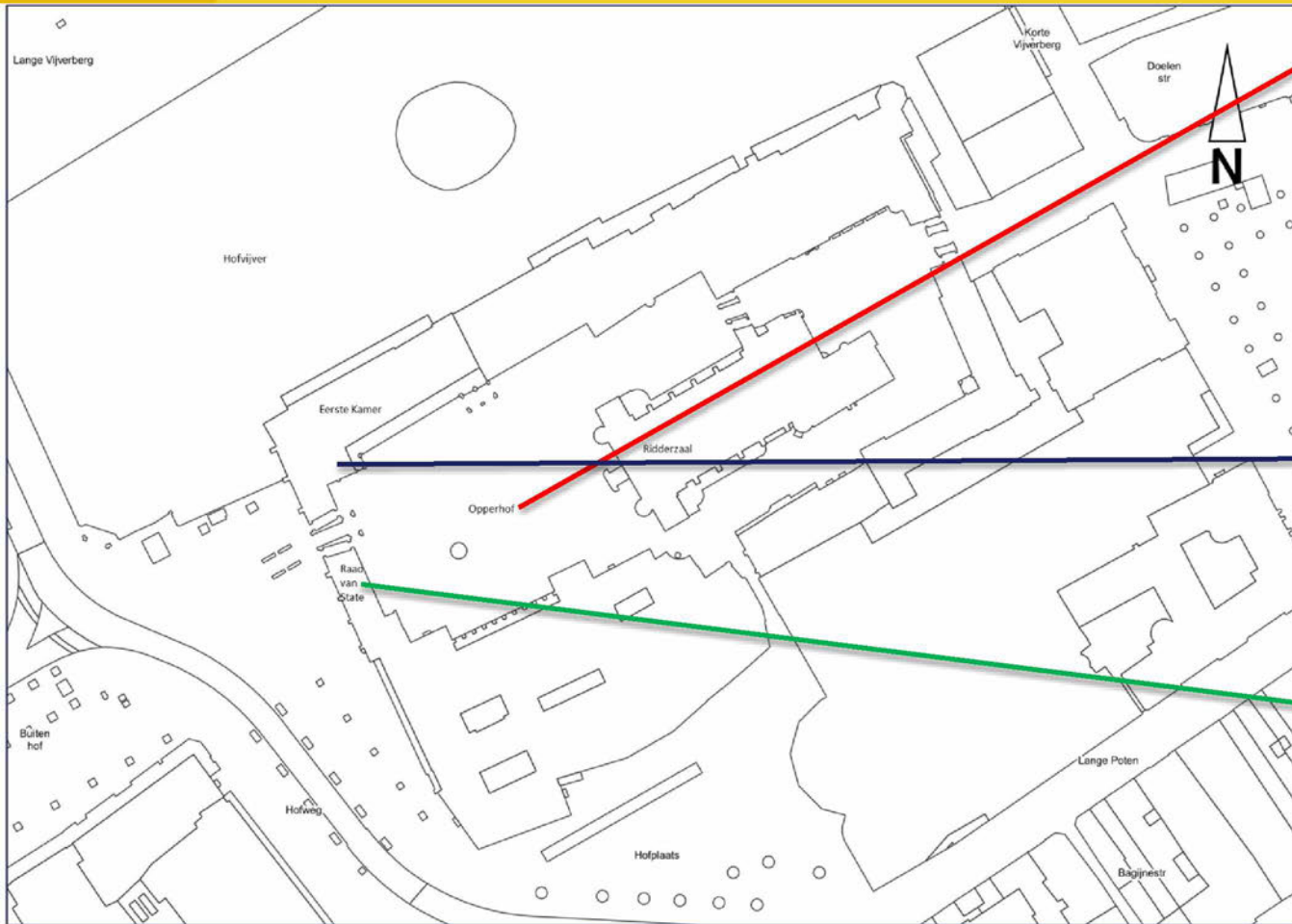
2018: incidenteel begeleiden

- Boringen (milieu)
- Funderingsonderzoek
- Traceren en rooien van oude kabels en leidingen

2021 – 2023 : intensief begeleiden en opgraving

- Funderingsonderzoek
- Traceren en rooien van oude kabels en leidingen
- Vanaf eind 2022 opgraving op het voorhof (plein voor de Ridderzaal)

Situering archeologische highlights

Oppehof/voorhof:

- aardewerkfragmenten, vuursteen en bodem (oud maaiveld) uit de midden en/of late Bronstijd (ca. 1200 – 900 v. Chr.)
- crematieresten en aardewerk uit de midden ijzertijd (ca. 300 v. Chr.)
- grote afvalkuilen, 15de eeuw
- gemetseld riool uit de Napoleontische tijd

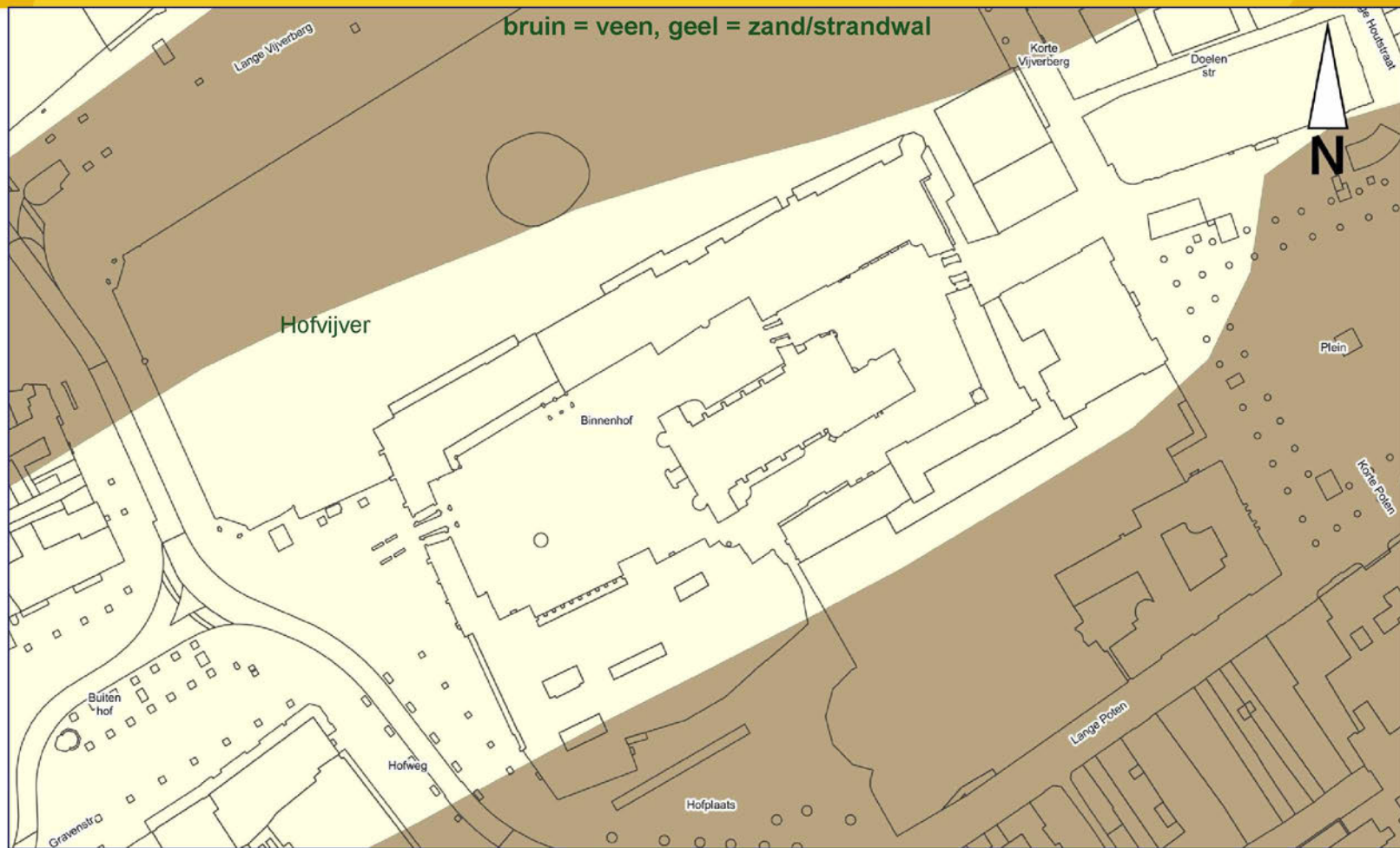
Galerij Eerste Kamer:

- funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw en vondst protosteengoed kan
- massieve fundering traptoren, late 14de eeuw

Raad van State:

- funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw
- kademuur, late 13de / vroege 14de eeuw
- kelder 17de eeuw

Binnenhof en omgeving op uitsnede geologische kaart van Den Haag

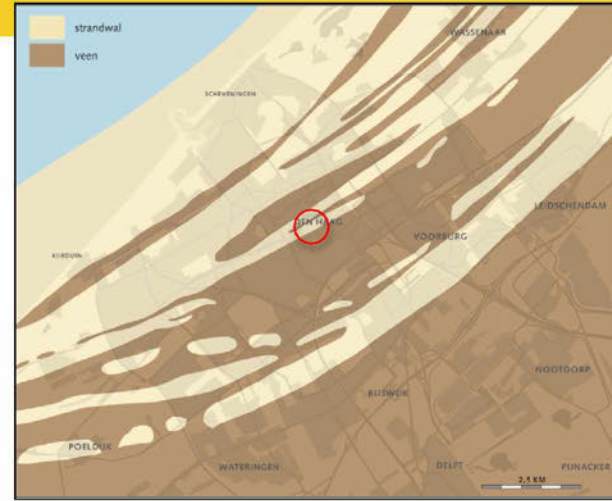

Geologische ontwikkeling van het kustgebied

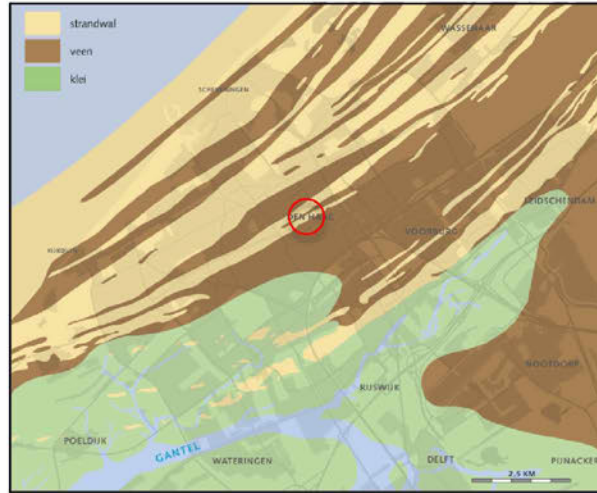
3800
v. Chr.

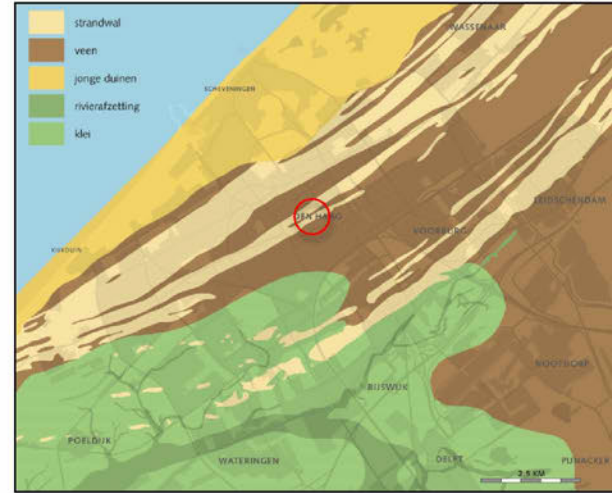
2000
v. Chr.

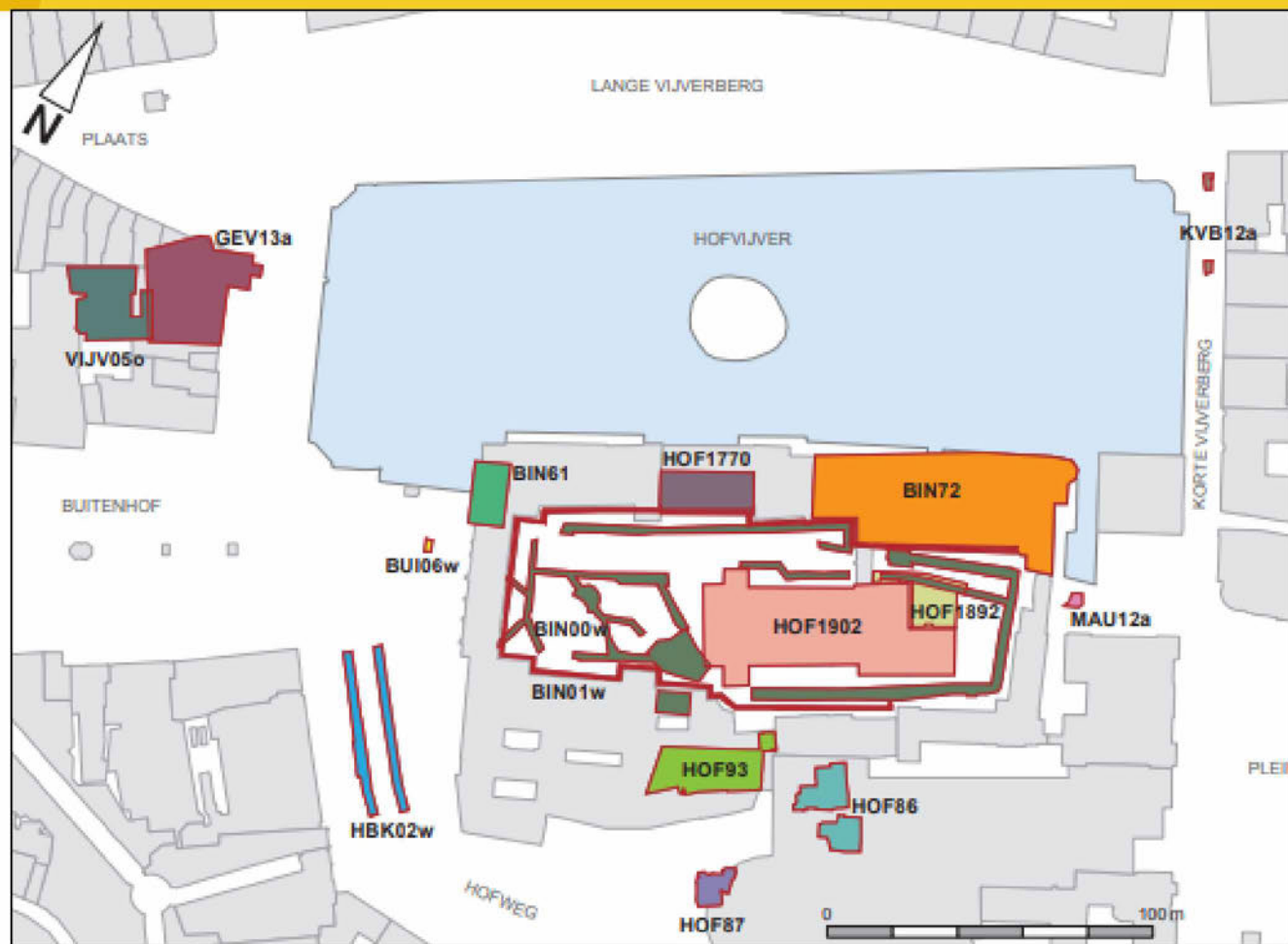
1000
v. Chr.

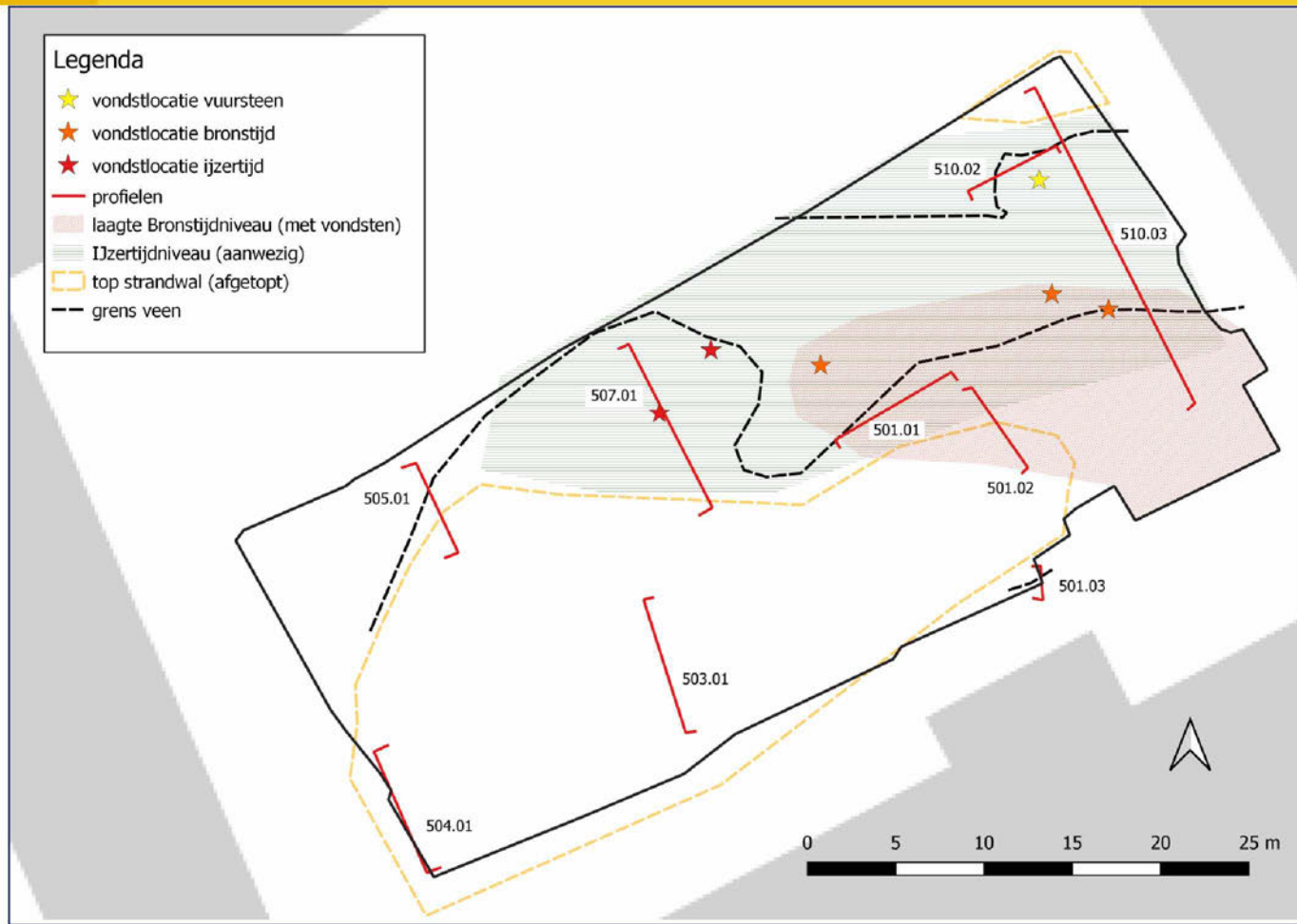
1500
n. Chr.

Overzicht van onderzoek voorafgaand aan de Binnenhof renovatie

Opgraving voorhof: situering en vondstlocaties Bronstijd en ijzertijd

Profiel bodemopbouw op het voorhof

Handgevormd aardewerk Bronstijd en vuursteen

Crematierresten ijzertijd (en blijf collega's)

Crematierresten ijzertijd

Kuilen, 15de eeuw

Riool uit tijd van Napoleon (circa 1790-1809)

Vondsten uit riool Napoleontische tijd

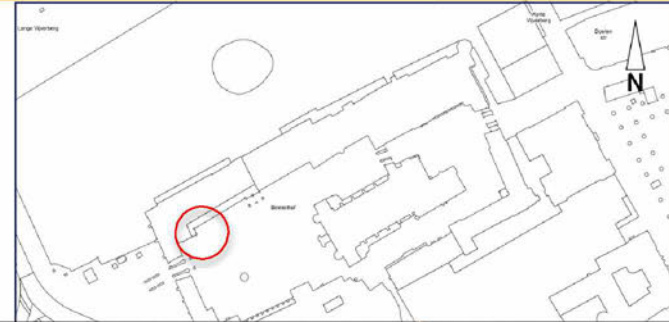
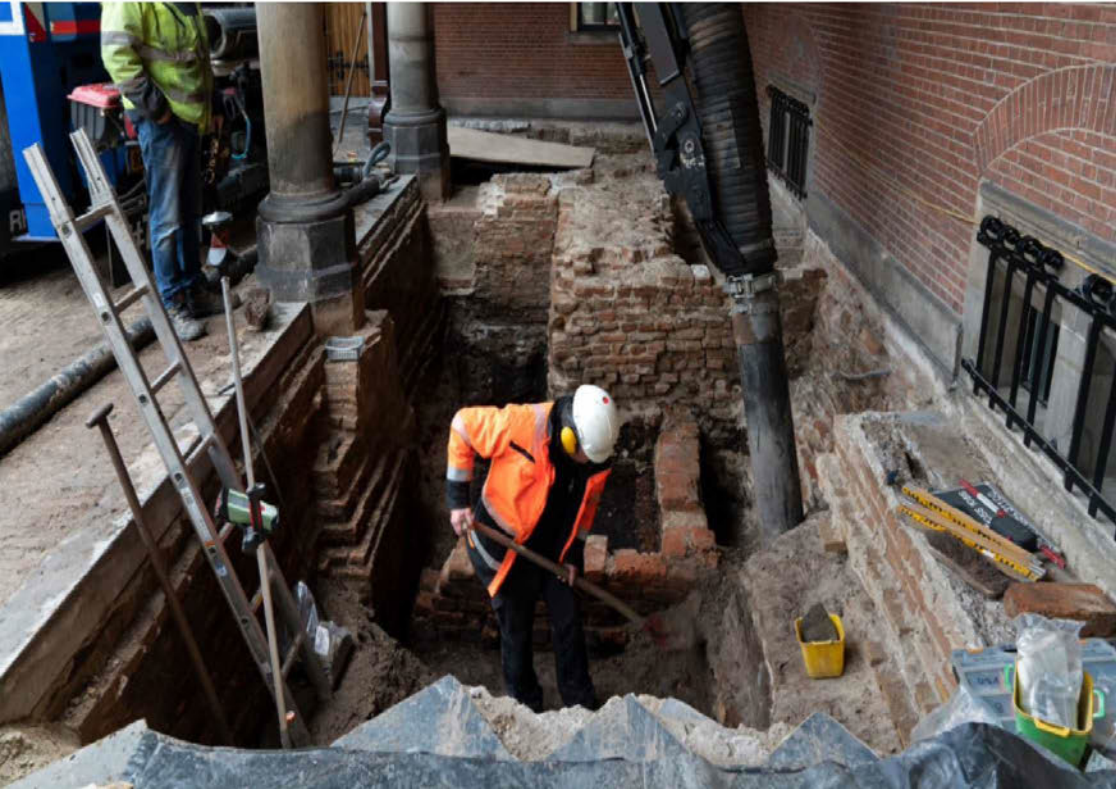
Vondsten uit riool Napoleontische tijd

- stenen en glazen knikkers
- schrijfgrieffels
- steelfragmenten van kleipijpen

Funderingsonderzoek galerij Eerste Kamer

- Funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw
- Fundering traptoren, late 14de eeuw

Galerij Eerste Kamer; vondst kannetje bij funderingsonderzoek

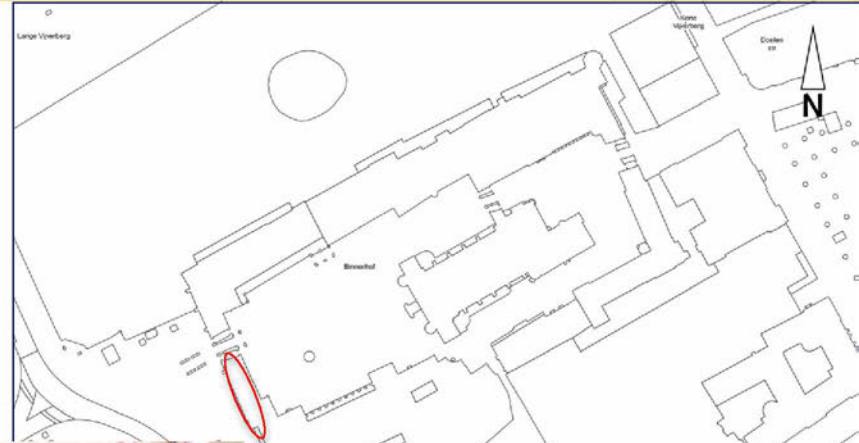
5.1.2.e

Proto-steengoed kan uit circa 1270/1280, bouwoffer (?)

Funderingsonderzoek Raad van State

- Funderingen poortgebouw, late 13de / vroege 14de eeuw
- Kademuur, late 13de / vroege 14de eeuw
- Kelder 17de eeuw

Kelder gezien vanuit het zuiden

Raad van State: kelder 17 de eeuw

Historiserende impressie oudste fase Binnenhof, door

5.1.2.e

Vormgeving en ontwerp:

5.1.2.e

Toekomstig onderzoek: gracht en nieuwe entree Tweede Kamer

